

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็น
พิพิธภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์

INTERIOR ARCHITECTURE RENOVATE DESIGN PROJECT FOR
UTTARADIT RAILWAY STATION BUILDING FOR MUSEAM AND TOURIST
INFORMATION CENTER UTTARADIT PROVINCE

เลขหมู่..... 95584
เลขทะเบียน..... 26 พ.ศ. 2552
วัน,เดือน,ปี.....

ปริญญานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตรดิตถ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาบัตรเรื่อง

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์
เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว
จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อนักศึกษา

นางสาวนวรรณ์ พัวไพบูลย์วงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ปิยะ ตันศิริ

ปริญญาบัตรฉบับนี้ได้ กรรมการตรวจปริญญาบัตรได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบ
แล้ว จึงอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ประจำปีการศึกษา
2547

(รองศาสตราจารย์ ดร. รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปริญญานิพนธ์

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์ เพื่อ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์

INTERIOR ARCHITECTURE RENOVATE DESIGN PROJECT FOR UTTARADIT RAILWAY STATION BUILDING FOR MUSEAM AND TOURIST INFORMATION CENTER UTTARADIT PROVINCE

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ปิยะ ตันศิริ

ชื่อนักศึกษา

นางสาวนวรรตน์ พัวโพบูลย์วงศ์

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมภายใน

ภาควิชา

ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม

คณะ

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ปีการศึกษา

2547

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาโครงการนี้คือ เพื่อการค้นคว้า วิจัย และเน้นให้เห็นบทบาทความสำคัญของการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อนำความรู้มาใช้ในการออกแบบและเสนอแนะเพื่อเป็นการเผยแพร่แหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์และสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุตรดิตถ์และนำพามาซึ่งเศรษฐกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้สามารถทำการออกแบบตกแต่งภายใน ได้ถูกต้องสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ผู้รับบริการ และส่วนจัดแสดงจึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของโครงการ
2. ศึกษาวัตถุประสงค์ และแนวนโยบาย ข้อปัญหา แนวทางการแก้ไข ปัญหาของโครงการ
3. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปริญญานิพนธ์จากเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับ โครงการ
4. ศึกษาโครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะคล้ายคลึงเกี่ยวกับโครงการ และสามารถใช้เป็นข้อมูล

ประกอบการออกแบบโครงการ โดยการสังเกตและถ่ายภาพประกอบ

5. ศึกษารายละเอียดของโครงการ อัตราค่าตั้ง และเจ้าหน้าที่ รวมถึงประเภทและพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

6. นำข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์แนวทางสู่การออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. สรุปผลเป็นงานออกแบบตกแต่งภายในอาคาร

สรุปผลการวิจัย

1. เปลี่ยนการออกแบบอาคารของสถาปนิกสามารถตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยได้เต็มที่ เพราะอาคารนี้เป็นอาคารที่ให้บริการอยู่แล้ว
2. การวางผังอาคารพิพิธภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร การจัดองค์ประกอบภายในอาคาร
3. กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย นโยบาย ตัวอาคาร สภาพแวดล้อม มีผลลักษณะและรูปแบบในการตกแต่งภายใน
4. อุปกรณ์เทคนิค เทคโนโลยีใหม่ๆ จะช่วยให้ผลการออกแบบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การออกแบบควรให้เกิดความน่าสนใจทั้งความเข้าใจในการเรียบเรียงเนื้อเรื่องจัดนิทรรศการ และสรรหารูปแบบจัดแสดงที่แปลกใหม่ เพื่อเกิดความน่าสนใจ ให้แก่ผู้เข้าชมโครงการ
2. การออกแบบจึงต้องคำนึงถึงอาคารในส่วนจัดแสดงเพราะอาคารแห่งนี้ เป็นอาคารอนุรักษ์ในส่วนจัดแสดงจึงต้องคำนึงถึงอาคารเป็นส่วนใหญ่

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาบัตรเรื่อง โครงการโครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟ
อุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ สำเร็จลงได้ด้วย
อนุเคราะห์จากหลายๆท่านที่ให้ความช่วยเหลือมาตลอด ดังนั้นการทำปริญญาบัตรฉบับนี้จึงสำเร็จ
ได้ จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

- อาจารย์ปิยะ ต้นศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษา

- คุณประกายแก้ว รัตนาคะ

(นายกเทศมนตรี เมืองอุตรดิตถ์)

ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง และอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้และให้คำแนะนำต่างๆ และบุคคลที่
สำคัญที่สุดในชีวิต คือ คุณป้าสุกัญญา พัวไพบูลย์วงศ์ ผู้มีพระคุณให้การสนับสนุนตลอดมา และ
ขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด คือ นางสาวจิตติมา ถนอมขวัญ,
นายอาทิตย์ พูลสระระ นางสาวทัศนพร ทองดี, และที่อาจลืมมิได้ นายพงษ์ระวี อารยางค์กูร ที่เป็นทั้ง
คู่กัดมาตลอด และอีกที่ท่านที่มีลืมไม่ได้เลย อาจารย์ชัชวาล บังอร ได้แนะนำสถานที่ต่างๆ ในจังหวัด
อุตรดิตถ์ รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่คอยเป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือในด้านต่างๆ
ขอกราบขอบพระคุณ

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

(นางสาวนวรรตน์ พัวไพบูลย์วงศ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญเรื่อง

ก

สารบัญตาราง

ข

สารบัญแผนภูมิ

ค

สารบัญภาพ

ง

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

1

1.2 เหตุผลในการเสนอโครงการ

2

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

2

1.4 วัตถุประสงค์ของการทำปริญญานิพนธ์

2

1.5 สภาพอาคารเดิม

3

1.6 สภาพภายในอาคาร

7

1.7 เหตุผลในการเสนอปริญญานิพนธ์

12

1.8 ที่มาของปัญหา

13

1.9 แนวทางแก้ปัญหา

13

1.10 วิธีการดำเนินงานวิจัย

13

1.11 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

14

1.12 ขอบเขตของโครงการ

15

1.13 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำปริญญานิพนธ์

16

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถาน

17

2.1.1 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์สถาน

17

2.1.2 ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถาน

18

2.1.3 หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถาน

20

2.1.4 ฐานและบทบาทของพิพิธภัณฑ์สถาน

22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.5	พิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็ก	24
2.1.6	การจัดแบบแปลนของอาคารสถานที่	26
2.1.7	คลังพิพิธภัณฑ์	29
2.1.8	องค์ประกอบอาคารพิพิธภัณฑ์และสถานที่	30
2.1.9	องค์ประกอบหลักของการจัดนิทรรศการ	32
2.1.10	การจัดเตรียมเนวนิทรรศการ	34
2.1.11	เทคนิคการจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถาน	37
2.1.12	เทคนิคจัดพิพิธภัณฑ์	44
2.2	ข้อมูลพื้นฐานของการออกแบบ	62
2.2.1	การจัดสำนักงาน	62
2.2.2	ระบบรักษาความปลอดภัย	65
2.3	ข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบ	69
2.3.1	ระบบแสงสว่าง	69
2.3.2	แสงสว่างในสำนักงาน	79
2.3.3	ระบบเสียงและการควบคุม	80
2.3.4	ระบบปรับอากาศ	82
2.3.5	การใช้สีในการตกแต่ง	83
2.3.6	วัสดุตกแต่ง	87
2.4	การปรับปรุงอาคารเก่า	87
2.5	การศึกษาโครงการกรณีศึกษา	88
2.5.1	ศูนย์บริการวิชาการและการท่องเที่ยวข้อมูล จังหวัดอยุธยา	89
2.7.2	ศูนย์บริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย	91
2.7.3	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุพรรณบุรี	95
2.7.4	หอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดศรีโคมคำ เพาะ	105
2.7.5	พิพิธภัณฑ์สถานพระปฐมเจดีย์	126

บทที่ 3 การศึกษารายละเอียดของโครงการ

3.1	การศึกษาประวัติของจังหวัดอุตรดิตถ์	146
3.1.1	การศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมา	146

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
3.1.2 ตราประจำจังหวัดอุดรดิตถ์	147
3.1.3 ธงประจำจังหวัดอุดรดิตถ์	147
3.1.4 ดอกประจำจังหวัดอุดรดิตถ์	148
3.1.5 ต้นไม้ ต้นไม้ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์	148
3.1.6 คำขวัญจังหวัดอุดรดิตถ์	148
3.2 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของจังหวัด	149
3.2.1 ที่ตั้ง	149
3.2.2 อาณาเขตติดต่อ	149
3.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ	149
3.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ	141
3.2.5 การปกครอง	141
3.2.6 แหล่งน้ำ	142
3.2.7 ทรัพยากรแร่ธาตุ	143
3.2.8 การคมนาคม	144
3.3 การศึกษาที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโครงการ	145
3.3.1 สถานที่ตั้ง	145
3.3.2 สภาพแวดล้อมของโครงการ	145
3.3.3 การเข้าสู่โครงการ	145
3.3.4 สถานที่ตั้งโครงการ	146
3.4 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอก-ภายใน	149
3.4.1 สถาปัตยกรรมเดิม	149
3.5 การจัดวาง (Planning)	152
3.6 การศึกษาการแบ่งส่วนและการบริหารของโครงการ	161
3.6.1 ศึกษาสายงานการบริหาร	161
3.7 หัวข้อในการจัดนิทรรศการ	173
3.8 การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ	181
3.9 การศึกษาศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์	185

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ	หน้า
4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโครงการ	230
4.2 แสดงการวิเคราะห์ผลกระทบจากพื้นที่ข้างเคียง	231
4.3 การวิเคราะห์พื้นที่ภายในโครงการ	233
4.4 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมภายในอาคาร	235
4.5 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	237
4.6 วิเคราะห์การวิเคราะห์องค์ประกอบสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	259
4.7 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	265
4.8 ขอบเขตพื้นที่ของโครงการ (ZONING)	302
4.9 การวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมไทยจังหวัดอุดรดิตถ์	304
บทที่ 5 สรุปแนวความคิดในการออกแบบ	
5.1 สรุปเพื่อแนวความคิดในการออกแบบ	310
5.2 แนวความคิดในการออกแบบ	311
5.3 สรุปแนวความคิดในการออกแบบในส่วนภายในโครงการ	313
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1	สถานะและข้อแตกต่างระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ	23
ตารางที่ 2.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และสถานที่	24
ตารางที่ 2.3	การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแสงธรรมชาติและแสงประดิษฐ์	73
ตารางที่ 2.4	แสดงชนิดของอุปกรณ์และความส่องสว่าง	74
ตารางที่ 2.5	แสดงจำนวนลักซ์, ชม.	78
สูงสุดต่อปีสำหรับวัตถุในพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์		
ตารางที่ 2.6	แสดงวัสดุตกแต่ง	87
ตารางที่ 3.2	แสดงอัตราค่าจ้างของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	178
ตารางที่ 3.3	แสดงพฤติกรรมผู้ใช้บริการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุดรดิตถ์	183
ตารางที่ 3.4	แสดงเวลาผู้ใช้บริการและผู้รับบริการ	184
ตารางที่ 4.1	ตารางแสดงประเภทผู้ใช้โครงการ	247
ตารางที่ 4.2	แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	248
ตารางที่ 4.3	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	249
ตารางที่ 4.4	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของรองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	250
ตารางที่ 4.5	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป พิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	251
ตารางที่ 4.6	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ช่วยวิชาการทั่วไปพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	252
ตารางที่ 4.7	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ช่วยบริหารทั่วไปพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	253
ตารางที่ 4.8	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	254
ตารางที่ 4.9	ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	255

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ตารางที่ 4.36 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่7	324
ตารางที่ 4.37 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์	324
ตารางที่ 5.1 แสดงแนวความคิดในการออกแบบในส่วนภายในโครงการ	336

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่การศึกษา และการ ประชาสัมพันธ์ในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิคค์	256
ตารางที่ 4.11 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ใช้บริการรายบุคคล	257
ตารางที่ 4.12 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ใช้บริการหมู่คณะ	257
ตารางที่ 4. 13 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	258
ตารางที่ 4. 14 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	261
ตารางที่ 4. 15 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	262
ตารางที่ 4. 16 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	262
ตารางที่ 4. 17 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	263
ตารางที่ 4. 18 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	264
ตารางที่ 4. 19 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ	270
ตารางที่ 4.20 แสดงค่าความสัมพันธขององค์ประกอบหลักของโครงการ	271
ตารางที่ 4.21 แสดงค่าความสัมพันธขององค์ประกอบส่วนโงคค้อนรับ	272
ตารางที่ 4.22 แสดงค่าความสัมพันธขององค์ประกอบส่วนพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว	274
ตารางที่ 4.23 แสดงค่าความสัมพันธขององค์ประกอบหลักของโครงการ	276
ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนโงคค้อนรับ	280
ตารางที่ 4.25 สรุปพื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของโครงการ	281
ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงาน	284
ตารางที่ 4.27 แสดงค่าตารางการวิเคราะห์พื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของสำนักงาน	285
ตารางที่ 4.28 แสดงตารางการวิเคราะห์พื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนสำนักงาน	285
ตารางที่ 4.29 แสดงตารางการวิเคราะห์พื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์	286
ตารางที่ 4.30 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 1	316
ตารางที่ 4.31 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม และส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมเมืองอุดรดิคค์	317
ตารางที่ 4.32 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 3บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิคค์	319
ตารางที่ 4.33 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่4 บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิคค์	319
ตารางที่ 4.34 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 4, 5 และ 6	321
ตารางที่ 4.35 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่4	322

เอกสารประเพณีความเชื่อทางศาสนาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงการจำแนกส่วนการจัดแสดง	33
แผนภูมิที่ 3.1 สายงานและอัตรากำลังของพิพิธภัณฑ และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์	177
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบหลักของโครงการ	270
แผนภูมิที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบหลักของโครงการ	271
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและประเภทผู้ใช้ส่วน องค์ประกอบหลักของโครงการ	271
แผนภูมิที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วน โถงต้อนรับ	272
แผนภูมิที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบส่วน โถงต้อนรับ	273
แผนภูมิที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและ ประเภทผู้ใช้ ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ	273
แผนภูมิที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วน พิพิธภัณฑและ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว	274
แผนภูมิที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบส่วน โถงต้อนรับ	275
แผนภูมิที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและ ประเภทผู้ใช้ส่วนของเจ้าหน้าที่ใช้สอย	275
แผนภูมิที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วน ถังน้ำ	276
แผนภูมิที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบส่วน สำนักงาน	277
แผนภูมิที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและประเภทผู้ใช้ส่วนองค์ประกอบส่วน	277
แผนภูมิที่ 4.13 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยในโถงต้อนรับ	326

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพลายเส้นที่ 1.1 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	
ภาพลายเส้นที่ 1.2 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	3
ภาพลายเส้นที่ 1.3 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	3
ภาพลายเส้นที่ 1.4 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	4
ภาพลายเส้นที่ 1.5 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	4
ภาพลายเส้นที่ 1.6 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	4
ภาพที่ 1.7 ทศนียภาพด้านหน้าของ โครงการออกแบบปรับปรุงสถานีรถไฟ ให้เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ (ด้านหน้าทิศตะวันออก)	5
ภาพที่ 1.8 ทศนียภาพรูปด้านหน้าของโครงการ อยู่ทางทิศเหนือ	5
ภาพที่ 1.9 ทศนียภาพรูปด้านข้างของโครงการอยู่ทางทิศใต้	5
ภาพที่ 1.10 ทศนียภาพรูปด้านหลังของโครงการปรับปรุงหันไปทางทิศตะวันตก ติดกับ ทางรถไฟ จังหวัดอุตรดิตถ์ – สถานีรถไฟศิลาอาสน์	6
ภาพที่ 1.11 แสดงแปลนชั้นที่ 1	6
ภาพที่ 1.12 แสดงแปลนชั้นที่ 2	7
ภาพที่ 1.13 รูปตัดอาคาร โครงสร้างพื้นเสา และคาน	7
ภาพที่ 1.14 ด้านหน้าของโครงการ	7
ภาพที่ 1.15 ห้องภายใน โครงการเดิมเป็นห้องของนายสถานี	8
ภาพที่ 1.16 ภายในสภาพของห้องชั้นที่ 1	8
ภาพที่ 1.17 ส่วนนี้จะเป็นส่วนของที่สำหรับจำหน่ายตั๋วของสถานีรถไฟ	8
ภาพที่ 1.18 ส่วนของโถงชั้นล่างแต่เดิมมีผู้เข้าออกเป็นจำนวนมาก	9
ภาพที่ 1.19 ส่วนของทางขึ้นชั้น 2 ของตัวอาคาร	9
ภาพที่ 1.20 เป็นส่วนห้องเสมียน	10
ภาพที่ 1.21 ส่วนโถงชั้นที่ 2	11
ภาพที่ 1.22 ส่วนทางเดินชั้นที่ 2	11
ภาพที่ 1.23 ส่วนของชั้นที่ 2 ห้องสำรวจตรวจตา	12
ภาพที่ 2.1 SPACE ORGANIZATION DIAGRAM	12
ภาพที่ 2.2 แบบแปลนชั้นมูลฐานแบบที่ 1	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.4	กระบวนการจัดนิทรรศการที่บรรจีวิตอุปประสงค์	28
ภาพที่ 2.5	ภาพไดโอรามาแสดงแบบธรรมชาติ	32
ภาพที่ 2.6	ภาพการแสดงตามอิริยาบถของสัตว์ [Habitat Group]	38
ภาพที่ 2.7	ภาพการแสดงตามสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา	28
ภาพที่ 2.8	การจัดแสดงตามความเป็นจริง	39
ภาพที่ 2.9	ตัวอย่างการวางผังห้องแสดง	39
ภาพที่ 2.10	แสดงขอบเขตมุมมองของมนุษย์	43
ภาพที่ 2.11	แสดงมุมมองทางด้านตั้งของมนุษย์	50
ภาพที่ 2.12	การติดตั้งและขนาดแบบต่างๆ	51
ภาพที่ 2.13	ผู้จัดแสดงสำหรับบรรจีวิตจัดแสดง	53
ภาพที่ 2.14	ตัวอย่างแบบที่แสดงแบบต่างๆ	54
ภาพที่ 2.15	มุมมองแบบต่างๆ	56
ภาพที่ 2.16	แสดงการติดตั้งบนพื้นห้องแสดง	58
ภาพที่ 2.17	ติดตั้งผนัง โดยเจาะร่องหรือหมุด	58
ภาพที่ 2.18	ระบบห้อยจากเพดาน	59
ภาพที่ 2.19	ระบบซึ่งระหว่างพื้นกับเพดาน	59
ภาพที่ 2.20	ซึ่งระหว่างพื้นเพดานและผนัง	60
ภาพที่ 2.21	ภาพแสดงมิติของสถานที่เก็บแฟ้มและรับ - ส่งเอกสารพิพิธภัณฑ์	60
ภาพที่ 2.22	แสดงการให้แสงสว่างในการจัดนิทรรศการ	65
ภาพที่ 2.23	อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จังหวัดอยุธยา	75
ภาพที่ 2.24	แปลนชั้นที่ 2	89
ภาพที่ 2.25	แสดงแผนที่ในสมัยอดีต	90
ภาพที่ 2.26	เป็นส่วนที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว	91
ภาพที่ 2.27	และที่ตั้งของวัดแต่ละตำแหน่ง	91
ภาพที่ 2.27	โปรสเตอร์แสดงถึงเรื่องราวสถาปัตยกรรมทางด้านศาสนา	
ภาพที่ 2.28	วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของลำน้าและการใช้ชีวิตอยู่ได้ถุนบ้าน	92
ภาพที่ 2.29	ศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาลัย	94
ภาพที่ 2.30	แผนผังแสดงศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์	95
ภาพที่ 2.31	เรื่องประวัติศาสตร์ศรีสัตนาลัย	95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.59 จัดแสดงโดยรวมลานศิลาจารึกและเศียรพระพุทธรูปและฐานดอกบัว	114
ภาพที่ 2.60 จัดแสดงลานศิลาจารึกด้วยอักษรล้านนาแบบตัวฝักขามและอักษรธรรมล้านนา	115
ภาพที่ 2.61 ผู้จัดแสดงวัตถุพระพุทธรูปหินทราย	115
ภาพที่ 2.62 แสดงการแต่งตัวในสมัยเจ้าหลวง มหาประเทศอุดรทิศ	116
ภาพที่ 2.63 แสดง แปลนชั้นที่ 2	116
ภาพที่ 2.64 แสดงหลักฐานศิลาจารึก	117
ภาพที่ 2.65 การจัดแสดงใบเสมาแต่ละชนิดบริเวณ โถงทางเดินภายนอก	117
ภาพที่ 2.66 จัดแสดงศิลาจารึกภาษา	118
ภาพที่ 2.67 แสดงวัตถุที่ทำด้วยหินศิลา	118
ภาพที่ 2.68 ห้องจัดแสดงพระพุทธรูปต่างและของใช้สำริด	118
ภาพที่ 2.69 การทำเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ	119
ภาพที่ 2.70 ห้องจัดแสดงพระพุทธรูปปางต่างๆและชิ้นส่วน โบราณสถาน	119
ภาพที่ 2.71 เครื่องปั้นดินเผาเคลือบ ศตวรรษที่ 20-21	120
ภาพที่ 2.72 ส่วนจัดแสดงการทำเครื่องมือเครื่องใช้ในสมัยก่อน	121
ภาพที่ 2.73 จัดแสดงพระพุทธรูปหินทรายตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 20-21	121
ภาพที่ 2.74 ส่วนจัดแสดงประวัตินี้และวัตถุ โบราณ	122
ภาพที่ 2.75 จัดแสดงเรื่องราวยุคฟื้นฟูเมืองพะเยา	122
ภาพที่ 2.76 จัดแสดงเรื่องราวเจ้าเมืองพะเยา	123
ภาพที่ 2.77 แสดงยารักษาโรคแบบปัจจุบัน	123
ภาพที่ 2.78 แสดงอาชีพในการทำนา	124
ภาพที่ 2.79 แสดงเครื่องมือในการประกอบอาชีพ	124
ภาพที่ 2.80 เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ	124
ภาพที่ 2.81 จัดแสดงทางเข้าบุคคลสำคัญในห้องถ้ำ	124
ภาพที่ 2.82 จัดแสดงเรื่องราวของ ของ ลุงโปเจ้าสมเตรีอ ช่างแกะครก	125
ภาพที่ 2.83 จัดแสดงเรื่องราวพระครูวิลา-ชิรปัญญา คณะแขวงเมือง	125
ภาพที่ 2.84 ส่วนจัดแสดงความสำคัญของกว๊านพะเยา	125
ภาพที่ 2.85 แสดงห้องจัดแสดงห้องช่าง	126
ภาพที่ 2.86 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์	127
ภาพที่ 2.87 ฝั่งภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์	129

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.88 จุดแสดงส่วนประชาสัมพันธ์และจุดจำหน่ายบัตรเข้าชม	130
ภาพที่ 2.89 แสดงแผนผังส่วนจัดแสดงภายในอาคาร	131
ภาพที่ 2.90 จัดแสดงเรื่องการจัดตั้งถิ่นฐานของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์	132
ภาพที่ 2.91 การจัดแสดงเรื่องการติดต่อรับพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมอินเดีย	132
ภาพที่ 2.92 ภาพปูนปั้นแสดงลักษณะหน้าตาและการแต่งกายของคนพื้นเมือง	132
ภาพที่ 2.93 ผู้จัดแสดงเรื่องเครื่องประดับและเครื่องปั้นดินเผาแบบต่างๆ	133
ภาพที่ 2.94 ส่วนจัดแสดงบอร์คูรูปปั้นหินทรายสมัยทวารวดี	133
ภาพที่ 2.95 ส่วนจัดแสดงเรื่องราวทางด้านศาสนาความเชื่อทวารวดี	133
ภาพที่ 2.96 ส่วนจัดแสดงพระพุทธรูปธรรมจักร	134
ภาพที่ 2.97 ส่วนจัดแสดงประติมากรรมสมัยทวารวดี	134
ภาพที่ 2.98 ส่วนจัดแสดงอันเป็นความเชื่อหลักในวัฒนธรรมทวารวดี	134
ภาพที่ 2.99 หุ่นจำลองพระราชวังปทุมนคร	135
ภาพที่ 3.1 สภาพแวดล้อมจังหวัดอุตรดิตถ์	135
ภาพที่ 3.2แผนที่ จังหวัดอุตรดิตถ์	146
ภาพที่3.3 ถนน ศิลาอาสน์- ถนนสำราญริน	149
ภาพที่3.4 แสดงแผนที่ทางเข้าสู่ อาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพธิภณท์ และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว	154 155
ภาพที่3.5 แสดงที่ตั้งโครงการ อาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพธิภณท์ และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว	155
ภาพที่ 3.6 ด้านทิศเหนือจรดกับสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ ถนนสำราญริน	
ภาพที่ 3.7 ด้านทิศใต้จรดกับถนนบรมอาสน์	156
ภาพที่ 3.8 ด้านทิศตะวันออกจรด กับถนนเปรมฤดี	156
ภาพที่3.9 ด้านทิศตะวันตกติดกับสถานีรถไฟ	156
ภาพที่3.10 ลายเส้น1 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2453 (มองจากถนน) ภาพสันนิษฐานจาก แบบของ คาร์ล ดือห์ริง (ออกแบบ ค.ศ.1908/พ.ศ. 2451) เขียน โดย พินัย สิริเกียรติกุล	157 158
ภาพที่ 3.11 ลายเส้นที่ 2 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2453 (มองจากทางรถไฟ) ภาพ สันนิษฐานจากแบบของ คาร์ล ดือห์ริง (ออกแบบ ค.ศ.1908/พ.ศ. 2451)	158

เขียน โดย พินัย สิริเกียรติกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.12 ลายเส้นที่ 3 รูปด้านหน้า แบบแก้ไขสถานียรถไฟอุตรดิตถ์ สถาปนิก: เอ. ริกาซซี ไม่ระบุศักราช	159
ภาพที่ 3.13 ลายเส้นที่ 4 ด้านหลัง แบบแก้ไขสถานียรถไฟอุตรดิตถ์ สถาปนิก: เอ. ริกาซซี ไม่ระบุศักราช	159
ภาพที่ 3.14 ลายเส้นที่ 5 ด้านหน้าแบบ แก้ไขสถานียรถไฟอุตรดิตถ์ สถาปนิก: เอ. ริกาซซี ไม่ระบุศักราช	160
ภาพที่ 3.15 ลายเส้นที่ 6 ด้านหลัง สถานีไฟอุตรดิตถ์ จากชุดแบบ “ปัจจุบัน” สำรวจโดยสถาปนิก ม.จ. โวฒนยากร วรธรรม และคณะ (พ.ศ. 2475)	160
ภาพที่ 3.16 แสดงภาพอาคารสถานียรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพธิภณท์ และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวในปัจจุบัน	160
ภาพที่ 3.17 แสดงแผนผังอาคารสถานียรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพธิภณท์ และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ชั้นที่ 1	161
ภาพที่ 3.18 แสดงแผนผังอาคารสถานียรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพธิภณท์ และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวชั้นที่ 2	162
ภาพที่ 3.19 รูปด้านทางตะวันออก ผนัง คอนกรีต , ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	163
ภาพที่ 3.20 รูปด้านทางทิศเหนือ ผนัง คอนกรีต , ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	163
ภาพที่ 3.21 รูปด้านทางทิศใต้ ผนัง คอนกรีต , ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	164
ภาพที่ 3.22 รูปด้านทางทิศตะวันตก ผนัง คอนกรีต , ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	164
ภาพที่ 3.23 รูปตัดอาคาร โครงสร้างพื้นเสา และคาน	165

	หน้า
ภาพที่ 3.24 ส่วนโถงทางเข้า ทางเข้าหลักผนัง –คอนกรีต,พื้น – ปูนเรียบ ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	165
ภาพที่ 3.25 ส่วนต้อนรับ ผนัง –คอนกรีต,พื้น – ปูนเรียบ ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	166
ภาพที่ 3.26 ส่วนจัดนิทรรศการถาวรผนัง –คอนกรีต,พื้น – ปูนเรียบ, ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	166
ภาพที่ 3.27 ส่วนจำหน่ายของที่ระลึก ผนัง –คอนกรีต,พื้น – ปูนเรียบ , ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	167
ภาพที่ 3.28 ส่วน ทางเดินขึ้นลงระหว่างชั้น 1 และชั้น2ด้านทิศเหนือ ผนัง คอนกรีต,พื้น ปูนเรียบ , ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	167
ภาพที่ 3.29 ส่วน ทางเดินขึ้นลงระหว่างชั้น 1 และชั้น2 ด้านทิศตะวันออก ผนัง คอนกรีต,พื้น ไม้ ,ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	168
ภาพที่ 3.30 ส่วนโถงชั้นบนเป็นส่วนจัดแสดง ผนัง คอนกรีต ,พื้น ไม้ ,ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จ	168
ภาพที่ 3.31 ส่วนชั้นบนเป็นส่วนจัดแสดง ผนัง คอนกรีต ,พื้น ไม้ ,ประตู ประตูไม้สำเร็จรูป,กระจก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป	169
ภาพที่ 3.32 อาคารไม้โบราณ สถาปัตยกรรมไทยอายุมากกว่า 80 ปี	186
ภาพที่ 3.33 แสดงรูปทรงทางสถาปัตยกรรมและการจัดตกแต่งช่องลมด้านบน ของมุขด้านหน้าอาคาร	187
ภาพที่ 3.34 มุขด้านหน้าอาคารชั้นบน นอกจากเป็นสถาปัตยกรรมที่สวยงามแล้ว ยังเหมาะกับสภาพดินฟ้าอากาศของเมืองไทยด้วย	187
ภาพที่ 3.35 เพ็ยมห้องโถงชั้นบน ภูมิสถาปัตย์เป็นช่องแสงและระบายลมภายในตัวอาคาร	188
ภาพที่ 3.36 ศาลาการเปรียญ แสดงรูปทรงด้านข้างและช่วงเสาของอาคาร	189
ภาพที่ 3.37 พระอุโบสถ วัดท่าเสา	189
ภาพที่ 3.38 หอไตร วัดท่าเสา	189
ภาพที่ 3.39 แสดงด้านหน้าและด้านข้างของศาลาการเปรียญ	190
ภาพที่ 3.40 แสดงภาพลักษณะหน้าบันลายขดก้านลาย	190

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.41 แสดงบัวเสาคานตงของศาลาการเปรียญกับการแกะสลักลวดลายบัวรอบ ผนังตอนล่าง	191
ภาพที่ 3.42 แสดงทวยโค้งงอของศาลาทรงบาตร ให้ความรู้สึกอ่อนช้อยสวยงาม	191
ภาพที่ 3.43 แสดงลักษณะหางหงส์ของหอไตร	192
ภาพที่ 3.44 แสดงส่วนของหลังคามีการต่อชายคาขึ้น	192
ภาพที่ 3.45 แสดงผนังไม้ฝาปะกลรูปโดยได้รับอิทธิพลมาจากจีนในยุคการค้าขาย	192
ภาพที่ 3.46 แสดงบัวเสาคานตงของหอไตร กับการแกะสลักลวดลายบัวรอบผนังตอนล่าง	192
ภาพที่ 3.47 แสดงรูปปั้นหน้าอุโบสถใหญ่วัดท่าเสา	194
ภาพที่ 3.48 ผนังพระอุโบสถโดยรอบก่ออิฐถือปูนค้ำหลังที่ประดับ การเจาะของหน้าต่างกระทำโดยการร่นบ้านเข้าไปในผนังค้ำใน	194
ภาพที่ 3.49 โครงสร้างส่วนหน้าบันต่อชายคาช่วงล่าง ในส่วนของเชิงชายเป็นไม้สลักลวดลาย อย่างประณีต เพิ่มความสวยงามให้กับเครื่องหลังคาได้อย่างมาก	195
ภาพที่ 3.50 ลายสลักไม้ที่หน้าบันและเชิงชายของอุโบสถ	195
ภาพที่ 3.51 ใบเสมาหินชนวน ปักอยู่แท่นบนอย่างศิลปะอยุธยา	196
ภาพที่ 3.52 ลักษณะวิหารวัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ	197
ภาพที่ 3.53 ลักษณะเจดีย์วัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ	197
ภาพที่ 3.54 แสดงด้านหน้าโบสถ์วัดพระฝางสว่างคบุรีนาถ	197
ภาพที่ 3.55 ลักษณะด้านหน้าและด้านหลังวิหารวัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ	198
ภาพที่ 3.56 เจดีย์แบบลังกาทรงกลมมีฐานเชิงซ้อนกันสามชั้น	199
ภาพที่ 3.57 ลายปูนปั้นที่ซ้อนหน้าต่าง และลายปูนปั้นรูปหนุมานและรูปอรหันต์	199
ภาพที่ 3.58 หน้าบันเป็นลายไม้แกะรูปราหูอมจันทร์	200
ภาพที่ 3.59 พระอุโบสถวัดกลาง	201
ภาพที่ 3.60 ภาพจิตรกรรมฝาผนัง	202
ภาพที่ 3.61 ลักษณะวิหารวัดคอนสัค	203
ภาพที่ 3.62 แสดงรูปปั้นหน้าวัดคอนสัค	204
ภาพที่ 3.63 แสดงหน้าบันแกะสลักด้วยไม้ปรู เป็นภาพลวดลายต่าง ๆ กัน เช่น ลายกนกมีรูปหงส์นกแก้วขันชคไขว้ ลายเทพนม ลายภาพยักษ์	204

ประดับด้วยกระฉกสีขาวแบบอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.64	บานประตูไม้ปรางะสลักเป็นกนกก้านขด มีลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ๘ พุ่ม	205
ภาพที่ 3.65	แสดงทวยเชิงชายทั้งสองด้านสลักเป็นรูปพญานาคลดหลั่นกันลง	205
ภาพที่ 3.66	แสดงเสาเป็นเสาแปดเหลี่ยม หัวเสาเป็นบัว โถงลึบซ้อน	206
ภาพที่ 3.67	แสดงทางขึ้นวิหารวัดคอนสักราวบัน ไคเป็นรูปแกะสลักรูปพญานาค	206
ภาพที่ 3.68	ลักษณะวิหารพระแท่นศิลาอาสน์	207
ภาพที่ 3.69	ลักษณะภายในวิหารพระแท่นศิลาอาสน์	207
ภาพที่ 3.70	แสดงรูปปั้นสิงโตอยู่ตรงหน้าประตู	208
ภาพที่ 3.71	แสดงประตูลงลักปิดทองลวดลายรูปสัตว์หิมพานต์	208
ภาพที่ 3.72	ลักษณะภายในบริเวณวัดพระบรมทุ่งยั้ง	209
ภาพที่ 3.73	ลักษณะเจดีย์พระบรมทุ่งยั้ง	209
ภาพที่ 3.74	ลักษณะหอรบพระบรมทุ่งยั้ง	209
ภาพที่ 3.75	แสดงลักษณะหน้าบันเทพพนมมีรูปสังข์ทอง	210
ภาพที่ 3.76	เพดานวัดคอนสักร	211
ภาพที่ 3.77	จิตรกรรมฝาผนังภายในพระวิหารเป็นภาพพุทธประวัติตอนผจญมารที่ผนังด้านบน	211
ภาพที่ 3.78	พระธาตุเป็นเจดีย์แบบลังกาทรงกลม ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมสามชั้น ฐานล่างมีเจดีย์องค์เล็กเป็นบริวารอยู่สี่มุม ฐานชั้นที่สามมีซุ้มคูหาสี่	211
ภาพที่ 3.79	ลักษณะมณฑปวัดพระยืนพุทธบาทยุคล	212
ภาพที่ 3.80	ลักษณะวิหารและมณฑปวัดพระยืนพุทธบาทยุคล	212
ภาพที่ 3.81	รอยพระพุทธรูปจำลอง	213
ภาพที่ 3.82	แสดงซากเจดีย์สมัย	213
ภาพที่ 3.83	ภาชนะใส่เครื่องจักรสานลายเส้นปลาช่อนและลายตาแมลงวัน	214
ภาพที่ 3.84	เครื่องใส่ภาชนะนานาชนิด กระจาย	214
ภาพที่ 3.85	ลักษณะเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านในจังหวัดอุดรดิษฐ์	216
ภาพที่ 3.86	ผ้าลายตีนจกต่างในจังหวัดอุดรดิษฐ์	219
ภาพที่ 3.87	ผ้าเช็ดหน้าลายต่างๆ อำเภอหล่มสัก	220
ภาพที่ 3.88	ผ้าตีนจกลายแปดขออำเภอลำแล	220
ภาพที่ 3.89	ผ้าตีนจกลายกนกของตำบล ทรอน	220

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ภาพที่ 3.90 ไม่กวาดตองกฟนบ้านจังหวัดอุดรดิตถ์	220
ภาพที่ 3.91 ประเพณีไหว้เจ้าแม่ทับทิมพิชัย	227
ภาพที่ 3.92 แสดงการละเล่นพื้นบ้านดับเต่า	228
ภาพที่ 4.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโครงการ	230
ภาพที่ 4.2 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารสภาพแวดล้อม	231
ภาพที่ 4.3 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว	233
ภาพที่ 4.4 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศเหนือ	233
ภาพที่ 4.5 แสดงอิทธิพลสภาพแวดล้อมที่มีต่ออาคารทางด้านทิศใต้และทิศเหนือ	233
ภาพที่ 4.6 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศใต้	233
ภาพที่ 4.7 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันตก	234
ภาพที่ 4.8 แสดงผลตกกระทบทางคานแสงแดดทางทิศตะวันออก ในช่วงเวลา 6.00- 12.00 น.	235
ภาพที่ 4.9 แสดงผลตกกระทบทางคานแสงแดดทางทิศตะวันออก ในช่วงเวลา 6.00- 12.00 น.	235
ภาพที่ 4.10 ทิศเหนือแสดงทิศทางแสงแดดเข้าภายในตัวอาคารด้านทิศตะวันออก 223ตั้งแต่ช่วงเวลา 6.00 – 12.00 น. มาก	236
ภาพที่ 4.11 ทิศเหนือแสดงทิศทางแสงแดดเข้าภายในตัวอาคารด้านทิศตะวันออก 223ตั้งแต่ช่วงเวลา 12.00-18.00 น. มาก	236
ภาพที่ 4.12 ทัศนียภาพด้านหน้าของโครงการ ออกแบบปรับปรุงสถานีรถไฟจังหวัด อุดรดิตถ์ ให้เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ (ด้านหน้าทิศตะวันออก)	238
ภาพที่ 4.13 ทัศนียภาพรูปด้านหน้าของโครงการ อยู่ทางทิศเหนือ	238
ภาพที่ 4.13 ทัศนียภาพรูปด้านข้างของโครงการอยู่ทางทิศใต้	239
ภาพที่ 4.14 ทัศนียภาพรูปด้านหลังของโครงการปรับปรุงหันไปทางทิศตะวันตก ติดกับ ทางรถไฟจังหวัดอุดรดิตถ์ – สถานีรถไฟศิลาอาสน์	239
ภาพที่ 4.15 แปลนพื้นที่ภายในส่วน โถงค่อนรับชั้นที่ 1	239
ภาพที่ 4.16 แสดงพื้นที่ภายในส่วน โถงค่อนรับชั้นที่ 1	240
ภาพที่ 4.17 แปลนพื้นที่ภายในส่วนทางเดินชั้นที่ 1	240
ภาพที่ 4.18 แสดงพื้นที่ภายในส่วนทางเดินชั้นที่ 1	241

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ภาพที่ 4.19 ภายในห้องชั้นที่ 1	241
ภาพที่ 4.20 ภายในห้องชั้นที่ 1	242
ภาพที่ 4.21 แพลนชั้นที่ 1 ด้านทิศใต้	243
ภาพที่ 4.22 ห้องชั้นที่ 1 ด้านทิศใต้	243
ภาพที่ 4.23 โถงทางเดิน ชั้นที่ 2	244
ภาพที่ 4.24 โถงทางเดินชั้นที่ 2	244
ภาพที่ 4.25 แสดงโถงชั้นที่ 2	244
ภาพที่ 4.26 แสดงโถงชั้นที่ 2	245
ภาพที่ 4.27 แสดงห้องชั้นที่ 2	245
ภาพที่ 4.28 แสดงห้องชั้นที่ 2	246
ภาพที่ 4.29 ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม	290
ภาพที่ 4.30 ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอูตรดิตถ์	291
ภาพที่ 4.30 ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอูตรดิตถ์	291
ภาพที่ 4.31 ส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา	292
ภาพที่ 4.32 ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอูตรดิตถ์	292
ภาพที่ 4.33 ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	293
ภาพที่ 4.34 ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอูตรดิตถ์	293
ภาพที่ 4.35 แสดงการฉลุไม้ตกแต่งช่องลมด้านบนของมุขด้านหน้าอาคาร	329
การฉลุช่องกลายนั้นทำให้ในการถ่ายเทจากภายนอกเข้าสู่ภายใน ได้ง่าย	
ภาพที่ 4.36 เสาดอนล่างเป็นเสาดินช้าง ฝาโดยรอบตีแบบบังใบทับ	329
ภาพที่ 4.37 SPACE วัดพระแท่นศิลาอาสน์	330
ภาพที่ 4.38 SPACE วัดธรรมศาสตร์	330
ภาพที่ 4.39 วัดสว่างคูรี	330
ภาพที่ 4.40 ลวดลายจิตรกรรมของอุโบสถมีลายปูนปั้นโดยการเว้นจังหวะ	331
ภาพที่ 4.41 ลายปูนปั้นที่ซุ้มหน้าต่าง และลายปูนปั้นรูปหนุมานและรูปอรหันต์	331
ภาพที่ 4.42 ลวดลายปูนปั้น รูปชาวบ้าน	332
ภาพที่ 4.43 ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดกลางธรรมศาสตร์	332
ภาพที่ 4.44 ภาพจิตรกรรมบนฝาผนัง วัดทุ่งยั้ง	333

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ภาพที่ 4.45 บานประตูไม้ปรงแกะสลักเป็นกนกก้านขด	333
ภาพที่ 4.46 บานประตูไม้ปรงแกะสลักเป็นลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ๗ พุ่ม	325
ภาพที่ 4.47 บัวเสา “รูปโถ” ลายปูนปั้นปิดทอง วัดคอนสัค และวัดทุ่งยั้งสมัยอยุธยาตอนปลาย	325
ภาพที่ 5.1 แสดงตัวอย่างรูปแบบอาคารและลักษณะการตกแต่งสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัยแบบไทย นำมาใช้ในการออกแบบ	336
ภาพที่ 5.2 แสดงตัวอย่างการตกแต่งสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่นำมาใช้ในการออกแบบ	337
ภาพที่ 5.3 แสดงตัวอย่างงานศิลปหัตถกรรมที่นำมาใช้ในการออกแบบ	338
ภาพที่ 5.4 แสดงแนวความคิดในคิดในการออกแบบโครงการ	339
ภาพที่ 5.5 แสดงส่วนแบ่งพื้นที่ชั้นที่ 1	340
ภาพที่ 5.6 แสดงส่วนจัดแสดงแบ่งพื้นที่ชั้นที่ 2	340
ภาพที่ 5.7 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ชั้นที่ 1	341
ภาพที่ 5.8 แสดงแปลนฝ้าเพดาน, ไฟฟ้าส่วนชั้นที่ 1	341
ภาพที่ 5.8 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ชั้นที่ 2	341
ภาพที่ 5.9 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ชั้นที่ 2	341
ภาพที่ 5.10 แสดงแปลนฝ้าเพดาน, ไฟฟ้าในส่วนชั้นที่ 2	342
ภาพที่ 5.11 ภาพด้านตัดโครงการด้าน A	342
ภาพที่ 5.12 ภาพด้านตัดโครงการ B	342
ภาพที่ 5.13 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วน โถงต้อนรับ	343
ภาพที่ 5.14 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วน โถงต้อนรับ	343
ภาพที่ 5.15 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วน โถงต้อนรับ	344
ภาพที่ 5.16 แสดง แนวทางในการออกแบบส่วน โถงต้อนรับ	344
ภาพที่ 5.17 แสดงทัศนียภาพส่วน โถงต้อนรับ- พักคอย	345
ภาพที่ 5.18 แสดงวัสดุที่ใช้ภายในส่วน โถงต้อนรับ	345
ภาพที่ 5.19 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วนสำนักงาน	346
ภาพที่ 5.20 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนสำนักงาน	346
ภาพที่ 5.21 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนสำนักงาน	346
ภาพที่ 5.22 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบส่วนสำนักงาน	346
ภาพที่ 5.23 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนสำนักงาน	348

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.24 แสดงวัสดุภายในห้องสำนักงาน	348
ภาพที่ 5.25 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วนห้องประชุมย่อย	349
ภาพที่ 5.26 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนห้องประชุมย่อย	349
ภาพที่ 5.27 แสดงวัสดุภายในห้องประชุมย่อย	350
ภาพที่ 5.28 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วนจัดแสดง	351
ภาพที่ 5.29 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายใน ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม	352
ภาพที่ 5.30 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยใน จัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม	352
ภาพที่ 5.31 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบ จัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม	353
ภาพที่ 5.32 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์	353
ภาพที่ 5.33 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 1.2 สมัยสุโขทัย	354
ภาพที่ 5.34 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 1.3 สมัยอยุธยา- 1.4 สมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์	354
ภาพที่ 5.35 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม	355
ภาพที่ 5.36 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์	356
ภาพที่ 5.37 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์	356
ภาพที่ 5.38 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์	357
ภาพที่ 5.39 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์	358
ภาพที่ 5.40 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์	358
ภาพที่ 5.41 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์	359

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.42 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์	359
ภาพที่ 5.43 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์	360
ภาพที่ 5.44 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์	360
ภาพที่ 5.45 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์	361
ภาพที่ 5.46 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา	362
ภาพที่ 5.47 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา	362
ภาพที่ 5.48 แสดงทัศนียภาพ – ภายในส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา	363
ภาพที่ 5.49 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา	363
ภาพที่ 5.50 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์	364
ภาพที่ 5.51 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์	364
ภาพที่ 5.52 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์	365
ภาพที่ 5.53 แสดงแสดงทัศนียภาพ – ภายในส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์	365
ภาพที่ 5.54 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์	366
ภาพที่ 5.55 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	367

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ภาพที่ 5.56 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลป์หัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	367
ภาพที่ 5.57 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 6 ศิลป์หัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	368
ภาพที่ 5.58 แสดงทัศนียภาพ – ภายในส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลป์หัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	368
ภาพที่ 5.59 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 6 ศิลป์หัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	369
ภาพที่ 5.60 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์	370
ภาพที่ 5.61 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์	371
ภาพที่ 5.62 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดง ที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์	371
ภาพที่ 5.63 แสดงทัศนียภาพ – ภายในจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์	372
ภาพที่ 5.64 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์	373

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

สถานีรถไฟอุตรดิตถ์เก่า ตั้งอยู่ถนนสำราญริน ตำบล ท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ อยู่ติดกับสถานีรถไฟอุตรดิตถ์ของปัจจุบัน ความงามทางสถาปัตยกรรมของสถานีรถไฟอุตรดิตถ์ เป็นความงามที่มีนัยสำคัญทางประวัติศาสตร์ ลักษณะของอาคารเป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้น ศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (Modern Style) ที่ปฏิเสธการลอกเลียนแบบอาคาร รูปแบบโบราณ ยกย่องการใช้หลักเหตุผลในการออกแบบ และนิยมสะท้อนความงามของอาคาร ออกจากประโยชน์ใช้สอย โครงสร้าง และวัสดุ นอกจากนี้ อาคารหลังนี้ยังมีลักษณะ “สากล” ของสถานีรถไฟ แสดงให้เห็นโดยการออกแบบผนังอาคารด้านหลังให้เป็นรูปหลังคาโค้งเลียนแบบ หลังคาโค้งประทุนของสถานีรถไฟในยุโรป ประกอบกับช่องหน้าต่างวงโค้งขนาดใหญ่บนผนัง อาคารนั้นเป็นสิ่งที่แสดงถึงสัญลักษณ์สากลของบ้านของ “รถไฟ” ซึ่งเป็นพาหนะที่รวดเร็วและทันสมัยที่สุดตอนต้นศตวรรษที่ 20

อาคารนี้สร้างขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อายุมากกว่า 50 ปี การรถไฟแห่งประเทศไทย ในตัว อาคารจึงเลิกใช้ตั้งแต่บัดนั้น ตัวอาคารยาวประมาณ 100 เมตรเศษ 2 ชั้นครึ่งตึกไม้ สภาพโดยรวมทรุดโทรม เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ปี 2544 นายขวัญสุวรรณ อดิโพธิ์ อาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมคณะได้ทำประชาพิจารณ์ และระดมความคิดของชุมชนเมืองอุตรดิตถ์ สรุปว่าชุมชนเห็นด้วยและพร้อมผลักดัน อาคารร้างแห่งนี้ให้เป็น “อาคารพิพิธภัณฑ์และแหล่งท่องเที่ยว”

วันที่ 27 มีนาคม ปี 2545 เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ทำเรื่องไปยังผู้อำนวยการฝ่ายทรัพย์สิน ร.ฟ.ท. (รถไฟแห่งประเทศไทย) เพื่อขออนุญาตใช้พื้นที่อาคาร โดยได้รับงบประมาณจากกรมการปกครอง 8,245,000 บาท โดยพื้นที่รวมทั้ง 2 ชั้น ของอาคารหลังนี้รวมทั้งหมด 1,300 ตารางเมตร นางประกายแก้ว รัตนนาคะ นายยกเทศมนตรีเมืองอุตรดิตถ์ กล่าวว่า จะปรับปรุงอาคารให้เป็น ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง พิพิธภัณฑ์เมืองอุตรดิตถ์ โดยปรับปรุง ซ่อมแซมอาคาร สุขา ปรับภูมิทัศน์ พร้อมปลูกหญ้าและไม้ดอกไม้ประดับ ทำทางเท้า ทางเดินภายในสวน สร้างลานจอดรถคอนกรีต ทำตาข่ายกั้นทางรถไฟ และก่อสร้างรั้วด้านหน้า ติดตั้งระบบไฟฟ้าในอาคารและบริเวณโดยรอบ ก่อสร้างท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กขุมศาลาพักผ่อน ม้านั่ง และอุปกรณ์เด็กเล่น พื้นที่ว่างเปล่าจะปรับปรุงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 เหตุผลในการเสนอโครงการ

1. โครงการปรับปรุงสถานีรถไฟอุตรดิตถ์ให้เป็นพิพิธภัณฑ์อุตรดิตถ์และการท่องเที่ยว เป็นอาคารอนุรักษ์พร้อมทั้งปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์และการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์
2. โครงการปรับปรุงสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ให้เป็นพิพิธภัณฑ์อุตรดิตถ์และการท่องเที่ยว เป็นโครงการจริง ที่สามารถทำการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโครงการได้อย่างชัดเจน และสามารถนำมาปรับปรุง โดยดำเนินการวิเคราะห์อย่างมีระเบียบแบบแผนได้
3. พิพิธภัณฑ์อุตรดิตถ์เป็นสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และศิลปะ หัตถกรรมอันแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งยังแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อรองรับความต้องการในการให้บริการที่ครบครันทั้งทางข้อมูลและผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยเป็นการผลิตและจำหน่ายงานหัตถกรรมพื้นบ้านและหัตถกรรมพื้นบ้านและจัดแสดงสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นแหล่งข้อมูลภายในจังหวัดอุตรดิตถ์
3. เป็นศูนย์กลางความรู้ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

1.4 วัตถุประสงค์ของการทำปฏิญญาพันธ

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของ โครงการสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์เปลี่ยนเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ สำหรับใช้ในการออกแบบตกแต่งภายใน
2. เพื่อให้เกิดความทันสมัยและสามารถรองรับความต้องการของผู้เข้าชมในสภาพปัจจุบันได้
3. เพื่อศึกษาวิธีดำเนินงานและวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบตกแต่งสถาปัตยกรรมภายในและภายนอกของพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

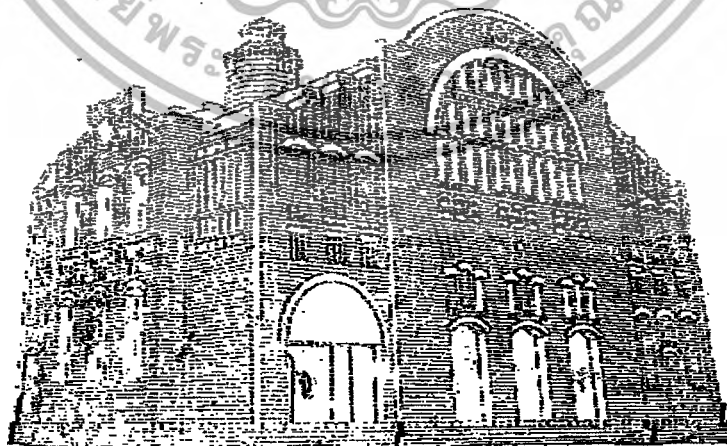
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 สถาปัตยกรรมเดิม

ลักษณะอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว เป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (Modern style) ที่ปฏิเสธการลอกเลียนแบบอาคารรูปแบบโบราณ ในการออกแบบนั้นนิยมสะท้อนความงามของอาคารออกมาจากประโยชน์ใช้สอย โครงสร้าง และวัสดุ นอกจากนี้ อาคารหลังนี้ยังมีลักษณะ “สากล” ของสถานีรถไฟ แสดงให้เห็นโดยการออกแบบผนังอาคารด้านหลังให้เป็นรูปหลังคาโค้งเลียนแบบหลังคาโค้งและหน้าต่างวงโค้งประทุนของสถานีรถไฟในยุโรป

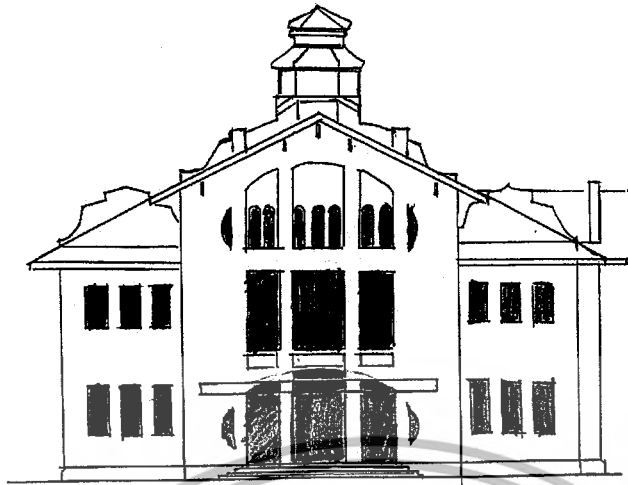

ภาพลายเส้นที่ 1.1 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2453 (มองจากถนน) ภาพสันนิษฐานจากแบบของ คาร์ล คีอ์ริง (ออกแบบ ค.ศ.1908/พ.ศ. 2451) เขียน โดย พินัย สิริเกียรติกุล

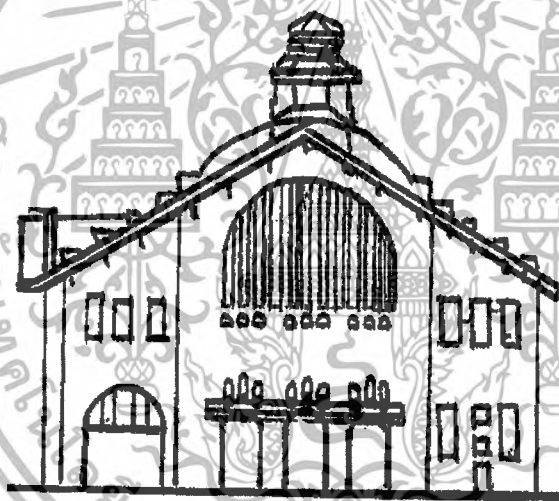

ภาพลายเส้นที่ 1.2 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2453 (มองจากทางรถไฟ) ภาพสันนิษฐานจากแบบของ คาร์ล คีอ์ริง (ออกแบบ ค.ศ.1908/พ.ศ. 2451) เขียน โดย พินัย สิริเกียรติกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

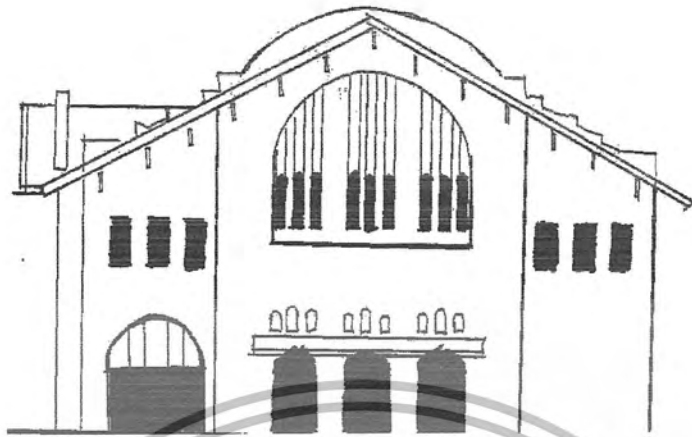
ภาพถ่ายเส้นที่ 1.3 รูปด้านหน้า แบบแก้ไขสถานีรถไฟอุดรดิตถ์ สถาปนิก : เอ. ริกาซซี
ไม่ระบุศักราช

ภาพถ่ายเส้นที่ 1.4 ด้านหลัง แบบแก้ไขสถานีรถไฟอุดรดิตถ์ สถาปนิก : เอ. ริกาซซี
ไม่ระบุศักราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่โดยไม่หวังผลตอบแทนจากทางสำนักงานคณะกรรมการ
 ภาพถ่ายเส้นที่ 1.5 ด้านหน้าแบบแก้ไขสถานีรถไฟอุดรดิตถ์ สถาปนิก : เอ. ริกาซซี ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงไม่ระบุศักราช อ่างอ่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพลายเส้นที่ 1.6 ด้านหลัง สถานีไฟอูตรดิตถ์ จากชุดแบบ "ปัจจุบัน" สํารวจโดยสถาปนิก
ม.จ.ไวฒนยากร วรธรรม และคณะ (พ.ศ. 2475)

ภาพที่ 1.7 ทศนียภาพด้านหน้าของโครงการ ออกแบบปรับปรุงสถานีรถไฟจังหวัด
อุตรดิตถ์ ให้เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ (ด้านหน้าทิศตะวันออก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.8 ทศนิยมภาพรูปด้านหน้าของโครงการ อยู่ทางทิศเหนือ

ภาพที่ 1.9 ทศนิยมภาพรูปด้านข้างของโครงการอยู่ทางทิศใต้

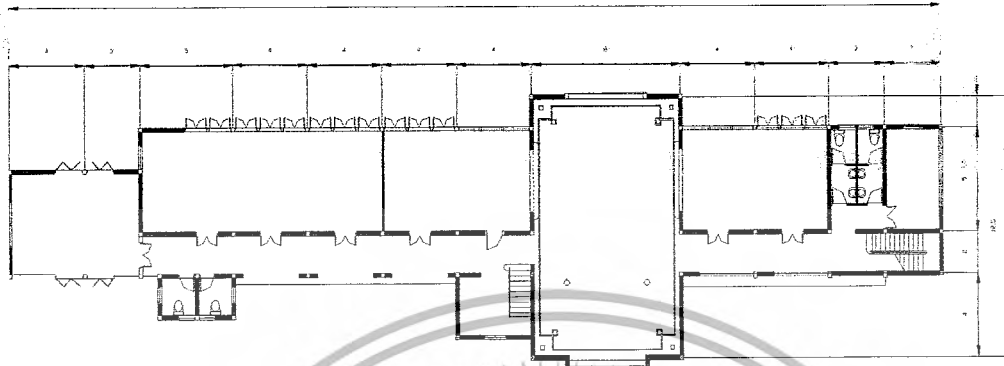

ภาพที่ 1.10 ทศนิยมภาพรูปด้านหลังของโครงการปรับปรุงหันไปทางทิศตะวันตก ติดกับ ทาง

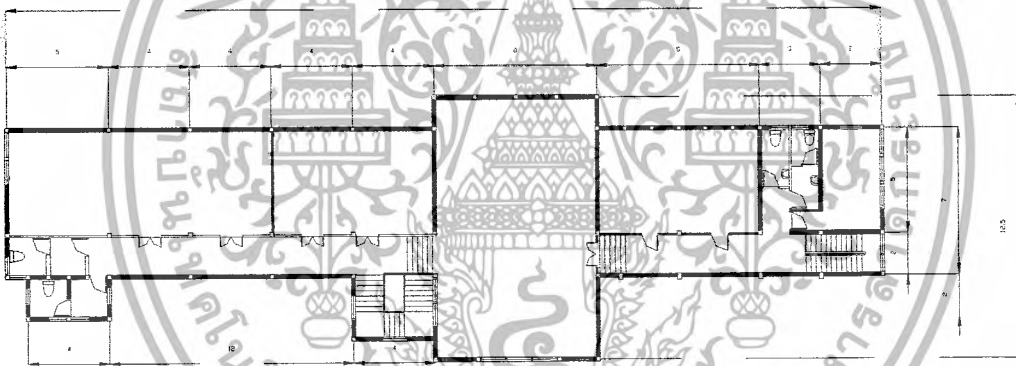
รถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ – สถานีรถไฟศิลาอาสน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

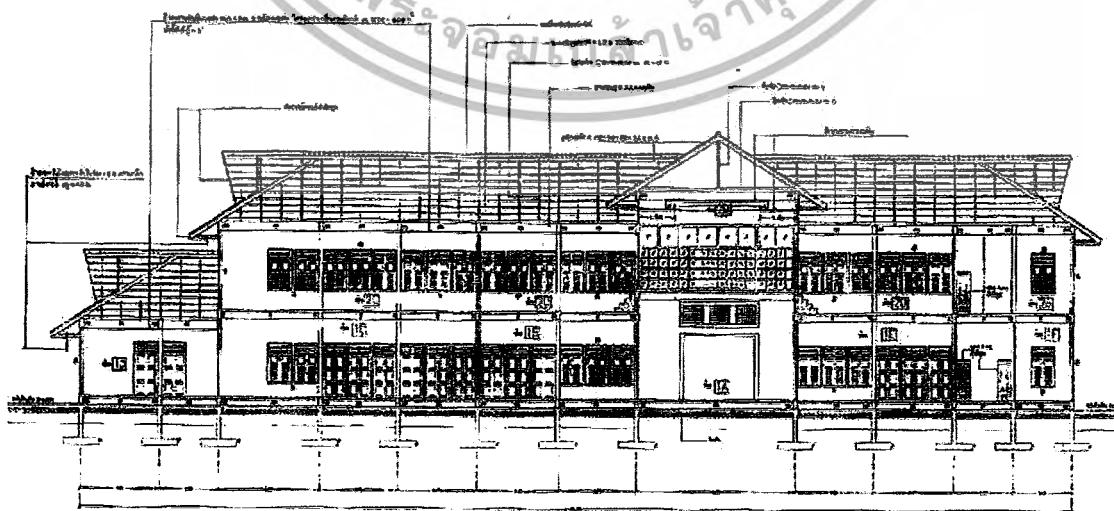
1.6 สภาพภายในอาคาร

ภาพที่ 1.11 แสดงแปลนชั้นที่ 1

ภาพที่ 1.12 แสดงแปลนชั้นที่ 2

ภาพที่ 1.13 รูปตัดอาคาร โครงสร้างพื้นเสา และคาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่1.14 ด้านหน้าโครงการ

ภาพที่1.15 ห้องภายในโครงการเดิมเป็นห้องของนายสถานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดภาพที่ 1.16 ภายในสภาพของห้องชั้นที่ 1 ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่1.17 ส่วนนี้จะเป็นส่วนของที่สำหรับจำหน่ายตัวของสถานีรถไฟ

ภาพที่1.18 ส่วนของ โถงชั้นล่างแต่เดิมมีผู้เข้าออกเป็นจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.19 ส่วนของทางขึ้นชั้น 2 ของตัวอาคาร

ภาพที่ 1.20 เป็นส่วนห้องเสมียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.21 ส่วน โถงชั้นที่ 2

ภาพที่ 1.22 ส่วนทางเดินชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 ที่มาของปัญหา

1. โดยอาคารเดิมนั้นเป็นอาคารสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์นั้นเป็นอาคารอนุรักษ์ ดังนั้นในการออกแบบตกแต่งจึงต้องคำนึงถึงงานระบบภายในโครงการและโครงสร้างเดิมของโครงการ จึงทำให้เกิดปัญหาในการออกแบบ
2. ที่ตั้งของโครงการนั้นติดกับการคมนาคม ของสถานีรถไฟและรถยนต์โดยสาร
3. พื้นที่ในการจัดแสดงค่อนข้างจำกัดดังนั้นการออกแบบจึงต้องคำนึงถึงความต้องการพื้นที่ และการนำเทคโนโลยีการจัดแสดง

1.9 แนวทางแก้ปัญหา

1. ศึกษารายละเอียดพื้นที่ใช้สอยในตัวอาคารทั้งหมดรวมถึงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโครงการ
2. ที่ตั้งของโครงการนั้นติดกับการคมนาคม ของสถานีรถไฟและรถยนต์โดยสาร
3. พื้นที่ในการจัดแสดงค่อนข้างจำกัดดังนั้นการออกแบบจึงต้องคำนึงถึงความต้องการพื้นที่ และการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดแสดง

1.10 วิธีการดำเนินงานวิจัย

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ให้ได้ผลดีและสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการ ผู้ทำวิจัยจึงทำการศึกษาถึงรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาถึงรายละเอียดของโครงการในด้าน ๆ ต่าง
 - ความเป็นมาของโครงการ
 - นโยบายวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - เหตุผลในการเลือกทำโครงการ
 - ที่มาของปัญหาและการแก้ปัญหา
 - สภาพแวดล้อมและข้อมูลพื้นฐานของโครงการ
2. ศึกษารายละเอียดของโครงการในด้านต่างๆ
 - รูปแบบอาคารในด้านสถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอก
 - ศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรอบอาคาร และอาคารใกล้เคียง
 - ศึกษาองค์ประกอบของโครงการ
 - ศึกษาสายงานบริหารของพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณะ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร
- ศึกษาการใช้วัสดุ และอุปกรณ์ ภายในโครงการ

3. ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเปรียบเทียบเพื่อนำไปสู่แนวทางการออกแบบ ได้ทั้ง หนังสือ เอกสาร จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด

4. ศึกษาปัญหา การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เพื่อนำบทสรุปมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบตกแต่ง

5. สรุปและนำเสนอการทำปฏิญานิพนธ์

1.11 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของโครงการ
 - ประวัติความเป็นมาของโครงการ
 - วัตถุประสงค์ของโครงการ
 - ปัญหาของโครงการ
2. ศึกษาศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 - ความหมายและวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์
 - ประวัติและความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์
 - ประเภทของพิพิธภัณฑ์
 - ศึกษาโครงการเปรียบเทียบ
3. ศึกษารายละเอียดของโครงการ
 - ที่ตั้งของโครงการ
 - สภาพแวดล้อมของโครงการ
 - ลักษณะทางกายภาพของโครงการ
4. ศึกษาถึงผู้ใช้โครงการ
 - ประเภทของผู้ใช้โครงการ
 - พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
5. ศึกษาวิเคราะห์โครงการ
 - วิเคราะห์สถานที่ตั้งของสภาพแวดล้อม
 - วิเคราะห์ตัวอาคารภายในและภายนอก
 - วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของโครงการ
 - วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

6. ศึกษาถึงแนวทางการออกแบบตกแต่งภายในและการแก้ปัญหาในโครงการ
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.12 ขอบเขตของโครงการ

สถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ให้เป็นพิพิธภัณฑ์สถานและการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 17,014 ตารางเมตร

1. โครงการพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่ 1,187.5 ตารางเมตร

1.1 ชั้นที่ 1

- ส่วน โถงทางเข้า
- ที่นั่งพักผ่อน
- ประชาสัมพันธ์- ฝากของ
- ส่วนขายของที่ระลึก
- ส่วนจัดแสดงถาวร

ประวัติความเป็นมา

ประวัติศาสตร์ก่อนและหลังประวัติศาสตร์

บุคคลสำคัญในจังหวัดอุตรดิตถ์

ศิลปวัฒนธรรม

- ห้องน้ำ

รวมพื้นที่

650 ตารางเมตร

1.2 ชั้นที่ 2

- ส่วนจัดแสดงประกอบด้วย
- ส่วนจัดแสดงถาวร
- วิถีชีวิตชาวบ้าน
- ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ส่วน โถง

- สำนักงานเจ้าหน้าที่

- ห้องน้ำ

รวมพื้นที่

537.5 ตารางเมตร

2.ลานอเนกประสงค์

2,500 ตารางเมตร

3. สวนหย่อมรอบโครงการ

8,326.5 ตารางเมตร

4. ห้องน้ำสาธารณะ

200 ตารางเมตร

5. รถไฟฟ้า โบกี้

4,800 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.13 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำปฏิญญาพันธ

1. สามารถนำข้อมูลที่ศึกษา มาเป็นแนวทางด้านการออกแบบให้สนองต่อการพัฒนาโครงการในขั้นต่อไป
2. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลในการออกแบบทางด้านสถาปัตยกรรม ภายในของอาคาร และนำเสนอข้อมูลในการวิจัยนี้ไปประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจ ในขั้นดำเนินการโครงการ
3. ได้ศึกษาการจัดทำโครงการออกแบบตกแต่ง พิพิธภัณฑสถานและการท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้มีการใช้องค์ประกอบต่างๆ เพื่อตอบสนองประโยชน์ใช้สอยตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง
4. ช่วยศึกษาและทราบถึงปัญหา – แนวทางที่ควรจะต้องจัดตกแต่งภายในให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถาน

2.1.1 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์สถาน

1. ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์สถาน ในภาษาอังกฤษ คือ “Museum” มาจากคำกรีก หมายความว่า “Temple of the Muses” คือ เทวาลัยของเทพธิดาทั้ง 9

สถาบันที่เรียกว่า “Museum” ปรากฏขึ้นเป็นแห่งแรกที่เมืองอเล็กซานเดรีย ประเทศอียิปต์ ราว 300 ปี ก่อนคริสตกาลเรียก The Museum of of Alexandria ตั้งขึ้น โดย Ptolemy Philadelphus สถานที่นี้ถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งแรกของโลก แต่ขณะเดียวกันก็มีผู้คัดค้านแย้งว่า The Museum of Alexandria นั้น ความจริงเป็นสถานศึกษาหรือ มหาวิทยาลัยของกรีก ในยุคนั้น ไม่ใช่ พิพิธภัณฑ์สถาน อย่างที่ตาม ก็ถือว่าสถาบันแห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ในมหาวิทยาลัยรวมกันอยู่นั่นเอง

2. ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่เคยมีศิลปวัฒนธรรมหลายยุคหลายสมัยสืบต่อกันมานานเกือบ 30,000 ปีเศษ ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่ร่ำรวยมั่งคั่งทางศิลป โบราณวัตถุมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก แต่การรวบรวมศิลป โบราณวัตถุเป็นล่ำเป็นสันเพิ่งจะได้เริ่มกัน ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ก. พิพิธภัณฑ์สถานสมัยเริ่มแรก

การรวบรวมศิลป โบราณวัตถุของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ไม่มีหลักฐานให้เราศึกษากันมากนัก พิพิธภัณฑ์สถานจึงเกิดขึ้นในลักษณะองค์การเป็นพิพิธภัณฑ์สถานส่วนพระองค์ ซึ่งไม่ได้เปิดให้ประชาชนภายนอกเข้าชมแต่อย่างใด

ข. พิพิธภัณฑ์สถานสำหรับประชาชน

ครั้นต่อมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดให้รวบรวมวัตถุทางวิทยาศาสตร์ เครื่องจักรกล และทางศิลปกรรมขึ้น ณ หอคอยคอคเคีย (ศาลาสหทัยสมาคม) และเปิดให้ประชาชนชมเป็นครั้งแรก นับเป็นพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับประชาชนแห่งแรกของประเทศไทย

พิพิธภัณฑ์สถาน

พิพิธภัณฑ์สถาน คือ สถาบันที่ตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม สงวนรักษาและจัดแสดงวัตถุอันมีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและความเพลิดเพลิน ให้รวมถึงหอศิลป์อนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยานและสถานอื่นๆ ที่จัดแสดงสิ่งที่มีชีวิต

2.1.2 ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถาน

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานในยุคแรก ๆ นั้น ไม่ได้เลือกเก็บหรือรวบรวมวัตถุเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะรวบรวมวัตถุที่น่าสนใจไว้เท่านั้น ต่อเมื่อกิจการพิพิธภัณฑ์สถานเจริญขึ้น การพัฒนาการบริหารและระบบการศึกษาจึงมุ่งเน้นเป็นเฉพาะวิชา ทำให้เกิดการแยกชนิดและประเภทของพิพิธภัณฑ์สถานขึ้นดังนี้

1. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ (Museum of Arts)
2. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะร่วมสมัย (Gallery of Contemporary Arts)
3. พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum)
4. พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล (Museum of Science and Technology)
5. พิพิธภัณฑ์สถานทางมนุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา (Museum of Anthropology and Ethnology)
6. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี (Museum of History and Archaeology)
7. พิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่น (Regional Museum-City Museum)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. พิพิธภัณฑ์สถานแบบพิเศษ (Specialized Museum)
9. พิพิธภัณฑ์สถานของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา (University Museum)

1. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ (Museum of Arts)

เป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะที่แยกออกไปเป็นพิเศษ ซึ่งงานศิลปะเหล่านี้มีค่าควรแก่การจดจาด วัตถุประสงค์หลักของพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้คือ เพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมกับสุนทรียะของศิลปะและศึกษาวิวัฒนาการด้านศิลปะหรือประวัติศาสตร์ด้วย

2. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะร่วมสมัย (Gallery of Contemporary Arts)

พิพิธภัณฑ์สถานต้องพยายามที่จะนำศิลปะร่วมสมัยให้เข้าไปสู่ความเข้าใจดีของสังคม และยังคงช่วยให้เข้าถึงได้กับความเจริญทางอุตสาหกรรมในเมืองอุตสาหกรรม และยังคงครอบคลุมในงานวิชาการแขนงต่าง ๆ คือ ศิลปะประยุกต์ การใช้เครื่องกล สถาปัตยกรรม ซึ่งใช้เทคนิคและสังคมเข้าประกอบ

3. พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum)

พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยาได้พัฒนาจากการรวบรวมวัตถุในแบบต่าง ๆ เช่น ธรณีวิทยา พฤกษศาสตร์ สัตว์ศาสตร์ มานุษยวิทยา ฯลฯ มักจะนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติ

4. พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล (Museum of Science and Technology)

เป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่ยาวขวางมาก ถ้าพูดถึงในแขนงวิชาทางวิทยาศาสตร์ทำให้เราเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์ การพัฒนาเครื่องมือเครื่องผ่อนแรง และการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ให้ประโยชน์แก่ประชาชนได้ตระหนักถึงความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของเครื่องจักรกลต่าง ๆ

5. พิพิธภัณฑ์สถานทางมานุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา (Museum of Anthropology and Ethnology)

พิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้มักแสดงวัตถุเครื่องมือและเครื่องใช้ รูปเคารพทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอื่น ๆ ขอบเขตแห่งวัฒนธรรมของเผ่าต่าง ๆ ที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กว้างขวางเพียงไร และเน้นหนักไปในด้านสังคมมนุษย์ทั่วไปในผืนนั้นว่าได้เคยมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร มีอุปสรรคเพียงไร โดยการนำสิ่งอันเป็นสัญลักษณ์พิเศษออกแสดงให้ประชาชนได้เห็น

6. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี (Museum of History and Archaeology)

ซึ่งแสดงเรื่องราวความเป็นมาของมนุษย์ในอดีตนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างทางสังคมมนุษย์ และโบราณคดีเป็นรากฐานแห่งความเข้าใจระหว่างชาติเป็นการนำไปสู่ความภาคภูมิใจในชาติ

7. พิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่น (Regional Museum-City Museum)

พิพิธภัณฑ์สถานแสดงเรื่องราวของท้องถิ่นต่าง ๆ ให้แก่ผู้เข้าชมได้เข้าใจ ได้ความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับท้องถิ่นที่พวกเขาได้เข้ามาชม และเป็นที่น่าสนใจต่อชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ การจัดการแสดงวัตถุหรือตัวอย่างต่าง ๆ ที่ได้ในขอบเขตเดียวกันนั้นเป็นทางที่ดีที่สุดที่จะเป็นตัวแทนของท้องถิ่น

8. พิพิธภัณฑ์สถานแบบพิเศษ (Specialized Museum)

พิพิธภัณฑ์สถานในประเภทนี้ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ศิลปประยุกต์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชาติพันธุ์ และการศึกษาด้านสังคมต่าง ๆ ธรรมชาติวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคนิค เหตุผลทางการปฏิบัติ

9. พิพิธภัณฑ์สถานของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา (University Museum)

พิพิธภัณฑ์สถานประเภทนี้ ไม่จำกัดถึงการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะหรือเกี่ยวกับหัวข้อและขอบเขตใด ๆ ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่เพียงการจดจำและฟังคำบรรยาย หากแต่ใช้ปรัชญาทางการศึกษามัยใหม่เน้นในด้านหลักฐานและเหตุผลให้นักศึกษาและผู้ชมได้ใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์หาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

2.1.3 หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถาน

หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถานที่ยากที่สุดก็คือ การสร้างอาคารสำหรับเก็บรวบรวมวัตถุต่าง ๆ เพื่อดูแลรักษา เพื่อการศึกษาและความเพลิดเพลิน วัตถุเหล่านั้นอาจได้มาจากการขุดค้นในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ด้วยเหตุนี้หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถานในปัจจุบันจึงแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection)

การเก็บรวบรวมวัตถุต่าง ๆ เป็นหน้าที่หลักของพิพิธภัณฑสถานเพื่อนำมาจัดแสดงและเพื่อสงวนรักษาไว้ซึ่งของสำคัญต่าง ๆ การได้วัตถุมาเก็บไว้นั้นอาจได้จากมีผู้บริจาคมาให้หรือใช้เงินทุนของพิพิธภัณฑสถานจัดหาซื้อตามงบประมาณ

2. การวิเคราะห์และจำแนกวัตถุ (Identifying)

การจำแนกประเภทวัตถุให้ถูกต้องและแน่นอน และพิพิธภัณฑสถานมีความสงสัยเกี่ยวกับตัวอย่างชิ้นหนึ่งชิ้นใดแล้วก็จำเป็นต้องส่งวัตถุชิ้นนั้นไปที่สถาบันอื่นๆ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุนั้น ได้ศึกษา โดยเฉพาะตัวอย่างของแต่ละชิ้นที่ได้รับนั้น ต้องทำบันทึกลงไปในปีและเลขที่ในบัตรจำนวนวัตถุและเลขที่เดียวกันนั้นลงบนตัวอย่างวัตถุ ลงถึงสถานที่ เวลา และได้มาอย่างไร

3. การทำบันทึกหลักฐาน (Recording)

การทำบันทึกไม่ใช่เพียงแต่จกรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานวัตถุที่รวบรวมไว้แล้วจดลงในป้ายหรือสลากใส่ลงบนบัตรวัตถุ วัตถุใดวัตถุหนึ่งได้หมด จำเป็นจะต้องบันทึกหลักฐานในทะเบียนใหญ่ ซึ่งจะแสดงถึงสิ่งที่รวบรวมมานั้นทั้งหมด ตามลำดับวันเดือนปี หรือบันทึกลงในเล่มสมุดเป็นชุด ๆ เช่นเดียวกับเรื่องราวที่ได้ลงทะเบียนไว้และลงตามลำดับ วันเดือนปี เช่นเดียวกันจะได้รับความสะดวกเมื่อมีสารบัญชื่บันทึกตัวอย่างแต่ละชิ้นลงบนบัตรซึ่งมีเรื่องราวต่าง ๆ ของวัตถุในบัตรนั้น

4. การสงวนรักษา (Preservation)

การเก็บรักษาอาจหมายถึงการป้องกันวัตถุต่าง ๆ ต่อการทำลายทางฟิสิกส์ หรือการเสื่อมทางเคมี หรือการคุกคามโดยพวกอินทรีย์สาร การทำลายเหล่านี้ย่อมจะแตกต่างกันและสภาพของภูมิอากาศในท้องถิ่นนั้น ๆ

5. การจัดแสดง (Exhibition)

การจัดแสดงต้องอยู่ในระเบียบและสามารถสร้างความสนใจของผู้ชมและคิดเปรียบเทียบกันระหว่างสิ่งใกล้เคียงและสร้างความนึกคิดของทั้งกลุ่ม การจัดนั้นต้องทำให้สะดวกตาของผู้ชมและผู้ผ่านไปมา และก่อให้เกิดความสนใจและจัดแสดงต้องใช้ความรู้ทางธรรมชาติและใช้จิตวิทยาใน

การออกแบบตลอดจนความชำนาญในการจัดวัตถุชนิดต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของการจัดแสดงต้องใช้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทคนิคในการจัดห้องแสดง การใช้สีทางศิลปะประกอบด้วยการตกแต่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชมได้

6. การบริการทางการศึกษา (Education Service)

พิพิธภัณฑ์สถานย่อมต้องยอมรับหน้าที่ต่อสาธารณชนด้วยความตั้งใจหรือความมุ่งหมายที่จะให้ความจริงความคิดใหม่ๆ ต่อผู้ชมไม่ว่าจะมาจากคนเดียวหรือมาเป็นกลุ่ม โดยการเร้าความรู้สึกของผู้ชมให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่จัดแสดงและสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ชมได้รับคำตอบเป็นที่น่าพึงพอใจ

2.1.4 ฐานและบทบาทของพิพิธภัณฑ์สถาน

มาตรฐานสากลของพิพิธภัณฑ์สถานของรัฐนั้นมีเพียงหน้าที่หลักอยู่ 6 ประการ คือ การรวบรวมวัตถุ การจำแนกสาระสำคัญทางวิชาการ การจัดทำบัญชี การจัดแสดง การสงวนรักษาความปลอดภัย และการบริการทางการศึกษาและพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ นั้นมีระดับความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ คือ พิพิธภัณฑ์ที่ดำเนินการโดยรัฐบาลกลาง ซึ่งมีฐานะและความรับผิดชอบเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่รัฐกำหนดขึ้น เฉพาะในประเทศไทย พิพิธภัณฑ์ของรัฐนอกเหนือจากภาระพื้นฐาน 6 ประการแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นสถานที่เก็บศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินแผ่นดินตามมาตรา 25 แห่ง พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ด้วยประการสำคัญที่สุด พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแต่ละแห่งจะต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงพิพิธภัณฑ์ขนาดย่อม เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแต่ละแห่งจะต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงพิพิธภัณฑ์ขนาดย่อม เช่น พิพิธภัณฑ์ของหน่วยราชการอื่น พิพิธภัณฑ์สถานของวัดหรือพิพิธภัณฑ์สถานของเอกชน ซึ่งขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนอุดหนุนที่รัฐจัดให้ (National Endowment Fund for Museum Development)

2. พิพิธภัณฑ์สถานทั่วไป (ประจำเมืองหรือประจำจังหวัด) เป็นพิพิธภัณฑ์ซึ่งหน่วยราชการต่าง ๆ จัดขึ้น โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งหน่วยงานที่กำหนดไว้ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานของเทศบาล พิพิธภัณฑ์สถานของหน่วยราชการ พิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภัณฑสถานของเอกชน มูลนิธิ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและเป็นไปตามระเบียบ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติพิพิธภัณฑ์ภัณฑสถานกำหนดไว้

3. พิพิธภัณฑ์สถานประจำแหล่งโบราณสถาน (Site Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่ตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมหลักฐานจากมรดกศิลปโบราณวัตถุที่ได้จากแหล่งประวัติศาสตร์นั้น ๆ โดยเฉพาะองค์การและการดำเนินงานจะเป็นไปตามแผนนโยบายของโบราณสถานนั้น ๆ เป็นสำคัญ ส่วนใหญ่จะเป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก

ส่วนการรวบรวมข้อมูล หรือที่เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า Collection หรือ การรวบรวมวัตถุของเอกชนที่ไทยเราเรียกว่าพิพิธภัณฑ์ส่วนบุคคล หรือของวัตถุนั้น ไม่ถือเป็นพิพิธภัณฑ์สถานตามความหมายสากลเพราะไม่มีการดำเนินงานที่เป็นปกติธุระในหน้าที่อื่น ๆ เช่น

- การศึกษาค้นคว้าวิจัย
- การจัดทำบัญชี
- การดูแลสงวนรักษา
- การจัดบริการแก่สาธารณชน
- ฯลฯ

ตารางที่ 2.1 สถานะและข้อแตกต่างระหว่างพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	พิพิธภัณฑ์สถานทั่วไป	พิพิธภัณฑ์สถานประจำแหล่ง
1. การรวบรวมวัตถุ	1. การรวบรวมวัตถุ	
2. การจำแนก	2. การจำแนก	1. การจำแนก
3. การจัดทำบัญชี	3. การจัดทำบัญชี	2. การจัดทำบัญชี
4. การจัดแสดง	4. การจัดแสดง	3. การจัดแสดง
5. การสงวนรักษา	5. การสงวนรักษา	-
6. การบริการทางการศึกษา	6. การบริการทางการศึกษา	4. การบริการทางการศึกษา
7. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและการพิพิธ		(เปิดให้ชม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	พิพิธภัณฑ์สถานทั่วไป	พิพิธภัณฑ์สถานประจำแหล่ง
8. กองทุนสนับสนุนการ ค้นคว้าและพัฒนากิจการ พิพิธภัณฑ์ในสังกัด		

2.1.5 พิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็ก

หมายถึง พิพิธภัณฑ์ที่มีความรับผิดชอบในการจัดแสดงหรือเนื้อหาเรื่องราวของการจัดแสดงที่ที่อยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ แคบ อาจหมายรวมถึง ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่น ได้เนื้อหาการจัดแสดงที่มีขอบเขตอยู่แค่เมืองนั้น ท้องถิ่นนั้น

โดยทั่วไปการจัดแสดงภายในก็เหมือนพิพิธภัณฑ์สถานขนาดใหญ่ แต่ติดอยู่ที่พื้นที่อาคารไม่อำนวยเพราะมีขนาดเล็ก หน่วยงานภายในและองค์ประกอบต่าง ๆ จึงต้องลดความจำเป็นลงให้สอดคล้องกับสถานที่ ในขณะที่เดียวกันก็เชื่อมโยงงานเหล่านั้นไว้ในเนื้อหาบริเวณเพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ในพิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็ก ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และสถานที่ต้องสัมพันธ์กันมากที่สุด

ตารางที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และสถานที่

หน้าที่ตามหน่วยงาน	สถานที่ที่ต้องการ
1. หน้าที่ของภัณฑารักษ์ - ทำการรวบรวมวัตถุ การสงวนวัตถุ การ จำแนกวัตถุ การค้นคว้าทางเอกสารในการ วิเคราะห์ การตีความและการซ่อมแซม	- ห้องทำงาน ห้องปฏิบัติการ
2. หน้าที่จัดแสดง - การจัดแสดงที่ทำเป็นเรื่องราวและสามารถ เปลี่ยนแปลงวัตถุ หลักฐานที่เลือกสรรแล้วไว้ เล่าเรื่อง	- ห้องจัดแสดง

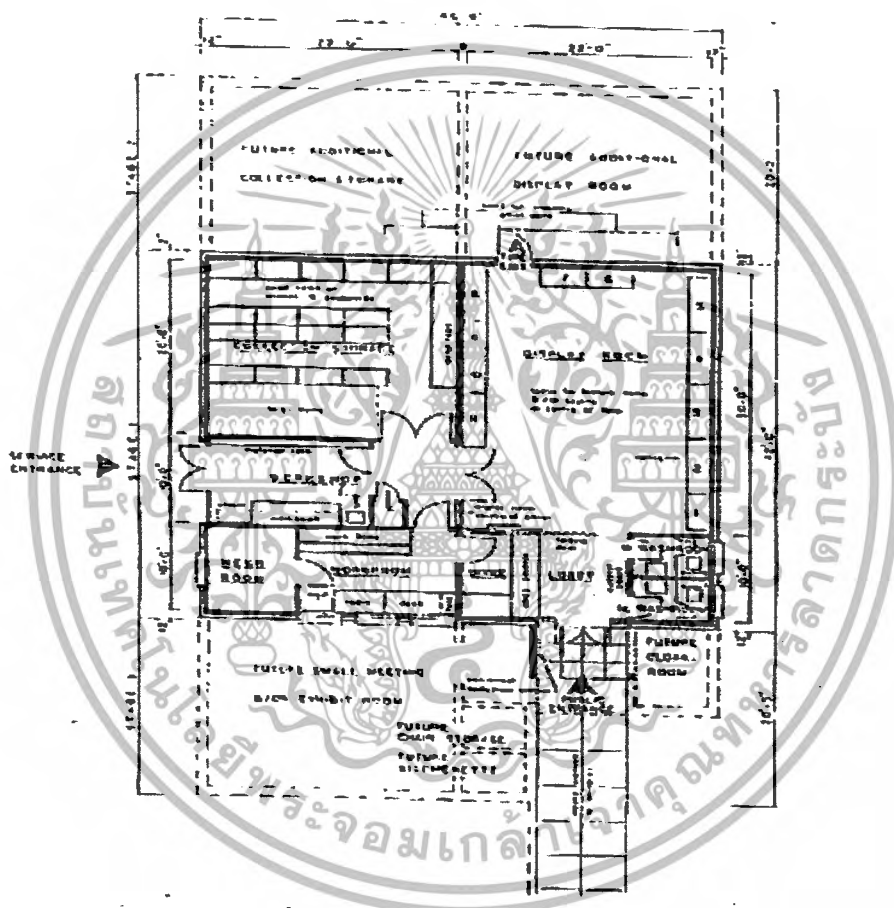
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่ตามหน่วยงาน	สถานที่ที่ต้องการ
<p>3. ที่ด้านการเตรียมการจัดแสดง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมวัตถุออกจัดแสดง <p>4. หน้าที่ด้านการศึกษาและหน้าที่ต่อประชาชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายทัศนศึกษาสำหรับเด็กนักเรียน <p>การจัดอุปกรณ์ฉายภาพยนตร์ และหน้าที่ทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การต้อนรับ การติดต่อสอบถาม การขยายของการตรวจดูแลห้องแสดง - ความจำเป็นของประชาชน <p>5. การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านเทคนิคกลไก - อุปกรณ์การรักษาความสะอาด 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องปฏิบัติการของช่างเทคนิค - ห้องบรรยาย ห้องเก็บเก้าอี้ - สถานที่พักและต้อนรับผู้เข้าชม สถานที่ติดต่อสอบถามและจำหน่ายของที่ระลึก - ห้องรับฝากของ ห้องน้ำ - การคิดเครื่องระบายอากาศ - การเก็บครุภัณฑ์ทำความสะอาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.6 การจัดแบบแปลนของอาคารสถานที่

คือ การเชื่อมโยงความสำคัญของการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เข้าด้วยกันต้องสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความมีประสิทธิภาพของงานแขนงต่าง ๆ การพิจารณาหลักการของการวางแผน คือ การขยายพิพิธภัณฑ์และการก่อสร้างเพิ่มเติม

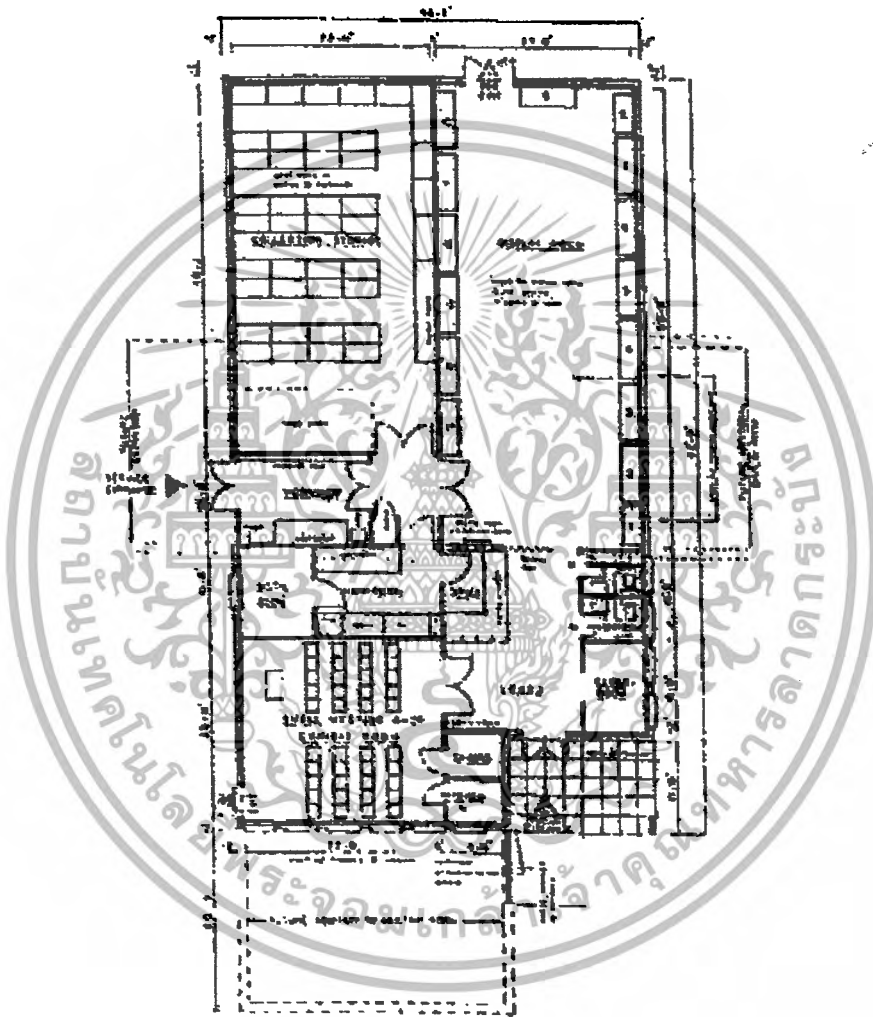
ภาพที่ 2.1 SPACE ORGANIZATION DIAGRAM

เพื่อพิจารณาแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของพิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็กที่ดี ควรจะวางแผนการจัดทำผังระเบียบชั้นตอนไว้ตามแบบแปลนขั้นมูลฐาน 2 แบบ แบบแปลนทั้งหมดได้รวมเนื้อที่ไว้เพื่อการขยายตัวในอนาคต เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของพิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็กที่ดี ควรวางแผนจัดทำผังระเบียบชั้นต้นไว้ตามแบบแปลนขั้นมูลฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบแปลนชั้นมูลฐานแบบที่ 1

แปลนนี้แสดงเนื้อที่ขนาดเล็กที่ต้องการทำพิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ เนื้อที่แสดงมีเพียง 40% ของเนื้อที่อาคาร การขยายคลังเก็บของและห้องแสดงสามารถจัดทำได้ จัดแสดงจำนวนหนึ่งที่จะมีขนาดกว้างขวางพอสมควรแก่การจัดแสดงวัตถุที่เปลี่ยนแปลงไป

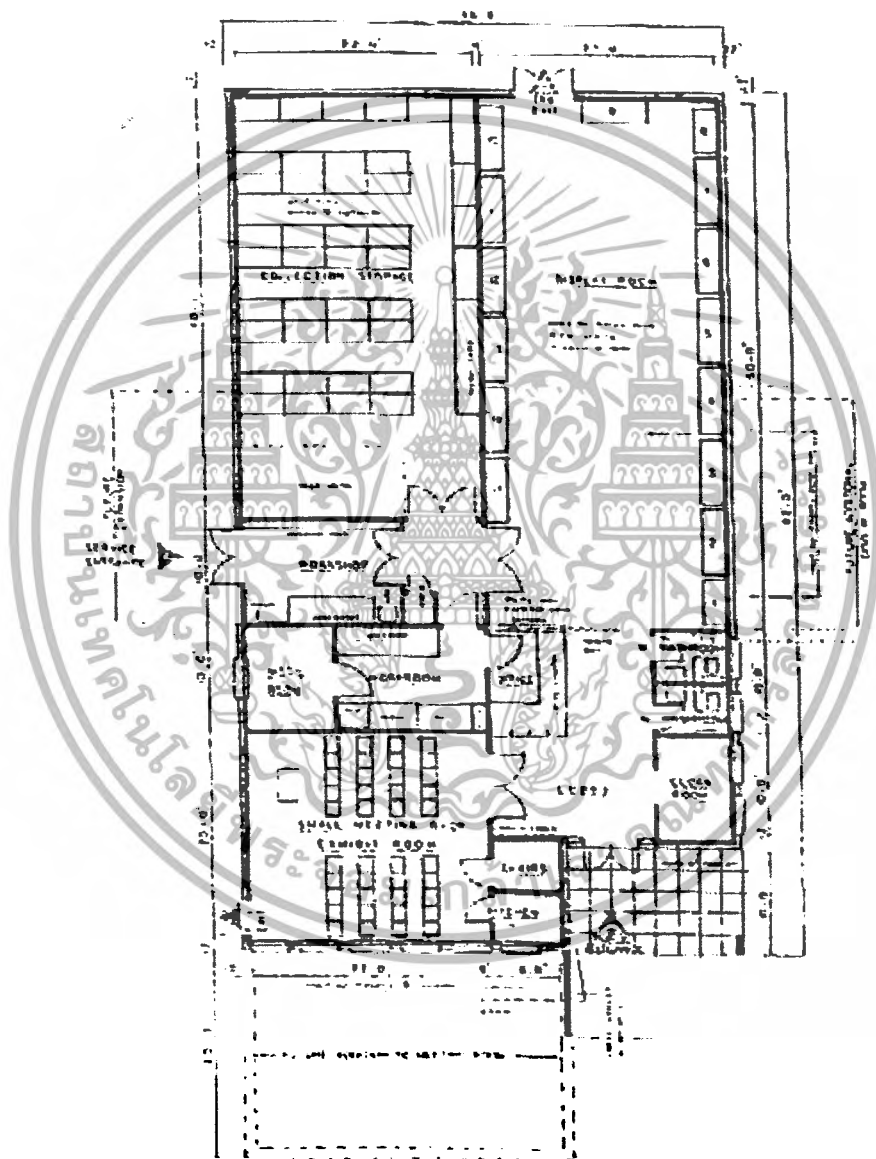

ภาพที่ 2.2 แบบแปลนชั้นมูลฐานแบบที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบแปลนชั้นมูลฐานแบบที่ 2

เป็นแบบพื้นฐานแบบเดียวกับแบบที่ 1 แต่มีห้องบรรยาย และสถานที่ที่จำเป็นสำหรับประชาชนเพิ่มขึ้นมา การขยายเนื้อที่สำหรับวัตถุประสงค์และการจัดแสดงมีขึ้นได้ในอนาคต เนื้อที่จัดแสดงใช้เพียง 25% ของเนื้อที่ทั้งหมด

ภาพที่ 2.3 แบบแปลนชั้นมูลฐานแบบที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.7 คลังพิพิธภัณฑ

การเก็บของในคลังปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บสำรอง ใช้เป็นต้นคว้าความสำคัญของการคลังไม่ใช่เพียงสถานที่ใช้ศึกษาค้นคว้าการวิชาการเท่านั้นยังเป็นสถานที่สำคัญเก็บรักษาวัตถุเพื่อการใช้ในการสับเปลี่ยนในห้องจัดแสดง

การจำแนกแยกประเภทวัตถุในคลังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ ในหลายกรณีซึ่งแยกตามชนิดของวัตถุ เช่น เสื้อผ้า เครื่องจักรสาน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องโลหะ เพื่อสะดวกในงานสงวนรักษาสิ่งของที่เป็นอินทรีย์ และอนินทรีย์วัตถุได้อย่างถูกต้อง การเก็บรักษาวัตถุในคลังก็ต้องการพิจารณาแบ่งแยกประเภทให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และความต้องการใช้ศึกษาค้นคว้า การเก็บรักษาต้องการพิจารณาความประเภทของวัตถุไม่ให้เกิดอันตราย วัตถุที่ได้จากการขุดค้นจะต้องได้รับปฏิบัติการสงวนรักษาจากห้องปฏิบัติการเสียก่อนจึงนำเข้าเก็บรักษาในคลัง

ที่ตั้งคลังควรอยู่ใกล้กับภัณฑารักษ์ และใกล้กับแผนกทะเบียน เพื่อสะดวกในการประสานงานในการออกแบบควรคำนึงถึงเนื้อที่คลังและ ในชั้นที่เป็นคลังต้องมีผนังแข็งแรงอาคารต้องทนไฟทนธรรมชาติ

การจัดคลัง สำหรับพิพิธภัณฑขนาดเล็กจะใช้ระบบคลังกลาง วัตถุทุกชนิดทุกประเภทรวมไว้ในที่แห่งเดียวกัน โดยจำแนกแยกประเภทเก็บรักษาวัตถุโดยอาศัยหลักการสงวนรักษาวัตถุในพิพิธภัณฑสถานขนาดใหญ่

ครุภัณฑและอุปกรณ์คลัง ภายในคลังพิพิธภัณฑจะต้องมีอุปกรณ์และครุภัณฑที่ถูกระบบภัณฑารักษ์จะต้องมีความเข้าใจในการเก็บรักษา เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเครื่องจักรสาน จะเข้าตู้หรือแขวนประติมากรรมของโบราณวัตถุจะเก็บอย่างไรขึ้นอยู่กับชนิดขอวัตถุ เช่น สำริด หิน ดินเผา การจัดเก็บเครื่องมือทำนา หาบปลา ดักสัตว์ของใช้ในบ้านล้วนแต่ต้องเก็บรักษาให้ถูกระบบ เพื่อการศึกษาค้นคว้าและเพื่อสงวนรักษาวัตถุให้คงอยู่ต่อไปไม่เสื่อมสภาพ

2.1.8 องค์ประกอบอาคารพิพิธภัณฑ์และสถานที่

พิพิธภัณฑ์ที่สมบูรณ์จะมีองค์ประกอบอาคารและสถานที่ที่สำคัญ ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ส่วนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์

ประโยชน์ใช้สอยในส่วนนี้จะเป็นห้องหรืออาคารที่ใช้สำหรับข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑ์ฝ่ายต่างๆ ต้องใช้ปฏิบัติงานประจำวันตามปกติ ซึ่งมีห้องที่สำคัญจำเป็นต้องมี คือ

1. ห้องเจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป
2. ห้องผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าพิพิธภัณฑ์
3. ห้องภัณฑารักษ์ และเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์
4. ห้องประชุมเจ้าหน้าที่ หรือเอนกประสงค์
5. ห้องรับแขก
6. ห้องคลังศิลปโบราณวัตถุ
7. ห้องซ่อมสงวนรักษาและห้องช่างศิลปกรรม
8. ห้องเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
9. ห้องสตูดิโอ
10. ห้องบรรณูหีบห่อ
11. ห้องเก็บพัสดุ
12. ห้องสุขา ชาย-หญิง
13. ห้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2. ส่วนจัดแสดงและบริการประชาชน

2.1 ห้องแสดง

เป็นห้องหรืออาคารในส่วนที่ใช้จัดแสดงถาวร ถือเป็นห้องจัดแสดงหลักทั่วไปสำหรับเปิดบริการให้ประชาชนเข้าชม และศึกษาหาความรู้โดยเฉพาะเป็นปกติทุกระลอกปี ใช้น้ำที่ราว 60%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยประมาณ ห้องจัดแสดงถาวรจะมีลักษณะ และสภาพเป็นห้องโถงโล่งยาวติดติดต่อกันไป หากจะมีการแบ่งเป็นห้องๆ ก็ได้แต่จะต้องอยู่ต่อเนื่องกันจำนวนหลายห้อง เพราะการจัดแสดงจะต้องจัดหัวเรื่องตามลำดับกันไป

2.2 ห้องบริการมีห้องที่จำเป็นดังนี้

1. ห้องโถง
2. ห้องจำหน่ายหนังสือของที่ระลึกและประชาชนสัมพันธ์
3. ห้องรับฝากของ
4. ห้องบรรยายและประชุม
5. ห้องเก็บวัสดุครุภัณฑ์
6. ห้องนิทรรศการพิเศษ หรือหมุนเวียน
7. ห้องทะเบียน
8. และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

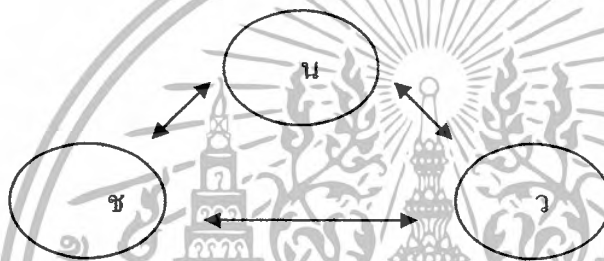
3. ส่วนภูมิทัศน์และ โรงเรือนทั่วไป

เป็นอาคารบริเวณพื้นที่โดยทั่วไป โดยรวมอาคารพิพิธภัณฑ์ทั้งหมด ซึ่งมีความจำเป็นต้องกำหนดแบบแผนที่ตั้งตัวแน่นอน มีความเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม มิฉะนั้นต่อไปสภาพพิพิธภัณฑ์จะกลายเป็นสลัม ขาดความเป็นระเบียบสวยงาม เพราะพิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจด้วย

2.1.9 องค์ประกอบหลักของการจัดนิทรรศการ

การจัดแสดงที่สมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ คือ รูป วัตถุ, ผู้ชม, ผู้แนะนำ

ว	รูปวัตถุ	คือ วัตถุที่แสดง
ช	ผู้ชม	คือ ผู้ใช้บริการ
น	ผู้แนะนำ	คือ ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการต้องหารูปวัตถุมาแสดงโดยใช้ข้อมูลจากผู้ชม จัดแสดงถ่ายทอดความคิด โดยมีรูปวัตถุเป็นตัวเรื่อง

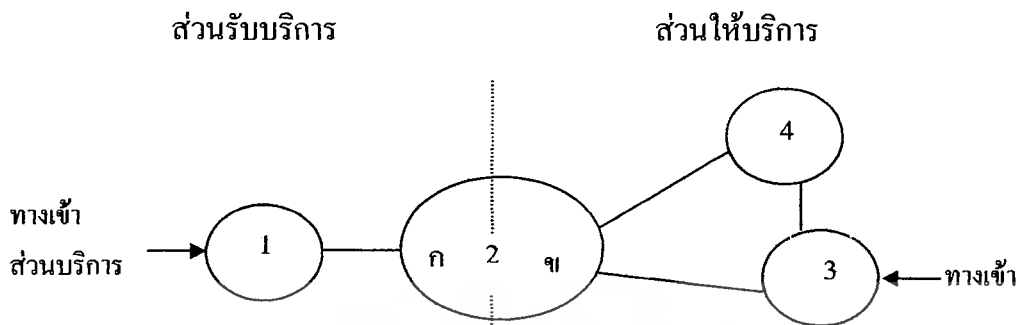
การจำแนกส่วนการจัดนิทรรศการ

แบ่งส่วนการจัดนิทรรศการออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ ตามลักษณะความจำเป็นในการใช้งาน ดังนี้

1. ส่วนจัดแสดง คือ ส่วนที่จัดตั้งรูปวัตถุทั้งในรูปแบบนิทรรศการประจำและนิทรรศการชั่วคราว
2. ส่วนเก็บวัตถุ คือ ส่วนที่เป็นพิพิธภัณฑ์เก็บวัตถุที่เหลืออยู่ หรืออยู่ในระหว่างการศึกษา
3. ส่วนบริหารงาน คือ ส่วนสำนักงานทั้งธุรกิจและวิชาการ
4. ส่วนปฏิบัติงานช่าง ๆ คือ ส่วนซ่อมสวอนหรือเทคนิค

เนื่องจากเป็นอาคารที่สร้างขึ้นสำหรับมนุษย์และสิ่งของพร้อมกันและเป็นสิ่งมีค่าจึงต้องมี

ส่วนประกอบอื่นเพิ่มเติมอีกเพื่อความปลอดภัย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงการจำแนกส่วนการจัดแสดง

สัญลักษณ์และความหมาย

1. แสดงส่วนนิทรรศการ
2. ส่วนบริหารงาน
 - ก. คิดต่อกับผู้ชม
 - ข. ไม่คิดต่อกับผู้ชม
3. ส่วนคลังพิพิธภัณฑ์
4. ส่วนปฏิบัติงานช่าง

เกณฑ์มาตรฐานในการอนุมัติหลักการจัดนิทรรศการ

การขออนุมัติในหลักการ (Objective Approval by Museum’s Director) เป็นเรื่องของภัณฑารักษ์ หัวหน้าภาควิชา หรือนักวิชาการในพิพิธภัณฑสถานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ จะต้องดำเนินการขออนุมัติหลักการในการจัดแสดง วัตถุประสงค์จำเป็นต้องมีรายละเอียดต่างๆ เช่น

1. หัวข้อนิทรรศการ (Exhibition Title) ควรจะแบ่งให้แน่ชัด
2. วัตถุประสงค์ (Objective) วัตถุประสงค์ของการจัดแสดง ควรจะเน้นรายละเอียดว่า มีวัตถุประสงค์อะไรเป็นหลัก มีวัตถุประสงค์อะไรเป็นรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ขอบเขตของนิทรรศการ (Scope of Exhibition and Definition of Concept) ควรกำหนดหลักการหัวข้อแบ่งย่อย (Subtitle) เทคนิคการจัดอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาให้แน่นอน
4. สมมติฐาน (Hypothesis) การคาดคะเนคะแนนล่วงหน้าไว้ด้วยว่า ผลจากนิทรรศการดังกล่าวจะให้ประโยชน์อะไรแก่ประชาชน หรือเป้าหมายที่หน่วยงานที่มีความต้องการ

2.1.10 การจัดเตรียมแนวนิทรรศการ (Manuscript and Edition)

หลังจากที่ผู้อำนวยการอนุมัติหลักการเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนไปคือ การเรียบเรียงเอกสารและจัดแสดง เช่น

1. ศึกษาขนาดและจำนวนวัตถุที่จะจัดแสดง เพื่อที่จะกำหนดเรื่องราวต่าง ๆ ได้ว่าจะเขียนคำบรรยายอย่างไร ใช้วัตถุแบบใด จัดแสดงเพื่อให้เหมาะสมกับนิทรรศการ

2. การเขียนเรื่องและคำบรรยาย (Caption) การเขียนคำบรรยายอาประกอบด้วยหนังสือนำชม โดยปกติในการจัดนิทรรศการต่าง ๆ จะต้องมีคำบรรยายประกอบ 4 ประเภท คือ

- 2.1 ชื่อนิทรรศการ (Title) เป็นชื่อนิทรรศการ ซึ่งข้อความจะต้องสั้นกะทัดรัด สะดวกแก่การจดจำ อ่านแล้วเข้าใจทันที

- 2.2 หัวข้อย่อย (Subtitle) เป็นป้ายเรื่องย่อยเป็นการขยายเรื่องราวของหัวข้อที่จัดนิทรรศการ เพื่อความสะดวกของประชาชนที่จะทำความเข้าใจนิทรรศการชุดหนึ่ง อาจประกอบด้วยหัวเรื่องย่อย 5-10 หัวข้อ

- 2.3 คำบรรยายเรื่อง (Subtext) คือ คำบรรยายสรุปหัวข้อใหญ่ หรือหัวข้อย่อยว่าสาระของเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างไร

- 2.4 ป้ายเฉพาะวัตถุ (Individual Label) คือ ป้ายคำอธิบายที่บอกให้ทราบว่าวัตถุที่แสดงแต่ละชิ้นนั้นเป็นอะไร สมัยไหน อายุ สถานที่พบ เป็นต้น

การออกแบบห้องแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน (Graphic & Design)

หลักสำคัญที่จะต้องพิจารณาในขั้นนี้คือ

1. ศึกษาแนวเรื่อง (Script) ที่ภัณฑารักษ์เรียบเรียงให้เป็นที่น่าสนใจ ทั้งวัตถุประสงค์และการดำเนินเรื่อง แล้วจึงดำเนินการวางแผนผังรูปห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ศึกษาสภาพการณ์ของสังคมแวดล้อม (Understanding of Audience) ผู้ออกแบบห้องจัดแสดงจะต้องเข้าใจหลักจิตวิทยาของผู้ชมพอสมควร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดแสดงและจัดนิทรรศการ

3. องค์ประกอบของห้องและตู้แสดง (Composition and Graphic)

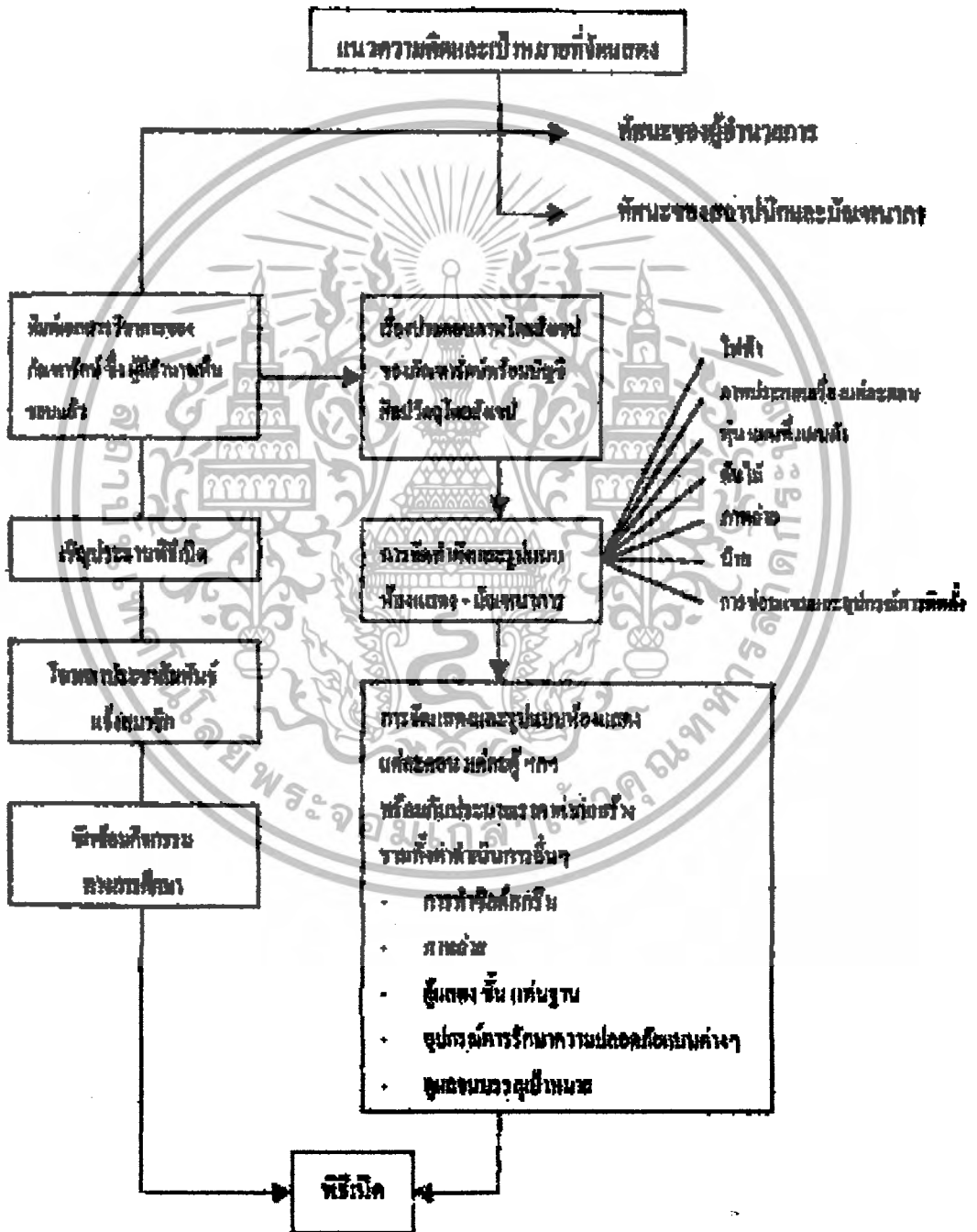
- แสงสว่าง (Lightin)
- ภาพประกอบ (Lilustration)
- หุ่นและการทำไดโอรามา (Model & Diorama Making)
- อุปกรณ์กลไก (Plant)
- โสตทัศนอุปกรณ์ (Audio Visual)
- การอนุรักษ์ (Restoration)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การก่อสร้างครุภัณฑ์และติดตั้งวัตถุ (Production Installation)

พิพิธภัณฑ์สถานบางแห่งมีโรงงานดำเนินการเอง หากไม่มีหรือไม่มีเวลาจึงว่าจ้างบริษัท
ห้างมาดำเนินการ เมื่อเสร็จแล้วจึงติดตั้งวัตถุจัดแสดงตามที่ได้การออกแบบไว้ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1 กระบวนการจัดนิทรรศการที่บรรจุวัตถุประสังค
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การเชิงพาณิชย์เพื่อการศึกษานี้ มีผู้อยู่เห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนิดของการจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถานมีแบบอย่างที่เป็นหลักการสำคัญอยู่ 3 ประเภท คือ

1. การจัดนิทรรศการประจำ (Permanent Exhibition) เป็นการจัดนิทรรศการในห้องใดห้องหนึ่งของพิพิธภัณฑ์สถานอย่างถาวร ไม่มีการโยกย้าย เปลี่ยนแปลงซึ่งจะต้องมีการพิจารณา ก่อนการจัด

2. การจัดนิทรรศการเพื่อการศึกษาค้นคว้า (Education Exhibition) เป็นนิทรรศการที่ถาวร เช่นเดียวกันประเภทที่ 1 แต่จะเน้นในเรื่องวัตถุ และการศึกษาค้นคว้ามากกว่าในด้านความงาม และความเพลิดเพลิน

3. การจัดนิทรรศการชั่วคราว หรือนิทรรศการพิเศษ (Temporary Exhibition) พิพิธภัณฑ์สถานจำเป็นจะต้องมีการเคลื่อนไหว จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความสนใจและอำนวยความสะดวกในการศึกษา ซึ่งหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วความเบื่อหน่ายจะเกิดขึ้น

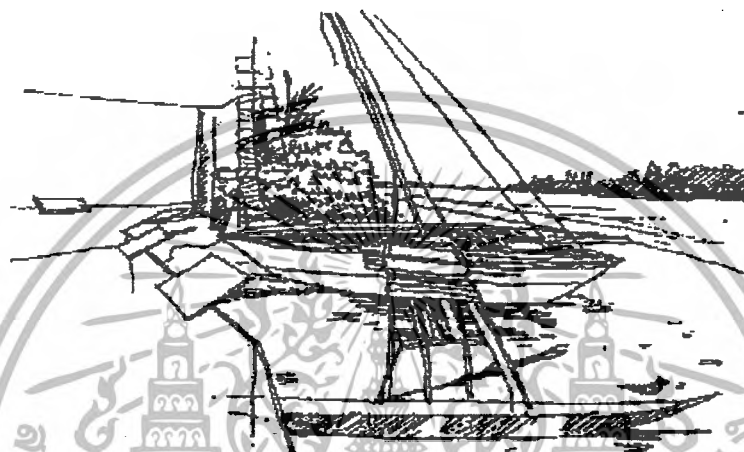
2.1.11 เทคนิคการจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถาน (Technical Presentation)

การจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ มีหลายแบบหลายชนิด ซึ่งพิพิธภัณฑ์สถานหลายแห่งได้พัฒนาเทคนิคเฉพาะขึ้นตามความเหมาะสมของพิพิธภัณฑ์สถานนั้น ๆ มีการปฏิรูปทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและการเน้นความสำคัญของวัตถุจัดแสดง โดยการใช้แสงสีและเสียง รวมถึงไฮด์ทัศนศึกษาประยุกต์เข้ามาประกอบด้วยเพื่อดึงดูดผู้ชม

ระบบการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ อาจจำแนกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. การจัดแสดงวัตถุตามแบบธรรมชาติ (Natural Presentation)

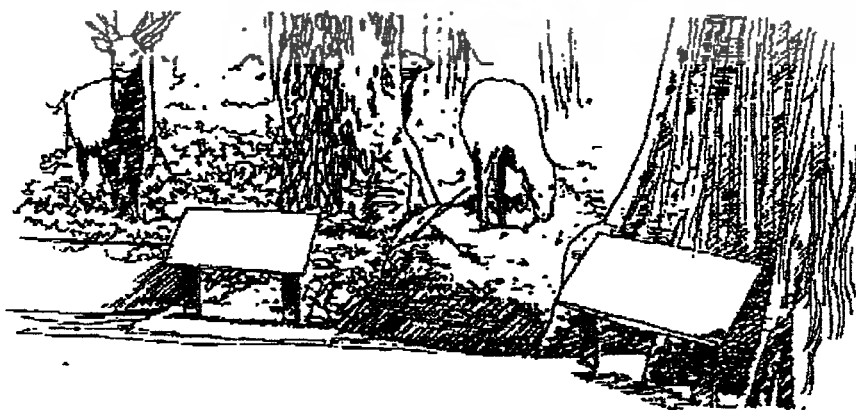
วิธีการดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่นิยมกันในพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ชาติวิทยา ทั้งนี้เพราะตามธรรมชาติพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้แสดงให้เห็นความงามและความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ บางครั้งทำเป็นห้องไดโอรามาเหมือนกับธรรมชาติที่แท้จริง

ภาพที่ 2.5 ภาพไดโอรามาแสดงแบบธรรมชาติ

2. การจัดตั้งอิริยาบถของสัตว์ (Habitat Group)

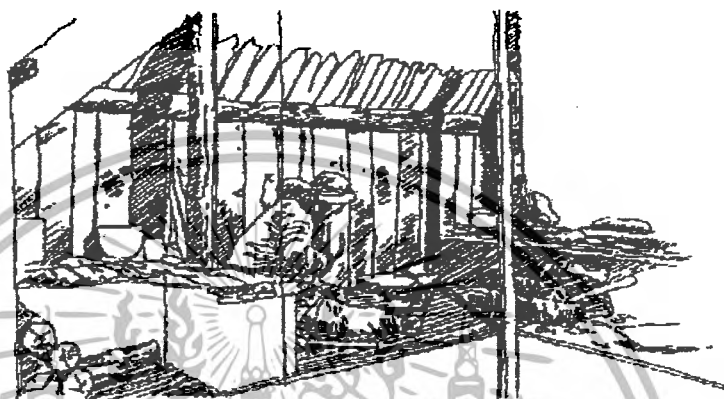
ลักษณะทั่วไปก็แบบเดียวกับการจัดแสดงตามธรรมชาติ แต่แทนที่จะแสดงวัตถุโคดเดี่ยว ก็รวมกันเป็นหมู่ เป็นฝูง การจัดแสดงแบบนี้จะต้องระมัดระวังเกี่ยวกับอิริยาบถของสัตว์ และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เป้าหมายสำคัญของการจัดแบบนี้เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นชีวิตจริง ๆ ของสัตว์แต่ละชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน **ภาพที่ 2.6 ภาพการแสดงตามอิริยาบถของสัตว์ [Habitat Group]** ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การจัดแสดงตามสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา (Ecological Presentation)

เป็นการแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมของวัตถุเกี่ยวกับพันสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา ทำให้ผู้ชมมีความรู้ลึกเข้าใจเรื่องราวและสภาพแวดล้อมของกลุ่มชนต่าง ๆ ได้มากกว่าการนำวัตถุโดดเดี่ยวจัดแสดงในตู้

ภาพที่ 2.7 ภาพการแสดงตามสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา

4. การจัดแสดงตามความเป็นจริง (Realistic Presentation)

การแสดงดังกล่าว ได้แก่ การเคลื่อนย้ายวัตถุจริง ๆ มาแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานซึ่งแทนที่จะแยกออกจากกันก็ยกเคลื่อนย้ายวัตถุตามสภาพเดิมมารวมจัดไว้ตามเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 2.8 การจัดแสดงตามความเป็นจริง ญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดห้องแสดงนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถาน

1. การออกแบบห้องแสดง (Designing the Exhibition Hall)

การออกแบบห้องแสดงนั้น จะต้องทำภายหลังที่ได้ศึกษาหรือเรียบเรียงแนวนิทรรศการเรียบร้อยแล้ว

1.1 เกณฑ์มาตรฐานในการออกแบบห้องแสดง

หลักสำคัญของการวางผังรูปห้องแสดงนั้น ก็ไม่จำกัดแบบรูปลักษณะแน่นอนแต่อย่างไร หากแต่อย่างน้อยตามเรื่องราวที่จัดแสดงนั้น ๆ แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญต่าง ๆ

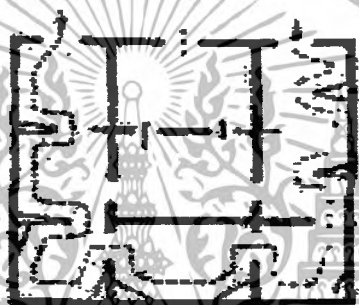
- 1) การจัดตู้หรือแผงในห้องแสดงประจำ หรือห้องแสดงชั่วคราวก็ตามไม่ควรปล่อยให้ห้องโล่งจนมองดูเกิดความอ้างว้าง
- 2) การวางแผงขั้วก็เอียงไป อย่างไรก็ตามควรจะได้เรียงลำดับเรื่องราวของเรื่องที่จัดแสดงตามลำดับจนสุดสิ้นการแสดง
- 3) ขนาดของแผงตลอดจนสีที่ใช้ทาแผงจะมีความหนักเบาอย่างน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของห้องแสดง ควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงสีของแผงต่าง ๆ บ้างตามความเหมาะสม
- 4) เนื้อที่ระหว่างแผงแต่ละตอน ไม่ควรน้อยจนผู้เข้าชมต้องเบียดเสียดชิดชิดกันเต็ม หากแต่ควรมีช่องว่างให้ผู้ชมเคลื่อนไหวได้โดยแบบรูปของแผงโน้มนำคนโดยอัตโนมัติ
- 5) ผังของห้องแสดง แม้จะมีการขั้วเอียงเพื่อเร้าความสนใจของผู้ชมก็ตามแต่ต้องไม่ขั้วเอียงมากเกินไปจนทำให้รู้สึกวุ่นวาย
- 6) ควรจะให้แผงห้องแสดงแต่ละตอนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้ชมมีอิสระที่จะเคลื่อนไหวไปตามความต้องการตามความสนใจของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การจัดผังห้องแสดงแบบต่าง ๆ

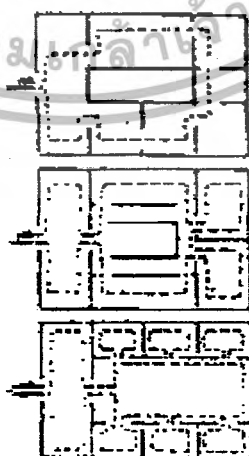
แบบที่ 1

- เป็นการออกแบบห้องแสดงสี่เหลี่ยมจัตุรัสซึ่งมีขนาดกว้างพอสมควร ห้องแสดงนี้มีประตูทางเข้า 2 ประตู แทนที่จะอาศัยผนังห้องทั้งสี่ด้านเป็นที่จัดซึ่งแสดงวัตถุได้ จำนวนน้อยชิ้น สะดวกในการดูแลด้านความปลอดภัย โดยใช้ผนังหรือตู้เข้ามาแทนทำให้มีเนื้อที่สำหรับจัดแสดงมากขึ้นหลายเท่าตัว และดึงผู้ชมให้เดินชมวัตถุและเรื่องราวได้ตามลำดับเหตุการณ์

แบบที่ 2

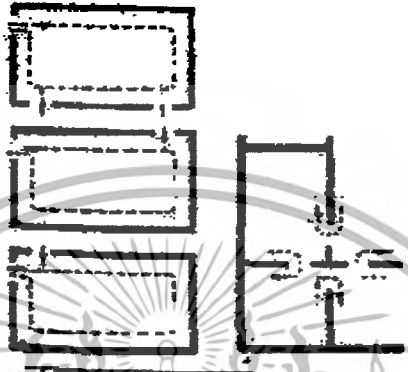
- แสดงให้เห็นการแบ่งซอยห้องแสดงภาพในหลายๆ ห้องที่ติดต่อกัน โปรดสังเกตไว้ อย่างหนึ่งว่า ห้องแบบนี้มีประตูเข้าออกมีเพียงประตูเดียว แต่อาศัยการออกแบบภายในสามารถดึงผู้ชมไปสู่ทิศทางที่ต้องการได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 3 และ แบบที่ 4

- แสดงให้เห็นการแบ่งซอยห้องด้วยประตูทางเข้าแบบต่าง ๆ หลักสำคัญในขั้นนี้ก็คืออย่าปล่อยให้ห้องแสดงโล่ง โดยผู้ชมมองเห็นทะลุห้องแสดงจากการโผล่เข้าไปที่ทางเข้าเท่านั้น

1.3 การนำมาใช้วางผังห้องแสดง

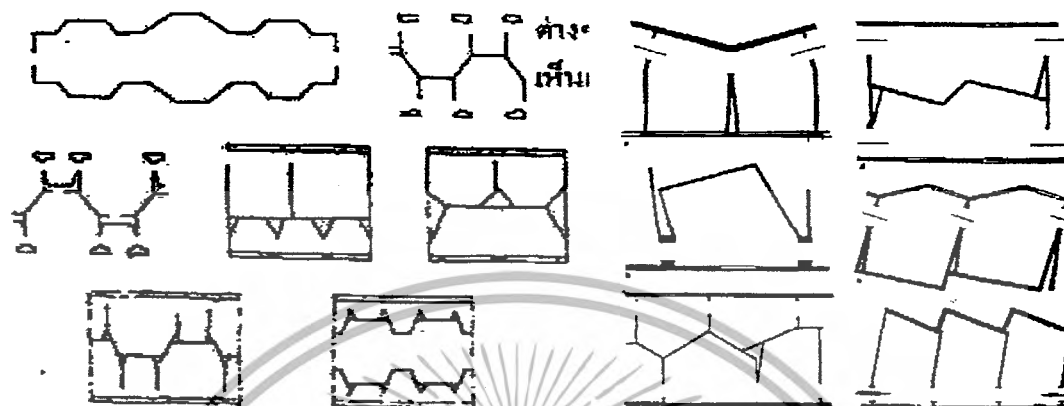
1. ชนิดนี้แสดงให้เห็นประตูทางเข้าห้องแสดงที่ผ่าน ไปหลาย ๆ ห้องเหมาะสำหรับการจัดทำตู้ติดผนังหรือแขวนภาพเขียน เพราะห้องแสดงบังคับกับผู้ชมให้เรียงลำดับ ไปตั้งแต่ทางเข้า

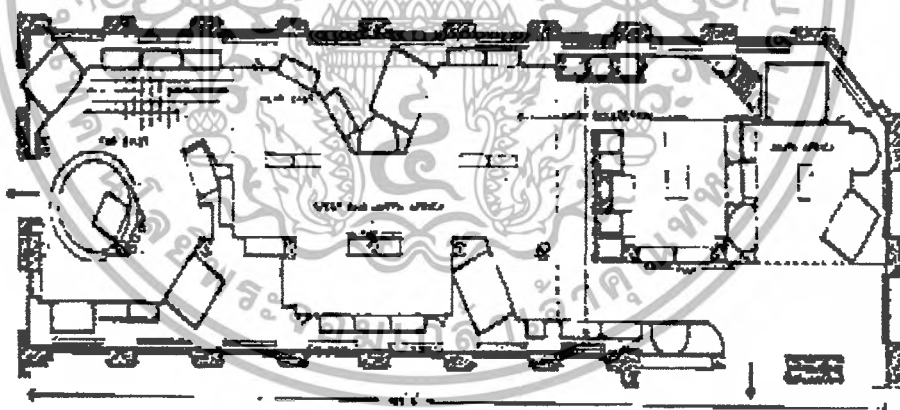
2. เป็นประตูเข้าออกตู้ โดยการวางผังเป็นรูปต่าง ๆ เพื่อหลบผนังรูปสี่เหลี่ยมจําเจ มีการยกเข็ององค์ประกอบของห้องแสดงแบบต่าง ๆ ซึ่งเน้นในเรื่องการเคลื่อนไหวของผู้ชมให้เห็นเรื่องราวเป็นตอน

3. เป็นการรวมเอาแบบข้อ 2 และ 3 แสดงให้เห็นถึงการจัดห้องแสดงแบบรวมกัน

- การจัดผังห้องแสดงดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นการวางผังห้องแสดงนั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมเสมอไป อาจบิดเป็นรูปแบบได้หลายอย่าง ตามความเหมาะสมของเรื่องราว สภาพภูมิอากาศและทิศทางของแสง

ภาพที่ 2.9 ตัวอย่างการวางผังห้องแสดง

- สำหรับผังข้างบนนี้เป็นผังห้องแสดง ซึ่งมีการยกย่องห้องแสดง ชวนแก่การติดตามศึกษาเป็น อย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.11 เทคนิคการพิพิธภัณฑ์

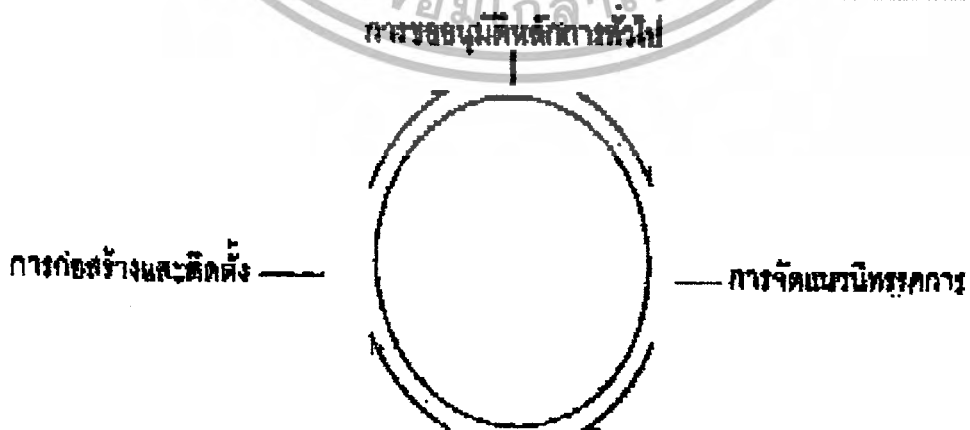
เทคนิคการพิพิธภัณฑ์ หมายถึง วิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดวัตถุในห้องแสดง การออกแบบอาคาร การออกแบบห้องแสดง การออกแบบครุภัณฑ์ ตลอดจนการก่อสร้างและติดตั้ง วัตถุกับอุปกรณ์การจัดแสดงประเภทต่าง ๆ

1. มาตรฐานการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน

พิพิธภัณฑ์สถานทุกชนิด จะต้องเปิดบริการให้ประชาชนเข้าชมเป็นปกติสม่ำเสมอ พิพิธภัณฑ์สถานจะมีเงินทุน อาคาร วัตถุ และผู้บริการจำนวนมาก แต่พิพิธภัณฑ์สถานจะเป็นที่นิยมของประชาชนหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริการและการจัดการด้านต่างๆ ว่าได้กระตุ้นและโน้มน้าวประชาชนให้มาชมได้มากน้อยเพียงใด พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่มีอาคารใหญ่โตหรูหรา มีวัตถุมากมาย แต่ถ้ามาตรฐานในห้องแสดงไม่ดี ก็อาจมีประชาชนเข้าชมน้อยกว่าพิพิธภัณฑ์สถานขนาดเล็กที่มีการจัดการที่ดีก็ได้เพราะฉะนั้นมาตรฐานการจัดแสดงจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง

2. เกณฑ์มาตรฐานขั้นตอนในวัฏจักรการแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน

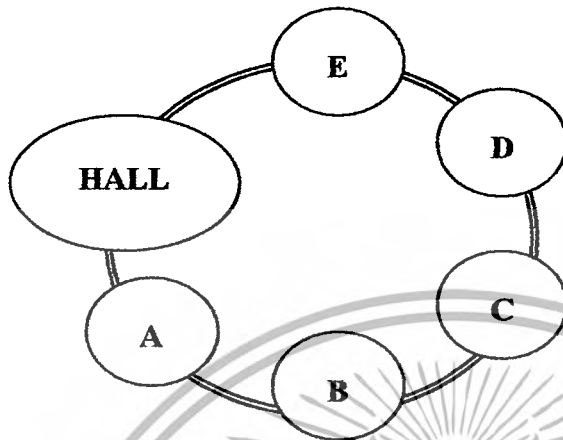
- 1. การขออนุมัติหลักการ (Objective Approval by Museum's Director)
- 2. การจัดทำเอกสารแนวนิทรรศการ (Manuscript and Edition)
- 3. การออกแบบห้องแสดงและนิทรรศการ (Graphic and Design)
- 4. การก่อสร้างและติดตั้งวัตถุ (Production and Installation)

การจัดผังแสดงห้องแสดงให้เห็นถึงการวางผังห้องแสดงนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นรูปสี่เหลี่ยม

เสมอไป สามารถบิดเป็นรูปได้หลายอย่าง ตามความเหมาะสมของเรื่องราว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น มิใช่เพื่อให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

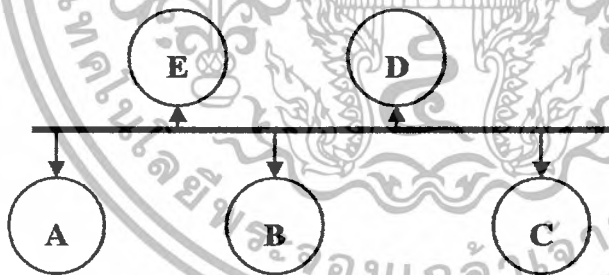
3. การพิจารณาลักษณะและการจัดกลุ่มห้องแสดง

1. ROOM TO ROOMER RANGEMENT

(ชม โดย ไม่ย้อยกลับทางเดิม)

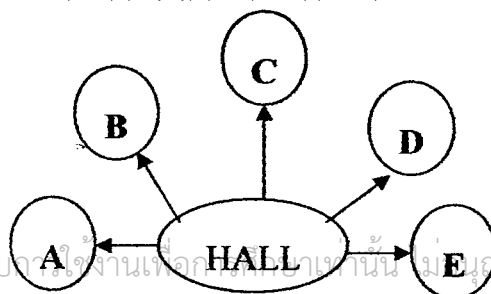
ข้อดี ประหยัดเนื้อที่
 ข้อเสีย ไม่อาจเลือกชมส่วนใดส่วนหนึ่ง ได้ในพิพริภณต์ขนาดใหญ่เมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่งจะกระทบอีกห้องหนึ่งด้วย

2. CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT

(เป็นทางเดินยาวและมีทางแยกเข้าสู่ส่วนแสดง)

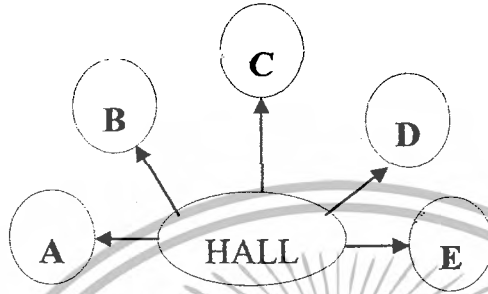
ข้อดี เลือกชมได้ตามชอบ
 ข้อเสีย การแสดงขาดความต่อเนื่องเปลืองเนื้อที่

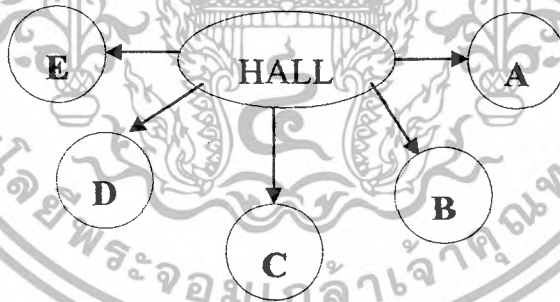
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. CENTRAL ARRANGEMENT

การนำทั้งสองอย่างมารวมกันมีส่วนตรงกลางเป็นตัวแยกส่วนต่าง ๆ ใช้เป็นตัวแจกได้
ข้อดี สามารถเปิดชมได้หมดทุกส่วน

4. HAVE TO ROOM ARRANGEMENT เป็นการจัดกลุ่มห้องแสดงที่มีห้องโถงเป็น
ศูนย์กลาง จากห้องโถงสามารถเข้าสู่ส่วนต่าง ๆ ได้ทุกห้องเป็นการเลือกเอาข้อดีของ
แบบที่ 1 และ 2 มาใช้สามารถเลือกชมได้ตามชอบ

1.4 เส้นทางสัญจร

การติดต่อสัญจรภายในพิพิธภัณฑ์มีด้วยกัน 3 กรณี คือ

1. การติดต่อทั่วไป (Public Circulation)

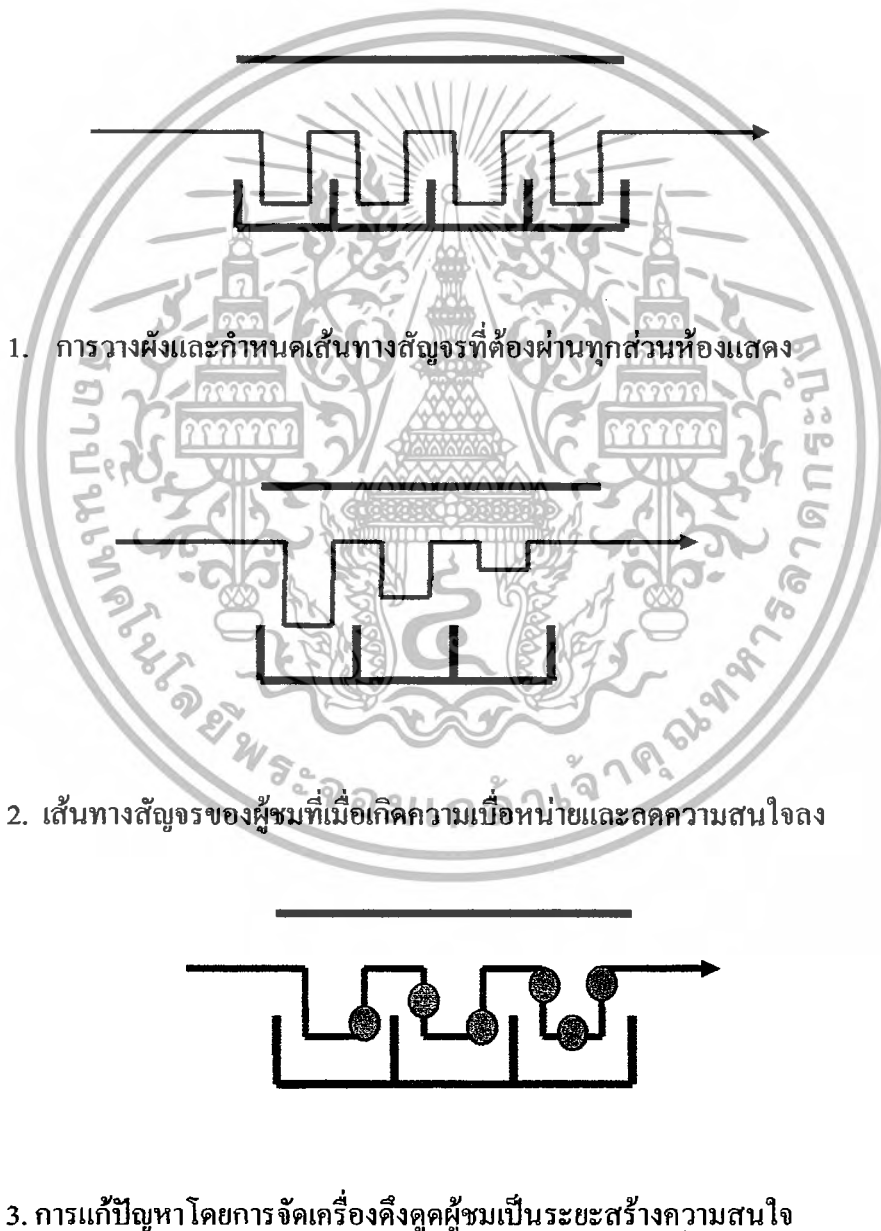
แบ่งกลุ่มผู้ชมเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มเด็กชั้นประถมปลายอายุไม่เกิน 12 ปี
- กลุ่มผู้ใหญ่หรือหนุ่มสาวทั่วไป (ประชาชนทั่วไป)

ในการจัด Public Circulation ควรจัดให้มีการติดต่อโดยเฉพาะสำหรับทางเข้าของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ให้ผู้เห็นไปเผยแพร่เป็นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นผลดีสำหรับผู้เข้าชมได้อย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมผู้เข้าชมได้ง่าย ผลเสียคือ ผู้ชมอาจเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สะดวกต่อผู้ชมที่ต้องการเลือกชมอย่างใดอย่างหนึ่ง การแก้ปัญหาโดยการจัด Circulation Pattern ที่สะดวกคล่องแคล่วโดยรอบ ผู้ชมสามารถเลือกชมเฉพาะงานที่แสดงต่าง ๆ ได้และเป็นการผ่อนคลายสายตา การแสดงงานจะไม่ได้ผลเต็มที่ถ้าผู้ชมต้องใช้ทางสัญจรผ่านห้องแสดงทุกส่วน โดยตลอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การติดต่อของส่วนบริการ (Staff Circulation)

ทางเข้าสำหรับฝ่ายบริการ จัดให้มีทางเข้าโดยผู้บริการสามารถที่จะติดต่อได้ง่ายในการควบคุมดูแลซึ่งสามารถใช้ร่วมกับทางเข้าใหญ่ได้

3. การติดต่อเจ้าหน้าที่ (Staff Circulation)

ทางเข้าควรสำหรับฝ่ายบริการ จัดให้มีทางเข้าโดยผู้บริการสามารถที่จะติดต่อได้ง่ายในการควบคุมดูแลซึ่งสามารถใช้ร่วมกับทางเข้าใหญ่ได้

หลักการใช้ทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์ มีดังนี้

1. เส้นทางที่กำหนดแน่นอน โดยมีทางเข้าออกแยกกัน

1.1 การแสดงต่อเนื่องด้านเดียว

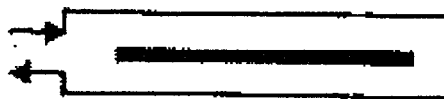

1.2 การแสดงที่ชมได้ 2 ด้าน

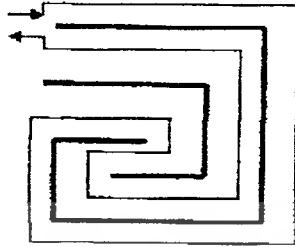
2. เส้นทางที่ถูกกำหนดแน่นอนมีทางเข้าออกชิดกัน

1.1 การแสดงที่ต่อเนื่องชมได้ทั้ง 2 ด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การแสดงที่ชมได้ทั้ง 2 ด้าน

2. เส้นทางที่ถูกกำหนดแน่นอน มีทางเข้าออกชัดเจน

1.2 การแสดงเส้นทางติดกัน

1.4 การแสดงที่เส้นทางแยกออกจากกัน

1.5 การแสดงที่เส้นทางติดกันและแบ่งออก

หลักการจัดทางสัญจรทั้งหมดนี้ จะต้องคำนึงถึงผู้ชมเป็นหลักใหญ่ เพราะผู้ชมแต่ละคนจะมีพฤติกรรมไม่เหมือนกัน โดยมีการสับเปลี่ยนระบบทางสัญจรตามความต้องการ ได้ตลอดเวลา การจัดหาทางสัญจรในแนวทางนี้จะต้องคำนึงถึงผู้ชม 2 ส่วน คือ

1. ความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่

คือ การแสดงที่จัดอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งช่วยลดความสับสน

2. ความต้องการของผู้ชมส่วนน้อย

ก็จะต้องเป็นจุดดึงดูดความสนใจของผู้ชมเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักการกำหนดเส้นทางเข้าออก

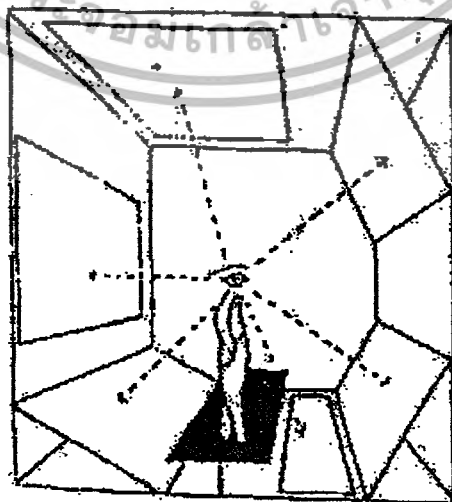
1. ควรมีประตู 2 ประตู เป็นทางเข้าออก
2. ประตูไม่ควรอยู่บนแกนกลางของห้อง
3. ประตูไม่ควรอยู่ในที่ ๆ ผู้ชมจะออกมาจากการชมการแสดงได้หมด

ทางสัญจรที่สมบูรณ์ควรคำนึงถึง

1. เส้นทางที่ผู้ชมเคยชิน
2. ไม่ควรมีประตูมากกว่า 2 ประตู และไม่ควรมีทางออกอยู่บนแกนห้อง
3. มีการจัดเครื่องเคื่องผู้ชม ตลอดเส้นทางที่จัดแสดง
4. เรื่องที่ให้รายละเอียด สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาควรอยู่ทางซ้ายของห้อง
5. ต้องศึกษาประเภทของผู้ชมส่วนใหญ่ ส่วนน้อยอย่างละเอียด
6. ควรมีการจัดที่สำหรับพักผ่อน พักเหนื่อย พักสายตา คลายเครียด เช่น ที่นั่งพัก

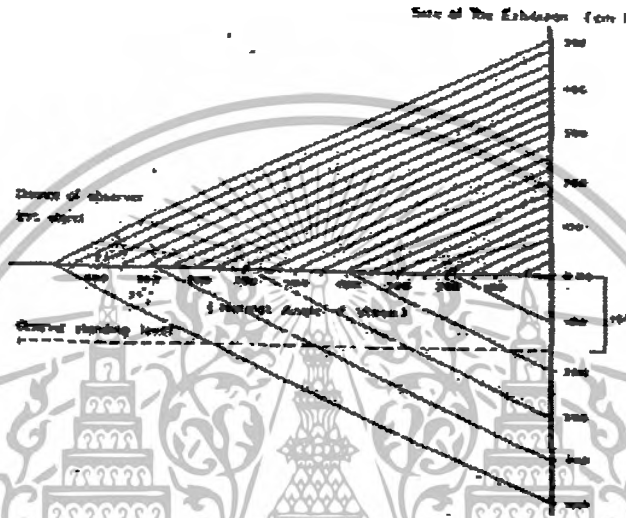
ขอบเขตของการมองเห็น

มุมมองของมนุษย์ไม่ต้องหันศีรษะ จะเห็นได้ชัดในขนาดมุมของ 40 องศา ในแนวราบจะกว้างกว่ามุมมองในแนวตั้ง การมองในมุมที่กว้างกว่านี้ ควรใช้การหันศีรษะจะง่ายกว่าการเหลือบตาพิจารณาจากภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับรูปที่ 2.10 แสดงขอบเขตมุมมองของมนุษย์ ที่ใช้งานเพื่อการนำเสนอ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

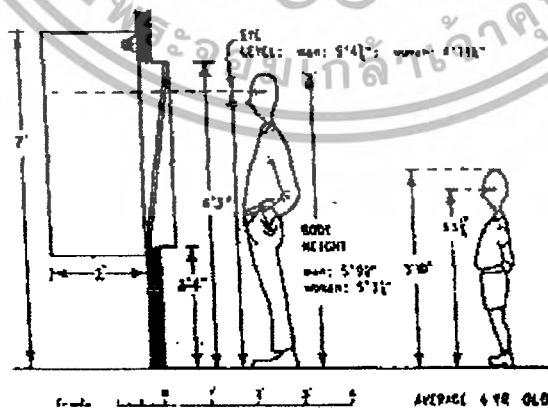
- จะเห็นได้ว่าผู้ดูภาพจะหมุนศีรษะหรือหมุนตัวที่จะมองดูภาพอื่น ๆ ผังนี้แสดงโดย Herbert Bayer ในปี 1937 แสดงว่ามนุษย์มองดูภาพได้ทุกทิศทางทั้งทางด้านล่างและด้านบน
- จาก Architects Data กำหนดมุมมองทางด้านของมนุษย์ไว้ 27 องศา เหนือ ระดับสายตาและ 27 องศาเศษ เป็นมุมมองที่สะดวกสบายที่สุด โดยไม่ต้องก้มหรือเงยศีรษะ

รูปที่ 2.11 แสดงมุมมองทางด้านตั้งของมนุษย์

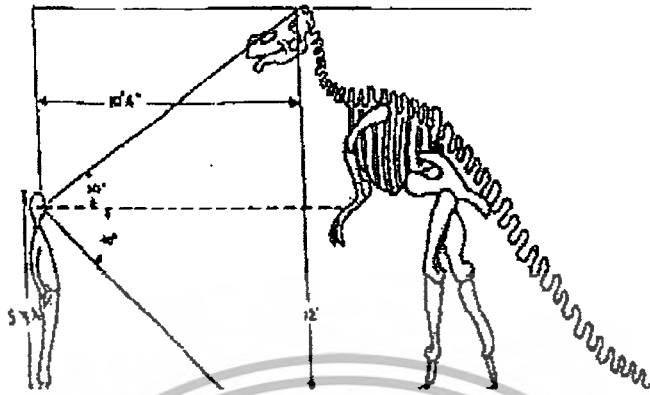
การจำแนกกราฟฟิกและพัฒนามิติจัดแสดง

- 1) กำหนดระยะในระดับสายตาโดยศึกษาจากผู้เข้าชม

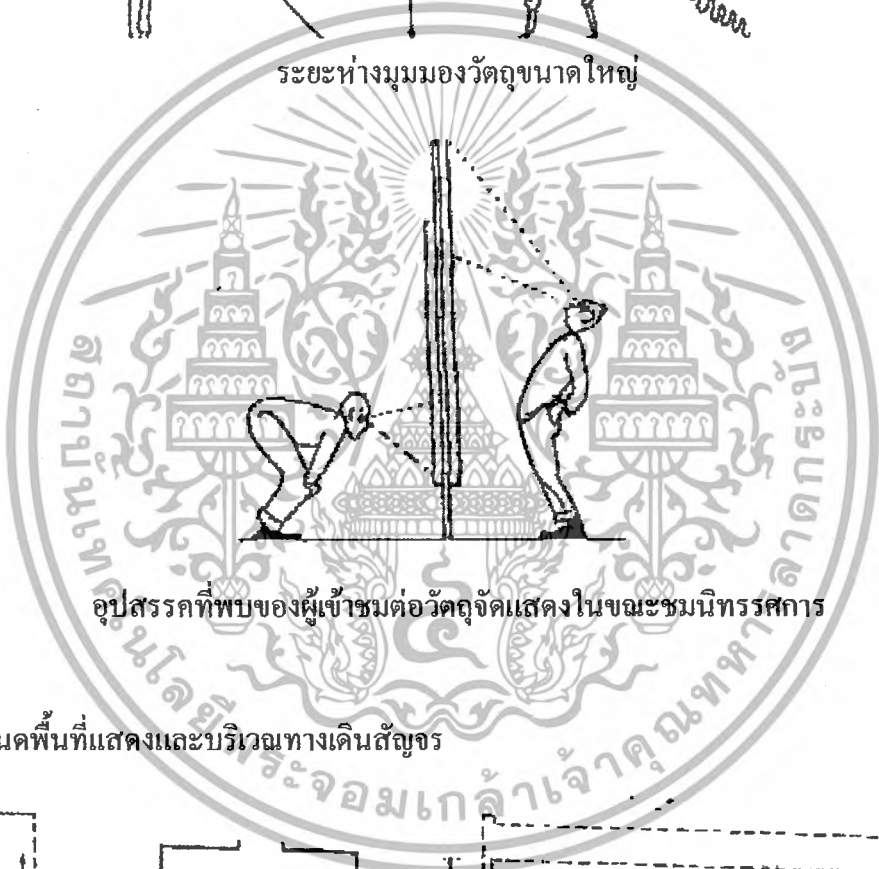

ขนาดความสัมพันธ์ของผู้เข้าชมต่อวัตถุจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

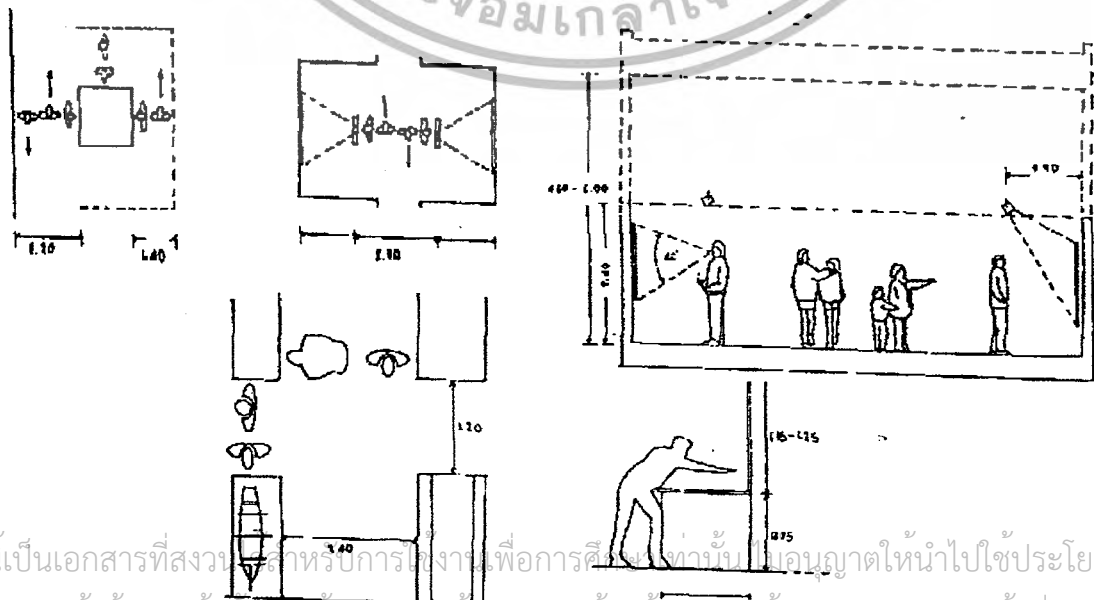

ระยะห่างมุมมองวัดถุขนาดใหญ่

อุปสรรคที่พบของผู้เข้าชมต่อวัตถุจัดแสดงในขณะชมนิทรรศการ

การกำหนดพื้นที่แสดงและบริเวณทางเดินสัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

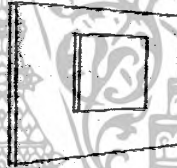
การออกแบบตู้จัดแสดง (ส่วนจัดแสดง)

จากข้อเสนอแนะในหนังสือสำหรับการออกแบบและพัฒนารูปแบบ คู่มือพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ โดยกอล์ฟ เมทธีวส์ พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ โดยทั่วไปสิ่งที่นำมาแสดงเป็นพื้นฐานของการจัดแสดงมี 3 แบบ คือ

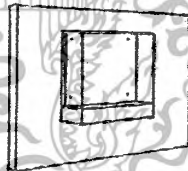
1. จัดแสดงโดยการแขวน/ติดตั้งกับฝาผนัง
2. ตั้งโชว์ /เปิดโล่งตามรูปแบบของวัตถุ
3. ตู้สำหรับบรรจุของที่แสดง

1. การจัดแสดงโดยการแขวน/ติดตั้งกับฝาผนัง แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ

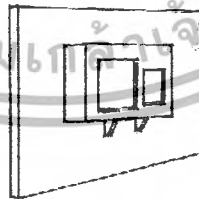
- แบบแขวนผนัง

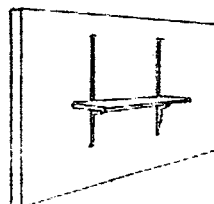
- ตู้แขวนผนัง

- แบบติดตาย

- ตั้งบนชั้นปรับเคลื่อนได้

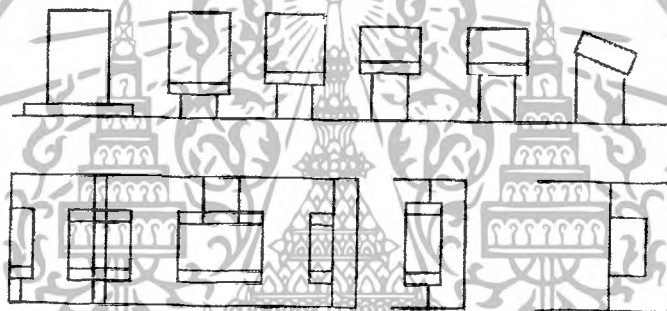

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ **รูปที่ 2.12 การติดตั้งและขนาดแบบต่างๆ** ภาาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ตั้งโชว์แบบเปิดโล่ง หรือการจัดแสดงแบบภายนอก-ภายใน หมายถึง การนำสิ่งที่ต้องการแสดง มาตั้งโชว์แสดงไว้ หรือทำการจำลองเลียนแบบขึ้นมาจัดแสดงแบบดูความเหมาะสมของพื้นที่และ เรื่องราวที่จัดแสดงนั้นแบ่งเป็น

- การติดตั้งภายนอก
- การติดตั้งภายใน
- การติดตั้งถาวร

3. ตู้สำหรับบรรจุสิ่งที่แสดง แบ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

รูปที่ 2.13 ตู้จัดแสดงสำหรับบรรจุวัตถุจัดแสดง

การออกแบบตู้จัดแสดงเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดใน การสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์สถานให้มี ประสิทธิภาพ ข้อควรคำนึงในการออกแบบตู้ให้มีประสิทธิภาพคือ

1. การเคลื่อนย้าย

ตู้แสดงถ้าเป็นตู้ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ยิ่งดี เพราะจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงห้อง แสดงได้อยู่เสมอ อาจทำได้โดยการติดลูกล้อไว้ด้านล่างตู้

2. การออกแบบในลักษณะตั้งเป็นมุมฉาก

ตู้ลักษณะตั้งเป็นมุมฉากใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด เพราะสามารถจัดวางตู้ชิดผนังได้ ส่วน ด้านข้างและด้านหลังอาจเป็นแผ่นไม้เรียบแข็งแรงสามารถแขวนวัตถุได้ หรือวางไว้กับพื้นตู้ แผง ไม้ที่ติดวางไว้ในตู้ใช้เป็นที่ทำชั้น วางวัตถุเป็นที่ติดวัตถุและป้ายคำบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กระจกเปิดปิดหน้าต่าง

กระจกตู้ด้านหน้าควรเปิดปิดได้ จะติดบานพับหรือใช้บานพับเลื่อนไปมาก็ได้ เมื่อติดตั้ง วัตถุที่จัดแสดงก็ทำได้จากด้านหน้าต่าง การติดบานพับกระจกไม่ว่าจะติดด้านล่างหรือด้านบน หรือ ด้านข้างย่อมเป็นประโยชน์ แต่ควรคำนึงถึงปัญหาของการติด เช่น ชัดสายคาเวลาดูวัตถุ หรือเป็นที่ เก็บฝุ่นละออง เป็นต้น

4. การรักษาความมั่นคงและความปลอดภัย

ผู้จัดแสดงควรติดกุญแจที่มีคุณภาพดี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการลักลอบขโมยวัตถุ และควรใช้กุญแจให้เหมาะสม แต่ปัจจุบันมีการใช้กระจกแบบที่ทำให้แข็งแรงตามกรรมวิธีทางเคมี ที่เรียกว่า Polyglass หรือ Plasyglass

5. ขนาดของตู้ที่เหมาะสม

ตู้ขนาดที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับขนาดของวัตถุจัดแสดงด้วย แต่โดยส่วนมากความ ยาวของตู้โดยทั่วไปจะเป็นขนาด 4 หรือ 6 หรือ 8 ฟุต ควรมีความลึกอย่างน้อย 2-3 ฟุต กระจก ตู้ควรสูง 4-6 ฟุต จะเป็นการดีสำหรับวัตถุจัดแสดงขนาดใหญ่ ฐานล่างควรสูงประมาณ 2 ฟุต เพื่อให้เด็กเล็กได้เห็นภายในตู้

6. แสงสว่าง

ควรติดตั้งแสงไฟฟ้าในด้านบนของตู้ และวางแผ่นกระจกกรองแสงจากภายในตู้ ไม่ให้ ระบายแสงผ่านเข้ามาในตู้ แผ่นกระจกมีคุณสมบัติในการลดแสงอัลตราไวโอเลตที่จะไปทำลายเอกสาร และวัตถุต่าง ๆ ให้เสื่อมด้วย หลอดไฟฟ้าควรอยู่ในระดับเหนือกระจกอย่างเหมาะสม และติดไฟ เป็นกลุ่มให้เพียงพอ และสม่ำเสมอทั่วตู้ ด้านบนของตู้ทำเป็นฝาเปิดปิดเวลาเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าในตู้ จัดแสดง

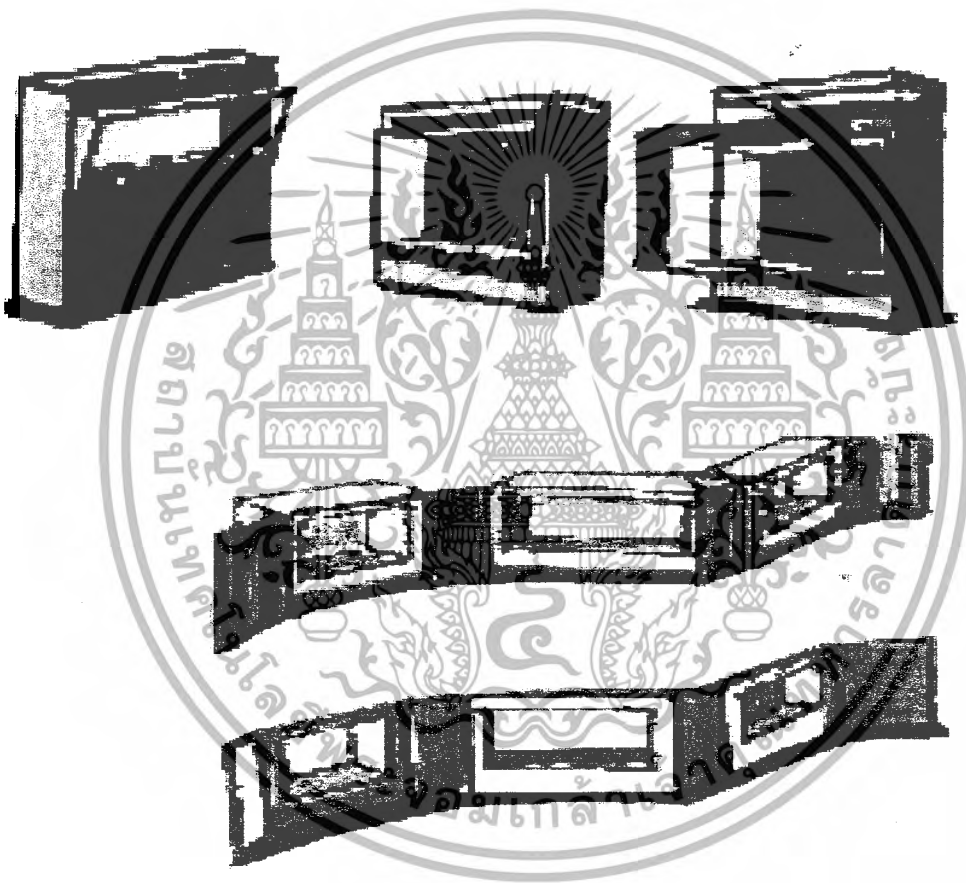
7. การป้องกันฝุ่นละออง

ขอบกระจกและฝาด้านบนที่ติดบานพับตลอดจน โครงสร้างทั้งหมดของตู้ควรทำให้แน่นหนา เพื่อไม่ให้ฝุ่นละอองและแมลงเข้าไปในตู้ ควรมียาป้องกันและขับไล่แมลงไว้ในตู้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. การออกแบบตู้

สิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างพิพิธภัณฑ์สถานที่ยั่งยืนอย่างเห็นได้ชัด คือความสวยงามขององค์ประกอบในห้องแสดง ซึ่งประกอบด้วยขนาดตู้ การออกแบบและรูปแบบที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ไม่มีการตกแต่งและตัดแปลง สามารถใช้งานได้ดี ง่ายต่อการรักษา มีความเหมาะสมเป็นความประทับใจเบื้องต้นว่าพิพิธภัณฑ์สถานสมัยใหม่

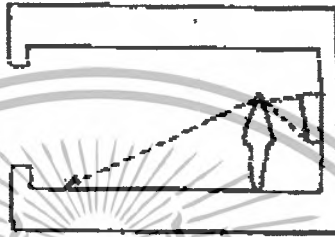
รูปที่ 2.14 ตัวอย่างแบบที่แสดงแบบต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

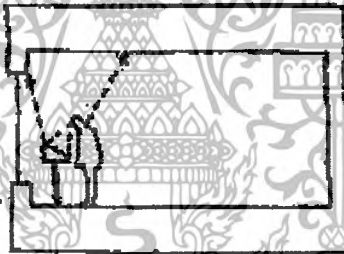
ผู้แสดงกับการสะท้อนของผิวกระจก

ผิวกระจกจะเกิดการสะท้อนของแสงมากหรือน้อยขึ้นกับตำแหน่งที่ตั้งภาพต่อไปนี้จะเป็นการแก้ไขปัญหา

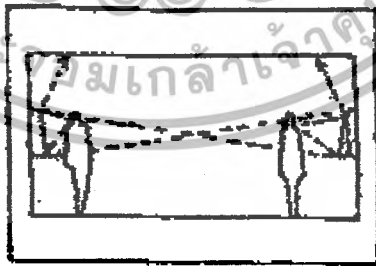
- เมื่อติดตั้งตู้กระจกตรงข้ามหน้าต่างให้เอียง ผิวกระจกทำมุมแหลมกับพื้นห้อง

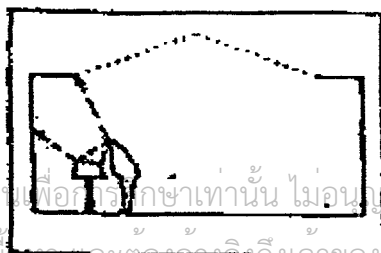
- เมื่อตู้อยู่เบี่ยงหน้าต่างให้เอียงกระจกออกจากหน้าต่างเข้าหาผู้ดู

- ตู้ที่หันหน้าเข้าหากันให้เอียงกระจกทำมุมซึ่งกันและกัน อย่างวงขนาดกัน

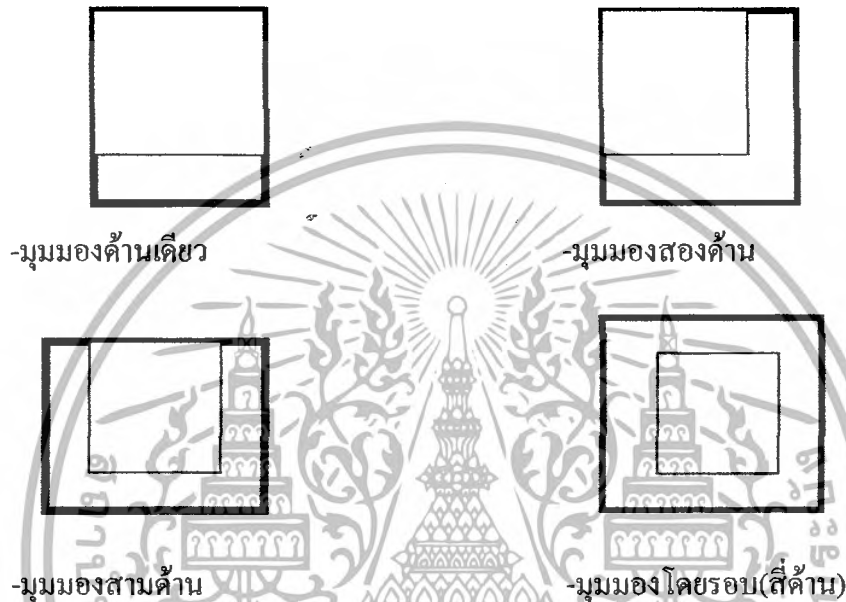

- เมื่อแสงเข้าทางด้านบนและอยู่เบื้องหลังผู้ดู ไม่ต้องเอียงกระจก

แท่นโชว์ (STAND)

การวางตำแหน่งของแท่นโชว์นั้น จะเป็นการวางเพื่อให้เกิดมุมมองต่าง ๆ ของวัตถุจัดแสดง ซึ่งในการจัดนิทรรศการนั้นมีการวางแท่นโชว์หลายลักษณะด้วยกัน คือ

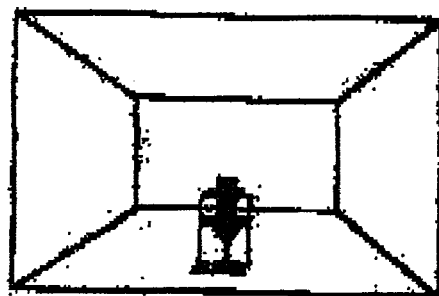

รูปที่ 2.15 มุมมองแบบต่างๆ

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งลักษณะการติดตั้งในแบบต่าง ๆ ระบบการติดตั้งมี 5 ระบบ ดังนี้

1) ระบบติดตั้งบนพื้นหรือติดตั้งกับพื้น

มักจะใช้ระบบนี้ในการจัดนิทรรศการ เพราะสามารถปรับใช้ในเนื้อที่ต่าง ๆ ได้ ส่วนสำคัญที่สุดในระบบคือ ตัวเชื่อม ส่วนสำคัญต่าง ๆ ของแท่นโชว์และวิธีการยึดแท่นโชว์ให้มั่นคง

รูปที่ 2.16 แสดงการติดตั้งบนพื้นห้องแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อเผยแพร่ให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ระบบติดตั้งผนัง โดยเจาะร่องหรือหมุด

มี 2 วิธี - ระบบปรับได้สำหรับติดแผงงานและไฟ ติดด้วยตะขอตอกติดผนัง

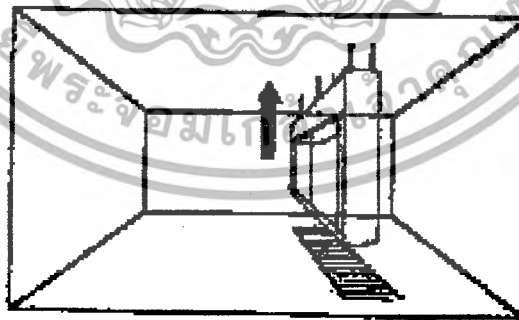
- ระบบหมุดที่ติดในระยะต่างๆ กัน

ภาพที่ 2.17 ติดตั้งผนัง โดยเจาะร่องหรือหมุด

2) ระบบห้อยจากเพดาน

จะอาศัยช่องในเพดานและสายเป็นตัวยึดเคลื่อนที่ได้ ระยะห่างระหว่างช่อง 1 เมตร ช่องในฝ้าเพดานเปิดออกเป็นที่ตั้งสายไฟฟ้าและปลั๊กสำหรับติดตั้งไฟ

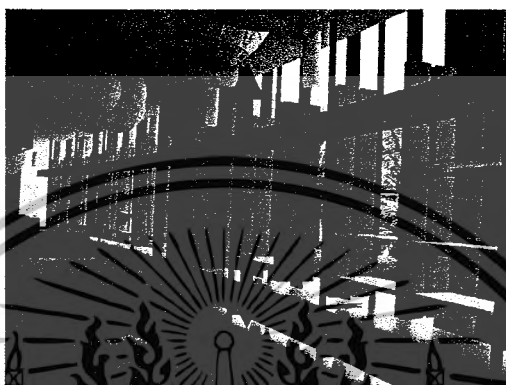

ภาพที่ 2.18 ระบบห้อยจากเพดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ระบบขึงระหว่างพื้นกับเพดาน

ระบบนี้อาศัยแรงกดและแรงดึงใช้ลวดขึงให้ตึง โดยยึดกับไม้ที่ถูกยึดกับพื้นและติดยึดกับเพดานอีกที่ ใช้ขอเกี่ยวและ Eye Scream

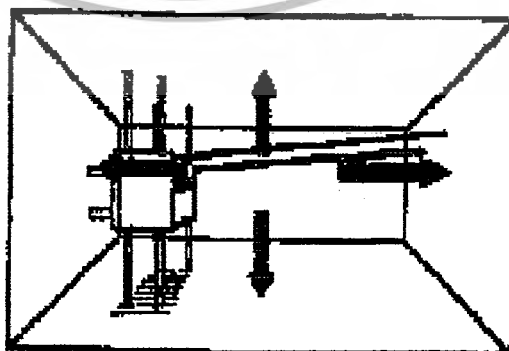

ภาพที่ 2.19 ระบบห้อยจากเพดาน

4) ระบบขึงระหว่างพื้นเพดานและผนัง

อาศัยแรงกด แรงดึง ยึดแน่นด้วยการผสมผสาน หรือการใช้ตัวยึดมิติ มีการติดตั้งเช่น

- ระบบสายเคเบิล สามารถยึดวัสดุทั้งหมดทั้งขวาและทางตั้ง ได้ระยะมาตรฐานมีตัวเชื่อมต่อเป็นท่อนอกบาท
- ระบบท่อเหล็ก เชื่อมระหว่างพื้นเพดานและผนัง สามารถใช้สวมต่อกันได้ ตัวเชื่อมมีลักษณะลูกบาศก์ ทำด้วยไม้เจาะไว้ 3 ทิศทาง แรงดึงจะเกิดจากขดลวดสปริงปลายท่อ

ภาพที่ 2.20 ขึงระหว่างพื้นเพดานและผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรยากาศของห้องแสดง

บรรยากาศเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ระวังใจในความงาม เป็นสิ่งแรกที่จะทำให้เกิดความรู้สึกจากผู้ชม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
2. ระวังใจให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและค้นคว้า
3. ระวังใจในความเพลิดเพลินเพื่อมิให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าชม

สรุปองค์ประกอบในการออกแบบภายในพิพิธภัณฑ์

จากการศึกษาหลักในการจัดแสดงและบรรยากาศของห้องแสดงสามารถสรุปองค์ประกอบของการจัดแสดงได้ดังนี้

1. ความเด่นของการจัดแสดง ทั้งรูปร่างขนาดสีที่ใช้
2. ความไม่ซ้ำซาก ทำให้ผู้ชมไม่รู้สึกรู้สึกเบื่อหน่าย
3. ความสมดุล เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม ได้นาน ไว้ในความสมดุลแบบใดแบบหนึ่งคือ
 - การจัด 2 ข้างเท่ากัน
 - การจัดส่วนของการแสดงให้เท่ากันถึงความรู้สึก
4. สัดส่วนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการจัดที่ทึบเกินไป หนาแน่นจนไม่มีช่องว่างจะดูรู้สึกรกหรือการจัดที่ว่างมากเกินไป ก็ไม่น่าสนใจ ขนาดระยะจัดวางวัตถุต้องสัมพันธ์กับตัวอักษร
5. ความกลมกลืน การจัดที่ดีต้องกลมกลืนและต่อเนื่อง
6. การเปิดสวนที่เด่นที่สุด เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกที่จะทำความเข้าใจ เพื่อเน้นถึงส่วนสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลพื้นฐานของการออกแบบ

2.2.1 การจัดสำนักงาน

การจัดรูปแบบภายในสำนักงานแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. การจัดสำนักงานแบบแยกเป็นห้องเฉพาะ (Individual Room System)

จะมีข้อดีที่มีอยู่การทำงานที่เป็นส่วนตัว (Privacy) เฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเรียงเป็นแถว หรือการจัดแบบเรขาคณิต เนื่องจากการใช้ต้องการเน้นถึงความเป็นระเบียบ การจัดรูปแบบนี้สามารถแยกออกไปได้อีก 2 ประเภท คือ

1.1 การจัดแบบเป็นห้องเดี่ยวสำหรับบุคคล (Cellular) ประกอบด้วย 2 ส่วนที่มีความสำคัญคือ โถงทางเดินร่วมภายในและห้องทำานเล็ก ๆ หลายห้อง เหมาะสำหรับสำนักงานที่มีความลึกไม่มาก (ประมาณ 12 เมตร)

1.2 การจัดแบบแบ่งเป็นห้องสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยการทำงานเป็นทีม ประมาณ 10-15 คน/ห้องกลาง 1 ห้อง มีความลึกของเนื้อที่ประมาณ 10-15 เมตร

2. การจัดสำนักงานแบบเปิดโล่งตลอด (Open Lay-out System)

การจัดสำนักงานระบบนี้เป็นการตัดปัญหาเรื่องการใช้ทางเดินติดต่อกภายในระหว่างห้องแต่ละหน่วยออกไป สามารถใช้เนื้อที่ใช้สอยของพื้นที่ทั้งหมดได้อย่างเต็มที่ แต่จะต้องคำนึงถึงระบบปรับอากาศและระบบการให้แสงสว่าง

การจัดรูปแบบของการวางผังของเฟอร์นิเจอร์ มักขึ้นอยู่กับสัดส่วนของการแบ่งเนื้อที่ที่กำหนดไว้ โดยถือเอาหลักการใช้เนื้อที่ใช้สอย เนื้อที่สำหรับผู้ทำงานทั่วไปกับระดับบริหารควรจะแยกกันเป็นสัดส่วนต่างหาก โดยเฉพาะการจัดลักษณะนี้ยังสามารถแบ่งจัดได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

2.1 การจัดแบบเปิดตลอด (Open Plan)

เป็นการวางแผนผังแบบเปิดโล่งตลอดธรรมดา หลักโดยทั่วไปก็เพื่อต้องการให้ได้พื้นที่ใช้สอยเต็มที่การติดต่อกภายในหน่วยงานสะดวกรวดเร็วขึ้น การจัด Lay-Out Furniture ยังคงจัดวางในลักษณะเรขาคณิตเพื่อความเป็นระเบียบ

2.2 การจัดแบบแลนด์สเคป (Landscape Office)

วิธีการออกแบบมีหลักอยู่ 4 ประการ คือ

- เป็น Team Approach
- เป็นการสนองความต้องการในอนาคต
- เป็นวิธีที่เพิ่มสมรรถนะในการจัดบริหารงาน
- เป็นวิธีการออกแบบเป็นพิเศษ

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบลักษณะการจัดภายในและประโยชน์ใช้สอย

สำนักงานทั่วไปแบบเปิดตลอด	สำนักงานแบบแลนด์สเคป
1. เน้นเรื่องใช้พื้นที่และการติดต่อภายในทั้งทางตรงและทางโทรศัพท์	1. เน้นในทางการติดต่อประสานงานระหว่างพนักงานเป็นหลัก โดยเฉพาะในกลุ่มที่ทำงานเดียวกัน
2. เหมาะกับหน่วยงานที่มีพนักงานจำนวนมาก	2. เน้นการยืดหยุ่น ตลอดระยะเวลาการทำงาน
3. ไม่มีความเป็นส่วนตัว ของการติดต่อปรึกษาหารือ เนื่องจากไม่มีการกั้นผนัง	3. สามารถทำเป็นลักษณะ Grouping Privacy เพื่อบุคคลได้ โดยใช้ Partition เตี้ยเคลื่อนที่ได้
4. อาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างหน่วยงานถ้าอยู่บน Floor เดียวกัน	4. ผู้ติดต่อทำได้สะดวกกว่า
5. การจัด Lay-Out เป็นแบบเรขาคณิต ซึ่งดูเป็นระเบียบ แต่ถ้ามีจำนวนมากทำให้น่าเบื่อหน่าย	5. สร้างบรรยากาศทำงานที่ดี
6. ส่วนทำงานของผู้บริหารหัวหน้าพนักงาน จะแยกออกไปต่างหาก โดยจัดเป็นห้องเฉพาะ	6. การจัดวางเฟอร์นิเจอร์ไม่เน้นตามเรขาคณิตทางเดินจะไม่ตรงตลอด เนื่องจากการจัดโต๊ะทำงานจะไม่เน้นแบบกลุ่ม แต่จัดเฟอร์นิเจอร์ภายในกลุ่มหันไปทางเดียวกันก็จะทำให้ดูเป็นระเบียบขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 รูปแบบการจัดวางผัง

การวางผังคร่าว ๆ เพื่อตำแหน่ง Space พิจารณาได้จากความลึกภายในอาคารนั้น การวางผังคร่าว ๆ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. การจัดวางผังแบบ Single Zone Lay-Out

Area อยู่ด้านใดด้านหนึ่งของอาคาร โดยอีกด้านกำหนดเป็นทางเดินหลักหรือโถงทางเดิน ซึ่งจะมีเส้นทางย่อยแยกเข้าสู่ส่วนทำงานต่าง ๆ โดยเฉพาะสำนักงานแบบเปิดโล่ง จะเห็นชัดในอาคารขนาดเล็กจนถึงปานกลาง ลักษณะคล้ายกับการจัด Corridor ของอาคารเรียนทั่วไป

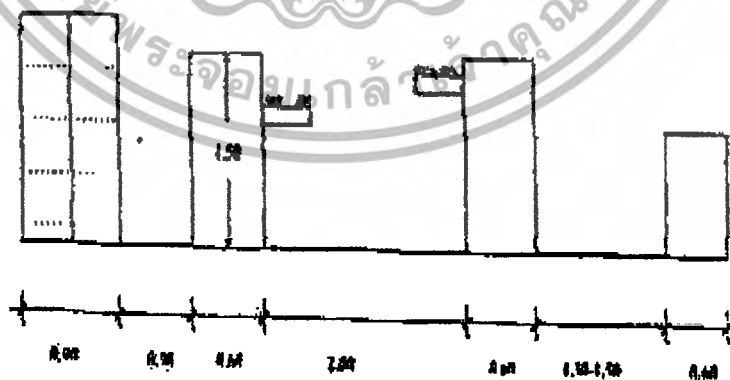
2. การจัดวางผังแบบ Double Zone Lay-out

จัดให้มี Working Area อยู่ทั้งสองด้านของอาคาร โดยมีโถงทางเดินอยู่ตรงกลางลักษณะคล้ายการจัดห้องพักในโรงแรม เป็นการแก้ปัญหาที่ดีสำหรับอาคารขนาดกลางเพราะประหยัด และใช้เนื้อที่ได้มากในกรณีที่เป็น Deep Space

3. การจัดวางผังแบบ Triple Zone Lay-Out

ลักษณะคล้ายกับการจัดแบบ Double Zone Lay-out เพิ่มส่วนบริการไว้ตรงกลางและปลายทั้งสองของทางเดินร่วม การจัด Space แบบนี้จะพบในสำนักงานขนาดที่เป็น Medium Space

เมื่อได้ทำการวางผังคร่าว ๆ ของ Work Space เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการจัด Space ย่อยสำหรับ Work Space ซึ่งต้องคำนึงถึง Space สำหรับทางเดินร่วม

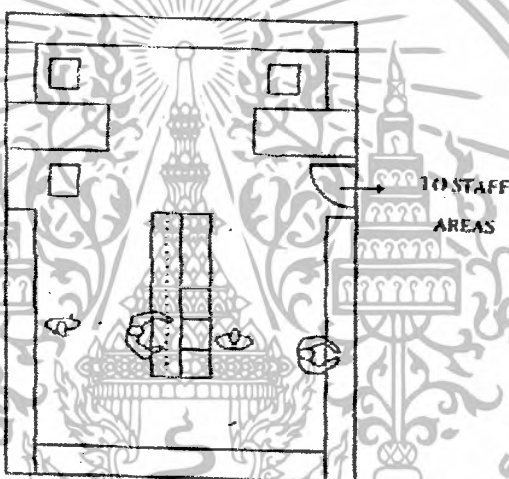
ภาพที่ 2.21 ขนาดสัดส่วนการจัดพื้นที่สำหรับทางเดินร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 พื้นที่สำหรับฝ่ายธุรการ

เป็นที่เก็บระเบียบเจ้าหน้าที่ จ่ายเงินเดือน ทำสัญญาทำงาน ควบคุมการเงินและบัญชี ฯลฯ ในส่วนนี้ความสัมพันธ์กับผู้มาชมย่อมไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับจึงอาจแยกอยู่ต่างหาก ปกติการตั้งส่วนธุรการนี้จะอยู่บริเวณทางเข้าพิพิธภัณฑ์ซึ่งอยู่ใกล้กับฝ่ายต้อนรับหรือสอบถาม

บริเวณที่ตั้งฝ่ายธุรการย่อมสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีการติดต่อสื่อสารภายในดี และสามารถติดต่อกับพื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อื่นๆ ได้ดี

รูปที่ 2.21 ภาพแสดงมิติของสถานที่เก็บแฟ้มและรับ – ส่งเอกสารพิพิธภัณฑ์

2.4 ระบบรักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยในพิพิธภัณฑ์สถาน เป็นการป้องกันความเสียหาย และการสูญเสียดังอาจเกิดขึ้นแก่วัตถุในพิพิธภัณฑ์สถานนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำเนินงานบริหารพิพิธภัณฑ์สถานทุกแห่ง เมื่อพิพิธภัณฑ์สถานทำการรวบรวมวัตถุเข้าไว้แล้ว ก็เป็นภาระความรับผิดชอบที่จะต้องคุ้มครองป้องกันความปลอดภัยทั้งปวงปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ปลอดภัยจากอัคคีภัย ปลอดภัยจากการชำรุดเสื่อมสภาพจากภัยธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การป้องกันอันตรายจากผู้ชม

เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของผู้เข้าชมไม่ได้ที่จะอยากสัมผัสจับต้องวัตถุ ในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานจะต้องมีตั้งจัดแสดงในตัวและนอกตู้ ของนอกตู้มักจะถูกสัมผัสจับต้องอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายชำรุดได้ง่าย

2. การป้องกันโจรภัย

เครื่องมือจำเป็นอย่างหนึ่งซึ่งเป็นเครื่องช่วยในการป้องกันโจรภัยก็คือ สัญญาณแจ้งภัย (Alarm Signals) ซึ่งในปัจจุบัน เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ทำให้เครื่องสัญญาณภัยด้วยระบบต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เทคนิคทางกลศาสตร์ (Mechanical Techniques) คือการป้องกันรักษาความภัยที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ได้แก่

- การสร้างรั้วล้อมที่แข็งแรง
- ใช้ระบบกุญแจ ใ้ประตูห้องและตู้จัดแสดง
- ตู้กระจกพิเศษ กันสั่นสะเทือน
- ใช้พลาสติกหนา หรือ Plexiglass
- สร้างห้องนิรภัย ตู้นิรภัย
- ใช้บานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ

2.2 เทคนิคทางไฟฟ้า (Electrical Techniques) ใช้ระบบสัญญาณแจ้งเหตุ (Alarm System) ซึ่งมีเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 เทคนิคทางไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ (Electric and Electronic device)

- เครื่องดักเสียง (Sound Detectors)
- เครื่องวัดโดยอาศัยหลักในการเปลี่ยนแปลงความจุของไฟฟ้า (Capacitance-Variation Devices)
- รั้วไฟฟ้า (Electric Fencing)
- เครื่องดักด้วยคลื่นเสียงสูง (Ultrasonic Detectors)

- เครื่องกีดขวางไฟฟ้า (Electrified Barriers)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 เทคนิคทางกลศาสตร์และอิเล็กทรอนิกส์ (Electromechanical Devices)

- เครื่องตรวจจับการกระทบกระเทือน (Impact and Vibration Detectors)
- เครื่องตรวจจับด้วยลวด (Wire Detectors)
- พรมลวดไฟฟ้า (Wire Carpets)
- วงจรไฟฟ้า (Security Contacts)
- เครื่องตรวจจับความร้อน (Heat Detectors)
- การควบคุมประตูทางเข้า (Electromechanical Control and locking of exits)
- เครื่องจับ (Trap Devices)

2.2.3 ระบบ (Electromagnetic) ได้แก่ เครื่องเรดาร์ (Radars)

2.2.4 เทคนิคทางทัศนศาสตร์ (Optical Techniques)

- เครื่องกันด้วยแสงสว่าง (Visible Light Barriers)
- เครื่องกันด้วยแสงชนิด Infa-red (Infar-red Barriers)
- เครื่องโทรทัศน์ (Visible Light Television)
- ใช้แสงสว่างควบคุม (Normal Lighting Spotlight)
- เครื่องถ่ายภาพ (Photography)

2.3 เทคนิคทางเคมี (Chemical Techniques)

- ใช้แสงหรือควันเป็นสัญญาณ (Flares and Smoke Produces)
- ใช้แรงระเบิด (Explosives)
- สีย้อม (Dyes)

2.4 เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ (Watchmen, Guards, Attendant)

- ใช้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง
- ใช้สุนัขช่วยเฝ้ายาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ระบบป้องกันและควบคุมการเกิดอัคคีภัย

การเกิดอัคคีภัยเกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 3 อย่างคือ

- เชื้อเพลิง, วัสดุติดไฟ
- ออกซิเจน
- ความร้อน

3.1 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ (Fire Alarm System)

ถือว่าเป็นระบบที่สำคัญเนื่องจากเป็นระบบที่ทำหน้าที่เตือนที่เรียกว่า Early Warning คือ เตือนเมื่อแรกเกิดอัคคีภัย ซึ่งมีทั้งชนิดที่ทำงานโดยอาศัยอุณหภูมิ ความร้อนและชนิดที่ทำงานโดยอาศัยควันไฟ

3.2 ระบบส่งน้ำดับเพลิง

การส่งน้ำดับเพลิงจะอาศัยเครื่องสูบน้ำดับเพลิง ซึ่งจะประกอบด้วยเครื่องสูบน้ำดับเพลิงชนิดที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า โดยใช้ระบบไฟฟ้าสำรองฉุกเฉินและชนิดที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ดีเซล นอกจากนี้ยังมีเครื่องสูบน้ำเพื่อรักษาความดัน (Jockey Pump)

3.3 ระบบสปริงเกอร์

ในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ระบบไฟจะต้องมีการติดตั้งระบบฉีดน้ำอัตโนมัติ (Automatic Water Sprinkler) โดยทั่วไปท่อส่งน้ำของระบบนี้จะเป็นท่อกระจายทั่วไปในพื้นที่ของอาคาร โดยต่อกับระบบท่อส่งน้ำดับเพลิงนั่นเอง และติดตั้งหัวฉีดน้ำหรือหัวสปริงเกอร์ ตามระยะมาตรฐานให้ครอบคลุมพื้นที่

3.4 ระบบดับเพลิงพิเศษ

นอกจากระบบดับเพลิงต่าง ๆ แล้ว ยังมีระบบที่ใช้สารดับเพลิงเป็นก๊าซและระบบที่ใช้โฟม

3.5 ระบบควบคุมควันไฟ

- ป้องกันไม่ให้ควันไฟเข้าสู่บริเวณบันได โถงลิฟต์และชะลอการแพร่กระจายของควันไฟ
- ระบายควันไฟ ก๊าซพิษ และความร้อนออกจากบริเวณที่เกิดอัคคีภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการป้องกันอัคคีภัย

1. วางระเบียบข้อบังคับสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
2. มีเจ้าหน้าที่ไฟฟ้าโดยตรงทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้า
3. มีห้องเก็บเชื้อเพลิงและสารเคมีที่ปลอดภัย
4. อาคารพิพิธภัณฑ์สถาน ต้องเป็นอาคารที่ออกแบบโดยเตรียมการป้องกันอัคคีภัย
5. ติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุไฟไหม้ในห้องจัดแสดงและอื่น ๆ
6. เตรียมหัวสูบลมและสายสูบลมสำหรับฉีดน้ำเมื่อเกิดไฟไหม้
7. เตรียมสารเคมีสำหรับดับไฟในห้องจัดแสดงและห้องต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์สถาน

2.3 ข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบ

2.3.1 ระบบแสงสว่าง

ลักษณะของแสงสว่างในพื้นที่ภายหลังจากกระทบบนพื้นผิวและก่อนที่สายตาจะรับแสง แสงนั้นเป็นสิ่งที่ทุก ๆ คนที่รับผิดชอบในการออกแบบแสดงต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ทางที่แสงผ่านและคุณลักษณะของแสง สามารถบ่งบอกได้จากคุณสมบัติของพื้นผิวที่แสงนั้นสัมผัส แสงที่เกิดขึ้นมีผลมาจากการสะท้อน การถูกดูดซับหรือการส่งผ่านแสง เท่านั้น

ในเนื้อหาด้านการออกแบบ แสง คือ บางส่วนที่สะท้อน ถูกดูดซับและบางส่วนถูกส่งผ่านไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นผิวว่าเป็นอย่างไร แสงอาจรวมเป็นจุด โนม์เอียงหรือกระจายกว้างออกไปก็มีผลมาจากลักษณะของพื้นผิวเช่นกัน

การเข้าใจและรับรู้คุณค่าสิ่งที่มาของแสง เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักออกแบบเพื่อที่จะสามารถจัดการและเลือกสรร ทำให้เกิดความหลากหลายของเครื่องมือทางแสงในการปฏิบัติการ ความเข้มที่เกิดจากความสัมพันธ์กันในทิศทางของแสงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ความเข้มของแสงสามารถบ่งชี้ได้จากอัตราส่วนของความสว่าง หรือระดับความเข้มที่มากขึ้น ความเข้มของแสงจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับความสามารถที่จะแบ่งแยกความแตกต่าง โครงร่าง ขนาดรายละเอียดต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Light Design (การออกแบบแสง)

ปัญหาสำหรับผู้ออกแบบ คือ การเลือกสรรวิธีที่เหมาะสมของการสะท้อนแสงการเลือกนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงแค่ มาตรฐานความสบาย การวิเคราะห์หน้าที่ แต่ขึ้นอยู่กับความต้องการอันเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ

นักออกแบบจะใช้การส่องสว่างของแสงอยู่ 2 วิธี คือ

1. General (ใช้ Area Source)

การให้แสงที่สม่ำเสมอทั่วทั้งพื้นที่ เช่น หลอด Fluorescent

2. Local (Point Source)

การให้แสงที่มีความเข้มของแสงต่างกัน เช่น หลอดไฟที่พุ่งแสงออกไปอย่างในตู้โชว์ ทิศทางของแสงที่เน้นเป็นพิเศษ คือ ปริมาณของแสงอันเกิดจากต้นกำเนิดไปถึงพื้นผิวจริง ๆ ถ้าแสงนี้กลายเป็นปัญหามาตรฐานความสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิภาพของแสงสะท้อนกลับ หรือการดูดซับแสงนั้น ถ้าพื้นผิวของวัตถุมีสีค่าที่บดและสามารถดูดซับแสงได้ แสงส่วนมากอันเกิดจากหลอดไฟจะสูญหายไปก่อนจะทำหน้าที่สะท้อนกลับก็เหมือนกับวิธีใช้สีค่าบนพื้นผิวเพื่อลดการสะท้อนของแสง และใช้สีเทาเพื่อเพิ่มการแผ่ของลำแสง

METHODOLOGE (วิธีการ)

วิธีที่ดีที่สุดอาจเกิดจาก การมีความคิดริเริ่มและการใช้ Computer Design กรรมวิธี ประกอบด้วยลำดับพื้นฐาน 3 ประการ คือ

- การวิเคราะห์
- การเลือกสรร
- การคำนวณ
- การวิเคราะห์และเลือกสรรนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ออกแบบ
- การคำนวณ เป็นหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านแสง (Lighting Specialist)

ขั้นตอนแรก คือ การวิเคราะห์หน้าที่ของการมองเห็นและสิ่งแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม

1. ผู้ใช้พื้นที่นั้นและกิจกรรมของผู้ใช้
2. พื้นที่ที่ว่างและรายละเอียดต่างที่ผู้ใช้จะมองเห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ปริมาณของแสงที่สามารถอำนวยความสะดวกในการทำงาน ปริมาณของแสงมีความจำเป็นเมื่อกิจกรรมของพื้นที่นั้นต้องการความชัดเจนในการมองเห็น
4. คุณภาพของแสงเป็นสิ่งที่ต้องการของผู้ที่อยู่ในบริเวณนั้น และผู้ออกแบบเพราะว่าคุณภาพของแสงที่ดีก่อให้เกิดความสบายและบรรยากาศการมองเห็นที่ดี
5. ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ พื้นผิว และวัสดุที่นำมาใช้ส่งผลต่อการสะท้อนการดูดซับและการแผ่ของแสง

สิ่งสำคัญในการออกแบบแสง สำหรับผู้ออกแบบ คือ พื้นฐานการออกแบบแสงและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแสงและการออกแบบทางสถาปัตยกรรม การเลือกสรรทิศทางของแสงและอุปกรณ์เกี่ยวกับแสง วิธีเหล่านี้เกี่ยวข้องกับทั้งการเลือกและประเมินค่าของ

1. วิธีการให้แสงสว่าง
2. แสงจากโคมไฟ
3. แสงจากธรรมชาติ
4. สถานที่และการติดตั้งของลำแสง

การให้แสงสว่างโดยทั่ว ๆ ไป ของพิพิธภัณฑสถาน ต้องใช้ทั้งแสงธรรมชาติในบางส่วนและแสงวิทยาศาสตร์ในบางส่วนที่สมควรและเหมาะสม การให้แสงในห้องแสดงงาน ไม่จำเป็นต้องเป็นสว่างเท่า ๆ กัน โดยตลอด บางชนิดต้องการแสงสว่างแบบครีမ်เพื่อการจัดที่ได้บรรยากาศและความรู้สึกที่ต่างกัน

การให้แสงสว่างในพิพิธภัณฑสถาน ยังไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน การให้แสงวิธีหนึ่งวิธีใดย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย การให้แสงที่ดีควรเป็นแบบผสมระหว่างแสงธรรมชาติกับแสงวิทยาศาสตร์

1. แสงในการจัดนิทรรศการ

แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แสงสว่างตามธรรมชาติ (Natural Light) มีอยู่ 4 วิธี คือ

1.1.1 การให้แสงสว่างจากด้านบน

เหมาะสำหรับสิ่งแสดงทางวัตถุ แต่ผลเสียคือ แสงส่วนใหญ่จะตกลงที่พื้นห้องมากกว่าผนังเกิดการสะท้อนที่ตู้กระจกทำให้รู้สึกวุ่นวายในห้องแคบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การให้แสงจากด้านบน คือ การสร้างหลังคาด้วยกระจกฝ้าซึ่งกรองแสงไวโอเล็ต อาจเป็นกระจกทั้งหมดหรือบางส่วน ประเทศในเขตร้อนไม่นิยมเพราะมีข้อเสีย คือ ก่อให้เกิดความร้อนและความชื้นควบคุมปริมาณแสงยาก ยากต่อการทำความสะอาด การกระจายของแสงไม่เท่ากัน

1.1.2 การให้แสงสว่างจากด้านข้าง

เป็นแบบที่นิยมใช้ในสมัยก่อน โดยเฉพาะอาคารที่เป็นอาคารเก่าที่มีหน้าต่างด้านข้าง

ก่อให้เกิดการบังคับแสงสว่างได้ยาก เพราะแสงแผ่อกไม่เท่ากันและอาจเกิดเงาของคนถูกทาบทับลงบนวัตถุนั้น เทคนิคในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับแสงด้านข้างคือ

- ต้องไม่มีอะไรมาบังหน้าต่างกระจก เพราะจุดกระทบของแสงที่อยู่ระหว่าง 45 องศา - 70 องศา
- การใช้กระจกพิเศษป้องกันแสงสะท้อนอาจเป็นกระจกติดฟิล์ม

1.1.3 การให้แสงสว่างจากหน้าต่างก่อนข้างสูง

เป็นแบบที่เหมาะสมเพราะแสงที่ตกลงมาทำมุม 45 องศา และกระจายไปได้ทั้งห้องไม่ก่อให้เกิดแสงสะท้อนและนัยด์ตาว่า

1.1.4 การให้แสงสว่างทางอ้อม

เป็นการทำแสงสะท้อนมาใช้ โดยอาจใช้ผนังสีขาวหรือกระจก เพื่อให้แสงสะท้อนออก การให้แสงสว่างทางนี้สามารถใช้ได้กับแสงประดิษฐ์เช่นกัน การให้แสงลักษณะนี้เหมาะสมกับประเทศเขตร้อนเพราะมีแสงแดดมาก

1.2 การให้แสงสว่างประดิษฐ์

แสงประดิษฐ์ เป็นแสงที่มีความสิ้นเปลืองมากแต่เป็นที่นิยม เหตุเพราะสามารถนำไปใช้ได้ ในมุมต่าง ๆ อย่างสะดวกและมีปริมาณสม่ำเสมอ ตามธรรมชาติภายในห้องแสดงนิยมติดตามเพดาน เพื่อให้ปริมาณแสงกระจาย แต่ถ้าเป็นกรณีตู้แสดงนิยมนำแสงไฟซ่อนไว้บนของตู้แล้วกรองด้วยกระจกฝ้าอีกชั้นหนึ่ง ตามความเหมาะสมในการให้แสงแก่วัตถุแต่ละประเภท

แสงสว่างประดิษฐ์ ได้แก่

- แสงไฟฟ้าธรรมดา โดยทั่วไปจะมีความร้อนและสีแดงกว่าแสงสว่าง
- แสงฟลูออโรเรสเซนต์ ใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุดปัจจุบันนี้มี Daylight ฟลูออเรสเซนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบคุณสมบัติของแสงธรรมชาติและแสงประดิษฐ์

แสงธรรมชาติ	แสงประดิษฐ์
<p>1. เป็นแสงที่กระจายไม่ทำให้เสียตา</p> <p>2. ทำให้เป็นสี รูปทรง และผิวของวัตถุที่แสดง ได้ถูกต้องตามธรรมชาติ</p>	<p>1. แสงและการกระตุ้นเรตินา คุณสมบัติสู่แสงธรรมชาติไม่ใด</p> <p>2. ให้สีไม่ถูกต้อง เช่น หลอดฟลูออโรเรสเซน แต่แสงจากสปอร์ตไลท์ก็นับว่าเหมาะสมที่จะใช้ในการโชว์วัตถุทั้งสามารถปรับทิศทางที่ต้องการได้</p>
<p>3. ควบคุมยากเปลี่ยนไปตามฤดูกาล วัน เวลา เช่น เวลาเย็นหรือค่ำก็ไม่มีความธรรมชาติแล้ว และในเวลาอากาศมีครึ้ม เป็นต้น</p> <p>4. แสงธรรมชาติ ได้แก่</p> <p>แสงเหนือ มีสีออกน้ำเงิน เยือกเย็นเหมาะสมกับงานจิตรกรรม</p> <p>แสงใต้ มีสีออกเหลืองแต่เหมาะกับงานปฏิมากรรม</p> <p>5. ประหยัด</p>	<p>3. สามารถควบคุมได้ตามความต้องการปรับได้ทั้งปริมาณของแสง ความเข้มของแสง ทิศทางหรือสีสันท</p> <p>4. ไฟฟลูออเรสเซน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่เหมาะกับงานปฏิมากรรม เพราะไม่ให้ความที่ชัดเจน - พอใช้ได้สำหรับงานจิตรกรรม แต่มีส่วนที่ทำให้เงาที่มันที่ฉาบอยู่บนภาพหายไป ไฟสปอร์ตไลท์ - ต้องควบคุมทิศทางและตำแหน่งการติดตั้ง เพื่อไม่ให้เกิดแสงสะท้อนบนภาพ - ใช้ได้กับงานปฏิมากรรมให้เงาชัด แต่ก็ควรระวังถึงคุณสมบัติการสะท้อนภาพ <p>5. สิ้นเปลือง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญของระดับแสงภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ จะช่วยให้เกิดการมองเห็นได้อย่างชัดเจน อันจะเป็นสื่อ นำความรู้ ความคิด ที่ถูกต้อง ควรจะจัดการให้แสงออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. แสงที่จัดสำหรับประสาทตาในการสัมผัสรูปวัตถุ
2. แสงที่จัดเพื่อคลายความตึงเครียดของประสาทตาของผู้ชม

สภาพบริเวณ	ระดับแสง (ลูเมน/ตร.ฟุต)	ความเคืองตา(Glare)
1. บริเวณทั่วไป	15	16
2. บริเวณจัดแสดง	ความต้องการพิเศษ	16
3. บริเวณที่แสดงจิตรกรรมปฎิทมากรรม	10-20	10
4. ห้องสมุด	20-30	19
5. ห้องทำงาน	30-45	16
6. ป้องปฏิบัติกรช่าง	45-100	19

ตารางที่ 2.4 แสดงชนิดของอุปกรณ์และความส่องสว่าง

วัตถุแบ่งตามคุณสมบัติสะท้อนแสง	ชนิดไฟที่ใช้	ระดับ	ความเข้มการส่องสว่าง
วัตถุแบ่งตามคุณสมบัติการสะท้อนแสง	- หลอดไฟ - หลอดฟลูออเรสเซนต์	2,500	ไม่ควรเกิน 300 แรงเทียน
วัสดุสะท้อนแสงได้ง่าย เช่น โลหะ เครื่องเจียรนัย	- ใช้แสงแบบธรรมชาติ โดยจัดแสดงตอนกลางวัน		
ภาพสีเทรมเปรา	- หลอดทังสแตนไร้ไส้	4,200	ไม่ควรเกิน 150 แรงเทียน
	- หลอดฟลูออเรสเซนต์	4,200	ไม่ควรเกิน50 แรงเทียน

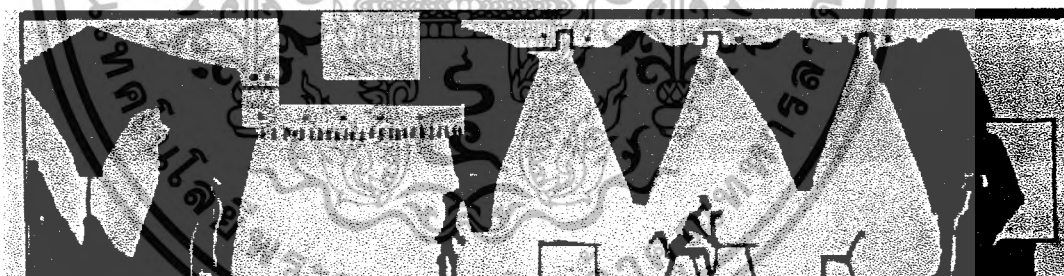
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่เช่นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุแบ่งตามคุณสมบัติ สะท้อนแสง	ชนิดไฟที่ใช้	ระดับ	ความเข้มการ ส่องสว่าง
วัตถุที่ใช้เป็นพิเศษ เช่น รูปสี น้ำมัน	- หลอดไฟชนิดใช้ไส้ทั้งสแตน		

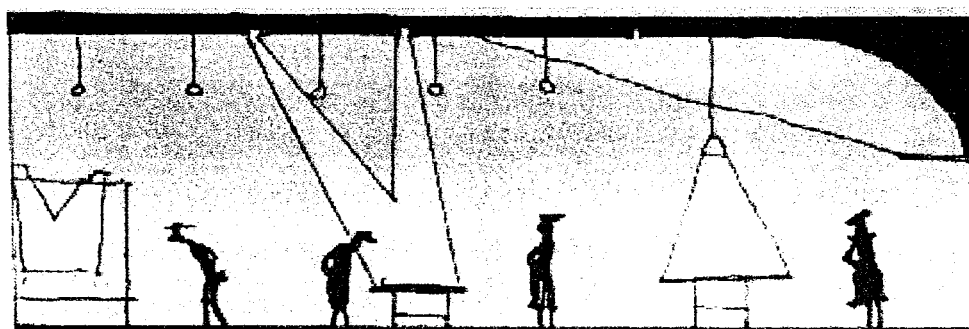
หลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงการเลือกใช้ไฟเพื่อเน้นวัตถุโดยพิจารณาจาก

1. เป็นไฟที่ให้แสงที่ไม่ทำให้สีสรรของวัตถุผิดเพี้ยนไป
2. เน้นผิวและรูปร่างของวัตถุ ได้ชัดเจน
3. มีความเข้มของการส่องสว่างเพียงพอ ที่จะเห็นถึงรายละเอียดของวัตถุ
4. การเน้นวัตถุโดยใช้ไฟส่องวัตถุ ขณะที่บริเวณรอบ ๆ มีค
5. การติดไฟ โดยไม่ให้เกิดแสงสะท้อนที่สิ่งของวัตถุติดไฟทำมุมกับเพดานไม่เกิน 35 องศา

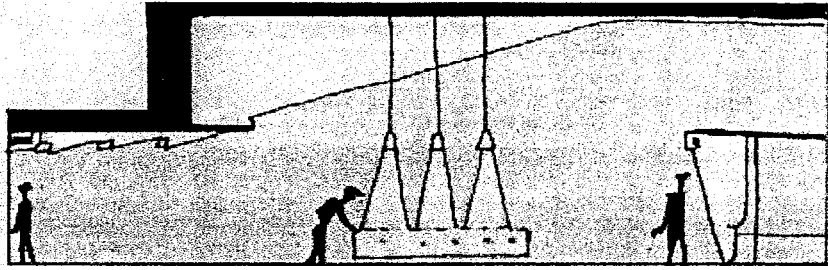
ภาพที่ 2.22 แสดงการให้แสงสว่างในการจัดนิทรรศการ

การใช้ไฟเพดานช่วยจัดแสดง งานที่ไม่ต้องการและการใช้ไฟเน้นงานแสดงในบางจุดเพื่อให้งานที่
แสดงเด่นขึ้น การใช้ไฟในแบบต่างๆ จะช่วยไม่ให้เกิดการเบื่หรือการจำเจขณะเข้าชม

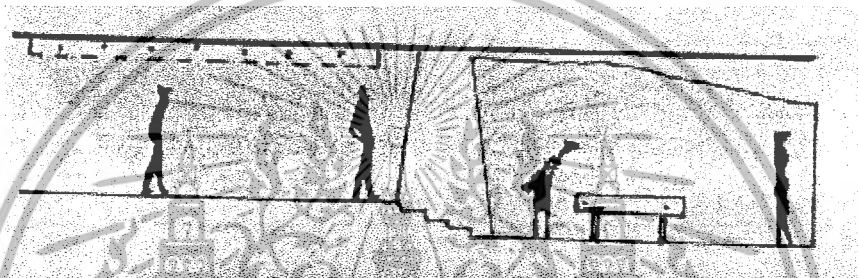

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ไฟส่องโดยตรงมายังแนวแสดงงาน ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้ตรงและไฟช่วยเพื่อเกิดความสว่างแก่ห้อง โดยส่องไปยังเพดาน โดยส่องไปยังเพดานเพื่อ

สะท้อนความสว่างไปทั่วห้อง :

การใช้แสงสว่างวัตถุแสดงเมื่อมี 2 ระดับ

การให้แสงในพิพิธภัณฑ์ที่ได้มีการกำหนดยุทธวิธีการใช้แสงชั้นพื้นมาตรฐาน มีดังนี้

1. ใช้แสงธรรมชาติเต็มที่ โดยใช้แสงไฟช่วยเสริมในระดับต่ำ
2. ใช้แสงธรรมชาติในพื้นที่ โดยใช้ไฟฟ้าที่จุดแสดง
3. ใช้แสงธรรมชาติล้อมรอบ โดยใช้ไฟฟ้าที่จุดแสดง
4. ใช้ไฟด้านบน หรือด้านข้าง
5. ใช้ไฟสาดกระจายโดยตรง ไฟรวมที่จุดแสดง
6. ควบคุมโดยอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกลหรือด้วยมือทั้งแสงสว่างจากธรรมชาติหรือแสงไฟฟ้าโดยเสรี โดยมีผลร่วมกัน

การพิจารณาคิดตั้งไฟสำหรับพื้นที่แสดงออกพื้นที่เหลืออยู่

1. วัตถุแสดงตรงไหน ต้องคิดไฟเพื่อเสริมวัตถุ
2. พื้นที่ที่จัดแสดงวัตถุ ต้องสัมพันธ์กับการให้แสงสว่าง
3. ระดับภายในที่แตกต่าง
4. บริเวณที่มีแสงสว่างธรรมชาติอยู่มากกับบริเวณที่อับแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ใช้ระบบไฟฟ้าที่เหมาะสมเพื่อคุณภาพของแสง เช่น ไฟส่องเฉพาะที่ ไฟส่องตรง ไฟส่องถล่ม
 6. แบบต่าง ๆ ของโคมไฟกับสถานที่และการตกแต่ง
 7. บริเวณจัดแสดงที่อ่อนไหวง่าย ควรคำนึงถึงแสงอุทลลาไวโอเลตให้น้อยที่สุด
 8. แสงสะท้อนจากส่วนต่าง ๆ
 9. การปรับเปลี่ยนอาจใช้การควบคุมเฉพาะที่หรือโดยทั่วไป
 10. ไฟฉุกเฉิน
 11. การบำรุงรักษาทำความสะอาด
 12. ระบบควบคุม ปิด-เปิด ในเวลาทำการและนอกเวลาทำการ
- ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตาม โดยทั่วไปแสงสว่างก็เป็นที่ต้องการอยู่เสมอเมื่อมีการจัดแสดงวัตถุและเป็นปัจจัยให้ความสว่างแก่อาคาร สิ่งที่ดีที่สุดที่กระทำได้ คือ เมื่อติดไฟในห้องจัดแสดง ควรติดตั้งไฟฟ้าตามเพดานให้ปริมาณของแสงกระจายไปในห้องแสง เพื่อหลีกเลี่ยงการสะท้อนแสงเข้ากระจกหลอดไฟฟ้าแต่ละชนิดมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันดังนี้
1. หลอดฟลูออโรเรสเซนต์ มีประสิทธิภาพสูง (high Efficacy) ความร้อนน้อย และย่านมิลิให้เลือกมาก อายุการใช้งานนาน แต่ไม่เหมาะสำหรับส่องเน้นเป็นที่ หรือส่องเพื่อให้เห็นภาพ 3 มิติของวัตถุ
 2. หลอดอินแคนเดสเซนต์ แบ่งออกได้เป็นหลายชนิดขึ้นอยู่กับชนิดของงานซึ่งแบ่งตามชนิดของหลอดได้เป็น
 - GIS ใช้ร่วมกับโคมสะท้อนแสง หรือเลนส์ เหมาะสำหรับใช้ส่องบริเวณพื้นที่แทนที่จะส่องเป็นลำแสงแคบ ๆ
 - หลอดสะท้อนแสงในตัว เช่น PAR หรือ Blown Bulb R ซึ่งหลอด Blown Bulb R ให้แสงที่เรียบ และไม่มีขอบหรือวงแสง ส่วนหลอด PAR ใช้กรณีสอดแสงเป็นระยะทางไกล
 - หลอดแรงดันต่ำ (Low Vlot) หลอดประเภทนี้ให้แสงที่ค่อนข้างควบคุมได้ง่าย แต่ต้องใช้หม้อแปลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หลอดทังสเตนฮาโลเจน มีประสิทธิภาพสูง สีขาวกว่าหลอดอินแคนด์ กระทัดรัด และอายุการใช้งานนาน แต่มีความร้อนสูง ราคาแพง และให้แสงอุลตราไวโอเลต (UV) ออกมามากกว่าหลอดอินแคนเดนเซนต์ เป็นสองเท่า เหมาะสำหรับการส่องที่ต้องการแสงเข้ม

ความเสียหายเนื่องจากแสงสว่างของดวงไฟ

ผลเสียของแสงสว่างจากดวงไฟเกิดได้ด้วยรังสีอินฟราเรด และอุลตราไวโอเลต ที่ออกมาจากหลอด ซึ่งแต่ละชนิดใช้รังสีทั้งสองอย่างแตกต่างกันออกไป อุลตราไวโอเลตเป็นรังสีที่อันตรายที่สุด เพราะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีเนื่องจากแสงในวัตถุที่เป็นการอินทรีย์ในขณะที่คลื่นแสงที่มีความยาวคลื่นมากมีรังสีอินฟราเรด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีเนื่องจากความร้อน

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนลักซ์, ชม. สูงสุดต่อปีสำหรับวัตถุในพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์

ชนิดของวัสดุ	ลักซ์/ชม.	หมายเหตุ
วัสดุที่มีความไวต่อ UV มาก เช่นผ้าไหม	120,000	เทียบเท่าความเข้มแสง 50 ลักซ์ ส่องสว่างวันละ 8 ชม. เป็นเวลา 300 วัน/ปี
วัสดุที่มีความไวต่อ UV ปานกลาง เช่น ฝ้าย, ไม้และผ้าที่มีการย้อมสีที่ดี หนังสือ	180,000	เทียบเท่ากับความเข้มแสง 75 ลักซ์ ส่องสว่างวันละ 8 ชม. เป็นเวลา 300 วัน/ปี

ความเสียหายที่เกิดกับวัตถุใดวัตถุหนึ่ง เนื่องจากแสงสว่างขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสามประการด้วยกันคือ

1. ความเข้มแสงที่ตกลงบนวัตถุ
2. ช่วงเวลาที่วัตถุถูกแสงสว่าง
3. ส่วนผสมสเปกตรัมของสีของหลอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 แสงสว่างในสำนักงาน

ระบบการให้แสงสว่างในสำนักงานปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งกำเนิดแสงติดตั้งกับเพดาน

วิธีนี้ใช้หลอด Fluorescent ฟังหรือติดตั้งกับเพดาน โดยตรง มีฝาครอบหลอดไฟ เป็นฝาครอบโปร่งแสงเป็นตัวกรองแสง หรืออาจเป็นตะแกรงโลหะครอบหลอดไฟ

2. ให้แสงส่องขึ้นเพดาน โดยใช้เพดานช่วยกระจายแสง และเพิ่มเฉพาะจุด

จัดเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดของระบบการให้แสงในสำนักงาน โดยแหล่งกำเนิดแสงจะอยู่ต่ำกว่าที่สุดของระบบการให้แสงในสำนักงาน โดยแหล่งกำเนิดแสงจะอยู่ต่ำกว่าระดับเพดานแล้วส่งแสงขึ้นเพื่อให้แสงสะท้อนลงจากเพดานและอาจเพิ่ม ไปเฉพาะจุดตามต้องการ

3. รวมระบบแสงเข้ากับเฟอร์นิเจอร์

เป็นระบบที่ใช้กับสำนักงานสมัยใหม่ ที่ต้องออกแบบเฟอร์นิเจอร์ลักษณะพิเศษ โดยติดตั้งแหล่งแสงรวมเข้ากับตัวเฟอร์นิเจอร์

ข้อควรคำนึงในการออกแบบแสงสว่างภายในอาคารสำนักงาน

1. จำนวนไฟฟ้าที่ต้องใช้ในอาคาร ประมาณได้จากอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้กับปริมาณวัตต์/พื้นที่
2. ชนิดของระบบการให้แสงสว่างภายในอาคาร
3. การเลือกใช้ระบบแสง ขึ้นอยู่กับความเข้มของแสงที่ต้องการบนพื้นที่ทำงาน
4. พิจารณาถึงอิทธิพลของแสงที่มีต่อสีที่ใช้ภายใน
5. หลีกเลี่ยงสาเหตุที่ทำให้เกิดการมองเห็นกำเนิดแสงโดยตรง
6. หลีกเลี่ยงการสะท้อนแสงจากวัตถุผิวเรียบ
7. หลีกเลี่ยงสาเหตุที่ทำให้เกิดเงาซ้อน
8. พิจารณาถึงการบำรุงรักษาและการปฏิบัติการของระบบการให้แสงสว่างควรประหยัดให้มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 ระบบเสียงและการควบคุม

องค์ประกอบเบื้องต้นของเสียง คือ ความดัง, ความถี่, จุดกำเนิดของเสียง นักออกแบบจะต้องเข้าใจลักษณะของเสียงเป็นอย่างดี เพื่อที่จะจัดการและควบคุมเสียงปัญหาไม่ว่าเสียงที่ไม่ต้องการ และเสียงที่ควบคุมไม่ได้เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ลักษณะของเสียงเกี่ยวข้องกับผิวสัมผัสของพื้นที่นั้น

เสียงแผ่จากจุดกำเนิด จนกระทั่งกระทบกับพื้นที่ผิว ขณะที่เสียงผ่านพลังงานบางส่วนจะถูกสะท้อน, ส่งผ่าน และถูกดูดซับ ไป ส่งผลถึงองค์ประกอบ 2 สิ่ง คือ

1. ลักษณะทางธรรมชาติของพื้นผิว
2. คุณสมบัติของพื้นผิว
 - การสะท้อนของเสียงมีผลมาจากพื้นผิวที่แข็ง เนื้อแน่น วัสดุที่แข็งแกร่ง
 - การดูดซับของเสียงและการส่งผ่านของเสียงมีผลมาจาก พื้นผิวที่อ่อนนุ่ม เป็นรูพรุน หรือวัสดุที่มีความยืดหยุ่น
 - มุมสะท้อนของเสียงมีผลกับพลังงานที่ถูกสะท้อน กล่าวคือ มุมของการตกของเสียงแคบเท่าไรมุมสะท้อนก็แคบเช่นกัน

ROOM ACOUSTIC (เสียงในห้อง)

การควบคุมและจัดการกับเสียงในพื้นที่นั้นส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับเสียงในห้อง และการสร้างเสียงที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงสิ่งแรกคือ การลดและลบเสียงที่ไม่ต้องการและรักษาหรือส่งเสริมเสียงที่ต้องการในทางทฤษฎี เสียงที่ผู้ฟังจะได้ยินเป็นผลมาจากเสียงโดยตรงก่อนแล้วจึงค่อยได้ยินเสียงสะท้อนในเวลาถัดมา แต่ในความเป็นจริงส่วนมากเสียงที่ได้ยินภายในห้องจะเป็นเสียงที่เกิดจากการสะท้อนมากกว่าเสียงโดยตรงจากจุดกำเนิดของเสียงนั้น

NOISE CONTROL (การควบคุมเสียง)

การควบคุมเสียงภายในห้อง คือการเก็บเสียงที่ไม่ต้องการซึ่งเสียงเหล่านี้จะไปแทรกกับเสียงที่ได้ยิน จุดประสงค์ของการควบคุมเสียงคือ การมิให้เสียงภายนอกเข้ามาแทรกเสียงภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำเร็จในการควบคุมประสิทธิภาพของเสียง นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงต้นกำเนิดสำคัญของเสียง เข้าใจและรู้คุณค่าของเส้นทางที่เสียงจะผ่านได้ภายในเป็นอย่างดี แต่ละห้องจะอนุญาตให้มีระดับเสียงแตกต่างกันและจะต้องตกลงให้เหลือน้อยที่สุดตามข้อกำหนดดังนี้

1. บริเวณที่ต้องการใช้ความเงียบ 30-35 เดซิเบล
2. บริเวณที่ใช้เสียงค่อย (บริเวณทำงานเจ้าหน้าที่, โต๊ะสอบถาม ฯลฯ) 45-50 เดซิเบล
3. บริเวณเสียงจ่อแจ (ลิอบบี้, บันได ฯลฯ) 50-60 เดซิเบล

การป้องกันเสียงสะท้อน

1. การป้องกันเสียงสะท้อนที่เพดาน

การลดเสียงสะท้อนที่เกิดขึ้น ทำได้โดยการออกแบบเพดานระบบต่างๆ เช่น

- การติดตั้ง Vertical Baffle ใต้เพดานหรือเหนือเพดาน
- ออกแบบเพดานลักษณะ Confer
- ระบบเพดานธรรมดา Flat Ceiling และใช้วัสดุดูดซับเสียง

การใช้วัสดุดูดซับเสียงจะต้องคำนึงถึงระบบต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับเพดานประกอบด้วย เช่น การใช้ดวงไฟ เนื่องจากดวงไฟที่มีฝาครอบกรอบแสง ส่วนใหญ่จะเป็นตัวสะท้อนเสียงอย่างหนึ่ง

2. การป้องกันเสียงสะท้อนพื้น

การใช้พรม เป็นวัสดุพื้นช่วยในการป้องกันเสียงสะท้อนภายในสำนักงานที่ใช้ทั่วไป ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง จึงนับว่าพรมเป็นวัสดุที่ดีที่สุดในการดูดซับเสียงสำหรับพื้น

3. การป้องกันเสียงสะท้อนที่เกิดจากผนัง

กรณีที่ต้องมีการกันผนัง วัสดุที่ใช้ควรมีคุณสมบัติดูดซับเสียงมากกว่าสะท้อนเสียงหรือการทำผนัง 2 ชั้น เพื่อเป็นการก่อกำบังเสียงเดินทางผ่านไปได้อย่างขึ้น

4. การป้องกันเสียงสะท้อนที่เกิดจากกระจก

- การใช้ม่านเก็บเสียงที่ปิด-เปิดได้ (Acoustical Drapes) ยังไม่เป็นที่ยอมรับเพราะเวลาใช้จะไม่สามารถมองเห็นภายนอกได้
- ออกแบบหน้าต่างกระจกให้เอียงทำมุมในตำแหน่งที่เหมาะสมกับเสียงสะท้อนเพื่อให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และข้อมูลลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ใช้ม่านบังตาที่มีลักษณะคล้ายบานเกล็ด ปรับองศาการปิด-เปิดได้ โดยติดตามแนวตั้ง (Vertical Blind) จะช่วยป้องกันเสียงสะท้อนโดยตรงจากกระจกได้

2.3.4 ระบบปรับอากาศ

ระบบของเครื่องปรับอากาศแบ่งเป็น 3 ระบบ คือ

1. Unit Airconditioner

ได้แก่ Window Units Package Unit System เป็นเครื่องสำเร็จรูปติดตั้งใช้ได้รวดเร็ว โดยไม่ต้องวางท่อต่างๆ ในอาคารมีเสียงดัง

2. Slit System

คือระบบที่แยก Compressor ออกจาก Fan Coil ไม่ก่อให้เกิดเสียงดังในห้องแยก Compressor ไว้ในอาคาร สามารถควบคุมอุณหภูมิแต่ละห้องให้แตกต่างกันได้

3. Central Air Conditioning System

เป็นระบบ Chilled Water ใช้น้ำเย็นเป็น Refrigerant ต้องมีห้องสำหรับติดตั้งขนาดใหญ่ ระบบนี้เหมาะสำหรับอาคารที่ใช้ตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป เป็นระบบที่ดีทุกด้าน

หลักพิจารณาเลือกใช้ระบบปรับอากาศ

ต้องพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- สามารถทำให้อากาศเย็นบริสุทธิ์และกระจายได้สม่ำเสมอทั่วห้อง
- มีความเย็นเพียงพอ
- เครื่องเดินเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนหรือเกิดความสั่นสะเทือน
- สามารถควบคุมอุณหภูมิได้ตามความต้องการ
- มีความคงทนแข็งแรงมีประสิทธิภาพและอายุการใช้งานนาน
- ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับราคาเครื่อง ค่าติดตั้ง และค่าซ่อมแซมต้องเหมาะสม

หลักเกณฑ์การจัดอุณหภูมิภายในพิพิธภัณฑสถานให้เหมาะสมกับประเภทของพิพิธภัณฑฯ

1. ในส่วนจัดแสดง สโตร์และพื้นที่ทำงาน ซึ่งไวต่อความรู้สึก ควรใช้อุณหภูมิ 20C (+1.5 C) ตลอดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น มิใช่เพื่อเผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.2 55% คอลเลกชันผสม ภาพวาด เฟอร์นิเจอร์ งานศิลป์ไม้ อากาศพอสบาย
- 1.3 45-50% คอลเลกชัน สิ่งทอและกระดาษซึ่งต้องผึ่งผู้แสง
- 1.4 40-45% คอลเลกชัน ประเภทเครื่องเหล็กเท่านั้น
2. ห้องเก็บสิ่งทอและวัสดุจำพวกเอกสารควรใช้อุณหภูมิ 15 C (+1.5 C) ตลอดเวลา อุณหภูมิต่ำสุด 5-10 C
3. ห้องเก็บพวกฟิล์ม และวัสดุเกี่ยวกับภาพถ่ายใช้อุณหภูมิที่ต่ำ (-7-5 C ความชื้น 25%)
4. อุณหภูมิภายในห้องสมุดสม่ำเสมออยู่ระหว่าง 70 องศา – 78 องศาฟาเรนไฮต์

2.3.5 การใช้สีในการตกแต่ง

สีที่ปรากฏอยู่ในสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา จะประกอบไปด้วยสีของสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสีของสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นสีของวัตถุแต่ละชนิดจะมีลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะแตกต่างกัน สีบางสีได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ของสังคมได้ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาสีที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ ดังนี้

1. สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับขนาด

สีอ่อนมักจะทำให้รู้สึกกว้างใหญ่ขึ้นในขณะที่สีเข้ม หรือสีมืดจะทำให้ดูแล้วรู้สึกแคบหรือเล็กลง แต่คู่นี้หนักมากกว่าสีอ่อน

2. สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับความสะอาด

สีผสมขาว หรือสีนวล ๆ จะให้ความรู้สึกที่สะอาดน่าใช้น่าจับต้องมากกว่าสีแก่หรือสีเข้ม ๆ และภาชนะหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้สีเขียวจะดูสะอาดกว่าภาชนะหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้หลายสี

3. สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว

ความเคลื่อนไหวของสีแต่ละสี รับรู้ได้ด้วยตาและจิต โดยการมองผิวหน้าของแต่ละสีเปล่งประกายออกมาในลักษณะของความสั่นสะเทือนของสี

4. สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับระยะใกล้ไกล

สีแต่ละสีให้ความรู้สึกเกี่ยวกับระยะใกล้ไกลต่างกัน เมื่อนำสีเท้มาระบายในโครงการเดียวกัน สีเท้ที่ยังมิได้ผ่านการผสมสีใด ๆ จะให้ความรู้สึกทางด้านระยะแตกต่างกัน โดยแบ่ง

ออกเป็น 3 ระยะ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระยะเวลา ได้แก่ สีเหลือง, แดง, ส้ม
- ระยะเวลา, ได้แก่ สีส้มแดง, เขียว, น้ำเงิน
- ระยะเวลาที่สุด ได้แก่ สีม่วง, ม่วงน้ำเงิน

นอกจากนี้แต่ละสียังให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไปอีกเช่น

สีแดง	รุนแรง คึกคัก แข็งแกร่งมีพลัง ร้อนระอุ เห็นชัดเจน กระตุ้นประสาทตา และดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็น บางครั้งแสดงถึงพลังอำนาจเมื่อนำมาใช้ร่วมกับสีทอง
สีเหลือง	เบิกบาน สว่างสดใส มั่งคั่งสมบูรณ์ กระตุ้นสายตา วัตถุประสงค์การมองเห็นของมนุษย์ และเมื่ออยู่ใกล้กับสีอื่นๆ จะเปล่งพลังข่มสีเหล่านั้น
สีน้ำเงิน	เรียบร้อย สงบ อ่างว้าง แต่มั่นคง ถ้าใช้ในปริมาณมากจะทำให้รู้สึกเยียบสงบ ว่าง
สีเขียว	สงบ ร่มเย็น มีชีวิตชีวา ถ้าใช้ในปริมาณมากทำให้รู้สึกอุดมสมบูรณ์และช่วยให้ประสาทตาและกล้ามเนื้อผ่อนคลายจากความตึงเครียด
สีส้ม	เร่งเร้า แสบตา กระทบกระวายเป็น โศกเศร้า อยู่แนวหน้า
สีม่วง	สงบ ภาคภูมิใจ ถ้าใช้ในปริมาณมาก ๆ และผสมให้อ่อนลง จะทำให้รู้สึกซึมเศร้า เหงา ผิดหวัง ว่างและลึกลับน่ากลัว
สีขาว	สะอาดตา บริสุทธิ์ แต่ถ้าใช้ในปริมาณมากทำให้รู้สึกจืดชืด จำเจ และน่าเบื่อ
สีดำ	มืดมิด ลึกลับ เศร้าหมอง น่าเกรงกลัว ความตายเมื่อใช้กับสีอื่นๆ จะส่งให้สีอื่นเด่นชัดขึ้น
สีเทา	ธรรมดา เรียบร้อย แก่ชราแต่ถ้าเป็นเสื้อผ้าจะทำให้รู้สึกสง่างามเข้ากับทุกสีได้
สีชมพู, สีส้ม, สีม่วง	แสดงความรัก ความอ่อนหวานนุ่มนวลและเป็นสัญลักษณ์ของความรัก
สีน้ำตาล	หนักแน่นมั่นคง ถ้าใช้ในปริมาณมาก หรือเป็นส่วนรวมของภาพ ทำให้รู้สึกแห้ง แกร่ง หงอยเหงา

นอกจากนี้ ฟารีดา อาซาคุลลินา (Phaleda Arcadurina) นักจิตวิทยา ชาวโซเวียต ได้กล่าวถึงอิทธิพลและความสำคัญของสี เพื่อเอาไว้ตรวจสอบว่า คนชอบสีไหนจะมีจิตใจอย่างไร และสี

นั้นจะมีผลกระทบต่อความรู้สึกของเราอย่างไร เราศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีฟ้าอ่อน ช่วยให้อึดใจกระชุ่มกระชวย บรรเทาความเศร้าและช่วยกล่อมจิตใจให้เบิกบาน ทั้งยังอาจจะช่วยลดอุณหภูมิของร่างกาย และความดันโลหิตได้เล็กน้อย ช่วยบรรเทาความเจ็บปวด และทำให้รู้สึกเย็นสบาย สีฟ้าอ่อนเป็นสีของความอดทน

สีแดง เป็นสัญลักษณ์ของพลัง ความเกรียงไกร และอารมณ์ร้อน เป็นสีทำให้เมื่อยตาได้ง่าย และการกระตุ้นประสาทได้มากที่สุด สะดุดตาคนได้ในทันทีที่เห็น และจะเบื่อได้เร็วเช่นกัน

สีชมพู คล้ายกับธรรมชาติที่อ่อนนุ่มและอ่อนขำจะดูเป็นทารก คนที่ถือหลักประโยชน์นิยมจะไม่ชอบสีนี้

สีเขียว ทำให้สงบ คนที่ชอบสีนี้จะพยายามแสดงความสามารถ สำหรับคนที่ไม่ชอบอาจเป็นไปได้ว่า เป็นคนที่กลัวปัญหาในชีวิตประจำวัน

สีน้ำเงินแก่ สื่อถึงความสงบของจิตใจที่มีอยู่ในคนที่อึดเอิบ ที่สามารถทะลวงมายาของชีวิตได้ คนที่ชอบสีนี้เป็นคนสมถะ ถ่อมตัว และมีแนวโน้มที่จะ โศกเศร้าขาดความเชื่อมั่น แต่สบายตา ช่วยขจัดความเครียด

สีเหลือง เชื่อกันว่า แสดงออกถึงสามัญสำนึก เป็นสีที่โปรดปรานของคนขี้สงสัยที่พูดคุยกับคนอื่น ๆ และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยง่าย สีเหลืองช่วยทำให้ระบบประสาทเข้มแข็งและปลุกฝังการมองโลกในแง่ดี

สีม่วง คูลิกลับ คนที่ชอบสีม่วงเป็นคนที่มีลักษณะเจ้าอารมณ์ และอ่อนไหวพบว่า สีนี้ชักจูงให้เด็ก ๆ เชื่อเรื่องไสยศาสตร์ได้

สีน้ำตาล เป็นสัญลักษณ์ของความกระวนกระวายและความไม่พอใจ

สีเทา เป็นสีของการประนีประนอม บ้างก็ว่าเป็นสีของคนที่มีลักษณะชอบใช้เหตุผลและไม่ค่อยจะไว้วางใจอะไรง่าย ๆ

สีดำ เป็นสีของคนที่ขาดความมั่นใจในตัวเอง มองชีวิตอย่างหดหู่ และไม่รู้จะมีความสุข

สีขาว ดูจะเป็นคนดีในอุดมคติที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญและข้อโต้แย้งใด ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อสรุปในการใช้สีตกแต่งภายใน

จากการศึกษาคุณลักษณะต่าง ๆ และจิตวิทยาของสี สามารถสรุปการใช้สีจากการตกแต่งภายในได้ดังนี้

1. ไม่ควรใช้สีที่มีเงาสะท้อน เพราะสีเหล่านี้มีการเกิดการสะท้อนแสงมากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดอาการเคืองตา และเป็นอันตรายต่อสายตาของผู้พบเห็นได้เมื่ออยู่ไปนาน ๆ สีที่ควรใช้ควรเป็นสีพลาสติก

2. ควรไล่วงจรสีควรจะใช้สีหน้าของสีอยู่ใกล้เคียงกันไม่ว่าจะเป็นโทนร้อนหรือเย็น

3. ไม่ควรใช้สีที่จัดจ้านหรือหม่นหมองเกินไป เช่น สีเทา สีม่วง เพราะได้วิเคราะห์แล้วในทางจิตวิทยาของสีว่า ทำให้เกิดอาการซึม มึน และง่วงนอน

4. การใช้สีตกแต่งภายในนั้น ในบริเวณกว้าง ๆ เช่น พื้น ผนัง เพดาน ควรใช้สีที่ให้ความรู้สึกสวยงามไม่ดูฉูดฉาดเกินไปเพียงแต่เน้นหรือใช้สีสดที่เร้าความรู้สึกในบริเวณที่ไม่กว้างนัก เช่น ฉากกว้างระหว่าง โต๊ะทำงาน เก้าอี้ทำงาน

5. ปริมาณของแสงสว่างภายในห้อง ขึ้นอยู่กับคุณภาพในการสะท้อนของสีจากพื้น ผนัง และเพดาน ดังนั้นในการออกแบบสีห้องต่าง ๆ ให้มีปริมาณแสงสว่างที่เหมาะสมไม่รู้สึกละคายตา ควรใช้สีที่มีคุณสมบัติสะท้อนแสงดังนี้

- เพดาน	80%
- ผนังตอนบนถึงขอบหน้าต่าง	70-80%
- ผนังตอนใต้ขอบหน้าต่างลงมา	50-60%
- โต๊ะและอุปกรณ์	25-40%
- กระจกานดำ, กระจกานเขียน	20%
- พื้น	20-0%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6 วัสดุตกแต่ง

วัสดุตกแต่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่มีความสำคัญมากเพราะต้องใช้บริเวณพื้นและผนัง เพดาน เพื่อสร้างบรรยากาศภายในให้สวยงาม โดยมีคุณสมบัติดังนี้คือ ตารางที่ 2.6 แสดงวัสดุตกแต่ง

วัสดุตกแต่ง	คุณสมบัติ					
	แข็งแรง	กัน ความชื้น	ทนความ ร้อน	ทนการ ขีดขีด	เก็บ เสียง	ดูแลรักษา ง่าย
ปูนซีเมนต์ขัดมัน	■	■	■	■		■
หินเกล็ดขัดมัน	■	■	■	■		■
กระเบื้องดินเผา	■	■	■	■		■
กระเบื้องเคลือบเซรามิก	■	■	■	■		■
หินอ่อน	■	■	■	■		■
หินกาบ	■	■	■	■		■
หินขัด	■	■	■			■
แผ่นพีวีซี		■			■	
พรม				■	■	
กระเบื้องยาง					■	■
กระเบื้องเทอร์โมพลาสติก						
พื้นไม้	■			■		
ไม้เคลือบผิว	■	■		■		
2. ผนังกำแพง						
ผนังแผ่นเส้นใย			■	■	■	
ผนังซีเมนต์บอร์ด		■	■	■	■	
ผนังแอสเบสตอเมนต์	■	■	■	■	■	■
ยิปซัมบอร์ด			■		■	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุตกแต่ง 1. พื้นทั่วไป	คุณสมบัติ					
	แข็งแรง	กัน ความชื้น	ทนความ ร้อน	ทนการ ขีดขีด	เก็บ เสียง	ดูแลรักษา ง่าย
ไม้อัด						■
กระดานขานอ้อย			■		■	■
เซต โลกริต (ใยไม้อัด)	■	■	■		■	
เซฟวีงบอร์ด		■	■		■	

2.4 การปรับปรุงอาคารเก่า

ทางเลือกใหม่ของสถาปัตยกรรมในที่ยั่งยืน

ในช่วง พ.ศ. 2531-2539 ถือเป็นกาลเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงสุดในยุคหนึ่งของประเทศไทยในทุกด้าน การก่อสร้างอาคารและกลไกและการพัฒนาที่ดินเป็นไปอย่างไร้ขอบเขตเพียงเพื่อมุ่งหวังผลตอบแทนทางคืน การลงทุน สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อโบราณสถานทั้ง ทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะ โบราณสถานที่ตั้งอยู่ในย่านธุรกิจชั้นใน ซึ่งเป็นพื้นที่มีคุณค่าที่ดินในระดับสูงสุดถึงมาก ดังปรากฏว่ามีอาคารเก่าหลายหลังที่ทรงคุณค่าได้ถูกรื้อทำลายลงอย่างน่าเสียดาย อาคารบางหลังมีการปรับปรุงการ ใช้งานเสียใหม่จนแทบไม่เหลือเอกลักษณ์ของอาคารอีกต่อไป ในขณะที่อาคารบางหลังได้ถูกปล่อยทิ้งร้างหรือใช้ประโยชน์จาก ศักยภาพของอาคาร ได้ไม่เต็มที่

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการใช้งาน โบราณสถานถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาการที่ยั่งยืนทางสถาปัตยกรรมในสถานการณ์ปัจจุบันที่สอดคล้องกับการส่งเสริมทางด้านยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

2.5 การศึกษาโครงการกรณีศึกษา (Case Study)

เนื่องจากลักษณะ โครงการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ พิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น ซึ่งมีเนื้อหาการจัดแสดงในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์โครงการที่ใช้ในการศึกษา โครงการกรณีศึกษา ได้แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

1. ศึกษาโครงการเปรียบเทียบ จากโครงการที่มีลักษณะการดำเนินการและเนื้อหาในส่วนจัดแสดงที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน ในด้านการจัดแสดงเฉพาะเรื่อง

2. ศึกษาโครงการเปรียบเทียบจากโครงการที่มีลักษณะ การสร้างวัตถุการจัดแสดงชิ้นมาก และในด้านเทคนิคการจัดแสดงที่น่าสนใจทันสมัย

การศึกษาโครงการกรณีศึกษาในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ศูนย์บริการวิชาการและการท่องเที่ยวข้อมูล จังหวัดอุตรดิตถ์ แบ่งการศึกษาออกเป็น ดังนี้
 - ด้านเทคนิคการจัดแสดง
 - ด้านบอร์ดจัดแสดงที่ทันสมัย
2. ศูนย์บริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นดังนี้
 - บอร์ดจัด แสดง
 - การจัดแสดง ภาพถ่ายและภาพวาดการให้แสงสว่างในการจัดแสดง
 - วัตถุจัดแสดงและให้แสงสว่าง
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุพรรณบุรี ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นดังนี้
 - ด้านเทคนิคการจัดแสดงที่ทันสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล
 - แสงสว่างภายในห้องจัดแสดง
3. หอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดโคมคำ พะเยา ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นดังนี้
 - สายงานการบริหารและอัตรากำลัง
 - การจัดแสดง ภาพถ่ายและภาพวาดการให้แสงสว่างในการจัดแสดง
 - วัตถุจัดแสดงและให้แสงสว่าง
5. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นดังนี้
 - การจัดเนื้อหาจัดแสดงให้สัมพันธ์กับพื้นที่ภายในและทางสัญจร
 - แสงสว่างภายในห้องจัดแสดง
 - วัตถุจัดแสดงและให้แสงสว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.1 อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จังหวัดอยุธยา

ภาพที่ 2.23 อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จังหวัดอยุธยา

เจ้าของโครงการ ที่ตั้ง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลางเขต 6 108/22 หมู่ 4
ถ. ศรีสรรเพชญ์ ต.ประตูชัย อ. พระนครศรีอยุธยา
จ. พระนครศรีอยุธยา รหัส 13000

เปิดทำการ

เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันพุธ ตั้งแต่ เวลา 09.00-17.00 น. ในส่วนของบริการ
ข้อมูลจะเปิดให้บริการทุกวัน ไม่เว้นวันหยุด

ประวัติความเป็นมาของโครงการ

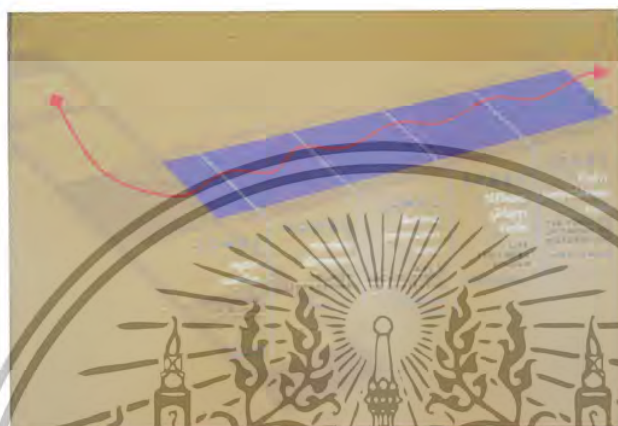
อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จัดตั้งขึ้นตามแผนแม่บทการอนุรักษ์พัฒนาและ
ฟื้นฟูนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (กรมศิลปากร) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
เพื่อใช้เป็นศูนย์บริการข้อมูลทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว โดยภายนอกยังคงรูปแบบเดิมไว้ ซึ่งหน้าตัก
ยังคงมีรูปปั้นของวีรกรรมวีรกรรมสำคัญสมัยอยุธยา คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่ทอง สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
สมเด็จพระสุริโยทัย สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราช ภายในอาคารศูนย์ฯ ดังกล่าวได้มีการจัดแบ่งส่วนสำคัญต่างๆ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะอาคาร

อาคารศูนย์การข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว เป็นอาคาร 2 ชั้น

อาคารศูนย์การข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว สามารถแบ่งพื้นที่ใช้สอยด้วยกัน 2 ส่วนคือ

ภาพที่ 2.24 แปลนชั้นที่ 2

1. ส่วนจัดแสดง
2. ส่วนสำนักงานแนะนำข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

ชั้นล่าง ด้านหน้าปีกขวา เป็นเคาน์เตอร์บริการศูนย์ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

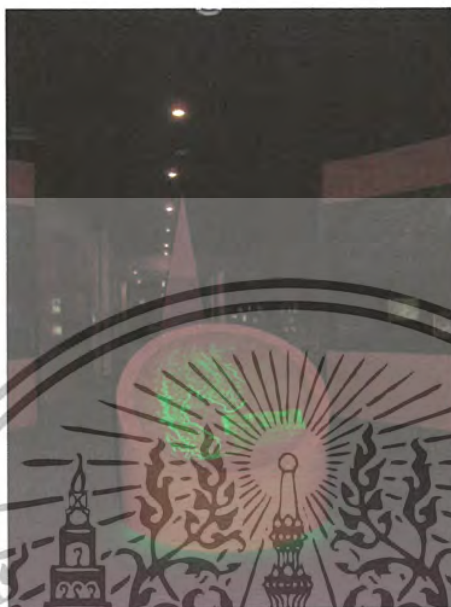
ชั้นที่ 2 ห้องนิทรรศการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่

นักท่องเที่ยวควรเข้าชมเป็นสถานที่แรก เนื่องจากจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเห็นภาพโดยรวมของพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และทำให้สามารถจินตนาการภาพในอดีตเมื่อเดินทางไปถึงแหล่งโบราณสถานต่างๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ห้องนิทรรศการนำเสนอผ่านระบบเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เช่น Computer Touch Screen/ Ghost Box โดยจัดแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม
2. เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมของอาณาจักรอยุธยา
4. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอยุธยา
5. เป็นการสรุปการชมนิทรรศการทั้งหมด

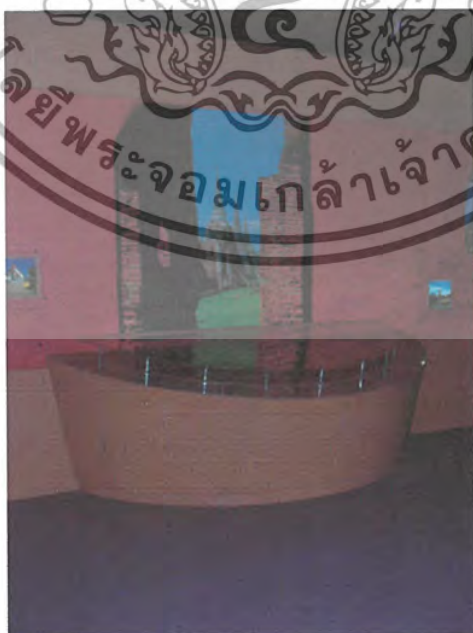
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 1 เป็นการแนะนำเรื่องราวซึ่งแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรมและความเป็นศูนย์กลางอุษาคเนย์ของชาวอาณาจักรอยุธยา

ภาพที่ 2.25 แสดงแผนที่ในสมัยอดีต

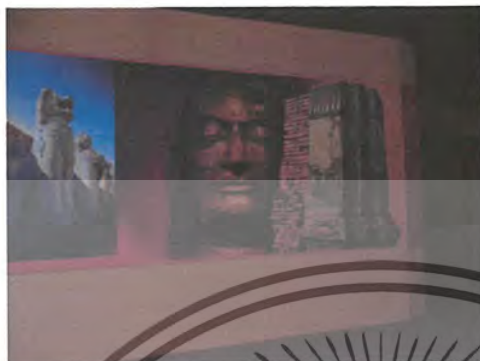
ส่วนที่ 2 เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจะนำเสนอส่วนสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมาแสดง

ภาพที่ 2.26 เป็นส่วนที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวและที่ตั้งของวัดแต่ละตำแหน่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 เป็นการคัดเลือกตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมของอาณาจักรอยุธยาที่สร้างขึ้นตามคติความเชื่อทางศาสนาเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาลวิทยา

ภาพที่ 2.27 โปสเตอร์แสดงถึงเรื่องราวสถาปัตยกรรมทางด้านศาสนา

ส่วนที่ 4 เป็นการแนะนำเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของอยุธยา

ภาพที่ 2.28 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของลำน้ำและการใช้ชีวิตอยู่ใต้ถุนบ้าน

ส่วนที่ 5 เป็นการสรุปการชมนิทรรศการทั้งหมดด้วยการชมวีดิทัศน์ชุด “ชีวิตชีวานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา” นำเสนอผ่านบทบรรยาย 3 ภาษาคือ ไทย / อังกฤษ / ญี่ปุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 แสดงการศึกษาโครงการกรณีศึกษา อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จ. อโยธยา

ส่วนศึกษา	อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จ. อโยธยา
1. การศึกษาลักษณะอาคาร 	เป็นอาคาร 2 ชั้น เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก
2. การจัดทางสัญจร 	การจัดทางสัญจรเป็น Corridor to Arrangement เป็นทางเดินยาวที่สามารถเดินเข้าชมส่วนต่างๆ ได้
3. เทคนิคการตกแต่งภายใน	1. บอร์ดจัดแสดงประกอบแสงสี 2. คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสข้อมูล 3. นิทรรศการประกอบภาพวิดีโอทัศน์
4. ลักษณะการตกแต่งภายใน 4.1 การใช้สี 4.2 การใช้พื้น 4.3 ผนัง 4.4 เพดาน 4.5 เฟอร์นิเจอร์	การตกแต่งภายในเป็นการจัดแสดงเรื่องราวที่ใช้บรรยากาศของอยุธยาโดยเหมือนกับเราได้อยู่ในที่ตรงนั้น การใช้สีจะใช้สีฟ้า และสีน้ำตาล พื้นพรม ไม้ทำสี, ภาพโปรสเตอร์เสนอเรื่องราว ยิปซัมบอร์ด น้ำตาลสีธรรมชาติ
5. ระบบไฟฟ้า	แสงประดิษฐ์จากฟลูออเรสเซนต์ DOWN LIGHT
6. ระบบอากาศ	Central chilled water

ข้อดี การจัดแสดงเรื่องราวที่น่าสนใจและเนื้อหาที่เด่นชัดเจน

การใช้วัสดุในการตกแต่งที่ง่าย ดูแลรักษาได้ง่ายจึงเหมาะสมกับกับผู้เข้าชมได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับภายในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ปัญหา ระบบเสียงในการจัดแสดงที่รบกวนส่วนจัดแสดงใกล้เคียง
 ไม่วากกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 ศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

ภาพที่ 2.29 ศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

เจ้าของโครงการ

กองโบราณคดี กรมศิลปากร

ที่ตั้ง

ตำบลเมืองเก่า อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สถาปนิก

เสาวลักษณ์ พงษ์ธา

ออกแบบนิทรรศการ

ฝ่ายอนุรักษ์โบราณสถาน กองโบราณคดี

เวลาทำการ

เปิดบริการวันพุธ – อาทิตย์ เวลา 9.00 – 16.00 น.

ปิด วันจันทร์ วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ประวัติความเป็นมาของโครงการ

เมืองศรีสัชนาลัย นับเป็นเมืองลูกหลานที่สำคัญที่สุดของอาณาจักรสุโขทัย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดีที่ยังเหลืออยู่ แสดงว่าเมืองศรีสัชนาลัยมีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบทุกด้าน มีคูน้ำ ภายในกำแพงเมืองมีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น วัด พระราชวัง คูน้ำ สระน้ำ ประตูเมือง จาร่องรอยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บ่งบอกฐานงานศิลปะและงานสถาปัตยกรรมอันวิจิตร กรมศิลปากรจำทำการบูรณะ ซุดแต่งโบราณสถานและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็น

แหล่งท่องเที่ยวและศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี จินตสมบูรณ และทำพิธีเปิดเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
“อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย” เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2533
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะอาคาร

เป็นอาคารร่วมสมัยที่มีลักษณะความเป็นไทยและกลมกลืนกับบรรยากาศของอุทยานประวัติศาสตร์ โดยนำเอาการวางผังแบบไทยและลักษณะสถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัยมาประยุกต์ใช้ และสร้างความกลมกลืนด้วยสีและวัสดุ

ลักษณะการจัดแสดง

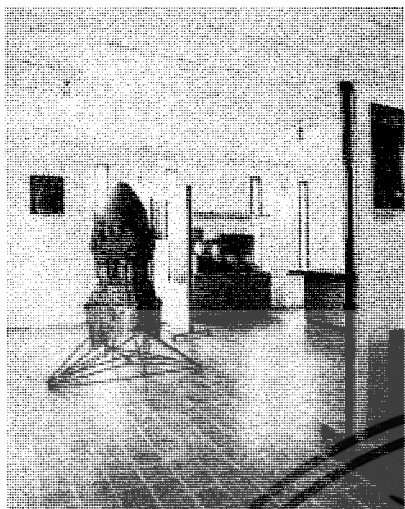
1. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ
2. ส่วนห้องประชุม
3. ส่วนสำนักงาน

ภาพที่ 2.30 แผนผังแสดงศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์

ภาพที่ 2.31 เรื่องประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

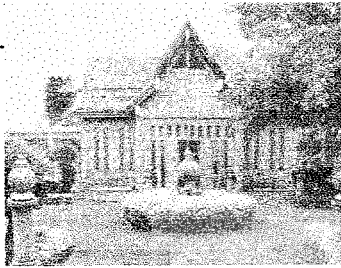
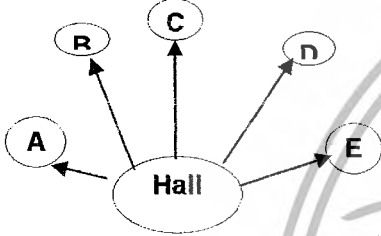

ภาพที่ 2.32 เรื่องศึกษาระเบียบ-สถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.8 แสดงการศึกษาโครงการกรณีศึกษา อาคารศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

ส่วนศึกษา	อาคารศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย
<p>1. การศึกษาลักษณะอาคาร</p> 	<p>เป็นแบบไทยประยุกต์ผสมผสานสถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัย</p>
<p>2. การจัดทำทางสัญจร</p> 	<p>การจัดทำทางสัญจรเป็นแบบลักษณะ Central Arrangement</p>
<p>3. เทคนิคการตกแต่งภายใน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. หุ่นจำลอง 2. วัตถุจัดแสดงจริง 3. บอร์ดจัดแสดง 4. ภาพถ่ายสถานที่จริง
<p>4. ลักษณะการตกแต่งภายใน</p> <p>4.1 การใช้สี</p> <p>4.2 การใช้พื้น</p> <p>4.3 ผนัง</p> <p>4.4 เพดาน</p> <p>4.5 เฟอร์นิเจอร์</p>	<p>การตกแต่งภายในเป็นกรเชื่อมความเป็นธรรมชาติภายนอกและภายในของอาคารเข้าด้วยกัน</p> <p>การใช้สีจะใช้โทนน้ำตาลและสีขาว</p> <p>กระเบื้องดินเผา</p> <p>สีขาว</p> <p>ยิปซัมบอร์ด</p> <p>ไม้ทำสี, กระจก</p>
<p>5. ระบบไฟฟ้า</p>	<p>แสงธรรมชาติภายนอก- ภายในอาคาร ,แสงประดิษฐ์จากฟลูออเรสเซนต์</p> <p>DOWN LIGHT</p>
<p>6. ระบบอากาศ</p>	<p>-</p>

ข้อดี การใช้แสงแดดธรรมชาติในการจัดแสดงภายนอกเข้าสู่ภายในช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดี

ปัญหา ในส่วนจัดแสดงขาดความสนใจในด้านเทคโนโลยี ดังนั้น จึงทำให้เกิดความไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี

ภาพที่ 2.33 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี

เจ้าของโครงการ ที่ตั้ง

กองโบราณคดี กรมศิลปากร
ศูนย์ราชการกรมศิลปากร จังหวัดสุพรรณบุรี ถนนสุพรรณบุรี – ชัยนาท
ตำบลสนามชัย จังหวัดสุพรรณบุรี 72000

ศูนย์วันพุธ - อาทิตย์

เวลา 9.00 – 16.00 น.

ปิดทำการ วันจันทร์ – วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ประวัติความเป็นมาของโครงการ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี จัดตั้งขึ้นตามโครงการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำเมือง เมื่อปีพุทธศักราช 2538 เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน โบราณคดี ประวัติศาสตร์มานุษยวิทยา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรีและเพื่อสนองแนวพระราชดำริในสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ได้พระราชทานให้กรมศิลปากรเพิ่มสาขาวิชาอื่นๆ ในการจัดแสดงของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ลักษณะอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอาคาร 2 ชั้น รูปแบบตัวอาคารมีลักษณะ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ผสมผสานทรงเรือนไทยประยุกต์

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถแบ่งพื้นที่ใช้สอยด้วยกัน 3 ส่วนคือ

1. ส่วนจัดแสดง
2. ส่วนสำนักงาน
3. ส่วนห้องค้นคว้า

อาคารจัดแสดงชั้นที่ 1

ส่วนจัดแสดงที่ 1 ห้องบพนา

จัดแสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับเมืองสุพรรณบุรีในอดีตได้แก่ข้อความในจารึกหลักต่างๆ ที่กล่าวถึงชื่อเมืองสุพรรณบุรี อาทิ ศิลาจารึกหลักที่ 1 สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช จารึกลานทองสมัยอยุธยา พบที่วัดส่องคบ จังหวัดชัยนาท และหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ เป็นต้น

ภาพที่ 2.34 แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.35 ศิลารีกหลักที่ 1 สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ส่วนจัดแสดงที่ 2 ห้องเมืองสุพรรณ

จัดแสดงพัฒนาการของเมืองสุพรรณบุรี ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ กระทั่งเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์คือ สมัยลพบุรีสมัยอยุธยา ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตามลำดับ โดยจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดีและ โบราณสถานสำคัญต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบป้ายคำบรรยายและสื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์

ภาพที่ 2.36 ห้องเมืองสุพรรณตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 3 ห้องเมืองยุทธหัตถี

จัดแสดงเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดสุพรรณบุรี คือ การกระทำสงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อ พ.ศ. 2135 ที่เกิดขึ้น ณ ตำบลหนองสาหร่าย ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอคอนเจดีย์อันเป็นที่ตั้งของพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และเจดีย์ยุทธหัตถี จัดแสดงโดยใช้สื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์ประกอบด้วยหุ่นจำลองและป้ายคำบรรยาย

ภาพที่ 2.37 ห้องเมืองยุทธหัตถี

ส่วนจัดแสดงที่ 4 ห้องคนสุพรรณ

จัดแสดงประวัติศาสตร์ความเป็นมาและศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ที่อาศัยในจังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์โดยมีกลุ่มชนสำคัญๆ ได้แก่ ชาวไทยพื้นบ้าน ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยเชื้อสายลาวว่า ชาวไทยเชื้อสายลาวกรัง ชาวไทยเชื้อสายลาวโง่งหรือไทยทรงดำ โดยใช้สื่อเป็นหุ่นรูปบุคคลเชื้อสายต่างๆ ขนาดเท่าจริงประกอบฉากบ้านเรือนและเสียงบรรยายร่วมกับสื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์

ภาพที่ 2.38 จัดแสดงประวัติความเป็นมาสุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.39 จัดแสดงเรื่องราวของวิถีชีวิต

อาคารจัดแสดงชั้นที่ 2

ส่วนจัดแสดงที่ 5 ห้องจัดแสดงศาสนศิลป์

จัดแสดงหลักฐานทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ได้แก่ โบราณศิลปวัตถุที่พบจากโบราณสถานสำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ พระพุทธรูป พระพิมพ์ และงานประณีตศิลป์ โดยเฉพาะพระพิมพ์หรือพระเครื่องที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก เช่น พระพิมพ์ล้าเสือ พระพิมพ์สมัยลพบุรี พระพิมพ์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระพิมพ์ขุนแผนวัดพระรูปพระพิมพ์ขุนแผนวัดบ้านกร่าง พระพิมพ์วัดชุมนุมนุสงฆ์ ฯลฯ ห้องประวัติบุคคลสำคัญ จัดแสดงประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรีในอดีตที่ได้ทำคุณประโยชน์น่านับการแก่จังหวัดสุพรรณบุรีและประเทศชาติประกอบด้วย

1. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพะงั่ว)
2. สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17 (ปุ่น ปุณณสิริ)
3. พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดอด วัดปากน้ำ)
4. เจ้าพระยายมราช (ปิ่น สุขุม)
5. พลโทพระยาเฉลิมอากาศ (สุณี สุวรรณประทีป)
6. นายมนตรี ตราโมท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.40 จัดแสดงประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 2.41 โบราณศิลปวัตถุที่พบจากโบราณสถานสำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 6 ห้องแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน

จัดแสดงหลักฐานเกี่ยวกับแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาบ้านบางปูน ซึ่งพบบริเวณสองฝั่งแม่น้ำท่าจีนหรือท่าน้ำสุพรรณบุรี ในเขตตำบลพิหารแดง ตำบลโพธิ์พระยา และตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อายุพุทธศตวรรษที่ 15-18 มีเอกลักษณ์สำคัญ การตกแต่งโดยประทับลวดลายลงบนผิวภาชนะ จัดแสดงโดยการจำลองเตาเผาภาชนะ ประกอบโบราณวัตถุ

ภาพที่ 2.42 จัดแสดงหลักฐานเกี่ยวกับแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาบ้านบางปูน อายุพุทธศตวรรษที่ 15-18

ภาพที่ 2.43 จัดแสดงหลักฐานโบราณวัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 7 ห้องเพลงพื้นบ้านเมืองสุพรรณ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

จัดแสดงเพลงพื้นบ้านเมืองสุพรรณ จัดแสดงโดยใช้หุ่นจำลองประกอบสื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์ ฉากการเล่นเพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในเรื่องรื่นเริงหรือเทศกาลต่างๆ ได้แก่ เพลงมักเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของชาวเกษตรกรรม

เพลงลูกทุ่ง จัดแสดงผลงานของศิลปินเพลงลูกทุ่งชาวสุพรรณที่มีชื่อเสียงประกอบด้วยก้านแก้ว สุพรรณ สายัณห์ สัญญา ศรีเพชร ศรีสุพรรณ และพุ่มพวง ดวงจันทร์ โดยใช้สื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์ เป็นตู้เพลงสำหรับกดฟังผลงานเพลงของศิลปินท่านต่างๆ ประกอบป้ายคำบรรยาย

ภาพที่ 2.44 จัดแสดงผลงานของศิลปินเพลงลูกทุ่งชาวสุพรรณ

ส่วนจัดแสดงที่ 8 ห้องวรรณกรรมเมืองสุพรรณ

จัดแสดงเรื่องราวของวรรณกรรมสำคัญ 2 เรื่องที่เกี่ยวกับเมืองสุพรรณ ได้แก่ เสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ที่ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นเลิศประเภทกลอนเสภาในสมัยรัชกาลสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและ โคลงนิราศสุพรรณ ซึ่งประพันธ์โดยสุนทรภู่ กวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมทั้งสองเรื่องเปรียบเสมือนภาพสะท้อนวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวสุพรรณบุรีในอดีต จัดแสดงโดยใช้สื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์ เป็นตู้เพลงสำหรับกดฟังผลงานเพลงของศิลปินท่านต่างๆ ประกอบป้ายคำบรรยาย

ห้องวรรณกรรมเมืองสุพรรณ จัดแสดงเรื่องราวของวรรณกรรมสำคัญ 2 เรื่องที่เกี่ยวกับเมืองสุพรรณบุรี ได้แก่ เสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ที่ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นเลิศประเภทกลอนเสภาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและ โคลงนิราศสุพรรณ วรรณกรรมทั้งสองไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องเปรียบเทียบสภาพสะท้อนชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวสุพรรณบุรีในอดีต จัดแสดงโดยใช้สื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์

ภาพที่ 2.45 ห้องวรรณกรรมเมืองสุพรรณของการขับเสภาในสุพรรณบุรี

ส่วนจัดแสดงที่ 9 ห้องสุพรรณบุรีวันนี้

จัดแสดงถึงสภาพทั่วไปจังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบัน เช่น ที่ตั้งอาณาเขต ประชากรและการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษา และการกีฬา สภาพเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการใช้ดิน และแหล่งทรัพยากรน้ำมันของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้สื่อป้ายคำบรรยาย แผนที่หุ่นจำลอง และสื่อระบบโสตทัศนูปกรณ์

ภาพที่ 2.46 จัดแสดงถึงสภาพทั่วไปจังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 แสดงการศึกษาโครงการกรณีศึกษาอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุพรรณบุรี

ส่วนศึกษา	อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุพรรณบุรี
<p>1. การศึกษาลักษณะอาคาร</p> 	<p>เป็นแบบไทยประยุกต์ คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น</p>
<p>2. การจัดทำผังสัญจร</p> 	<p>การจัดแสดง โดยแบ่งเป็นชอยย่อยของหัวข้อจัดแสดงภายในหลายๆ ห้องที่ติดต่อกัน โดยนั้นจะมีประตูเข้าทางเดียว Room to Room Rantement</p>
<p>3. เทคนิคการตกแต่งภายใน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นจริง 2. จัดดูจัดแสดงจริง 3. คอมพิวเตอร์สืบค้นหาข้อมูล 4. ภาพถ่ายสถานที่จริง
<p>4. ลักษณะการตกแต่งภายใน</p> <p>4.1 การใช้สี</p> <p>4.2 การใช้พื้น</p> <p>4.3 ผนัง</p> <p>4.4 เพดาน</p> <p>4.5 เฟอร์นิเจอร์</p>	<p>เป็นการสร้างบรรยากาศให้สอดคล้องกับหัวข้อจัดแสดงต่างๆ เพื่อให้คนรู้สึกเหมือนได้ไปอยู่ในสถานที่จริง</p> <p>สีน้ำตาล,ขาวและครีม เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่น</p> <p>ไม้, พรม</p> <p>สีขาว, ไม้, พื้นตามหัวข้อจัดแสดง</p> <p>ชิปซัมบอร์</p> <p>ไม้, กระบอก</p>
<p>5. ระบบไฟฟ้า</p>	<p>แสงธรรมชาติภายนอก- ภายในอาคาร ,แสงประดิษฐ์จากฟลูออเรสเซนต์</p> <p>DOWN LINGT</p>
<p>6. ระบบอากาศ</p>	<p>Central chilled weter</p>

ข้อดี ในการจัดแสดงในแต่ละหัวข้อมีความต่อเนื่องกันดี ทำให้เกิดการเพลิดเพลินในการชม

ปัญหา ในแต่ละส่วนพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4 หอนิทรรศน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา

ภาพที่ 2.47 หอนิทรรศน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา

เจ้าของโครงการ

ที่ตั้ง

สถาปนิก

ออกแบบนิทรรศการ

เวลาทำการ

วัดโคมคำ พะเยา

วัดศรีโคมคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา รหัส 56000

คุณไพบุลย์ ผลมาก สถาปนิกกรมศิลปากร

กรมศิลปากร

เปิดบริการวันพุธ – อาทิตย์ เวลา 9.00 – 16.00 น.

ประวัติความเป็นมาของโครงการ

นับตั้งแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเสด็จพระราชดำเนินเปิดหอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา วันที่ 18 มกราคม 2539 มีความเคลื่อนไหวของหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เริ่มปรากฏในสื่อต่างๆ หลายประเภทในวงสนทนาของกลุ่มวัฒนธรรมทั้งหลายรวมทั้งประชาชนทั่วไปคุ้นเคยมานาน หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมค่านับบุคคลสำคัญที่ทำให้เกิดหอวัฒนธรรมนิทัศน์ขึ้น คือ พระธรรมวิมลโมลี รองเจ้าคณะภาค 6 ความต้องการจะสร้างอาคารเก็บโบราณวัตถุที่มีมานานกว่า 40 ปี

การสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำจังหวัดพะเยา การใช้ความพยายามเสนอโครงการสร้างพิพิธภัณฑสถานไปยังกรมศิลปากรหลายครั้งหลายหน จนครั้งสุดท้าย นายมงคล ปุณวงษ์ รองอธิบดีกรมศิลปากรได้นำโครงการ และสร้างพิพิธภัณฑสถานของพระธรรมวิมล โมลีติดตามมาพร้อมกับมาประยุกต์เข้า

กับการจัดหอไทยนิทัศน์ของส่วนไทยนิทัศน์ ซึ่ง ดร. ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์ ผู้อำนวยการส่วนไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้วงเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถแก้ไขได้ หวังสืบ ถิ่นหมานเป็นต้นแปลงเน่าหา และตงอวงจึงสืบจากอวงลวงสวงทวงครั้งสี่สารนำไปใช้
 ต่อไป คือ เรื่องของวิถีชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้านของคนเมืองพะเยา ถึงจะเป็นจังหวัดเล็กๆ และได้รับ

การยกฐานะเป็นจังหวัดเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2520 ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี จังหวัดพะเยาเคยเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ และเจริญรุ่งเรืองมาก่อน ในนามที่เรารู้จักกันคืออาณาจักรภูมาม ยาวหรือเมืองพยาว

ลักษณะอาคาร

หอניתศน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา เป็นอาคาร 2 ชั้น ขนาด 2,000 ตารางเมตร รูปแบบตัวอาคารเป็นลักษณะรูปทรงล้านนาประยุกต์

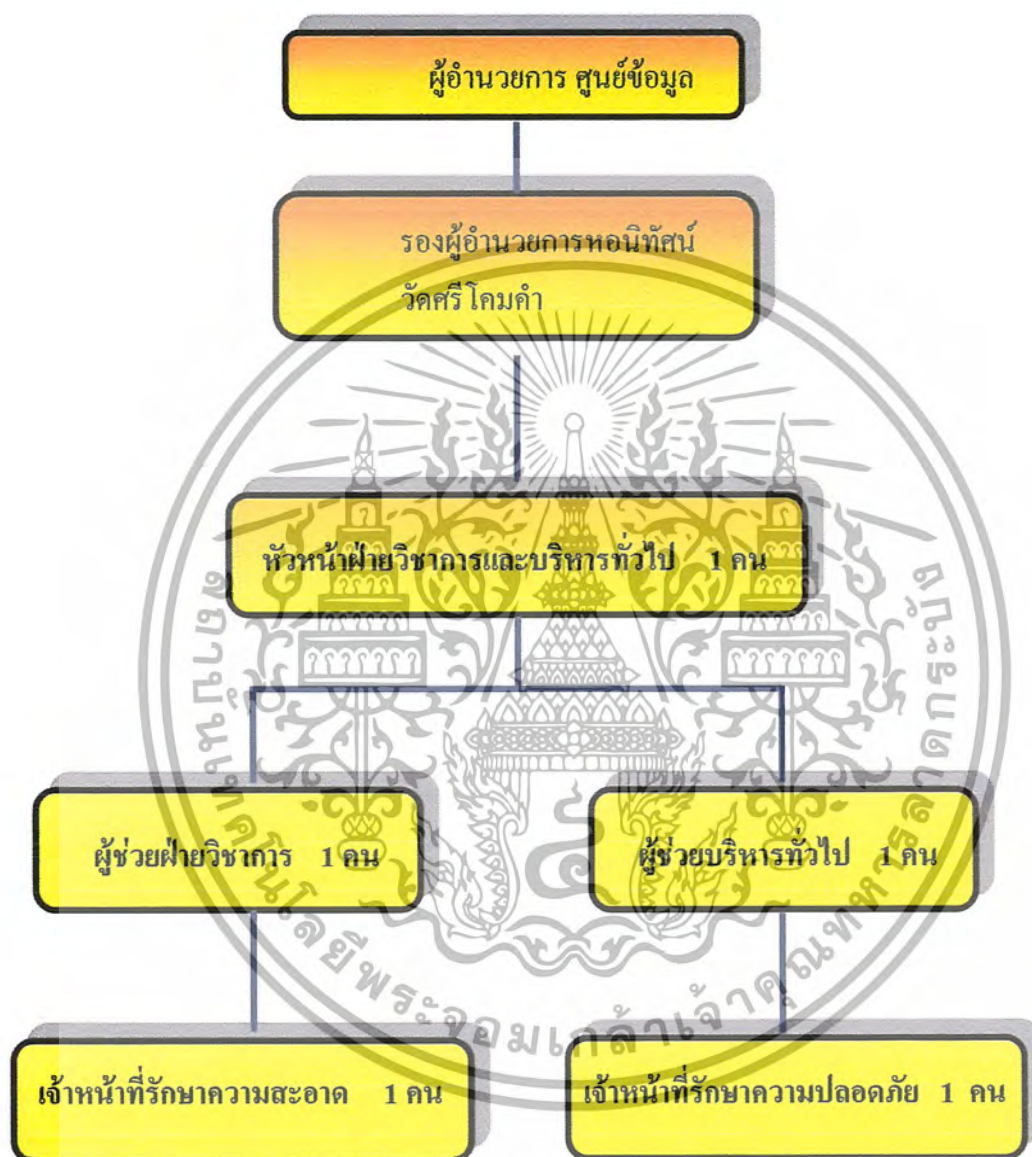
หอניתศน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา สามารถแบ่งพื้นที่ใช้สอยด้วยกัน 3 ส่วนคือ

1. ส่วนจัดแสดง
2. ส่วนสำนักงาน
3. ส่วนห้องค้นคว้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

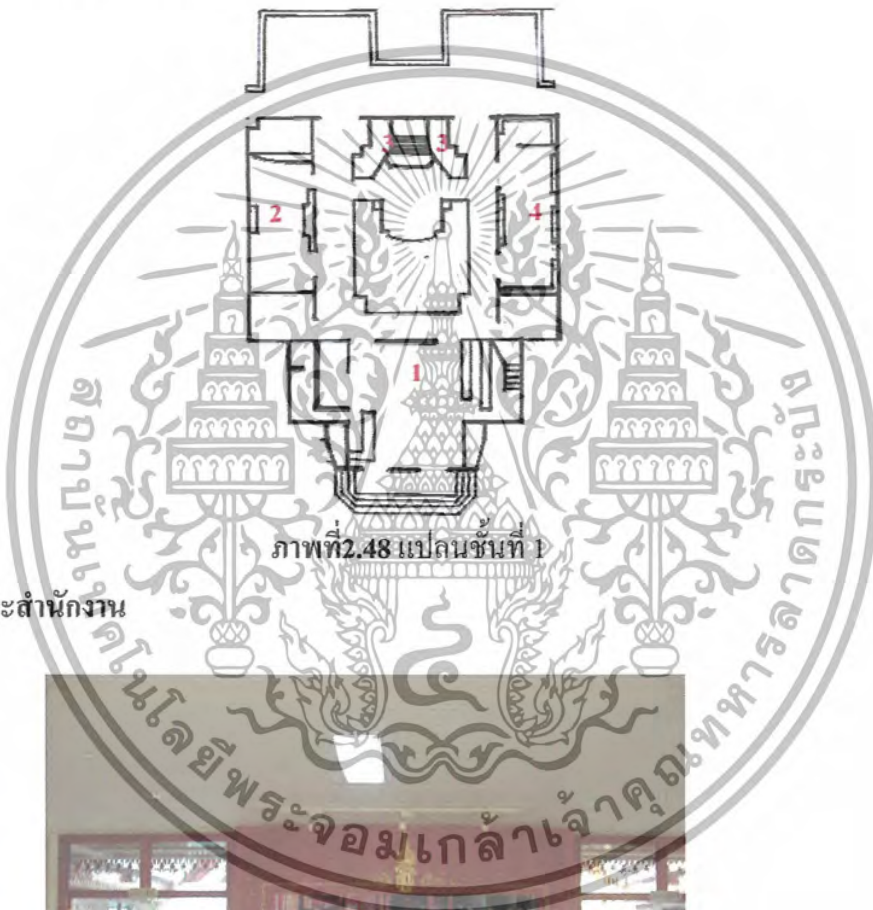
แผนภูมิที่ 2.2 สายงานและอัตรากำลังของหอ尼ทัศนวัดศรี โคมคำ จังหวัดพะเยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดแสดงในหอนิทรรศน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา แบ่งการจัดแสดงออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนบริการ
2. ประวัติกว๊านพะเยา
3. จัดแสดงศิลาจารึก
4. จัดแสดงวัตถุโบราณ

ภาพที่ 2.48 แปลนชั้นที่ 1

ส่วนห้องโถง และสำนักงาน

ภาพที่ 2.49 ส่วนจัดแสดงภาพลายลักษณ์สมเด็จพะเทพรัตนราชสุดา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.50 ส่วนประชาสัมพันธ์และจำหน่ายบัตร

ภาพที่ 2.51 ส่วนที่จำหน่ายของที่ระลึก

ภาพที่ 2.52 ส่วนห้องรองผู้อำนวยการวัดศรีโคมคำ

ภาพที่ 2.53 ส่วนห้องสำนักงาน

ภาพที่ 2.54 ส่วนห้องผู้อำนวยการวัดศรีโคมคำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 2 ห้องกวีาน

กวีานพะเยา ในชื่อกวีานพะเยา หมายถึง หนองน้ำหรือบึงขนาดใหญ่ คำนี้อาจใช้ในท้องถิ่นล้านนาอย่างเดียว เช่น บึงบอระเพ็ดนครสวรรค์หรือหนองหาญสกกลนคร ลักษณะเช่นกัน เฉพาะที่กวีานพะเยานั้นถือเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ กวีานพะเยาเป็นแหล่งน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 12,431 ไร่ ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของสถานีประมงน้ำจืด จ.พะเยา ห้องนี้ยังจัดแสดงถึงที่ตั้งสำคัญของเมืองพะเยา และพันธุ์ปลาต่างๆ รวมทั้งพันธุ์พืชและมีการฉาย วีดีโอเกี่ยวกับกวีานพะเยา และการเพาะพันธุ์ปลาให้ผู้เข้าชมได้รับทราบ

แสดงความสัมพันธ์ของกลุ่มชน 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่อยู่บนที่สูง มีอาชีพทำไร่และกลุ่มที่อยู่ที่ราบสูง มีอาชีพทำนา ตลอดจนเครื่องมือ คือขวานหินในยุคต่างๆ

ภาพที่ 2.55 ห้องจัดแสดงนำประวัตืและสถานที่ท่องเที่ยว

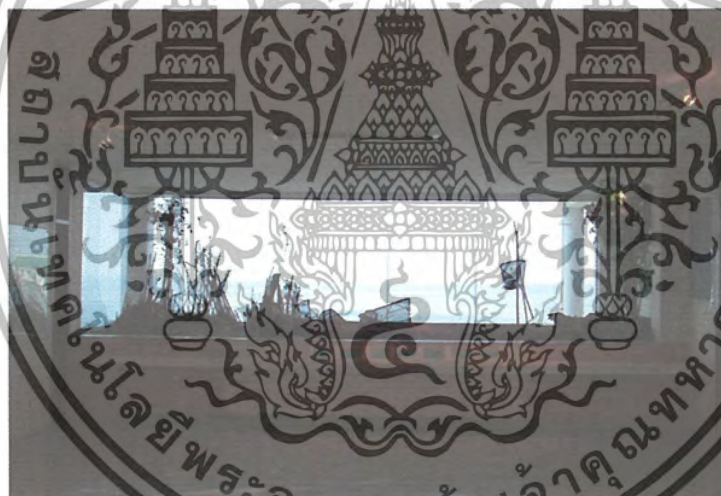

ภาพที่ 2.56 กว่าจะเป็นกวีานพะเยาที่สำคัญของจังหวัดพะเยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.57 ห้องธรณีวิทยา สภานานกวี้นพะเยาพันธ์ปลา

ภาพที่ 2.58 จัดแสดงเรื่องการทำประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 3 เศียรพระพุทธรูปและฐานดอกบัว

พระพุทธรูปหินทราย ที่เห็นส่วนมากจะมีขนาดเล็ก ถ้าเป็นพระประธานจึงจะเป็นองค์ขนาดใหญ่ และพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่สุดนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของศิลปะการแกะสลักพระพุทธรูปหินทราย ในยุคกลางพุทธศตวรรษที่ 20 ถึง พุทธศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้น โดยฝีมือของตระกูลช่างพะเยา จะต้องไปชมกันที่วัด ห้วยหย่อม ประตูลัทธิ ซึ่งมีประดิษฐานอยู่ที่วัดนั้น ซึ่งจะอยู่ตรงกันข้ามกับโรงเรียนพะเยาพิทยาคม และวัดศรีอุโมงค์คำ (วัดสูง) ส่วนย่อลงมานำมาตั้งเป็นพระตามระเบียบรอบวิหารของวัดศรีโคมคำ

ภาพที่ 2.59 จัดแสดงโดยรวมลานศิลาจารึกและเศียรพระพุทธรูปและฐานดอกบัว

ภาพที่ 2.60 จัดแสดงลานศิลาจารึกด้วยอักษรล้านนาแบบตัวฝักขามและอักษรธรรมล้านนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 4 จัดแสดงวัตถุโบราณ

โบราณวัตถุโบราณสถาน และเห็นคุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์และแหล่งโบราณและแหล่งโบราณคดีของพระยา ท่านจึงได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะ ในการเก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลาจารึก และเอกสารโบราณต่างๆ

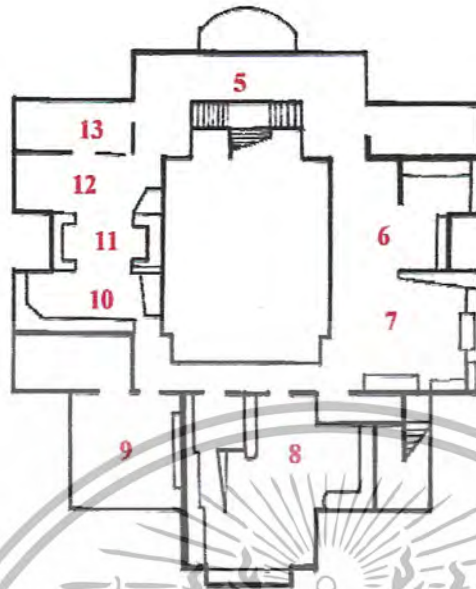

ภาพที่ 2.61 ตู้จัดแสดงวัตถุพระพุทธรูปหินทราย

ภาพที่ 2.62 แสดงการแต่งตัวในสมัยเจ้าหลวง มหาประเทศอุดรทิศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.63 แสดง แปลนชั้นที่ 2

ส่วนจัดแสดงที่ 5 การตั้งถิ่นฐานที่ราบสูง

หลักศิลาจารึกที่ค้นพบจังหวัดพะเยา ซึ่งปัจจุบันสามารถค้นพบได้ถึง 112 หลัก แต่ที่จัดแสดงภายในหอวัฒนธรรมนี้ที่สิ้นๆ มี 33 หลักด้วยกันนั้นก็กระจายไปในที่ต่างๆ อยู่หอพระสมุทแห่งชาติ กรมศิลปากร ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติลำพูน 12 หลัก การที่เมืองพะเยามีหลักศิลาจารึกนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา นอกเหนือจากการประพฤติปฏิบัติ ตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา โดยมอบที่ถวายเป็นทาน มีผู้อุปถัมภ์อุปัฏฐากตลอดถึงการจารึกไว้เพื่อเป็นหลักฐาน ในการสร้าง การถวายสักขีพยาน และคำปรารภรณนาให้ได้พบพระพุทธศาสนา ความสุข แห่งชีวิตตั้งแต่นั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.64 แสดง หลักฐานศิลาจารึก

ภาพที่ 2.65 การจัดแสดงใบเสมาแต่ละชนิดบริเวณ โถงทางเดินภายนอกโดยการใช้แสงธรรมชาติ

ส่วนจัดแสดงที่ 6 ประวัติเมืองพะเยา

เมืองพะเยาเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเรียกในตำนานว่า “นครภูกามยาว” เป็นเมืองที่สร้างขึ้นในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16 ตัวเมืองตั้งอยู่เชิงเขาชมภู (คอยค้วน) ใกล้แม่น้ำสายตา (แม่น้ำอิง) เมืองพะเยาสร้างขึ้นในสมัยพ่อขุนจอมธรรม ซึ่งเป็นโอรสของพ่อขุนลาวเงิน กษัตริย์ไทยล้านนา หารัฐเงินยางเชียงแสน

ภาพที่ 2.66 จัดแสดงศิลาจารึกภาษา

ภาพที่ 2.67 แสดงวัตถุที่ทำด้วยหินศิลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.68 ห้องจัดแสดงพระพุทธรูปต่างและของใช้สำริด

ภาพที่ 2.69 การทำเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 7 ห้องพะเยายุครุ่งเรือง

ครั้นถึงรัชสมัย พระเจ้าติโลกราช ครองอาณาจักรล้านนาไทย (พ.ศ. 1985 – 2030) ในปี พ.ศ. 1993 พญาบุษิษฐีระ (พระยาบุทิสเจียงหรือพระยาเชลียง) ผู้ครองเมืองสองแคว (ในพระราชพงศาวดารว่าเมืองเชลียง) ได้มาอ่อนน้อมยอมสวามิภักดิ์ ต่อมาพระเจ้าติโลกราช พระเจ้าติโลกราชจึงโปรดให้พญาบุษิษฐีระ ไปครองเมืองพันทนาคา และต่อมาให้ไปครองเมืองพะเยา ในยุคนี้ถือว่าเป็นยุครุ่งเรืองของเมืองพะเยา (อาณาจักรภูกามยาว) ในด้านพระพุทธศาสนาในพุทธศตวรรษที่ 20-21 และพญาบุษิษฐีระ ก็ได้สร้างวัดป่าแดงหลวงคอนซัยขึ้นเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต ต่อมาก็ได้มีเจ้าเมืองมาปกครอง เมืองพะเยาอีก จนถึงพระยาเมืองยี่ในระหว่างเวลาดังกล่าวนี้นี้เมืองพะเยาได้เสด็จเข้าร่วมอาณาจักรล้านนาไทย และพระยาเมืองยี่ ก็ได้สร้างพระเจ้าตนหลวงไว้ที่หนองเอี้ยง เมื่อ พ.ศ. 2067 ซึ่งพระเจ้าตนหลวงเป็นพระพุทธรูปปฏิมาที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ

ภาพที่ 2.70 ห้องจัดแสดงพระพุทธรูปปางต่างๆและชิ้นส่วน โบราณสถาน

ส่วนจัดแสดงที่ 8 ห้องเครื่องปั้นดินเผา

การทำเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ และการแกะสลักพระพุทธรูปหินทราย ในช่วงที่เมืองพะเยาเป็นเมืองที่มีความสำคัญมากของแคว้นล้านนา คือ ตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 20 ถึงสิ้นสุดพุทธศตวรรษที่ 21 (ประมาณ พ.ศ. 1945 - พ.ศ. 2100) เมืองพะเยาจึงเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรือง ทั้งทางด้านการศาสนา และการเป็นชุมทางติดต่อไปยังดินแดนข้างเคียงคือแคว้นลาวล้านช้าง ซึ่งมีเมืองหลวงพระบางเป็นศูนย์กลางกับดินแดนที่เคยเป็นแคว้นสุโขทัยทางใต้ลงไปประจักษ์พยานสำคัญที่แสดงความรุ่งเรืองของเมืองพะเยาในช่วงเวลานี้คือ การพบแหล่งเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ ในขอบเขตของเมืองพะเยาที่แสดงถึงการมีความรู้ของชาวพะเยาที่มีเทคโนโลยีสูงในระดับหนึ่งรวมทั้งที่มีภูเขาคินทราอยู่ภายในขอบเขตเมืองพะเยา จึงได้มีการพบซากของพระพุทธรูปเหล่านี้ตกอยู่เกลื่อนกลาด ทั่วไปในปัจจุบัน กระบวนการทำพระพุทธรูปหินทรายของเมืองพะเยาเหล่านี้ เมื่อผ่านขั้นตอนการแกะสลักหินแล้ว ขึ้นต่อไปคือการลงรักปิดทอง อย่าง

เอกสารยังมีทั้งรูปแบบศิลปะที่ได้รับอิทธิพลจากดินแดนข้างเคียง และที่แบบศิลปะเป็นของชาวเมืองพะเยา
ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.71 เครื่องปั้นดินเผาเคลือบ ศตวรรษที่ 20-21

ภาพที่ 2.72 ส่วนจัดแสดงการทำเครื่องมือเครื่องใช้ในสมัยก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 9 เรื่อง พะเยายุคหลัง

ในต่อมา เมื่อด้านนาไทยตกอยู่ในการปกครองของพม่า แต่ปี พ.ศ. 2101 เมืองพะเยาก็สิ้นอิสรภาพ ด้วยบ้านเมืองก็ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลสมัย และหลังจากที่พระเจ้ากาวิละกษัตริย์อริสราพขัณฑ์ได้พม่าออกจากเชียงใหม่สำเร็จ เมื่อ พ.ศ. 2317 พวกพม่าได้ถอยมาตั้งอยู่ที่เชียงแสนในระหว่างนี้เมืองพะเยาได้หายเงียบไปจากประวัติศาสตร์ จนกระทั่ง พ.ศ. 2382 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง นายธรรมลังกา น้องนายพิมพิสารเป็น พระยา ไชยสงครามเป็นพระยาฤทธิโยชยศเจ้าเมืองจาว แล้วมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้แบ่งเอาคนเมืองเชียงใหม่ไปไว้เมืองเชียงราย แบ่งเอาคนเมืองนครลำปางไปไว้เมืองพะเยา เมืองจาว เพื่อจะได้รักษาเมืองต่อไป

ภาพที่ 2.73 จัดแสดงพระพุทธรูปหินทรายตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 20-21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ **ภาพที่ 2.74 ส่วนจัดแสดงประวัติและวัตถุโบราณ** อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.75 จัดแสดงเรื่องราวยุคฟื้นฟูเมืองพะเยา

ภาพที่ 2.76 จัดแสดงเรื่องราวเจ้าเมืองพะเยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 10 ห้องวิถีชีวิตชาวบ้านและภูมิปัญญา

ชาวพะเยานอกจากจะมีชีวิตผูกพันกับกวี้นพะเยา ความสามารถของคนพะเยาก็ยังมีอีกมาก ซึ่งสิ่งเหล่านั้นทำให้คนพะเยาสามารถพึ่งตนเองได้ โดยเริ่มจากการมีอาชีพที่เป็นหลักฐาน ตั้งแต่การทำอาชีพแกะสลักพระพุทธรูปที่ทำจากหินทราย ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนเป็นการแกะครกหินแทน ต่อจากนั้นเป็นการทำเครื่องจักรสาน จนมาถึงปัจจุบันยังมีการทำผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยฝักคอบชวา และการหาปลาในกวี้นพะเยารวมทั้งอาชีพในการทำนา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนพะเยาที่สามารถสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมได้อย่างต่อเนื่อง เมืองพะเยานอกจากประวัติศาสตร์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมแล้วเมืองพะเยาถือว่าเป็นเมืองที่มั่งคั่งอย่างยิ่งที่มีปราชญ์ ท้องถิ่นตั้งแต่อดีตมาคือ พระครูศรีวิลาสวิชิตปัญญาเจ้าคณะแขวงเมืองพะเยา ซึ่งท่านเป็นปราชญ์รุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาเป็นพยานหลักฐานในการอ้างอิง ซึ่งท่านก็ได้เป็นผู้เริ่มก่อสร้างหอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดศรีโคมคำขึ้น ด้วยเหตุที่ว่ามีความสนใจในเรื่องโบราณวัตถุโบราณสถาน และเห็นคุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์ และแหล่งโบราณคดีของเมืองพะเยา ท่านจึงได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะ ในการเก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปารักษ์และเอกสารโบราณต่างๆ ไว้เป็นจำนวนมาก และจากการรวบรวมศึกษา

ภาพที่ 2.77 แสดงยารักษาโรคแบบปัจจุบัน

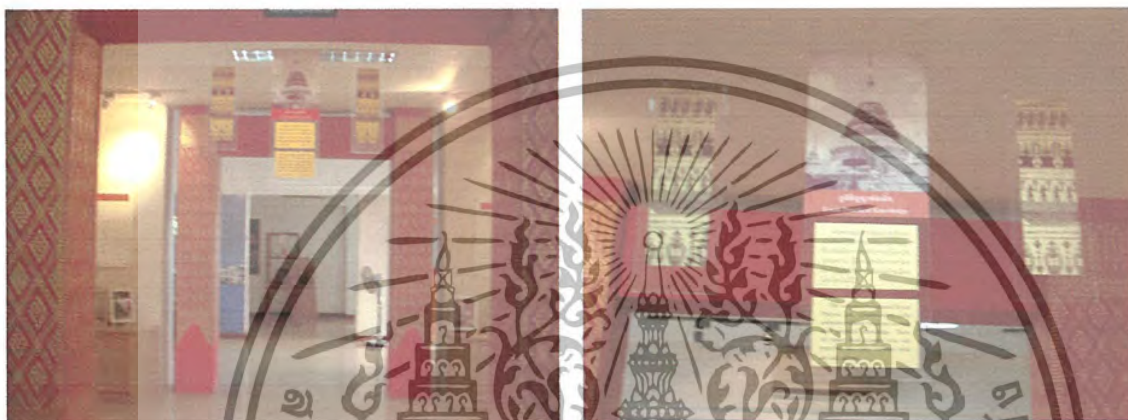
ภาพที่ 2.78 แสดงอาชีพในการทำนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 2.79 แสดงเครื่องมือในการประกอบอาชีพ **ภาพที่ 2.80** เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ
 ไม่วากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 11 ห้องปราชญ์พะเยา

ส่วนปราชญ์ท้องถิ่นฝ่ายคฤหัสถ์มีหลายท่านด้วยกัน แต่ที่ถือว่าเป็นคนสำคัญของเมืองพะเยาในขณะนี้ก็คงหนีไม่พ้น หลงโป สมเคเรือ ช่างแกะครกหิน แห่งเมืองพะเยา ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากซากพระพุทธรูปแกะจากหินทรายที่แกะสลักในสมัยก่อน และทุกวันนี้ หลงโป ยังคงทำหน้าที่แกะสลักพระพุทธรูปหินทรายอยู่กับบ้าน

ภาพที่ 2.81 จัดแสดงทางเข้าบุคคลสำคัญในท้องถิ่น

ภาพที่ 2.82 จัดแสดงเรื่องราวของ ของ หลงโป
เจ้าสมเคเรือ ช่างแกะครก

ภาพที่ 2.83 จัดแสดงเรื่องราวพระครูวิลา-
ชิรปัญญา คณะแขวงเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 12 ห้องจัดแสดงเรื่องพะเยากับความหวัง

การจัดแสดงห้องพะเยากับความหวัง จะแสดงถึงเหตุการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามหลักกรรม คือทุกสิ่งจะอยู่คงที่ไม่ได้ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยส่วน การเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ และสถานการณ์และค่านิยมในยุคนั้นสังคมนั้น ส่วนการ เปลี่ยนแปลงของสังคมแบบเก่าไปสู่สังคมแบบใหม่นั้น ก็ไม่อาจที่จะหลีกเลี่ยงได้ แต่การเปลี่ยนแปลง ของสังคมแบบเก่าไปสู่สังคมแบบใหม่นั้น ก็ไม่อาจที่จะหลีกเลี่ยงได้ แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นควรจะต้อง ทำเพื่อให้ไปสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้น และจะต้องมีการเตรียมตัว เข้าใจ จนเห็นประโยชน์ และความน่าภูมิใจใน สิ่งที่เปลี่ยนแปลงนั้น ซึ่งอาจอาศัยเรื่องราวเหตุการณ์จากอดีตมาเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งถ้า ไม่มีอดีตเป็นพื้นฐานเราก็คงไม่สามารถที่จะกำหนดอนาคตที่ดีงามและถูกต้องให้กับสังคมและบ้านเมือง ได้

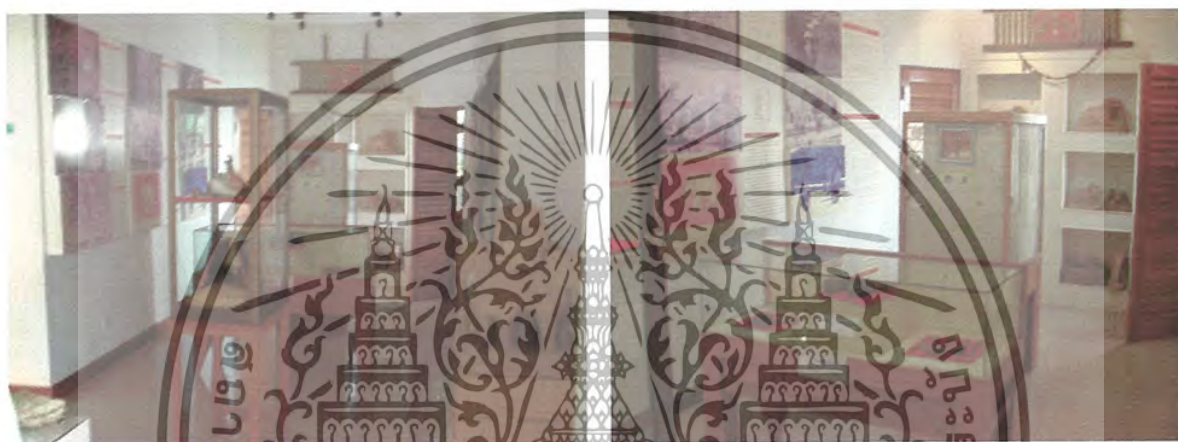

ภาพที่ 2.84 ส่วนจัดแสดงความสำคัญของกว๊านพะเยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 13 ห้องจัดแสดงเรื่องห้องซ้าง

ห้องซ้างนี้ จะบ่งบอกถึงความผูกพันของซ้างและสัญลักษณ์สิ่งศักดิ์สิทธิ์ กับพระพุทธศาสนาและพระมหากษัตริย์ นับตั้งแต่อดีตมา จนถึงปัจจุบันรวมกับความสัมพันธ์ระหว่างซ้างกับสามัญชนทั่วไป สัญลักษณ์สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สำหรับชนเผ่า “มุนคะ” ที่พูดภาษาตระกูลมอญ – เขมร ซึ่งมีถิ่นฐานดั้งเดิมกระจายอยู่ในดินแดนอินเดีย และภูมิภาคอุษาคเนย์ พวกนี้จับซ้างป่ามาเลี้ยงก่อนพวกอื่นและนับถือซ้างป่าเป็น “เทพ” (หรือผีแห่งป่าดงพงไพร)

ภาพที่ 2.85 แสดงห้องจัดแสดงห้องซ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.10 แสดงการศึกษาโครงการกรณีศึกษาอาคารหอניתน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา

ส่วนศึกษา	อาคารหอניתน์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา
1. การศึกษาลักษณะอาคาร 	เป็นแบบไทยประยุกต์ คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น รูปทรงแบบล้านนา
2. การจัดทำทางสัญจร 	การจัดทำทางสัญจรเป็นแบบลักษณะ Room to Room
3. เทคนิคการตกแต่งภายใน	1. ตกจัดแสดงประกอบแสง สี เสียง 2. ภาพลายสลอนที่ฉาบ 3. คอมพิวเตอร์สืบค้นหาข้อมูล
4. ลักษณะการตกแต่งภายใน 4.1 การใช้สี 4.2 การใช้พื้น 4.3 ผนัง 4.4 เพดาน 4.5 เฟอร์นิเจอร์	การตกแต่งภายในเป็นการเชื่อมโยงระหว่างภายนอกเข้าสู่ภายใน โครงการ ใช้จัดและบรรยายภาพที่มีส่วนร่วมในการจัดแสดง การใช้สีจะใช้โทนสีสอดคล้องกับบรรยากาศภายนอก ก สี ขาว น้ำตาล กระเบื้องยาง สีขาว ชิปซั่มบอร์ด ไม้ทำสีขาว, กระฉอก
5. ระบบไฟฟ้า	แสงธรรมชาติภายนอก- ภายในอาคาร ,แสงประดิษฐ์จากฟลูออโรเรสเซนต์ DOWN LIGHT
6. ระบบอากาศ	-

ข้อดี การจัดหัวข้อจัดแสดงในแต่ละหัวข้อมีความต่อเนื่องดีมาก ทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการศึกษา

ปัญหา การจัดแสดงภายในนั้นเป็นการจัดแสดงเรื่องที่สอดคล้องไม่ดีนัก เพราะวัตถุจัดแสดงนั้นมีมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.5 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ [Phra pathom chedi National Museum]

ภาพที่ 2.86 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์

เจ้าของโครงการ

พระปฐมเจดีย์

ที่ตั้ง

ถนนขวพระ ตำบลพระเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

สถาปนิก

กรมศิลปากร

ออกแบบนิทรรศการ

กรมศิลปากร

เวลาทำการ

เปิดบริการวันพุธ – อาทิตย์ เวลา 9.00 – 16.00 น.

ประวัติความเป็นมาของโครงการ

ได้เริ่มจัดตั้งขึ้นภายหลังการย้ายเมืองนครชัยศรีจากตำบลท่านามายังบริเวณพระปฐมเจดีย์ในปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยสมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น ทรงมีพระดำริให้รวบรวมโบราณวัตถุในเมืองนครชัยศรีขึ้น เจ้าพระยาศรีวิไชยชนินทร์สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครชัยศรี จึงมอบหมายให้หลวงพทุทเกษตราบุรีรักษ์ (จร จรณี) และหลวงไชยราษฎร์รักษา (โพธิ์ เกษะนันท์) เป็นผู้ดำเนินการ

โบราณวัตถุที่รวบรวมได้ในระยะแรกได้ถูกนำมาเก็บรักษาไว้ในที่ระเบียงครอบของพระปฐมเจดีย์ กระทั่งใน พ.ศ. 2554 จึงได้ย้ายไปไว้ในวิหารตรงข้ามพระอุโบสถ ซึ่งต่อมาเรียกว่า พระปฐมเจดีย์

เอกสพิพิธภัณฑ์สถาน (ปัจจุบันยังคงเป็นพิพิธภัณฑ์สถานในความดูแลของวัดพระปฐมเจดีย์) และในปี พ.ศ. 2477 ได้ยกฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในความดูแลของกรมศิลปากรและเมื่อจำนน

โบราณวัตถุเพิ่มมากขึ้น ทำให้อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลังเดิมคับแคบ ใน พ.ศ. 2510 กรมศิลปากรได้รับงบประมาณให้สร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานหลังเดิมมาจัดแสดง โดยโบราณวัตถุส่วนใหญ่เป็นหลักฐานในวัฒนธรรมทวารวดี ซึ่งเป็นช่วงอดีตที่รุ่งเรืองของดินแดนนครปฐม

ลักษณะอาคาร

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์ เป็นอาคาร 1 ชั้น รูปแบบตัวอาคารมีลักษณะผสมผสานทรงเรือนไทยประยุกต์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์ สามารถแบ่งพื้นที่ใช้สอยด้วยกัน 3 ส่วน คือ

1. ส่วนจัดแสดง
2. ส่วนสำนักงาน
3. ส่วนห้องสมุด

ภาพที่ 2.87 ผังภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์ ในปัจจุบันเจดีย์ในปัจจุบันเป็นการปรับปรุงจากการจัดแสดงเดิม โดยเพิ่มเนื้อหาทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการของเมืองนครปฐมที่สอดคล้องกับโบราณวัตถุที่เก็บรวบรวมไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในสมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 12-16) อีกทั้งได้พัฒนารูปแบบการจัดแสดงที่ช่วยสื่อเนื้อหาเรื่องราวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการจัดแสดงประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ภาพที่ 2.88 จุดแสดงส่วนประชาสัมพันธ์และจุดจำหน่ายบัตรเข้าชม

ส่วนที่ 1 เริ่มต้นด้วยการแนะนำลักษณะทั่วไปของจังหวัดนครปฐมในปัจจุบัน จากนั้นจึงพาผู้ชมอดีตเพื่อทราบว่า ก่อนจะมาเป็นนครปฐมในปัจจุบัน ดินแดนแห่งนี้มีความเป็นอย่างไร โดยนำเสนอเรื่องราว การตั้งถิ่นฐานของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ การติดต่อรับพุทธศาสนาและวัฒนธรรมจากอินเดียเข้ามาผสมผสานกับความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่น จนพัฒนาเป็นชุมชนยุคต้นประวัติศาสตร์ที่รู้จักกันในนาม ทวารวดี

โบราณวัตถุจัดแสดงในส่วนนี้ ประกอบด้วยเครื่องใช้สมัยก่อนประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุแสดงอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียและภาพปูนปั้นรูปชาวต่างประเทศที่แสดงอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียและที่ภาพปูนปั้นรูปชาวต่างประเทศที่แสดงอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียและภาพปูนปั้นรูปชาวต่างประเทศที่แสดงถึงการติดต่อกับชุมชนภายนอกภาพปูนปั้นแสดงลักษณะหน้าตาและการแต่งกายของคนพื้นเมือง เครื่องประดับและเครื่องปั้นดินเผาแบบต่างๆ รวมถึงศิลาจารึกพบบริเวณเมืองโบราณนครปฐม ซึ่งล้วนเป็นหลักฐานสำคัญที่ช่วยให้เข้าใจถึงชีวิตความเป็นอยู่คนทวารวดีที่ปฐมเมื่อพันกว่าปีมาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.89 แสดงแผนผังส่วนจัดแสดงภายในอาคาร

ภาพที่ 2.90 จัดแสดงเรื่องการตั้งถิ่นฐานของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์

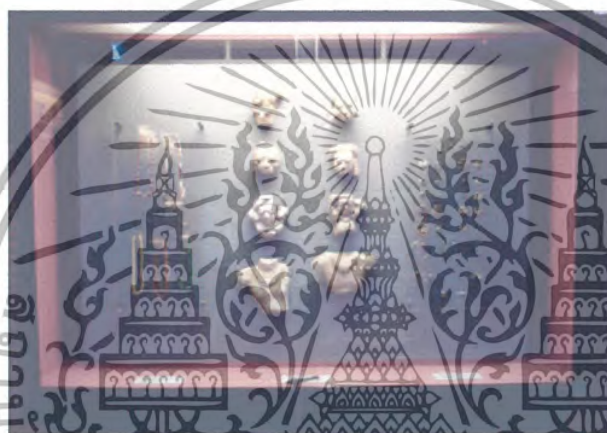

ภาพที่ 2.91 การจัดแสดงเรื่องการติดต่อรับพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมอินเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.92 ภาพปูนปั้นแสดงลักษณะหน้าตาและการแต่งกายของคนพื้นเมือง

ภาพที่ 2.93 ตู้จัดแสดงเรื่องเครื่องประดับและเครื่องปั้นดินเผาแบบต่างๆ

ส่วนที่ 2 นำเสนอเรื่องราวทางด้านศาสนาและความเชื่อของชุมชนทวารวดีที่นครปฐมที่สะท้อนผ่านงานศิลปกรรมประเภทต่างๆ โดยเฉพาะศิลปกรรมเนื่องในพุทธศาสนาลัทธิเถรวาท อันเป็นความเชื่อหลักในวัฒนธรรมทวารวดี

โบราณวัตถุที่จัดแสดงในส่วนนี้ ประกอบด้วยชิ้นส่วนสถาปัตยกรรมและประติมากรรมประเภทต่างๆ อาทิ พระพุทธรูปและธรรมจักร ซึ่งโบราณวัตถุเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นตัวอย่างงาน ศิลปกรรมพระปฐมเจดีย์ เป็นจุดหมายสำคัญแห่งหนึ่งที่น่าสนใจศิลปะทวารวดีต้องมาเยือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อดูยูทูบเห็นเว็บไซต์แนะนำการค่า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังเป็นต้นแบบของเครื่องปั้นดินเผาเครื่องปั้นดินเผาของภาคกลางทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.94 ส่วนจัดแสดงบอร์คูรูปปั้นหน้าทวารวดี

ภาพที่ 2.95 ส่วนจัดแสดงเรื่องราวทางด้านศาสนาความเชื่อทวารวดี

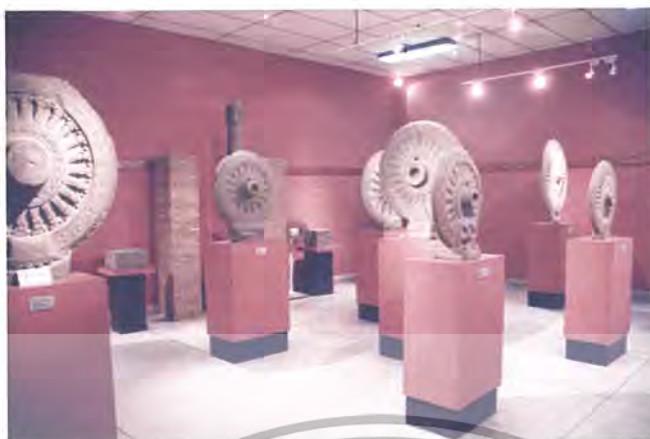

ภาพที่ 2.96 ส่วนจัดแสดงพระพุทธรูปธรรมจักร

ภาพที่ 2.97 ส่วนจัดแสดงประติมากรรมสมัยทวารวดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.98 ส่วนจัดแสดงอันเป็นความเชื่อศักดิ์ในวัฒนธรรมทวารวดี

ส่วนที่ 3 นำเสนอเรื่องราวของนครปฐม ภายหลังจากความรุ่งเรืองสมัยทวารวดีผ่านพ้นไป ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจนนัก กระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์องค์พระปฐมเจดีย์ และเป็นงานสำคัญที่สืบเนื่องมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นช่วงเวลา que เมืองนครปฐมได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมณฑลนครชัยศรี ในรัชกาลต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างพระราชวังสนามจันทร์ขึ้น เมืองนครปฐมจึงได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก่อนที่จะเปลี่ยนฐานะมาเป็นจังหวัดสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ศิลปะโบราณวัตถุที่จัดแสดงในส่วนนี้ มีอาทิ หุ่นจำลองพระราชวังปฐมนคร ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นที่นคร สำหรับเป็นที่ประทับในการเสด็จมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ พระพุทธรูปสมัยรัตนโกสินทร์ที่ได้จากองค์พระปฐมเจดีย์ และหุ่นจำลองของเมืองนครปฐมปัจจุบัน

ภาพที่ 2.99 หุ่นจำลองพระราชวังปฐมนคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.11 แสดงการศึกษาโครงการกรณีศึกษาอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์

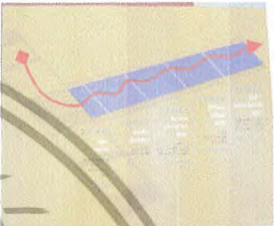

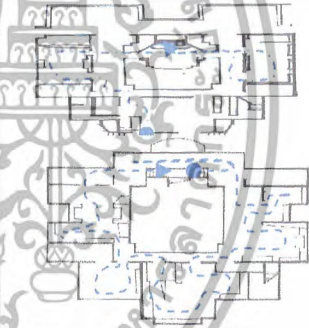
ส่วนศึกษา	อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์
1. การศึกษาลักษณะอาคาร 	เป็นแบบไทยประยุกต์ 2 ชั้น
2. การจัดทางสัญจร 	การจัดทางสัญจรเป็นแบบลักษณะ Corridor to Arrangement
3. เทคนิคการตกแต่งภายใน	1. ตู้จัดแสดงประกอบแสง สี เสียง 2. ภาพฉายสถานที่จริง
4. ลักษณะการตกแต่งภายใน 4.1 การใช้สี 4.2 การใช้พื้น 4.3 พนัก 4.4 เพดาน 4.5 เฟอร์นิเจอร์	การตกแต่งมีการจัดแสดงเรื่องที่สุดคล้องกับธรรมชาติภายนอกดูภายในด้วยกัน การใช้สีจะใช้โทนสีน้ำตาล, ไรต์ กระเบื้องยาง อิฐมอก, สี ไรต์ ยิปซัมบอร์ด ไม้ทำสีดำ, กระจก
5. ระบบไฟฟ้า	แสงธรรมชาติภายนอก-ภายในอาคาร, แสงประดิษฐ์จากฟลูออโรลูเมน DOWN LIGHT
6. ระบบอากาศ	-

ข้อดี การใช้แสงไฟช่วยในการจัดวัตถุจัดแสดงเน้นทำให้เกิดความน่าสนใจในแต่ละส่วน

ปัญหา แสงธรรมชาติภายนอกเข้าสู่ภายในมากเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.12 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ที่ตั้ง	กรณีศึกษา	ระบบทางสัญจร	องค์ประกอบ
 <p>อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการ และการท่องเที่ยว จ. อโยธยา</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลางเขต 6 108/22 หมู่ 4 ถ. ศรีสรรเพชญ์ ต. ประดู่ชัย อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา รหัส 13000</p>	<p>- องค์ประกอบของอาคาร - รูปแบบการจัดแสดง - การเลือกเทคโนโลยีในการจัดการแสดง</p>		<p>- ส่วนบริการ - ส่วนจัดนิทรรศการ</p>
 <p>หอניתศน์วัดศรีโคมคำ พะเยา จังหวัดพะเยา</p>	<p>วัดศรีโคมคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา รหัส 56000</p>	<p>1. องค์ประกอบของอาคาร 2. สายงานการบริหาร 3. อัตรากำลัง 4. รูปแบบการจัดแสดง 5. การเลือกใช้เทคโนโลยี</p>		<p>1. ส่วนบริการ 2. ส่วนสำนักงาน 3. ส่วนจัดนิทรรศการ</p>

ตารางที่ 2.13 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ที่ตั้ง	กรณีศึกษา	ระบบทางสัญจร	องค์ประกอบ
 <p>ศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์</p>	<p>ต.เมืองเก่า อ.ศรีษะนาถ จังหวัดสุโขทัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. องค์ประกอบของอาคาร 2. รูปแบบการจัดแสดง 3. การแบ่งพื้นที่ในการจัดแสดง 4. การจัด Zoning และทางสัญจร 		<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่วนบริการ 2. ส่วนจัดนิทรรศการ 3. ส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว
 <p>พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>ถนนพระพิณวษา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. องค์ประกอบของอาคาร 2. เทคนิคและระบบการจัดแสดง 3. การจัด Zoning และทางสัญจร 4. รูปแบบการจัดแสดง 5. การเลือกเทคโนโลยีในการจัดแสดง 		<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสำนักงาน - ส่วนจัดนิทรรศการ

ตารางที่ 2.14 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ที่ตั้ง	กรณีศึกษา	ระบบทางสัญจร	องค์ประกอบ
 <p>พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม</p>	<p>ถนนท้าวพระ ต.พระเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. องค์ประกอบของอาคาร 2. สายงานการบริหาร 3. อัตรากำลัง 4. รูปแบบการจัดแสดง 5. การเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดง 6. การแบ่งพื้นที่ในการจัดแสดงและทางสัญจร 		<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่วนบริการ 2. ส่วนจัดนิทรรศการ 3. ส่วนสำนักงาน

ตารางที่ 2.15 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ลักษณะอาคาร	ระบบโครงสร้าง	ลักษณะเด่น	การใช้วัสดุในการตกแต่ง
 อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการ และการท่องเที่ยว จ. อุทยา	เป็นอาคารศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหลังเก่า	ระบบโครงสร้างโดยรวมเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก	หน้าตักยังคงมีรูปปั้นของวีรกษัตริย์ที่สำคัญสมัยอยุธยา	วัสดุที่สามารถดูซับเสียงและดูแลรักษาง่าย อลูมิเนียม ฝ้า พรม ไม้
 ศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์	เป็นอาคาร 1 ชั้นร่วมสมัยที่มีลักษณะความเป็นไทยเป็นอาคารสถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัย นาประยุกต์ใช้ เช่น หลังคาซ้อนชั้น ชายคาสั้น หน้าต่างแคบยาว	ระบบโครงสร้างโดยรวมเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก	อาคารไทยประยุกต์ สถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัย ที่ใช้ประโยชน์จากแสงธรรมชาติ โดยใช้อิฐ ฐ ป.ก กระเบื้องดินเผา ไม้เคลือบ ไม้	ใช้วัสดุที่ทนทานต่อการใช้งาน และให้บรรยากาศของสภาพแวดล้อม กระเบื้องดินเผาสีน้ำตาลไม้เคลือบ ไม้ กระฉก

ตารางที่ 2.16 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ลักษณะอาคาร	ระบบโครงสร้าง	ลักษณะเด่น	การใช้วัสดุในการตกแต่ง
 <p>หอนิทรรศน์วัดศรีโคมคำ พะเยา จังหวัดพะเยา</p>	<p>เป็นอาคารรูปทรงล้านนาประยุกต์ 2 ชั้น</p>	<p>ระบบโครงสร้างโดยรวมเป็นอาคาร คอนกรีต</p>	<p>ภายนอกและภายในมี ความต่อเนื่องกัน</p>	<p>วัสดุที่เลือกใช้เป็นวัสดุที่คงทนถาวร และการดูแลรักษาง่าย - ไม้ - กระฉก</p>
 <p>พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>เป็นอาคารไทยประยุกต์ 2 ชั้น</p>	<p>ระบบโครงสร้างโดยรวมอาคาร คอนกรีตเสริมเหล็ก</p>	<p>มีการจัดวางผังการจัดแสดงที่ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าชมไม่สับสน</p>	<p>ใช้วัสดุที่เลือกใช้เป็นวัสดุที่คงทน ถาวรและดูแลรักษาง่าย สามารถดูดซับเสียง อลูมิเนียมบอร์ด ผ้าบุ พรม ไม้</p>

ตารางที่ 2.17 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	ลักษณะอาคาร	ระบบโครงสร้าง	ลักษณะเด่น	การใช้วัสดุในการตกแต่ง
 <p>พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม</p>	<p>เป็นอาคารไทยประยุกต์ ชั้น</p>	<p>ระบบโครงสร้างโดยรวมเป็น คอนกรีตเสริมเหล็ก</p>	<p>อาคารไทยประยุกต์รูปทรงของ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัสดุที่ดูเรียบง่าย 2. พื้นหินอ่อน

ตารางที่ 2.18 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	เรื่องราวจัดแสดง	เทคนิคจัดแสดง	ข้อดี	ข้อเสีย
 <p>อาคารศูนย์บริการข้อมูลวิชาการและการท่องเที่ยว จ. อยุธยา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดแสดงความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม 2. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในอยุธยา 3. แสดงงานสถาปัตยกรรมและศิลปะ 4. วิถีชีวิตอยุธยา 5. บทสรุปการชมนิทรรศการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอร์ดจัดแสดงประกอบแสงสี 2. คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสข้อมูล 3. นิทรรศการประกอบภาพวีดิทัศน์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องราวการจัดแสดงน่าสนใจและเนื้อหาเด่นชัด 2. การใช้เทคโนโลยีในการจัดแสดงเพื่อดึงดูดความสนใจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบเสียงในการจัดแสดงที่รบกวนส่วนจัดแสดงใกล้เคียง
 <p>ศูนย์ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประวัติศาสตร์ - ศรีสัชนาลัย 2. ศิลปะ - สถาปัตยกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตู้- บอร์ดจัดนิทรรศการแสง สี 2. วัตถุจัดแสดงประกอบคำบรรยาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้แสงธรรมชาติในการจัดแสดงความกลมกลืนในการเลือกใช้วัสดุจัดแสดง 2. ความต่อเนื่องระหว่างภายในและภายนอก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดแสดงไม่น่าสนใจไม่มีเทคโนโลยีในการจัดแสดง

ตารางที่ 2.19 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

โครงการ	เรื่องราวจัดแสดง	เทคนิคจัดแสดง	ข้อดี	ข้อเสีย
 <p>หอניתศน์วัดศรีโคมคำ พะเยา จังหวัดพะเยา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ห้องกวีานพะเยา 2. ห้องวัตถุโบราณ 2. ห้องพะเยาก่อนประวัติศาสตร์ 3. ห้องพะเยายุครุ่งเรือง 4. เครื่องปั้นดินเผา 5. ห้องพะเยายุคหลัง 6. วิถีชีวิตและภูมิปัญญา 7. พะเยากับความหวัง 8. ห้องช้าง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตู้นิทรรศการประกอบแสง สี เสียง 2. วัตถุจัดแสดงประกอบ คำบรรยาย 3. คอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสข้อมูล ข้อมูล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้แสงธรรมชาติในการจัด แสดงความกลมกลืนเรื่องราว 2. การเรียงลำดับเรื่องราวทำให้ สามารถเข้าใจได้ง่าย 	<p>ส่วนจัดแสดงมีความสับสน ป้ายจัดแสดง</p>
 <p>พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. ห้องเมืองยุทธหัตถี 4. ห้องคนสุพรรณ 5. ห้องประวัติบุคคลสำคัญ 6. ห้องศาสนศิลป์ 7. ห้องแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน 8. ห้องเพลงพื้บ้านเมืองสุพรรณ 9. ห้องวรรณกรรมเมืองสุพรรณ 10. ห้องสุพรรณบุรีวันนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 3. นิทรรศการประกอบ ภาพวีดิทัศน์ 	<ol style="list-style-type: none"> 2. การเรียงลำดับเรื่องราวทำให้ สามารถเข้าใจได้ง่าย 	

ตารางที่ 2.20 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา

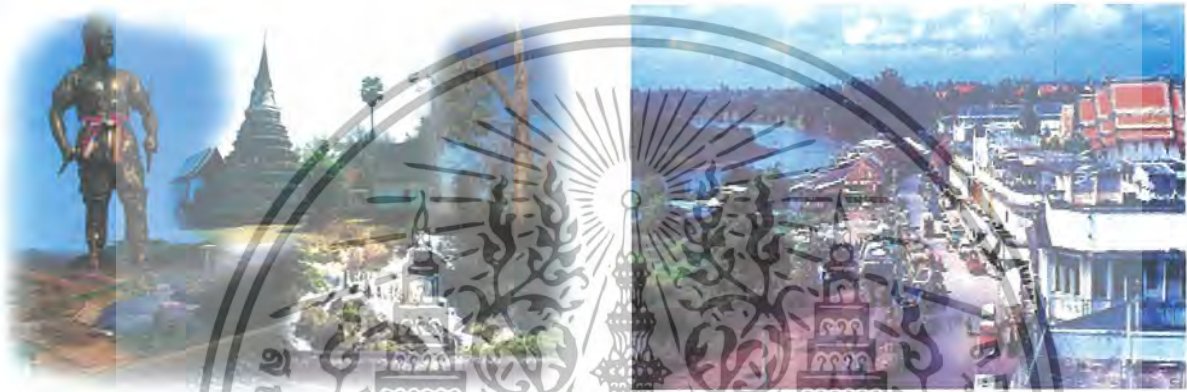
โครงการ	เรื่องราวจัดแสดง	เทคนิคจัดแสดง	ข้อดี	ข้อเสีย
 <p>พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะทั่วไปของนครปฐมในปัจจุบัน 2. เรื่องราวทางด้านศาสนาและ ความเชื่อของชุมชน ทวารวดี 3. เรื่องราวของนครปฐมภายหลังจาก ความรุ่งเรืองของสมัยทวารวดี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้จัดนิทรรศการประกอบแสงสี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้เทคนิคของแสงสี เป็นที่น่าสนใจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บรรยากาศที่ไม่มีความต่อเนื่อง ในส่วนจัดแสดง

บทที่ 3

การศึกษารายละเอียดประกอบโครงการ

3.1 การศึกษาประวัติของจังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 3.1 สภาพแวดล้อมจังหวัดอุตรดิตถ์

3.1.1 การศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมา

จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างเป็นเมืองเก่าแก่มียุทธศาสตร์ค้นพบโบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ จากหลักฐานคือขุดพบกลองมโหระทึกสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่ตำบลท่าเสา อำเภอเมืองอุตรดิตถ์เมื่อปี พ.ศ. 2470 และยังพบพู่สำฤทธิ์และกลองมโหระทึกที่เวียงเจ้าเงาะ ตำบลทุ่งยั้งอำเภอลับแล

ต่อมาในสมัยสุโขทัย ได้มีการตั้งเมืองขึ้นหลายเมืองด้วยกัน เช่น เมืองฝางหรือเมืองสวางคบุรี เมืองทุ่งยั้งและเวียงเจ้าเงาะ เมืองตาชูชก ซึ่งเมืองต่างๆ เหล่านี้หลักฐานประวัติศาสตร์ทางจารึกบ้างหลักฐานทางโบราณคดีบ้าง แม้กระทั่งในสมัยอยุธยา ซึ่งเริ่มตั้งแต่พระเจ้าอู่ทองสร้างกรุงศรีอยุธยาเมื่อ พ.ศ. 1893 ก็ได้สร้างเมืองพิชัยขึ้นในปี พ.ศ. 2283 พระหวับรมโกศได้เสด็จเมืองทุ่งยั้งและเมืองสวางคบุรี เพื่อนมัสการแทนศิลาอาสน์ และพระบรมธาตุ ก่อนที่จะส่งสังฆราชไปปกครองเมืองสวางคบุรี ปกครองหัวเมืองฝ่ายเหนือตั้งแต่เมืองพิษณุโลกจนถึงอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์และในสมัยพระเจ้าตากสินมหาราช (พระเจ้ากรุงธนบุรี) ก็มีความเกี่ยวข้องกับเมืองพิชัยแน่นแฟ้น ราชอาณาจักรอยุธยา แต่เดิมนั้นตัวเมืองอุตรดิตถ์เป็นเพียงตำบลชื่อ “บางโพธิ์ท่าอิฐ” ขึ้นกับเมืองพิชัย เนื่องจากตำบลนี้ตั้งอยู่ริมฝั่งขวา

แม่น้ำน่าน จึงเป็นท่าเรือขนถ่ายสินค้า ทำให้มีความเจริญอย่างรวดเร็ว ดังนั้นในสมัยรัชการที่ 5 พระองค์
 เอกสารนี้เป็นเอกสารทสงวนไว้สำหรับครูเขางานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปเผยแพร่
 จึงโปรดเกล้าฯ ยกฐานะตำบลบางโพธิ์ท่าอิฐขึ้นเป็นเมือง“อุตรดิตถ์”
 ไม้วากรณใดๆ หงสิน อีกทั้งห้ามมีเหตุดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 ตราประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

ตราประจำจังหวัดอุตรดิตถ์รูปแท่นมิมณฑปครอบ ดวงตราประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ได้จัดทำขึ้นแต่ครั้งรัฐบาลสมัย ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อราวพุทธศักราช ๒๔๘๑

3.1.3 ธงประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

มีลักษณะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง 120 เซนติเมตร ยาว 180 เซนติเมตร มีพื้นสีเสดคาดแถบสีม่วงแก่ ขนาด 70 เซนติเมตร 2 ริ้วตัดผ่านกลางผืนธง เป็นรูปกากบาท และตรงกลางผืนธงจะมีเครื่องหมายดวงตราประจำจังหวัด มีลักษณะเป็นพระแท่นศิลาอาสน์มีมณฑปสี่เหลี่ยมครอบอยู่ สองข้างของมณฑปเป็นลวดลายกนกสีน้ำเงิน ด้านหน้ามณฑปมีรูปครุฑสีแดง ทั้งหมดบรรจุในกรอบวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 70 เซนติเมตร ด้านล่างมีตัวหนังสือชื่อจังหวัด เส้นรอบขอบวงกลมจะมีริ้วแถบของด้านนอกสุดเป็นสีเหลือง ขนาด 2 เซนติเมตร ริ้วแถบของด้านในเป็นสีแดงขนาด 1 เซนติเมตร ส่วนในกรอบตัวหนังสือชื่อจังหวัดพื้นสีเหลืองของสีแดงตัวหนังสือสูง 6 เซนติเมตร ปักสีแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 ดอกประดู่ ดอกไม้ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

ในราวปี พ.ศ. 2504 รัฐบาลใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรก ได้มีโครงการพัฒนาท้องถิ่นหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่เน้นเรื่องเศรษฐกิจในชุมชนเป็นหลักเพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาส่วนหนึ่ง จังหวัดจึงมีนโยบายให้หน่วยงานราชการทุกแห่งปลูกไม้ประดับและไม้ยืนต้นในพื้นที่ของส่วนราชการทุกแห่งและเสนอแนะให้ปลูกพันธุ์ไม้ชื่อ กัลปพฤกษ์และพันธุ์ไม้ประดับ 2 ประการ คือประเภทดอกสวยงาม และมีความแข็งแรงทนทานต่อดินฟ้าอากาศ ต้นกัลปพฤกษ์เป็นไม้เปลือกบางสู้ความแห้งแล้งไม่ได้ ตายไปเกือบหมด เหลือแต่ประดู่ จึงกำหนดให้เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดและดอกไม้ประจำจังหวัดในโอกาสนั้น

3.1.5 ต้นไม้ ต้นไม้ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

ต้นไม้ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ยืนต้นขนาดใหญ่ ต้นที่ยังอ่อนอยู่มีขน สูงได้ 50 เมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงรูปวงรีกว้าง กว้าง 6-50 เซนติเมตร ยาว 11-95 เซนติเมตร ดอกช่อขนาดใหญ่ ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบบริเวณปลายกิ่งกลีบดอกสีขาว เชื่อมติดกันเป็นหลอดสั้น ผลสดรูปค่อนข้างกลมมีขนละเอียดหนานุ่ม หุ้มด้วยกิบเลี้ยงที่ขยายตัว เป็นไม้คุณภาพดีของประเทศและมีราคาแพงใช้ในงานก่อสร้างและงานเฟอร์นิเจอร์ได้อย่างดี

3.1.6 คำขวัญจังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
“เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองลางสาดหวาน บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก”
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของจังหวัด

3.2.1 ที่ตั้ง

จังหวัดอุตรดิตถ์ตั้งอยู่ทางทิศเหนือตอนล่างของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 17 องศา 37 ลิปดา กับเส้นแวงที่ 100 องศา 05 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ โดยรถยนต์และประมาณ 491 กิโลเมตร และเส้นทางรถไฟ และรถโดยสาร และอาณาเขตที่ติดต่อกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียงดังนี้

แผนที่จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 3.2 แผนที่ จังหวัดอุตรดิตถ์

3.2.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดแพร่และน่าน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิจิตร โลก จังหวัดเลย และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดพิจิตร โลก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุโขทัย

ขนาดเนื้อที่ของจังหวัดอุตรดิตถ์มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 7,617 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,758,750 ไร่ สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 763 เมตร

3.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะประเทศของจังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีป่าไม้และแหล่งกำเนิดของลำห้วยลำธารต่างๆ ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำน่าน โดยเฉพาะทางส่วนเหนือของ อำเภอท่าปลา และอำเภอตรอน อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ และเมืองลับแลบางส่วนภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มบริเวณสองฝั่งแม่น้ำน่านลักษณะภูมิประเทศแบ่งได้ 3 ลักษณะคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1 เขตภูเขาและที่สูง อยู่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกของจังหวัด ในเขตอำเภอท่าปลา อำเภอเมือง อำเภอทองแสนขัน พื้นที่เป็นภูเขาสูง และป่าไม้ เป็นแหล่งน้ำลำธารไหลลงสู่แม่น้ำน่าน

2 เขตที่ราบระหว่างภูเขาและที่ราบเนินเขา เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากภูเขาลงมาบริเวณตอนกลางของจังหวัดประกอบด้วยที่ราบแคบๆ ระหว่างภูเขาและที่ราบเนินเขาตามแนวลำธารสายต่างๆ ในเขตอำเภอลับแล อำเภอเมือง และอำเภอทองแสนขัน

3 เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ เป็นที่ราบลุ่มทางตอนใต้ของจังหวัดบริเวณสองฝั่งแม่น้ำน่าน ในเขตอำเภอพิชัย อำเภอตรอน และทางตอนใต้ของอำเภอเมือง และอำเภอลับแล

3.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดอุตรดิตถ์เป็นภูเขา จึงทำให้อากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว โดยฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม จากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิประมาณ 35 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูฝน ในช่วงมิถุนายน – ตุลาคม 25 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน – ปลายเดือนกุมภาพันธ์ จากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดเอาความแห้งแล้ง และหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 15 -17 องศาเซลเซียส

3.2.5 การปกครอง

จังหวัดอุตรดิตถ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 65 ตำบล 468 หมู่บ้าน 2 เทศบาล 13 สุขาภิบาล ดังนี้

1. อำเภอ

- 1.1 อำเภอเมืองอุตรดิตถ์
- 1.2 อำเภอลับแล
- 1.3 อำเภอตรอน
- 1.4 อำเภอพิชัย
- 1.5 อำเภอท่าปลา
- 1.6 อำเภอน้ำปาด
- 1.7 อำเภอฟากท่า
- 1.8 อำเภอบ้านโคก
- 1.9 กิ่งอำเภอทองแสนขัน

2. เทศบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.1 เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ (อำเภอเมืองอุตรดิตถ์)
- 2.2 เทศบาลตำบลศรีพนมมาศ (อำเภอลับแล)

3. สุขาภิบาล

- 3.1 สุขาภิบาลตรอน (อำเภอตรอน)
- 3.2 สุขาภิบาลบ้านแก่ง (อำเภอตรอน)
- 3.3 สุขาภิบาลในเมืองพิชัย (อำเภอพิชัย)
- 3.4 สุขาภิบาลท่าสัก (อำเภอพิชัย)
- 3.5 สุขาภิบาลท่าปลา (อำเภอท่าปลา)
- 3.6 สุขาภิบาลน้ำปาด (อำเภอท่าปลา)
- 3.7 สุขาภิบาลฟากท่า (อำเภอฟากท่า)
- 3.8 สุขาภิบาลทุ่งยั้ง (อำเภอลับแล)
- 3.9 สุขาภิบาลร่วมจิต (อำเภอท่าปลา)
- 3.10 สุขาภิบาลหัวดง (อำเภอลับแล)
- 3.11 สุขาภิบาลบ้านด่านนาขาม (อำเภอเมือง)
- 3.12 สุขาภิบาลวังน้ำพี (อำเภอเมือง)
- 3.13 สุขาภิบาลกิ่งทองแสนขัน (กิ่งอำเภอทองแสนขัน)

3.2.6 แหล่งน้ำ

ประชากรโดยส่วนใหญ่ของจังหวัดอุตรดิตถ์ มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งอาศัยแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการทำเกษตรกรรมและการบริโภค ดังนี้

3.2.6.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ ในจังหวัดอุตรดิตถ์มีแหล่งน้ำที่สำคัญ 3 แห่งคือ

1 แม่น้ำน่าน ต้นน้ำอยู่อำเภอจริม ไหลผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ที่อำเภอท่าปลาลงมาทางตอนใต้ของจังหวัด โดยไหลผ่านอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอตรอนและอำเภอพิชัย ไปสู่จังหวัดอุตรดิตถ์รวมความยาวของแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ประมาณ 160 กิโลเมตร แม่น้ำสายนี้เปรียบเสมือนเส้นโลหิตใหญ่ของประชาชนในจังหวัด ประชาชนอาศัยน้ำจากแม่น้ำน่านนี้เป็นหลักในการเกษตรกรรมและบริโภค ซึ่งมีน้ำตลอดปี

2 แม่น้ำปาด ต้นน้ำอยู่ที่ประตูน้ำลอบม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก ไหลผ่านอำเภอฟากท่า อำเภอน้ำปาด และไหลลงสู่แม่น้ำน่านที่บ้านปากปาด ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด เป็นแม่น้ำที่ประชาชนในอำเภอบ้านโคก อำเภอฟากท่าและอำเภอน้ำปาดอาศัยปลูกพืชไร่ได้มาก โดยเฉพาะในฤดูแล้ง

3 คลองตรอน น้ำเกิดจากภูเมียง ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด ไหลผ่านอำเภอตรอน ลงสู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 แม่น้ำที่บ้านแก่ง อำเภอตรอน เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของประชาชนในอำเภอตรอนได้อาศัยปลูก
 ไม้วากรณิโตๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดเปลี่ยนมือหา และต่อมาข้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 ขำวนาปรังและพืชไร่อื่นๆ อีกมากในฤดูแล้ง แต่มีบางตอนที่คืนเงิน

3.2.6.2 ป่าไม้ จังหวัดอุดรดิตถ์มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งสิ้น 4,023.133 ไร่ หรือร้อยละ 84.54 ของพื้นที่ทั้งสิ้นของจังหวัด แยกเป็นป่าสงวนแห่งชาติ 13 ป่า รวมทั้งสิ้น 3,232.944 ไร่ จากจำนวนป่าไม้ทั้งสิ้นที่กล่าวมานั้นปรากฏว่าสภาพป่าไม้ในปัจจุบันถูกราชการบุกรุกทำลายเพื่อใช้เป็นพื้นที่การเกษตรเป็นจำนวนมาก คาดว่ามีเนื้อที่ป่าที่ถูกทำลายไปแล้วประมาณ 1,978,758 ไร่ คงเหลือพื้นที่ป่าไม้ในปัจจุบัน ประมาณ 204,375 ไร่ หรือร้อยละ 41.73 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด

3.2.6.3 ธรณีวิทยา สภาพธรณีวิทยาทั่วไปของจังหวัดอุดรดิตถ์ บริเวณทางทิศเหนือของอำเภอเมือง อำเภอลับแล และบางส่วนของอำเภอดอนสวรรค์ เป็นหินดินดาน โดยเฉพาะส่วนที่ติดต่อกับเขตกับเขตจังหวัดแพร่บริเวณเขาเพลิง หินดินดานนี้มีการพังทลายตัวง่าย ทำให้เกิดดินที่ละเอียด

ส่วนบริเวณอำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอฟากท่า และบางส่วนของอำเภอเมือง ส่วนใหญ่เป็นดินควอชไซต์เกิดขึ้นเป็นแนวอยู่ทั่วไป หินเหล่านี้เมื่อผุพังทลายตัว จะให้เนื้อดินหยาบและมักจะพบเศษหินปะปนอยู่ในชั้นดิน นอกจากนี้ยังมีพวกหินแกรนิต หินแอนดีไซต์ หินปูน และหินแกรนิต ไดโอไรท์เกิดขึ้นเป็นหย่อมๆ

ส่วนบริเวณตอนใต้ของอำเภอลับแลและอำเภอเมืองบางส่วนของบริเวณทางทิศตะวันตกของอำเภอดอนสวรรค์และอำเภอพิชัยทั้งหมด เป็นที่ราบลุ่มบริเวณชายฝั่งฟากทำน่านานมีเนื้อดินละเอียดเกิดจากตะกอนแม่น้ำและเป็นดินลี้กมา

ลักษณะดินของจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นดินประเภทดินแดงเขตร้อน แบ่งลักษณะได้ 3 ประเภทตามลักษณะภูมิประเทศ

3.2.6.4 ดินตะกอนลุ่มแม่น้ำ บริเวณแม่น้ำน่านทั้งองฝั่งและบริเวณทิศตะวันออกของแม่น้ำน่าน ทั้งหมดได้แก่เขตอำเภอเมือง อำเภอดอนสวรรค์ และอำเภอพิชัย สภาพดินในบริเวณนี้เหมาะในการเพาะปลูกพืช โดยทั่วไปทุกชนิด เช่น อ้อย ข้าว ข้าวโพด ถั่ว เป็นต้น นอกจากนี้บริเวณน้ำปาดยังมีดินตะกอนลุ่มแม่น้ำจากแม่น้ำปาด แต่สภาพดินเป็นกรวดทรายและดินแดง ทำให้บริเวณนี้มีประชาชนอยู่ทำมาหากินน้อย ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูกมีน้ำปาด ได้แก่ หัวหอม หัวกระเทียม ข้าวเหนียว

3.2.6.5 ดินที่ลาดชันบนดิน ดินที่ลาดชันบนดินได้แก่อำเภอฟากท่า อำเภอน้ำปาด และอำเภอลับแล นิยมทำพืชไร่เกิดปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย และการพังทลายทางป่าบางแห่งปลูกผลไม้ได้ผลดี มาก เช่น อำเภอลับแล ผลไม้ที่ขึ้นชื่อได้แก่ ลำสาดี ทุเรียน

3.2.6.6 ดินภูเขา ดินภูเขา ได้แก่บริเวณทางตอนเหนือและตะวันตก ซึ่งพื้นที่เต็มไปด้วยป่าเขา เมื่อภูเขาเกิดการกัดเซาะพังทลายสภาพเป็นดินสะสมอยู่ในบริเวณใกล้เคียง หรือถูกน้ำพัดพาไปยังสถานที่ต่างๆ บริเวณที่มีลักษณะดินดังกล่าว ได้แก่ อำเภอฟากท่า และอำเภอน้ำปาด

3.2.7 ทรัพยากรแร่ธาตุ จังหวัดอุดรดิตถ์มีแร่ธาตุอันเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 1. แร่พลวง พบมากที่อำเภอฟากท่า และอำเภอน้ำปาด
 2. แร่เหล็ก พบมากที่อำเภอเมือง และอำเภอลับแล

4. แร่ยิปซัม พบมากที่อำเภอเมือง อำเภอน้ำป่าด
5. แร่ใยหิน พบมากที่อำเภอเมือง อำเภอลับแล และอำเภอท่าปลา
6. แร่ดินขาว พบมากที่อำเภอเมือง
7. แร่ทัลค์ พบมากที่อำเภอเมือง อำเภอลับแล และอำเภอท่าปลา
8. นอกจากนี้ยังมีแร่โมนาไซต์ แร่สังกะสี แร่ตะกั่ว แร่ฟลูออไรท์ และแร่โครไมท์

แร่ที่เคยนำมาใช้ประโยชน์แล้วได้แก่ แร่ใยหิน แร่ทองแดง แร่ดินขาว และแร่โครไมท์ แต่ยังมีได้มีการนำมาใช้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดเงินทุนและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมดังกล่าว

3.2.8 การคมนาคม

จังหวัดอุตรดิตถ์มีการคมนาคมทางบกในการติดต่อระหว่างจังหวัด และภายในจังหวัดได้แก่โดยทางรถยนต์ และรถไฟ ไปมาที่สะดวก จังหวัดอุตรดิตถ์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 491 กิโลเมตร

ทางรถไฟ จากสถานีรถไฟหัวลำโพง มีรถไฟไปอุตรดิตถ์ทุกวัน วันละหลายเที่ยวจากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ มาตามเส้นทางสายเหนือ ผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ มีสถานีรถไฟ 3 สถานี คือ สถานีอุตรดิตถ์ สถานีชุมทางศิลาอาสน์ และสถานีท่าเสา จากจังหวัดอุตรดิตถ์สามารถเดินทางโดยรถไฟต่อไปยังจังหวัดเชียงใหม่ได้

ทางรถยนต์ การเดินทางโดยรถยนต์สามารถไปได้ 2 ทาง คือรถกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 32 ผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท เข้านครสวรรค์แล้วใช้เส้นทาง 11 เข้าพิษณุโลก แล้วเดินทางตามเส้นทางหมายเลข 11 ถึง จังหวัดอุตรดิตถ์ อีกเส้นทางหนึ่งคือ กรุงเทพฯ ไปสิงห์บุรี แล้วใช้เส้นทางสายอินทร์บุรี - ดากฟ้า ทางหลวงหมายเลข 11 จนถึงทางหลวงหมายเลข 12 (พิษณุโลก - หล่มสัก) เลี้ยวซ้ายไปอีก 8 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหมายเลข 11 จนถึง จังหวัดอุตรดิตถ์

ทางรถโดยสาร จากสถานีขนส่งสายเหนือ มีรถยนต์โดยสารจากกรุงเทพฯ เข้าสู่จังหวัดอุตรดิตถ์ทุกวัน วันละหลายเที่ยว

ทางเครื่องบิน จากกรุงเทพฯ ถึงพิษณุโลก ใช้เวลาประมาณ 45 นาที แล้วเดินทางต่อโดยรถยนต์จากพิษณุโลกถึงอุตรดิตถ์ ระยะทาง 108 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง มีเที่ยวบินทุกวัน

3.3 การศึกษาที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโครงการ

3.3.1 สถานที่ตั้ง

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่บนถนนสำราญริน ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 3.3 ถนน ศิลาอาสน์- ถนนสำราญริน

3.3.2 สภาพแวดล้อมของโครงการ

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง ด้านหน้าทิศตะวันออกของ โครงการเป็นแหล่งชุมชน และมีถนนตัดผ่านด้านหน้าโครงการ ด้านข้างของโครงการติดกับสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ในปัจจุบัน

3.3.3 การเข้าสู่โครงการ

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงโครงการดังนี้คือ

รถโดยสาร จากอำเภอพิชัย – อำเภอเมือง 1 กิโลเมตร เข้าถนนสำราญริน – ถนนแท่นศิลาอาสน์

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ – จังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณ 491 กิโลเมตร เข้าถนนสำราญริน – ถนนแท่นศิลาอาสน์

รถไฟ จากหัวลำโพง - สถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ เดินทางขวาประมาณ 100 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่3.4 แสดงแผนที่ทางเข้าสู่ อาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิกัดและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว

3.3.4 สถานที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งโครงการ อาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิกัดและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนสำราญริน ตำบล ท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง ด้านหน้าทิศตะวันออกของโครงการเป็นแหล่งชุมชน และมีถนนตัดผ่านด้านหน้าโครงการ ด้านข้างของโครงการติดกับสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ในปัจจุบัน

อาณาเขตติดต่อกับโครงการ

ทิศเหนือจรด	ติดต่อกับ	สถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ ถนนสำราญริน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ถนนบรมอาสน์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ถนนเปรมฤดี
ทิศตะวันตกติด	ติดต่อกับ	สถานีรถไฟอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษายาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น สิ่งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ดูแลโครงการและข้อมูลเชิงลึกของเอกสารนี้อาจมีข้อผิดพลาดได้
ภาพที่3.5 แสดงที่ตั้งโครงการ อาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิกัดและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว

ภาพที่3.6 ด้านทิศเหนือจรดกับสถานีรถไฟจังหวัดอุดรดิตถ์ ถนนสำราญรินทร์

ภาพที่3.7 ด้านทิศใต้จรดกับถนนบรมอาสน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 3.8 ด้านทิศตะวันออกจรด กับถนนเปรมฤดี
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.9 ด้านทิศตะวันตกติดกับสถานีรถไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

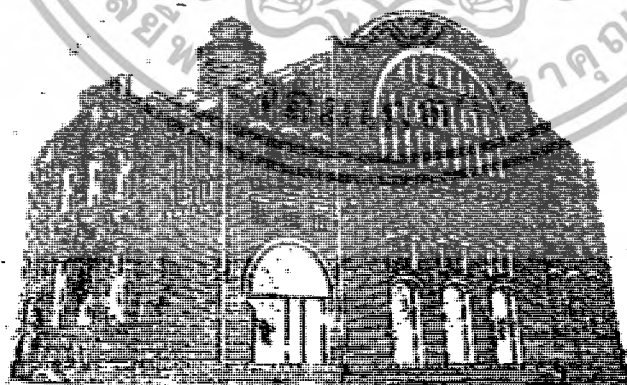
3.4 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายนอก-ภายใน

ลักษณะอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว เป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (Modern style) ที่ปฏิเสธการลอกเลียนแบบอาคารรูปแบบโบราณ ในการออกแบบนั้นนิยมสะท้อนความงามของอาคารออกมาจากประโยชน์ใช้สอย โครงสร้าง และวัสดุ นอกจากนี้ อาคารหลังนี้ยังมีลักษณะ “สากล” ของสถานีรถไฟ แสดงให้เห็น โดยการออกแบบผนังอาคารด้านหลังให้เป็นรูปหลังคาโค้งเลียนแบบหลังคาโค้งและหน้าค่างวงโค้งประทุนของสถานีรถไฟในยุโรป

3.4.1 สภาพอาคารเดิม

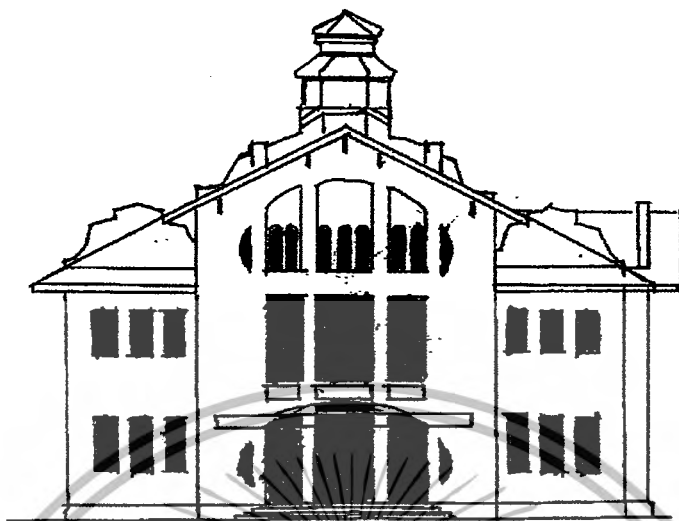

ภาพที่ 3.10 ลายเส้น 1 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2453 (มองจากถนน) ภาพสันนิษฐานจากแบบของ คาร์ล คีอหริง (ออกแบบ ค.ศ.1908/พ.ศ. 2451) เขียน โดย พันย์ สิริเกียรติกุล

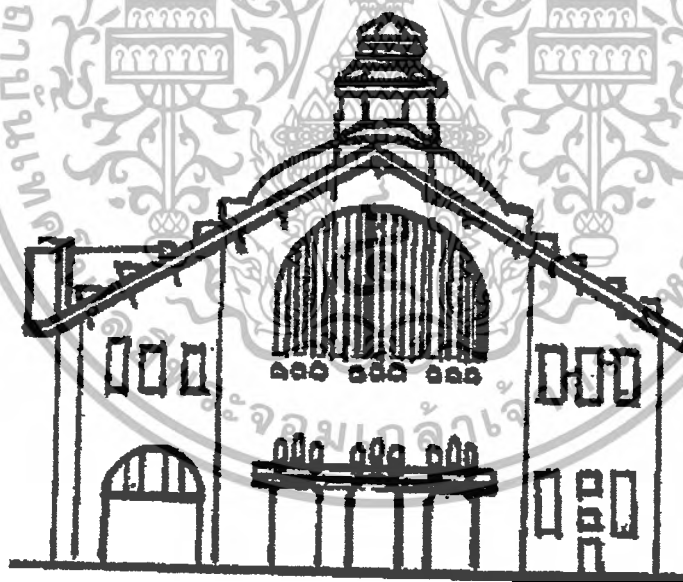

ภาพที่ 3.11 ลายเส้นที่ 2 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2453 (มองจากทางรถไฟ) ภาพสันนิษฐานจากแบบของ คาร์ล คีอหริง (ออกแบบ ค.ศ.1908/พ.ศ. 2451) เขียน โดย พันย์ สิริเกียรติกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

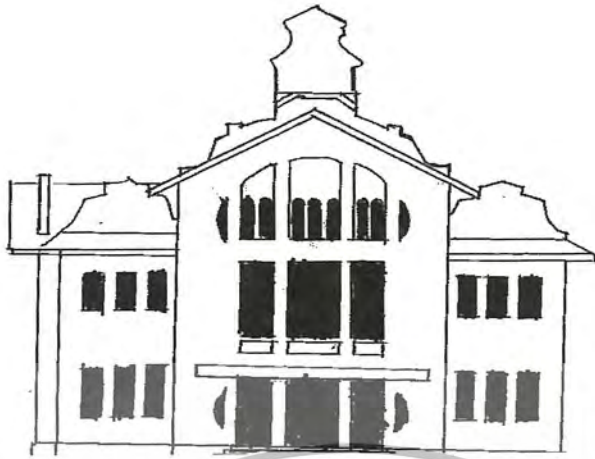

ภาพที่ 3.12 ดายเส้นที่ 3 รูปด้านหน้า แบบแก้ไขสถานียรดไฟอูครคิตต์ สถาปนิก: เอ. ริกาซซี
ไม่ระบุศักราช

ภาพที่ 3.13 ดายเส้นที่ 4 ด้านหลัง แบบแก้ไขสถานียรดไฟอูครคิตต์ สถาปนิก: เอ. ริกาซซี
ไม่ระบุศักราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.14 ลายเส้นที่ 5 ด้านหน้าแบบ แก้วไขสถานีรถไฟอุตรดิตถ์ สถาปนิก: เอ. ริกาซซี
ไมระบุศกราช

ภาพที่ 3.15 ลายเส้นที่ 6 ด้านหลัง สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ จากชุดแบบ “ปัจจุบัน” ดำรงโดยสถาปนิก ม.จ.
ไวฒนยากร วรารธรรม และคณะ (พ.ศ. 2475)

ภาพที่ 3.16 แสดงภาพอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพินิจภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การจัดวาง (Planning)

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว เป็นการจัดแสดงในส่วนของข้อมูลท้องถิ่นประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

รูปแบบ เป็นอาคาร คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น อาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นอาคาร ลักษณะของการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (Modern style)

สี ลักษณะสีที่ใช้โดยรวมเป็นสีครีมกับน้ำตาล

หลังคา : สีนํ้าเงิน

ผนัง : ภายในและภายนอกสีครีม

พื้น : สีนํ้าตาล

วัสดุ วัสดุทั่วไปเป็นวัสดุที่ใช้ภายในประเทศทั้งหมดดังนี้

หลังคา : กระเบื้องหลังคาซีแพค โมเนียร์

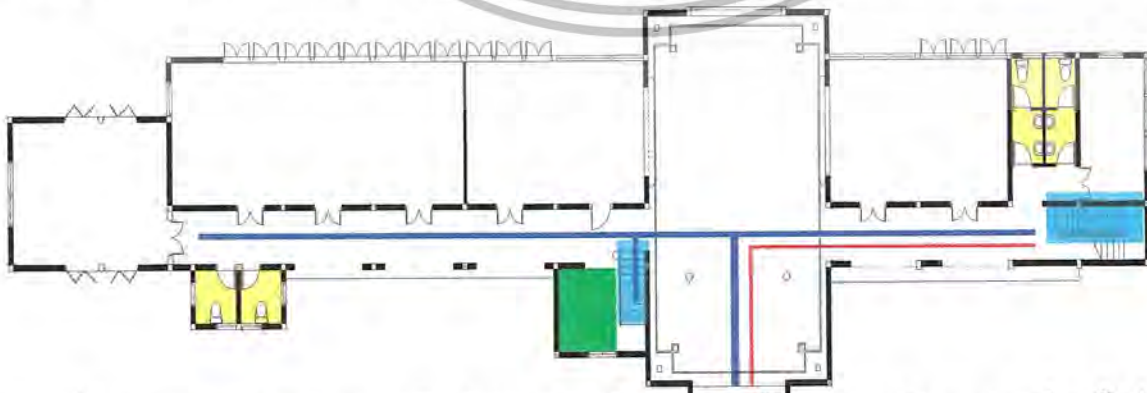
ผนัง : ก่ออิฐฉาบปูนเรียบ

พื้น : ปูนเรียบ, ไม้

ระบบสัญญาณภายในอาคาร บันได

แผนผังอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ชั้นที่ 1

ประกอบด้วย โถงต้อนรับ, โถงทางเดิน, ส่วนขายของที่ระลึก, ส่วนจัดแสดง, ส่วนพักผ่อน พื้น – ปูนเรียบ, ไม้, ผนัง – ก่ออิฐฉาบปูนเรียบ, เพดาน – ยิปซัมบอร์ด

ภาพที่ 3.17 แสดงแผนผังอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ชั้นที่ 1

ส่วนโครงสร้างที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

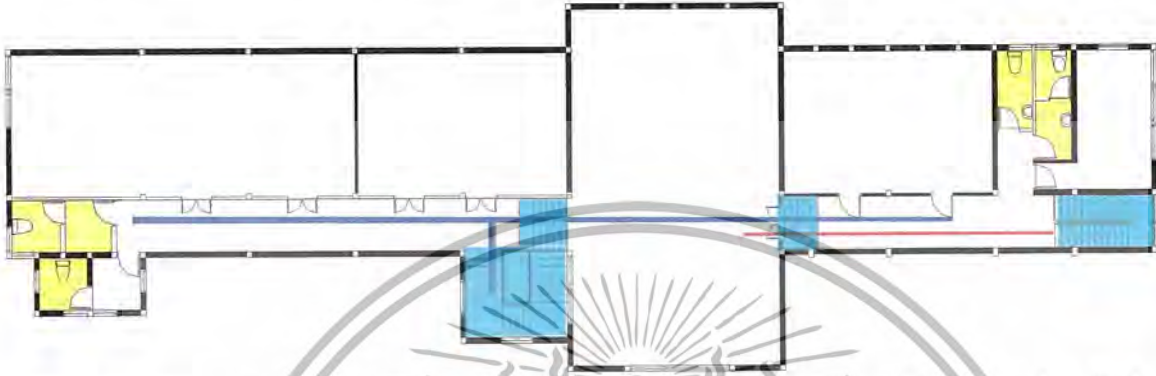
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องน้ำ
- ระบบทางสัญญาณ

- ทางสัญญาณหลัก
- ทางสัญญาณรอง

แผนผังอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ชั้นที่ 1

ประกอบด้วย โถงทางเดิน, ส่วนจัดแสดงชั่วคราว, ส่วนจัดแสดงถาวร, ส่วนสำนักงาน
พื้น – ไม้, ผนัง – ก่ออิฐฉาบปูนเรียบ, เพดาน – ยิปซัมบอร์ด

ภาพที่ 3.18 แสดงแผนผังอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ชั้นที่ 2

ส่วนโครงสร้างที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

■ ห้องน้ำ

■ ระบบทางสัญจร

ทางสัญจรหลัก

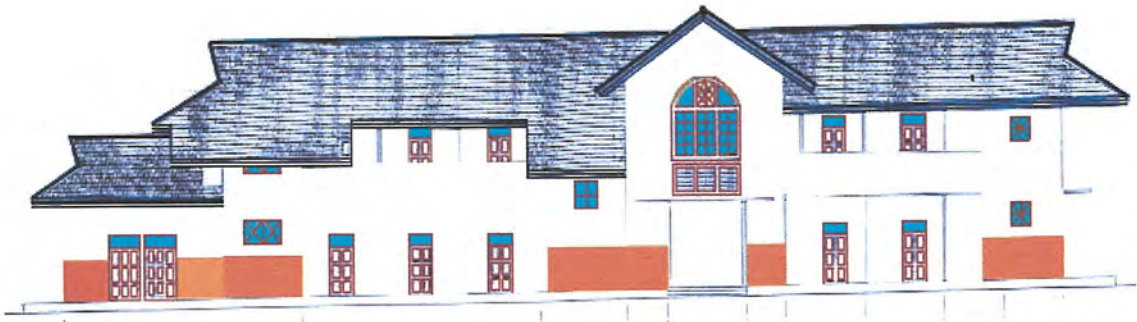
ทางสัญจรรอง

ทางสัญจรภายในอาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. โถงทางเข้าสามารถเข้าได้ 1 ทางด้านหน้าของโครงการคือทางทิศตะวันออก
2. ส่วนทางสัญจรแยกเป็น 2 ส่วนคือ ทางเดินสำหรับบุคคลทั่วไป และเจ้าหน้าที่
3. บันได เป็นทางเชื่อมระหว่างชั้น 1 และชั้น 2 ขึ้นลงทั้งหมด 2 ทาง โดยบันไดหลักจะอยู่ด้านหน้า

ของ โถงทางเข้า 1 ทาง และบันไดอยู่ทางด้านทิศเหนือ 1 ทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.19 รูปด้านทางตะวันออก
ผนัง-คอนกรีต ,ประตู-ประตูไม้สำเร็จรูป,กระฉก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

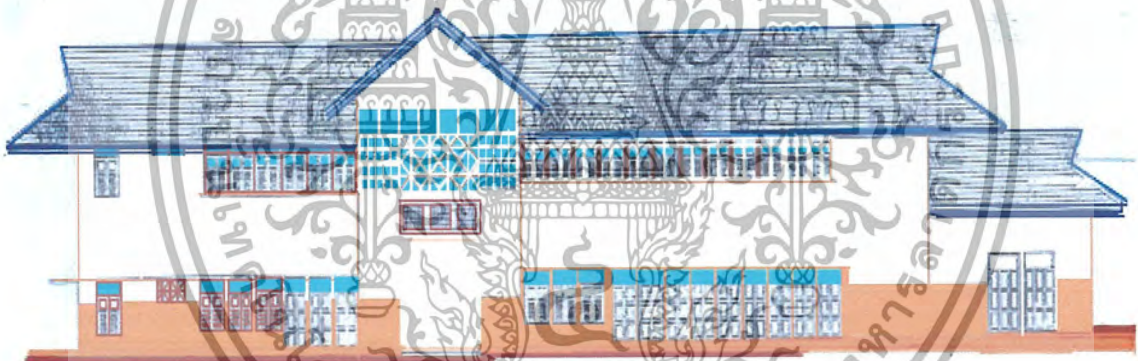

ภาพที่ 3.20 รูปด้านทางทิศเหนือ
ผนัง-คอนกรีต ,ประตู-ประตูไม้สำเร็จรูป,กระฉก,หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

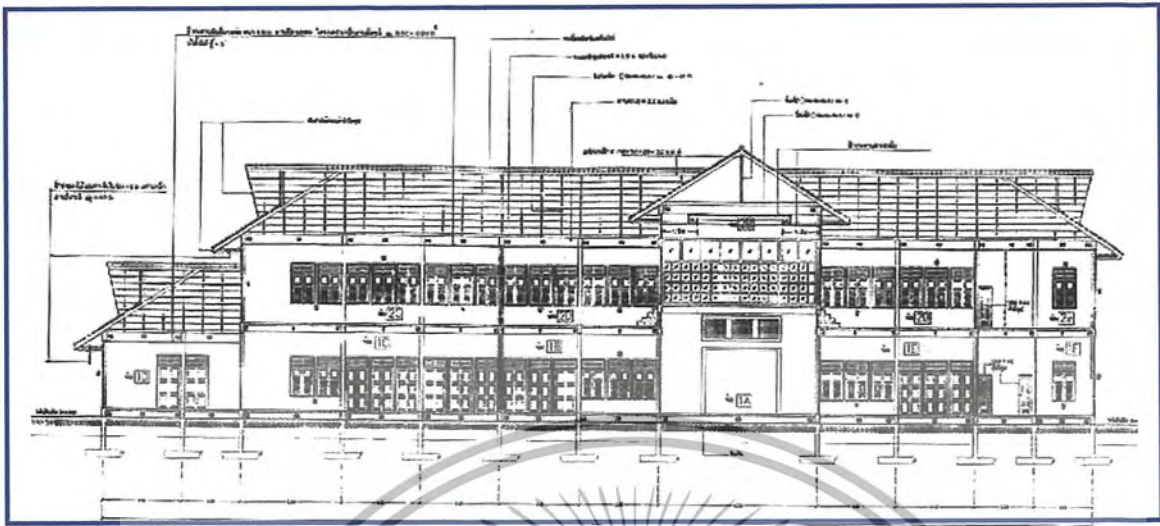

ภาพที่3.21 รูปด้านทางทิศใต้
ผนัง-คอนกรีต, ประตู-ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

ภาพที่3.22 รูปด้านทางทิศตะวันตก

ผนัง-คอนกรีต, ประตู-ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.23 รูปตัดอาคาร โครงสร้างพื้นเสาและคาน

ภาพที่ 3.24 ส่วนโถงทางเข้า ทางเข้าหลัก

ผนัง - คอนกรีต, พื้น - ปูนเรียบ, ประตู - ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.25 ส่วนต้อนรับ

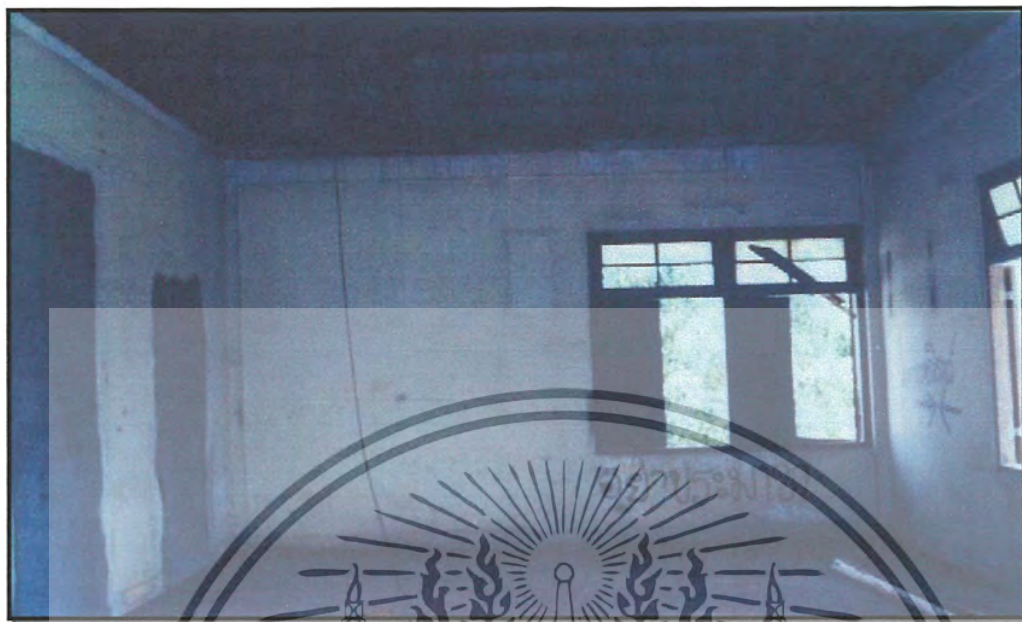
ผนัง – คอนกรีต, พื้น – ปูนเรียบ, ประตู – ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

ภาพที่ 3.26 ส่วนจัดนิทรรศการถาวร

ผนัง – คอนกรีต, พื้น – ปูนเรียบ, ประตู – ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

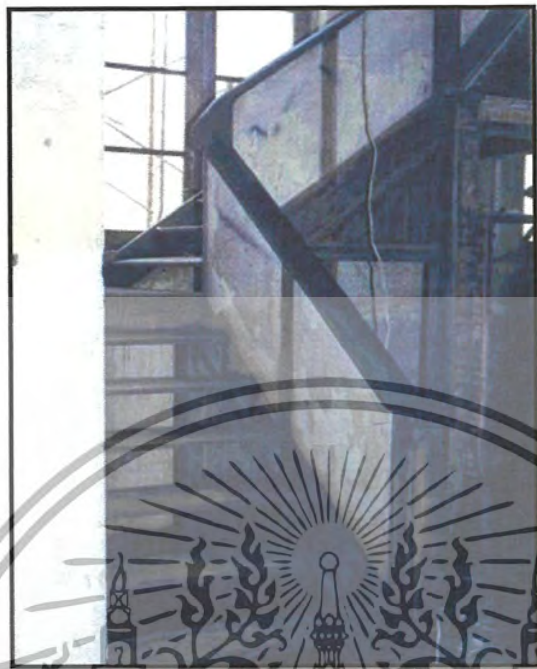

ภาพที่ 3.27 ส่วนจำหน่ายของที่ระลึก
ผนัง - คอนกรีต, พื้น - ปูนเรียบ, ประตู - ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

ภาพที่ 3.28 ส่วน ทางเดินขึ้นลงระหว่างชั้น 1 และชั้น 2 ด้านทิศเหนือ

ผนัง - คอนกรีต, พื้น - ปูนเรียบ, ประตู - ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนการ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่3.29 ส่วน ทางเดินขึ้นลงระหว่างชั้น 1 และชั้น2 ด้านทิศตะวันออก
ผนัง -คอนกรีต, พื้น - ไม้, ประตู - ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

ภาพที่3.30 ส่วน โถงชั้นบนเป็นส่วนจัดแสดง

ผนัง -คอนกรีต, พื้น - ไม้, ประตู - ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.31 ส่วนชั้นบนเป็นส่วนจัดแสดง
ผนัง - คอนกรีต, พื้น - ไม้, ประตู - ประตูไม้สำเร็จรูป, กระจก, หน้าต่าง - หน้าต่าง ไม้สำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การศึกษาการแบ่งส่วนและการบริหารของโครงการ

3.6.1 ศึกษาสายงานการบริหาร

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารงานภายใน ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้ สายงานบริหารสามารถแบ่ง 4 ประเภทได้แก่

1. ส่วนบริหารสาธารณะ

- ส่วนสาธารณะ
- โถงทางเข้า
- โถงต้อนรับ

2. ส่วนงานบริหารทางการศึกษา

- ให้ข้อมูลทางการศึกษาและการนำชมพิพิธภัณฑ์

3. ส่วนงานเก็บรวบรวมข้อมูลและซ่อมแซม

- ฝ่ายงานอนุรักษ์
- ฝ่ายเทคนิค

4. ส่วนพิพิธภัณฑ์

- ส่วนนิทรรศการชั่วคราว
- ส่วนนิทรรศการถาวร

องค์ประกอบ 4 ส่วนของโครงการ สามารถนำมากำหนดประกอบย่อยในโครงการโดยใช้หลัก 3 ประการคือ

1. กำหนดองค์ประกอบหลัก
2. กำหนดความต้องการพื้นฐาน
3. กำหนดนโยบายและการบริหาร

3.6.2 รายละเอียดประกอบของโครงการ

1. ส่วนบริการสาธารณะ

เป็นส่วนจัดให้ความสะดวกในการเข้าใช้โครงการของประชาชนกับผู้ใช้ทั่วไป

2. โถงทางเข้า

เป็นส่วนแรกในการติดต่อ เพื่อรับข่าวสารข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นส่วนที่ควบคุมทางสัญจรของผู้ใช้โครงการ ก่อนที่จะเข้าสู่บริการอื่นๆ ของโครงการ ควรเป็นที่สังเกตได้ง่าย และชัดเจนเมื่อมองจากภายนอกเป็นส่วนที่ควรใกล้กับทางเข้า และส่วนบริการจอดรถ เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้โครงการ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงกับส่วนบริการอื่นๆ ได้ง่ายซึ่งส่วนนี้จะประกอบด้วย

- ที่พักรถ

- ห้องน้ำ, ห้องส้วม
- โทรศัพท์สาธารณะ
- แผนผังแสดงส่วนต่างๆ
- ยามรักษาความปลอดภัย
- บริการฝากของ

ส่วนที่จอดรถ จัดบริเวณที่จอดรถเฉพาะเพื่อมิให้มีการสัญจรของรถยนต์ที่ปะปนกับทางสัญจรของผู้ใช้บริการและต้อง อยู่ใกล้บริเวณทางเข้าเพื่อสามารถขนถ่ายผู้ให้บริการเข้าสู่โครงการ ที่จอดรถจะอยู่ในส่วนที่ไม่รบกวนส่วนอื่นๆ เช่น ส่วนนิทรรศการ เพื่อความเงียบของโครงการ เป็นการสะดวกของการศึกษาข้อมูลของท้องถิ่นในตัวอาคาร

- ที่จอดโดยสารขนาดใหญ่
- ที่จอดรถสำหรับประชาชน
- ที่จอดรถเจ้าหน้าที่

3. ส่วนสำนักงาน

เป็นส่วนของเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน โครงการ ควรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถ ติดต่อกับส่วนของที่จอดรถของเจ้าหน้าที่โครงการและอยู่ใกล้กับประตูทางเข้า เฉพาะเจ้าหน้าที่และสามารถติดต่อกับส่วนบริการอื่นๆของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว จะมีส่วนประกอบดังนี้

ฝ่ายบริหารประกอบด้วย

- ห้องผู้อำนวยการ
- ส่วนบริหารทั่วไป

ฝ่ายบริการศึกษา

- ส่วนบริการศึกษาและเข้าชม
- ฝ่ายเก็บรวบรวมผลและซ่อมแซม
- งานภัณฑารักษ์
- งานโสตทัศนกรรม
- ส่วนบริการด้านการศึกษา

4. ส่วนบริการด้านการศึกษา

เป็นส่วนที่ให้ความรู้แก่ผู้เข้าชม นักเรียน นักศึกษาและประชาชนที่สนใจทั่วไป

- จัดบรรยายเป็นส่วนๆ

5. ส่วนเก็บรวบรวมและซ่อมแซม

เป็นส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่เทคนิคและอนุรักษ์ ควรอยู่ใกล้กับส่วนนิทรรศการเพราะ

เนื่องจากต้องทำงานเชื่อมโยงกัน ตลอดเวลา

6. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

เป็นองค์ประกอบหลักในการให้บริการของโครงการ ควรอยู่ในส่วนที่เข้าถึงได้สะดวก จากทางเข้าซึ่งมีส่วนประกอบของรายละเอียดดังนี้

- ส่วนนิทรรศการถาวร เป็นส่วนที่สำคัญควรอยู่ที่เงียบเพื่อให้ผู้เข้าชม ได้เกิดสมาธิในการชมนิทรรศการ

- ส่วนนิทรรศการชั่วคราว เป็นส่วนที่มีการจัดแสดงและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจึงต้องการพื้นที่ใช้สอย ที่มีลักษณะ โปร่ง เพื่อสะดวกในการจัดแสดงและการคัดแปลงพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 หัวข้อในการจัดนิทรรศการ

การจัดแสดงเนื้อหาในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ใช้การกำหนดหัวเรื่องจากอาคารศูนย์ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธาเป็นหลัก โดยการกำหนดเนื้อหาการจัดแสดงของโครงการมาเป็นแนวทางในการจัดหัวข้อจัดแสดง โดยเริ่มจากการศึกษาโครงการค้นคว้าหาข้อมูลมาอ้างอิงประกอบ จึงได้เป็นแนวทางดังนี้

- ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม
- ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นในเมืองอุดรดิตถ์
- ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิตถ์
- ส่วนจัดแสดงที่ 4 ขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อทางศาสนา
- ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุดรดิตถ์
- ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์

ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

วัตถุประสงค์

เป็นการนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับก่อนประวัติศาสตร์- สมัยก่อนต้นรัตน โกสินทร์ในแต่ละสมัยที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมต่าง โดยแบ่งหัวข้อย่อยจัดแสดงดังนี้

หัวข้อย่อยที่ 1.1 เมืองอุดรดิตถ์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

วัตถุประสงค์

เป็นการนำเสนอเรื่องราวในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยมีหลักฐานการค้นพบวัตถุก่อนประวัติศาสตร์ คือกลองมโหระทึกสมัยก่อนประวัติศาสตร์และปราสาทหินตั้งนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าวัตถุสองสิ่งนี้ มีคนเคยอาศัยอยู่มาก่อนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์

หัวข้อย่อยที่ 1.2 เมืองอุดรดิตถ์สมัยสุโขทัย

วัตถุประสงค์

เป็นการแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับเมืองอุดรดิตถ์สมัยสุโขทัยบริเวณที่มีความเก่าแก่และน่าจะเป็นชุมชนสมัยแรกได้แก่ เวียงเจ้าเงาะ สร้างขึ้นก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 และความเป็นมาของเมืองทุ่งยัง จากศิลาจารึกหลักที่ 38 ซึ่งจารึกเมื่อปี พ.ศ. 1940 ในเมืองฝางปรากฏชื่ออยู่ในศิลาจารึกหลักที่ 2 -3 โดยปรากฏหลักฐานด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรมอยู่ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อย่อยที่ 1.3 เมืองอุตรดิตถ์สมัยอยุธยา

วัตถุประสงค์

เป็นการแสดงเรื่องในสมัยราชอาณาจักรอยุธยา มีชุมชนอยู่กันอย่างหนาแน่นมั่นคง อยู่บริเวณที่ราบแถบปากคลองโพ ชาวลุ่มแม่น้ำภาคกลางเรียกว่าชาวเหนือ มาตั้งแต่ต้นสมัยอยุธยา อุตรดิตถ์เป็นชุมทางการเดินทางไปมาระหว่างภาคกลางกับภาคเหนือ จึงเปรียบเสมือนประตูสู่ล้านนา และกลายเป็นเมืองหน้าด่าน และย่านการค้าที่สำคัญ ประมาณปี พ.ศ. 2006 ได้มีการอพยพของคนกลุ่มไท - ยวน จากเชียงแสนเข้ามายังบริเวณเมืองลับแล

หัวข้อย่อยที่ 1.4 สมัยธนบุรีและต้นรัตนโกสินทร์

วัตถุประสงค์

เป็นการนำเสนอเรื่องราวในสมัยธนบุรีและต้นรัตนโกสินทร์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2369 - 2510 แสดงถึงความสำคัญของเมืองอุตรดิตถ์ ได้มีการตั้งถิ่นฐานอีกหลายแห่งด้านการคมนาคมขนส่งทางเรือด้านค้าขายทางน้ำมีมากยิ่งขึ้น ได้สร้างทางรถไฟสายเหนือผ่านเมืองอุตรดิตถ์ ทำให้อุตรดิตถ์มีบทบาทโดดเด่นเหมือนเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต คือ เป็นชุมทางคมนาคม และการค้าขาย และมีการสร้างเขื่อนสิริกิติ์

ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์

เป็นการนำเสนอเรื่องราวและสถานที่ท่องเที่ยวทางอาคารสถาปัตยกรรมต่างที่สำคัญต่อจังหวัดอุตรดิตถ์ ประติมากรรม จิตรกรรม เครื่องถ้วยชาม เครื่องปั้นดินเผา เช่น หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์ วัดคอนสัก วัดทุ่งยั้ง วัดใหญ่ วัดธรรมธิปไตย วัดท่าถนน

- 2.1 หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.2 วัดท่าถนน
- 2.3 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์
- 2.4 วัดธรรมมาธิปไตย

ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้ทราบถึงวีรกรรมของบุคคลสำคัญที่มีต่อเมืองอุตรดิตถ์ ที่เป็นผู้ก่อตั้งอีกหลายบุคคลด้วยกัน โดยได้แบ่งหัวข้อ 7 หัวข้อดังนี้

- 3.1 พระยาพิชัยดาบหัก
- 3.2 พระศรีพนมมาศ
- 3.3 พญาปาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 (เซช กัดปัลยามิตร)

3.6 พระบาทศิรี

3.7 ชุนศรีศรากร

หัวข้อจัดแสดงที่ 4 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

วัตถุประสงค์

เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับประเพณีต่างๆในเมืองอุตรดิตถ์และกลุ่มชนลุ่มแลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นๆ ถือได้ว่าสืบเนื่องต่อกันมาช้านาน จึงกลายเป็นเอกลักษณ์ของชาติ บางทีก็มีการเปลี่ยนแปลงปรับให้เหมาะสมกับกาลสมัย เช่น ประเพณีถวายพระเพลิงบรมศพจำลองของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเพณีเทศมหาชาติ

4.1 ประเพณีไหว้พระแท่นศิลาอาสน์

4.2 ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง

4.3 ประเพณีแห่เจ้าแม่ทับทิม

4.4 ประเพณีไหลเรือเทียน

4.5 ประเพณีแห่ดอกไม้

ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์

5.1 กลุ่มวัฒนธรรมล้านนา

5.2 กลุ่มชนกับลำน้ำ่าน

5.3 การเล่นพื้นบ้าน

5.4 ของดีเมืองอุตรดิตถ์

ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

วัตถุประสงค์ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อันเป็นมรดกที่สั่งสมของสังคมและเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นมา แนวคิดกิจกรรมและรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

6.1 เครื่องจักรสาน

6.2 ผ้าลายตีนจก

6.3 เครื่องปั้นดินเผา

6.4 ไม้กวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นที่มิได้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.6 แผนไทยโบราณ

ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์

เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในสถานที่ต่างๆ โดยได้แบ่งเป็น 3 หัวข้อดังนี้

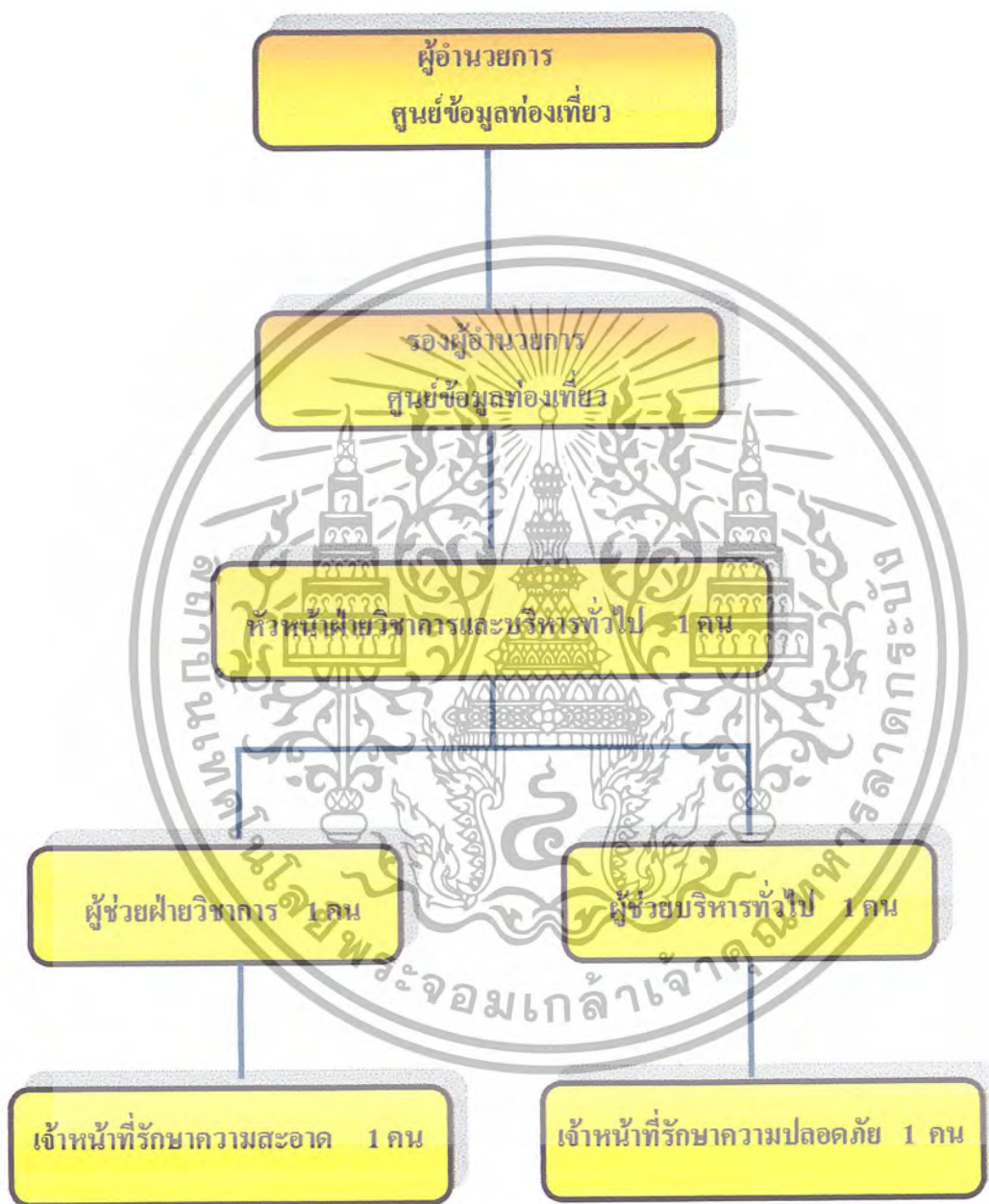
- 7.1 เทียวเมืองพระยาพิชัย
- 7.2 วิถีอันสงบงามในเมืองลับแล
- 7.3 ชมไพรบนเส้นทางสายธรรมชาติ

สรุป การนำวัตถุมาใช้จัดแสดง

จากรายละเอียดหัวข้อจัดแสดงทั้ง 10 หัวข้อที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นวัตถุที่ต้องสร้างขึ้นเพื่อนำมาจัดแสดงทั้งหมด โดยจำแนกวัตถุพร้อมแนวทางในการจัดแสดง

แผนภูมิที่ 3.1 สายงานและอัตรากำลังของพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 แสดงอัตรากำลังของพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

ลำดับ	ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่
1	ผู้อำนวยการ	1	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้คัดเลือกเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวภายใต้บังคับบัญชา - รับผิดชอบงานบริหารภายในทั้งหมดของพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว - วางแผนงานดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการ - รับผิดชอบความปลอดภัยของวัตถุที่จัดเก็บรวบรวมสงวนรักษา
2	รองผู้อำนวยการ	1	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการ เมื่อได้รับมอบหมาย
3	หัวหน้าฝ่ายวิชาการและบริหารทั่วไป	1	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ เมื่อได้รับมอบหมาย - ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว - กำกับติดตาม ควบคุม ดูแล ประสานงาน และประเมินผล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านวิชาการ ได้แก่ งานประชาสัมพันธ์ งานนิทรรศการ งานบริการนำชม งานบริการเอกสารทางวิชาการ งานบันทึกข้อมูล งานทะเบียนศิลปวัตถุ และงานวิชาการทั่วไป
4	ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ	1	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำบัญชีรับ - จ่าย หลักฐานเกี่ยวกับการเงิน และ รับผิดชอบงานธุรการทั่วไป ได้แก่ โต้ตอบหนังสือ งานทะเบียน พัสดุ ครุภัณฑ์ - กำกับ ดูแล การรักษาความสะอาด ทั้งภายใน ภายนอกอาคาร และงานสวน - รับผิดชอบการบริหารงานร้านค้าภายใน - ประสานงานทั่วไปเกี่ยวกับดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่สามารถตีพิมพ์ หักส่วน อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรรมนำไปใช้

ลำดับ	ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่
5	ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ทั่วไป	1	<ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการต้อนรับแขกมาเยี่ยมชม พร้อมบรรยายและนำชม แก่คณะหรือผู้เข้าชมทั่วไป - รับผิดชอบการ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลการ ท่องเที่ยวภายในจังหวัด - รับผิดชอบการจำหน่ายสินค้า เอกสารสิ่งพิมพ์ - จัดทำข้อมูลท่องเที่ยวในแต่ละเดือนภายในศูนย์ข้อมูล ท่องเที่ยว - ช่วยตรวจตรา ดูแล รับผิดชอบ เกี่ยวกับความปลอดภัยของ ทรัพย์สินภายในศูนย์ท่องเที่ยว - ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
6	เจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย	1	<ul style="list-style-type: none"> - ควบคุม และดูแลการเปิด - ปิด - บริหารเอกสาร และการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ - จัดทำบัตรสมาชิก และทะเบียนสมาชิก - ให้บริการต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยมชม พร้อมทั้งบรรยายและนำ ชมคณะหรือผู้ชมทั่วไป - รวบรวม บันทึก และจัดระบบข้อมูล - ช่วยตรวจตรา ดูแล รับผิดชอบ เกี่ยวกับความปลอดภัยของ ทรัพย์สินภายในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล - ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย - ดูแล และรักษาความสะอาดภายใน และภายนอกพิพิธภัณฑ์ และศูนย์ข้อมูล - จัดระบบการเก็บข้าวของเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ภายใน พิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล - ให้บริการน้ำดื่ม และต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์และ ศูนย์ข้อมูล - ดูแล ปิด - เปิด ประตูหน้าต่างพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล - ช่วยงานจำหน่ายของที่ระลึก - ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสิ่งของ เครื่องใช้ของผู้ เข้าชม และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงแหล่งของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่
7	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และดูแลสวน	1	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจตรา ดูแล รับผิดชอบ เกี่ยวกับความปลอดภัยของทรัพย์สินภายในอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล ในเวลา 16.30 น.- 09.00 น. ทุกวัน - ดูแล รักษาความสะอาดรอบบริเวณอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลและรดน้ำต้นไม้ทุกวัน - ดูแลงานสวนตามที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย

สรุปอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ ทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์

1. ระดับผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์ 3 อัตรา
 2. ฝ่ายบริหารทั่วไป 1 อัตรา
 3. ฝ่ายวิชาการ 1 อัตรา
 4. ฝ่ายรักษาความปลอดภัย 2 อัตรา
- รวมอัตรากำหนดของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์ 7 อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8 การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

3.8.1 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้ให้บริการ
2. ผู้ใช้บริการ

1. ผู้ให้บริการ

หมายถึงผู้ใช้อาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของโครงการซึ่งให้บริการ แก่ผู้เข้าชมโดยสามารถแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆดังนี้

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป เป็นผู้ที่ทำหน้าที่บริหาร โครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งดูแลควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่

- เจ้าหน้าที่ เป็นปฏิบัติงานภายในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์ นิทรรศการรวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ในโครงการ โดยอาจเป็นข้าราชการประจำชั่วคราว

2. ผู้ใช้บริการ

หมายถึง ผู้ใช้อาคารที่เป็นบุคคลภายนอกซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ มารับบริการของส่วนนิทรรศการ และส่วนของสำนักงาน โดยแบ่งได้ดังนี้

- ประชาชนทั่วไป (GENERAL PUBLIC) มักนิยมมาชมในวันหยุดสัปดาห์ หรือวันหยุดงาน อาจเป็นกลุ่มประชาชนที่ไม่สนใจอย่างจริงจัง หรือไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ โบราณคดี ที่จัดแสดงความต้องการส่วนใหญ่ คือ ความสนุกเพลิดเพลิน ในการชมวัตถุ โบราณที่ไม่เคยเห็นหรือรับรู้มาก่อน ความประสงค์หลักไม่ได้มาเพื่อหาความรู้มากนัก ต้องการเพียงความสนุกเพลิดเพลินเป็นหลักหรือเพื่อผ่อนคลาย

- นักท่องเที่ยว (TOURISTS) ส่วนใหญ่จะมาในวันหยุดเพื่อความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ

- นักวิชาการ (SOHOLARS) ผู้ชมประเภทนี้มาไม่มากเป็นผู้เข้าชมที่มีความสนใจ และมีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับเรื่องราวที่จัดแสดงเป็นอย่างดี เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี ความประสงค์หลักของคนกลุ่มนี้เข้าเพื่อศึกษาค้นคว้าหรือหาความรู้เพิ่มเติม วิจัยข้อมูลที่ต้องการทราบมิได้มาเพื่อสนุกเพลิดเพลิน

- นักเรียน (SCHOOL CHILDEN) นักศึกษา (STUDENT) ผู้เข้าชมประเภทนี้มีจำนวนมากและมีความต้องการด้านบริการ มากกว่าประเภทอื่นๆ เข้าชมเพื่อต้องการความรู้จากเรื่องราวต่างๆ ที่ทางพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดง โดยมีคำบรรยายทางวิชาการจะเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้เข้าชมประเภทนี้วัตถุประสงค์

1. ลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารจะเป็นตัวกำหนดถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

- องค์ประกอบของการใช้พื้นที่ใช้สอยต่างๆ ของอาคาร

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สัมพันธขององค์ประกอบ หมายถึง การลำดับการก่อนหลัง และความต่อเนื่องขององค์ประกอบ

พฤติกรรมผู้ใช้อาคาร สามารถวิเคราะห์จากลักษณะการใช้อาคารของผู้ใช้ประเภทต่างๆ ได้แก่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของโครงการนี้ศึกษาจาก หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรี โคมคำ จังหวัดพะเยา ศึกษาได้ดังนี้

1. ผู้เข้าทั่วไป ได้แก่เข้าชม โครงการซึ่งสามารถแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ

- ผู้เข้าชมที่เดินทางเองทั่วไป โดยรถยนต์ส่วนตัวเดินทางมาเอง จากโรงแรมเช้า และเป็นบริเวณที่รวมผู้คนที่มาติดต่อก่อนที่จะกระจายไปในส่วนต่างๆ บริเวณทางเข้าต้อนรับ ประกอบด้วยส่วนประชาสัมพันธ์ ติดต่อสอบถาม ส่วนพักคอย และส่วนติดต่อซื้อบัตรเพื่อเข้าชม นิทรรศการ และส่วนนี้สามารถที่จะกระจายไปสู่บริการต่างๆ ได้

- ผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะ เช่นนักเรียน นักศึกษา โดยเมื่อเข้าสู่โครงการแล้วเข้าชม นิทรรศการ เพื่อความรู้ในการเข้าชมนิทรรศการเพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 แสดงพฤติกรรมผู้เข้าใช้บริการ ในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม
ผู้ให้บริการ - เจ้าหน้าที่และพนักงาน ภายในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา ผู้รับบริการ	8.00 – 12.00 น. 12.00 – 13.00น. 13.00น. – 16.00น. 16.00น.	- ลงปฏิบัติงานและเริ่มปฏิบัติงานตามหน้าที่ รับผิดชอบ - พักกลางวัน, ทำธุรกิจส่วนตัว - กลับเข้ามาทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบ - เลิกงาน, ลงเวลาดลับ
ผู้เข้าชม - ผู้มาติดต่อ , นักเรียน, นักศึกษา, นักท่องเที่ยว, นักวิชาการ	9.00 – 15.30 น.	- เข้าสู่โครงการเพื่อขอใช้บริการส่วนต่างๆตาม ความต้องการ - เข้านิทรรศการหรือเข้าฟังบรรยาย
ผู้มาติดต่อ - เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ - หน่วยงานเอกชน, บุคคล ทั่วไป	9.00 – 15.30 น. 12.00 – 13.00น.	- มาจากที่จอดรถหรือทางเข้า เข้าสู่โครงการเพื่อมาติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ - ไปในส่วนต่างๆที่ต้องการ - เข้าสู่โครงการจากที่จอดรถหรือทางเข้า
นักวิชาการ	13.00 – 15.30น.	- เข้าใช้บริการในส่วนต่างๆ ตามความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 แสดงเวลาผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

24 ชม. ผู้ใช้เวลา	01.00 น.	02.00 น.	03.00 น.	04.00 น.	05.00 น.	6.00 น.	7.00 น.	8.00 น.	9.00 น.	10.00 น.	11.00 น.	12.00 น.	13.00 น.	14.00 น.	15.00 น.	16.00 น.	17.00 น.	18.00 น.	19.00 น.	20.00 น.	21.00 น.	22.00 น.	23.00 น.	24.00 น.
ผู้ให้บริการ																								
- เจ้าหน้าที่																								
- ข้าราชการ																								
- นักการภารโรง																								
ผู้รับบริการ																								
- นักท่องเที่ยว																								
- นักเรียน																								
- นักวิชาการ																								
- ผู้เข้าชมทั่วไป																								

วันทำการส่วนสำนักงาน เปิดทำการวันพุธ – วัน อาทิตย์

หยุด วันจันทร์ – วันอังคาร

วันทำการส่วนพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล เปิดทำการวันพุธ – วัน อาทิตย์

หยุด วันจันทร์ – วันอังคาร

3.9 การศึกษาศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์

ประเทศไทยเราได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์พร้อมด้วยความเจริญและงอกงามทางด้านศิลปวัฒนธรรม เกือบจะกล่าวได้ว่าในประเทศไทยนั้นเต็มไปด้วยวัตถุโบราณที่ทรงคุณค่า โบราณวัตถุ งานศิลปหัตถกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนร่องรอยของของวัฒนธรรมเหล่านี้ เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติที่ควรอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ในจังหวัดอุตรดิตถ์นั้น แม้จะเป็นเมืองที่ไม่ใหญ่โตนัก แต่เพียงพร้อมด้วยศิลปวัฒนธรรมอันมีคุณค่าโดยเฉพาะทางด้านสถาปัตยกรรม จังหวัดอุตรดิตถ์มีโบราณสถาน เช่น โบสถ์ วิหาร ต่างๆ ที่มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรมมากมาย ซึ่งล้วนแต่มีประวัติความเป็นมาที่แสดงถึงวิวัฒนาการทางศิลปกรรม ศาสนา ความเชื่อ สังคม และเศรษฐกิจที่น่าสนใจศึกษา ดังนั้นในจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีคนอาศัยอยู่มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ต่อมาในสมัยสุโขทัยได้มีการตั้งเมืองขึ้นหลายเมือง เช่น เมืองทุ่งยั้ง และเวียงเจ้าเงาะในท้องที่อำเภอลับแลปัจจุบัน เมืองคาซุกในท้องที่ อำเภอตรอนปัจจุบัน เมืองสว่างบุรีในท้องที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ปัจจุบัน ในสมัยอยุธยาได้มีการตั้งเมืองพิชัยในท้องที่อำเภอพิชัยปัจจุบัน เป็นต้น ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้ย้ายเมืองจากพิชัยมาตั้งใหม่ที่ตัวจังหวัดอุตรดิตถ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้รายละเอียดของอุตรดิตถ์ในอดีต ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เรื่องมาจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมซึ่งมีอยู่หลายแขนงไม่ว่าจะเป็นงานทั้งหลาย เช่น โบสถ์ ศาลาการเปรียญ อาคารบ้านไม้ เจดีย์ ฯลฯ และงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ อาทิเช่น ไม้กวาดคองกง ผ้าทอพื้นเมือง ลายดินจก อำเภอลับแล เหล็กน้ำทิพย์ ฯลฯ ของภาคเหนือตอนล่าง จึงสามารถสรุปจำแนกประเภทได้ดังนี้

ประเภทของศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมในจังหวัดอุตรดิตถ์ มี 3 ประเภท คือ

1. สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในจังหวัดอุตรดิตถ์
2. สถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา
3. ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์

3.9.1 สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในจังหวัดอุตรดิตถ์

อาคารไม้โบราณ สถาปัตยกรรมไทยอายุมากกว่า 80 ปี

ที่ตั้งอาคารเรือนไม้

ถนนแปดวา ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติความเป็นมา

ในสมัยอุตรดิตถ์มีความเจริญรุ่งเรืองทางการค้าขาย เมื่อประมาณ 80 ปีที่ผ่านมา ณ อุตรดิตถ์มีอาคารเรือนไม้ที่เป็นสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงาม อาคารเรือนไม้ดั้งเดิมเป็น เดิมเป็นของขุนพิเนตร จีน ก๊กตี้ ตั้งอยู่ที่ท่าอิฐล่าน (ปัจจุบันเป็นตำบลท่าอิฐ) เป็นพ่อค้าคนจีนที่มีความขยันขันแข็งจนมีฐานะร่ำรวย คนหนึ่ง ได้รับการแต่งตั้งให้มียศฐาบรรดาศักดิ์ เพื่อช่วยเหลือทางราชการ มีหน้าที่เป็นนายภาษีอากร มีหน้าที่เก็บภาษีอากรส่งราชการ มีภรรยา 2 คน คนแรกชื่อ มาก คนที่ 2 ชื่อแม่น มีลูกชื่อ แจม (เสียชีวิตหมดแล้ว)

ประมาณ พ.ศ. 2450 ขุนพิเนตร จีน ก๊กตี้ ได้รับความกับทางราชการ เนื่องจากภาษีอากรที่เก็บได้ ไม่นำส่งให้ครบตามจำนวน เกิดการฟ้องร้องขึ้นและในที่สุด ก็ถูกศาลพิพากษาให้แพ้ความจึงถูกยึดทรัพย์ ทั้งหมดรวมถึงอาคาร ไม้โบราณดังกล่าวนี้ด้วย ซึ่งสร้างไว้ที่อิฐเป็นเวลานาน หลังจากทางราชการยึดแล้วก็ปล่อยทิ้งไว้ ณ ที่เดิมอีกหลายปี

ประมาณ พ.ศ. 2460-2461 ซึ่งตรงกับสมัยของพระยารัตนภักดีศรีอุตรดิตถ์นคร ได้ตั้งให้ย้ายมาสร้างใหม่ (ตรงที่ตั้งปัจจุบัน) โดยสร้างให้เหมือนของเดิมทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นขนาดหรือรูปทรงให้ถอดแบบมาเหมือนเดิมทั้งสิ้น เมื่อสร้างเสร็จก็ได้ใช้เป็นเรือนรับรองเรียกขานพลับพลา ของเจ้านายและข้าราชการ อีกทั้งยังใช้เป็นที่ชุมนุมสภาเทศบาล จนถึงสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นช่วงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของประเทศในหลายรูปแบบ กำหนดให้ทีมงานวัฒนธรรมตามนโยบาย มีคณะทำงานและที่ทำการ อาคาร ไม้จึงถูกประกาศให้เป็น สำนักงานหอวัฒนธรรมหญิงและได้ใช้เรือนรับรองนี้เป็นที่ตั้งของสมาคมจนถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 3.32 อาคารไม้โบราณ สถาปัตยกรรมไทยอายุมากกว่า 80 ปี
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุใดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

อาคารไม้หลังนี้ เป็นรูปทรงที่คล้ายกับอาคารไม้อื่นๆ ที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นเรือนไม้ 2 ชั้น ฝาไม้ตีซ้อน หน้าต่างเป็นบานเกล็ดกระทุ้งอยู่ในบาน หน้าต่างใหญ่สามารถเปิดได้ทั้งบาน ด้านหน้ามีการยื่นมุขหักมุม ด้านล่างของมุขปล่อยโถง มีการตกแต่งบัวหัวเสา และลักษณะการใช้ไม้โค้ง ได้รับอิทธิพลของลักษณะสถาปัตยกรรมแบบARCH โรมัน แต่มีการฉลุลวดลายไม้เพิ่มเติมผสมผสานกัน ซึ่งเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์มีอายุได้ประมาณ 100 ปี ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในยุคนั้นอิทธิพลตะวันตกและวิทยาการสมัยใหม่ ได้รับการยอมรับว่าเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทยชั้นสูง แต่ไม่มีการประยุกต์ใช้เหมาะสม การตกแต่งอาคารโดยการใช้ไม้ฉลุสวยงามเข้าประดับตามช่องลมหรือเชิงชาย ทำได้อย่างละเอียดงดงาม ทำให้งานสถาปัตยกรรมกลมกลืนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

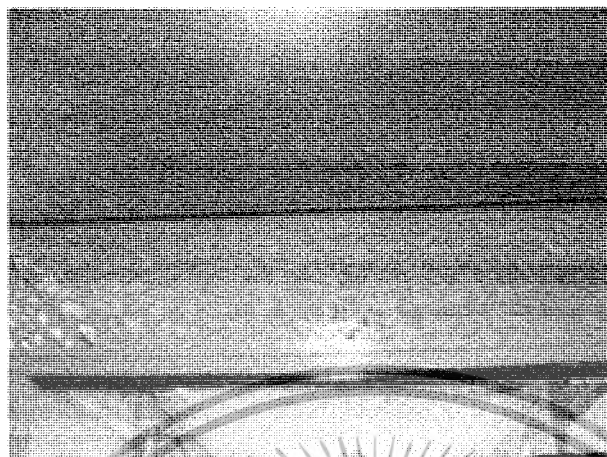
ภาพที่ 3.33 แสดงรูปทรงทางสถาปัตยกรรมและการฉลุไม้ตกแต่งช่องลมด้านบนของมุขด้านหน้าอาคาร

ภาพที่ 3.34 มุขด้านหน้าอาคารชั้นบน นอกจากเป็นสถาปัตยกรรมที่สวยงามแล้ว ยังเหมาะกับสภาพดิน

ฟ้าอากาศของเมืองไทยด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.35 เพิ่มห้องโถงชั้นบน วัสดุไม้ประดับเป็นช่องแสงและระบายลมภายในตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดใหญ่ท่าเสา

อยู่ในเขตตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติและความเป็นมา

วัดใหญ่ท่าเสา สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๒๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. ๒๔๒๓ โบราณสถานที่สำคัญในวัดท่าเสา คือ มีโบสถ์เก่าแก่ มีลักษณะเด่นที่รูปทรงและองค์ประกอบ บานประตูไม้แกะสลักสองบาน ฝาไม้ฉลุที่หน้าบันของพระอุโบสถทั้งด้านหน้าและด้านหลัง รวมทั้งเชิงชาย ซ่อฟ้า ใบระกา ศาลาการเปรียญเก่าหลังใหญ่ และหอไตร ก็เป็นสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่สวยงาม ด้านหลังพระอุโบสถเคยมีสระน้ำขนาดใหญ่อยู่ แต่ปัจจุบันได้ถูกกลบถมไปหมดแล้ว

ภาพที่ 3.36 ศาลาการเปรียญ แสดงรูปทรงคันทันข้างและช่วงเดาของอาคาร

ภาพที่ 3.37 พระอุโบสถ วัดท่าเสา

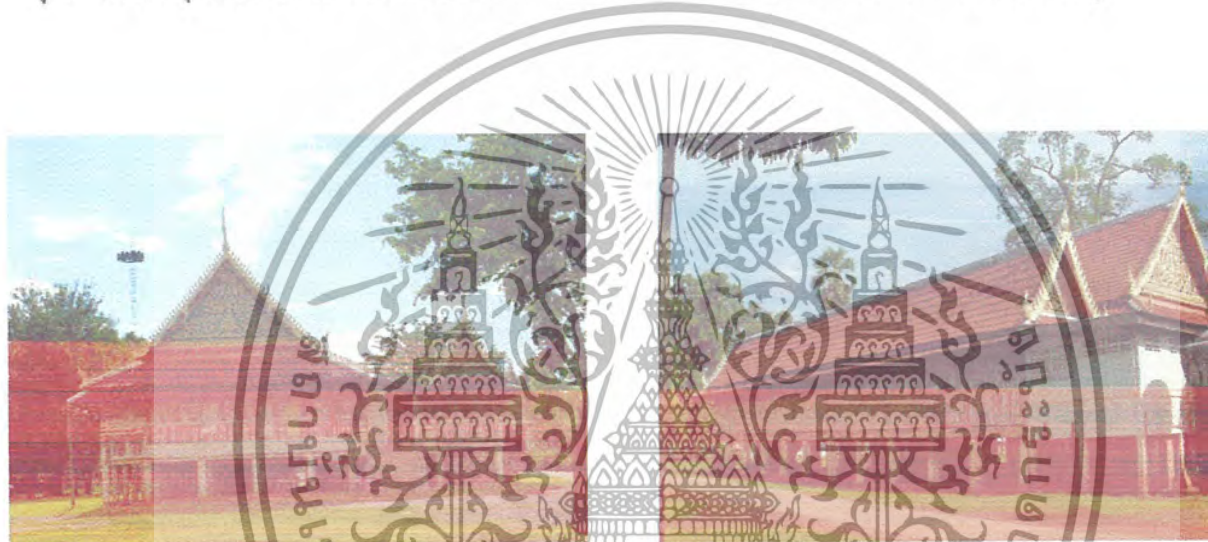

ภาพที่ 3.38 หอไตร วัดท่าเสา

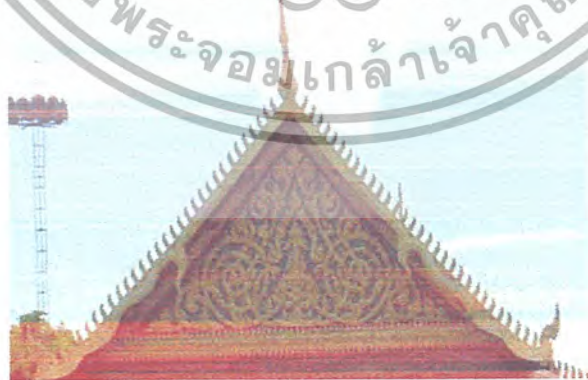
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นอนาคตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

พระอุโบสถและหอไตร มีแบบแผนและฝีมือการก่อสร้างในสมัยเดียวกัน ศาลาการเปรียญนั้นจะมีความเก่าแก่กว่า แต่จากลักษณะทรวดทลายและไม้เชิงชายหลังคาที่มีความเหมือนกันกับลายแกะไม้ที่ส่วนเดียวกันกับของพระอุโบสถและหอไตร จึงทำให้ทราบได้ว่าเมื่อมีการก่อสร้างพระอุโบสถขึ้นในครั้งนั้น ได้มีการซ่อมแซมศาลาการเปรียญขึ้นในครั้งเดียวกัน การซ่อมแซมวัดใหญ่หมดทั้งวัดมีการทำขึ้นอีกครั้งหนึ่งสืบได้ว่าทำเมื่อประมาณ 60 ปีมาแล้ว เมื่อชาวหาดทำอิฐอพยพเข้ามาซึ่งสังเกตได้จากกระเบื้องดินเผา มุงหลังคาพระอุโบสถ หอไตร มี 2 แบบปนกัน รวมทั้งการขยับขยายบางส่วน of ศาลาการเปรียญ

ภาพที่ 3.39 แสดงด้านหน้าและด้านข้างของศาลาการเปรียญ

ภาพที่ 3.40 แสดงภาพลักษณะหน้าบ้านลายรดก้านลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.41 แสดงบัวเสาคานตงของศาลาการเปรียญกับการแกะสลักลวดลายบัวรอบผนังตอนล่าง

ภาพที่ 3.42 แสดงทวยโล่ของศาลาทรงบาตร ให้ความรู้ดีถ้อยช้อยสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

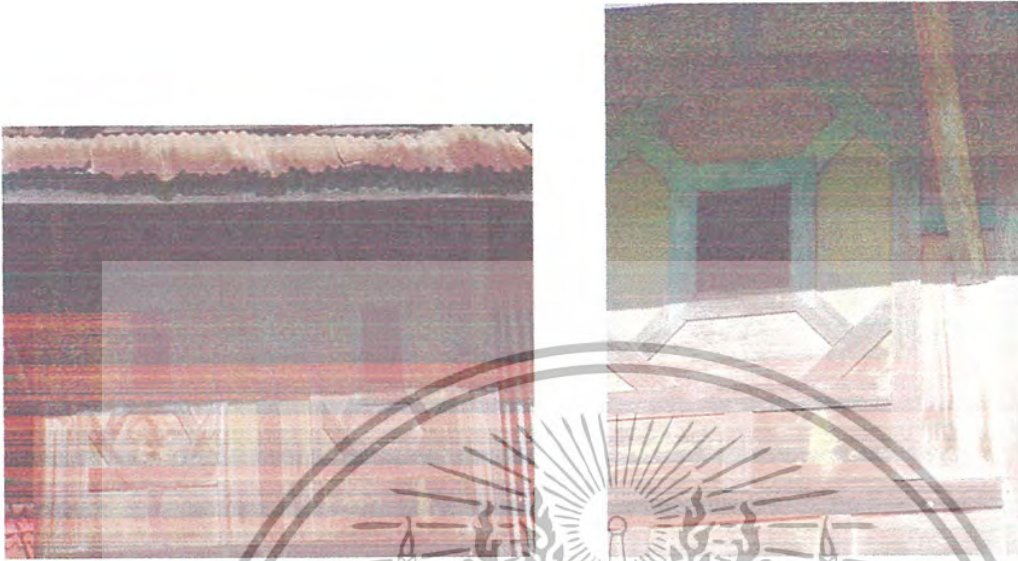
หอไตร ขนาดกว้าง 3.50 เมตรยาว 5.50เมตร สูง 1.20 เมตร เป็นอาคารชั้นเดียวได้ถูกสูงเสา เป็นเสาค่ออิฐฉาบปูน 0.35 X 0.35 เมตร ระบบโครงสร้างเป็นแผ่นกระดาดพื้นแบบอาคารไทย ผนังไม้ ฝาปกกลเป็นไม้สักทาสี โครงสร้างหลังคายังคงอยู่ในสภาพดีกระเบื้องมุงหลังคาที่ใช้กระเบื้องดินเผา ส่วนประดับสถาปัตยกรรมเป็นช่อฟ้าใบระกาทางหงส์ ส่วนหลังคามีการขึ้นชายคา

ภาพที่ 3.43 แสดงลักษณะทางหงส์ของหอไตร

ภาพที่ 3.44 แสดงส่วนของหลังคามีการต่อชายคายื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.45 แสดงผนังไม้ฝาปะกนรูปโคยได้รับอิทธิพลมาจากจีนในยุคการค้าขาย

ภาพที่ 3.46 แสดงบัวเสาคานตงของหอไตร กับการแกะสลักวดลายนั้รอบผนังตอนล่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

ลักษณะเด่นของอุโบสถหลังนี้ อยู่ที่ทรวดทรงของหลังคาและบริเวณด้านหน้า หากพิจารณาที่ทรงของหลังคาก็จัดว่าเป็นสถาปัตยกรรมในสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยยื่นหน้าบันออกมาในลักษณะหลังคาซ้อน เครื่องตกแต่งหน้าบันเป็นไม้สลักลาย กรอบหน้าบันก็ประดิษฐ์ตกแต่งด้วยช่อฟ้าไประกาทางหงส์ ทำให้เกิดความอ่อนช้อยงดงาม ส่วนประตูด้านหน้ามี 2 ช่วง บานประตูเป็นไม้สลักลาย ตัวอาคารยกพื้นสูง ด้านหน้ามีระเบียงมีบันไดทางขึ้นลง 2 ทาง

ภาพที่ 3.47 แสดงรูปด้านหน้าอุโบสถใหญ่วัดท่าเสา

ภาพที่ 3.48 ผนังพระอุโบสถโดยรอบก่ออิฐถือปูนด้านหลังทับตัน การเจาะของหน้าต่างกระทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการ **โดยการรับบ้านเข้าไปในผนังด้านใน** โดยอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.49 โครงสร้างส่วนหน้าบ้านต่อชายคาช่วงล่าง ในส่วนของเชิงชายเป็นไม้สักทวลาช
ทำอย่างประณีต เพิ่มความสวยงามให้กับเครื่องหลังคาได้อย่างมาก

ภาพที่ 3.50 ปลายสลักไม้ที่หน้าบันและเชิงชายของอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.51 โบสถ์หินชนวน ปักอยู่แทนบนอย่างศิลปอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ

ที่ตั้ง ปัจจุบันตั้งอยู่ในท้องที่บ้านพระฝาง ตำบลผาจุก อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน่านปากตะวันออก และอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดห่างจากตัวจังหวัดตามทางรถยนต์ประมาณ 120 กม.

ประวัติความเป็นมา

เมืองสว่างคบุรี หรือเมืองฝาง ในศิลาจารึกของกรุงสุโขทัยเป็นครั้งแรก คือเมืองคราวที่พระมหาธรรมราชาแห่งกรุงสุโขทัยได้ทรงสร้างพระมหาธาตุที่เมืองนครชุม เมืองมหาศักราช 1279 (พ.ศ 1900) ในตอนท้ายของหลักศิลาจารึกหลักที่ 3 จึงนับว่าเมืองนี้ เป็นเมืองเก่าแก่มากตั้งแต่สุโขทัยทีเดียว

ต่อมาใน พ.ศ. 2283 พงสาวดารได้กล่าวถึงสมเด็จพระบรมมกศเสด็จเมืองสว่างคบุรีในพ.ศ. 2283 ครั้งกรุงศรีอยุธยาเสียกรุงพม่าเมื่อปี พ.ศ. 2310 หัวเมืองทั้งปวงไม่มีพระราชบริพาลปกครองก็พากันตั้งตัวขึ้นเป็น ไม่มีพระราชก๊กหลายเหล่า

ภาพที่ 3.52 ลักษณะวิหารวัดพระฝาง
สว่างคบุรีมุนีนาถ

ภาพที่ 3.53 ลักษณะเจดีย์วัดพระฝาง
สว่างคบุรีมุนีนาถ

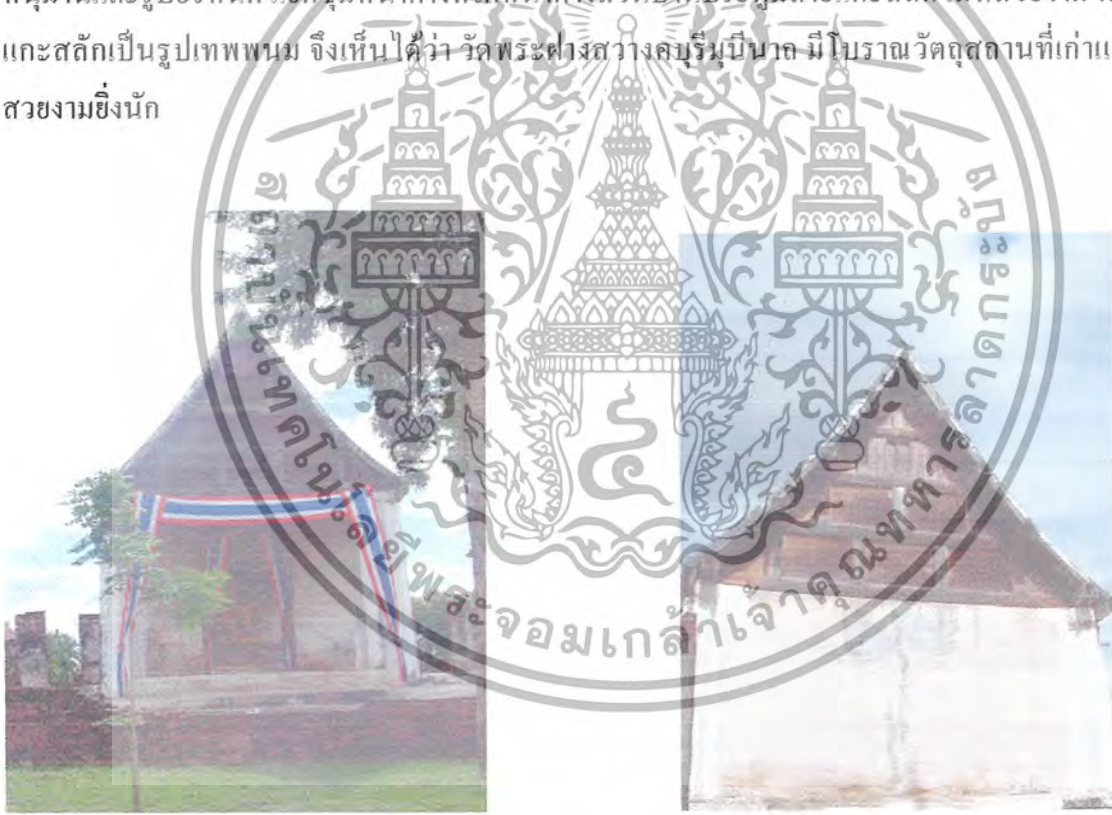

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตีแบบลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงแหล่งที่มาของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.54 แสดงด้านหน้าโบสถ์วัดพระฝางสว่างคบุรีนาถ

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

วัดพระฝางสว่างคูร์ินาถ ชื่อวัดนี้จะเห็นได้ว่าเป็นชื่อมาจากเมืองพระฝางและเมืองสว่างคูร์ิน เป็นวัดที่เก่าแก่อีกวัดหนึ่ง ซึ่งมีโบราณวัตถุโบราณสถานที่น่าสนใจมาก เช่นเจดีย์ วิหารและอุโบสถ สำหรับเป็นเจดีย์แบบลังกาทรงกลมมีฐานเฉียงซ้อนกันสามชั้น ถัดขึ้นไปเป็นองค์เจดีย์ที่มีลักษณะคล้ายระฆัง เจดีย์องค์นี้คือ เจดีย์ที่บรรจุพระบรมธาตุที่กล่าวถึงในตำนานในสมัยพระเจ้าบรมโกศได้เสด็จไปนมัสการ และให้มีงานสมโภชด้านหน้าขององค์เจดีย์เป็นพระวิหารขนาดใหญ่ ซึ่งเหลือแต่เสา หลังคาผนังด้านหน้า และผนังด้านหลัง ส่วนผนังด้านข้างพังไปหมดแล้ว มีผนังด้านหน้ามีประตูใหญ่ ซึ่งบานประตูและสลักไม้ลายพุ่มพนมสูงประมาณ 5.30 เมตร ปัจจุบันนำไปเก็บไว้ที่วัดธรรมาริปีไชย ในตัวจังหวัดใกล้เคียง กับพระวิหารและพระองค์เจดีย์ มีพระอุโบสถอีกหลังหนึ่ง ซึ่งมีลายปูนปั้นที่ซ้อนหน้าต่าง และลายปูนปั้นรูป หนุมานและรูปอรหันต์ แยกซุ้มหน้าต่างที่ได้หน้าต่างส่วนบานประตูมีลายแกะสลักไม้ที่สวยงาม คือการแกะสลักเป็นรูปเทพพนม จึงเห็นได้ว่า วัดพระฝางสว่างคูร์ินาถ มีโบราณวัตถุสถานที่เก่าแก่และสวยงามยิ่งนัก

ภาพที่ 3.55 ลักษณะด้านหน้าและด้านหลังวิหารวัดพระฝาง
สว่างคูร์ินาถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

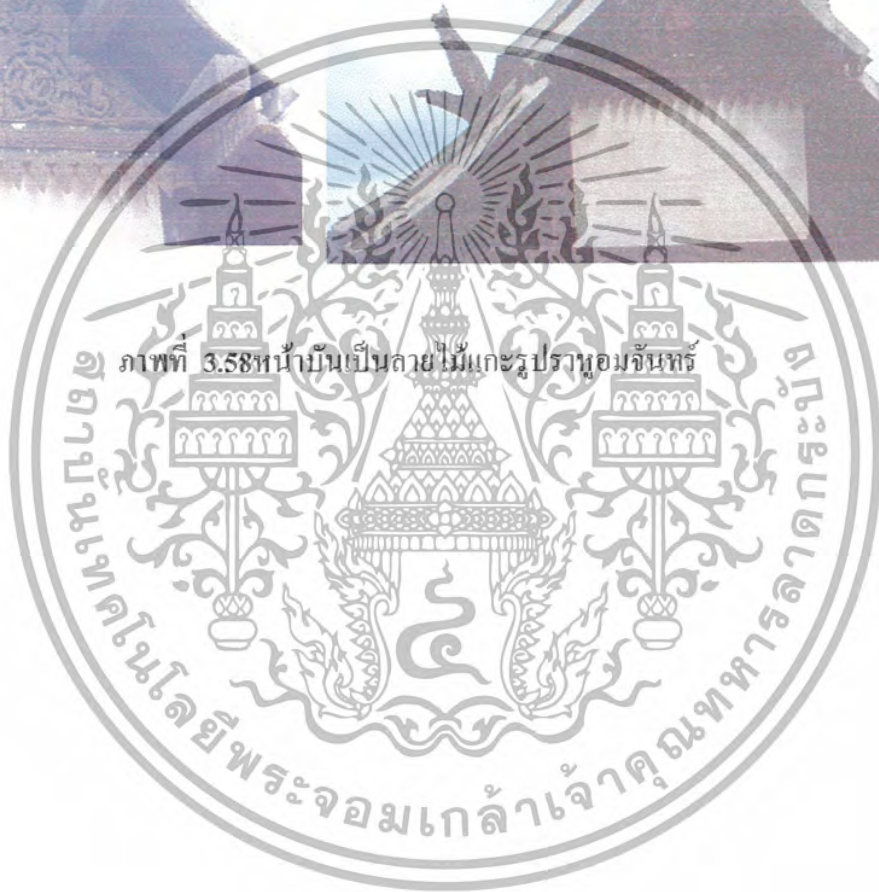

ภาพที่ 3.56 เจดีย์แบบตั้งคาทรงกลมมีฐานเรียงซ้อนกันสามชั้น

ภาพที่ 3.57 ลายปูนปั้นที่ซุ้มหน้าต่าง และลายปูนปั้นรูปพญานาคและรูปอรหันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.58 ไม้เป็นปลายไม้แกะรูปราหูอมจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดกลางธรรมสาร

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ในเขตตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์

ประวัติความเป็นมา

วัดกลางธรรมสาร เดิมชื่อวัดโพธาราม สร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณปี พ.ศ. ๒๒๘๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ประมาณปี พ.ศ. ๒๓๐๐ เคยเป็นท่าจอดเรือ เพื่อเดินทางไปนมัสการพระแท่นศิลาอาสน์ ต่อมาลำน้ำเปลี่ยนทางเดินจึงเลิกใช้กัน และทางน้ำเดิมกลายเป็นบึงน้ำหน้าวัด ชาวบ้านจึงเรียกวัดนี้ว่า วัดบึงวัดกลาง ปัจจุบันพระวิหารได้พังทลายไปหมดแล้วเพราะขาดการบูรณะ พระอุโบสถหลังที่เหลืออยู่ก็อยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ และได้เคยบูรณะไปบางส่วน

ภาพที่ 3.59 พระอุโบสถวัดกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

วัดกลางธรรมสาครมีพระอุโบสถเก่าแก่อยู่ ๑ หลัง สันนิษฐานว่า สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย มีภาพจิตรกรรมฝาผนังอยู่สามด้าน ลายปูนปั้นที่ช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์และตัวเทรา รวมทั้งที่ซุ้มหน้าต่างประตูมีความวิจิตรงดงามอย่างยิ่ง หน้าบันเป็นไม้จำหลักรูปครุฑจันทน์ มีตราพระราชลัญจกรในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ประดิษฐานอยู่ท่ามกลางลายเครือเถาแก้วกันขด มีเทพนมอยู่เป็นระยะ มีรูปสัตว์สอดแทรกอยู่ตามลายเครือเถาที่เกี่ยวข้องกันไปอย่างต่อเนื่อง

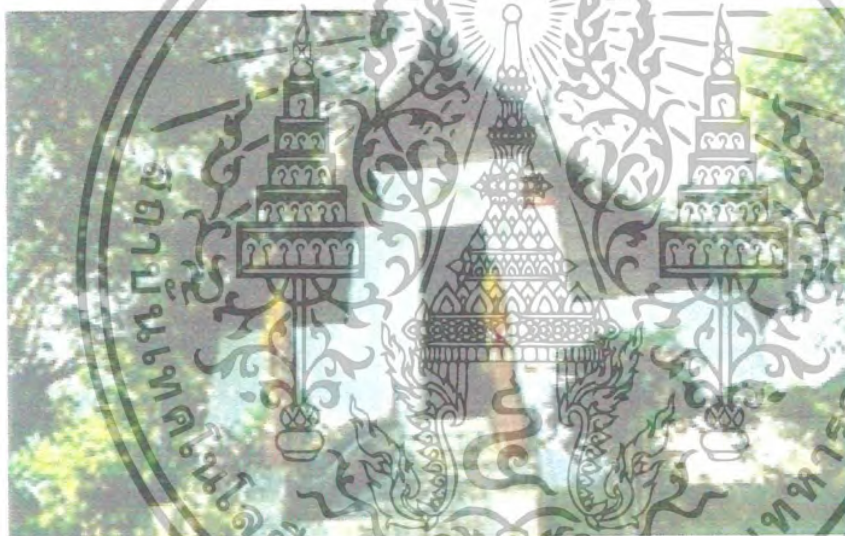
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดคอนสตัน

ที่ตั้ง

วัดคอนสตันตั้งอยู่ที่ 156 หมู่ที่ 3 บ้านนาฮี ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำแค จังหวัดอุดรธานี ประวัติและความเป็นมา

วัดคอนสตัน สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๒๗๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๒๑ การที่ได้ชื่อว่าวัดคอนสตันก็เนื่องจากเป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเนินเตี้ย ๆ และบนเนินนี้มีต้นสักอยู่ด้วย วัดคอนสตันถูกไฟไหม้จนเหลือแต่พระวิหารหลังเดียว เป็นพระวิหารเก่าแก่ สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ภาพที่ 3.61 ลักษณะวิหารวัดคอนสตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลักษณะคล้ายเรือสำเภา หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีจุดเด่นอยู่ที่บานประตู ด้านหน้ามี ๑ ประตู และสลักเป็นลายกนกมีรูปสัตว์ในป่าหิมพานต์ แทรกอยู่ในที่ต่าง ๆ ตัวกนกอ่อนช้อย ช่อไฟได้สัดส่วน ทวยเชิงชายทั้งสองด้านสลักเป็นรูปพญานาคคดหล่นกันลงมา ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบเชียงแสนปนสุโขทัย เสาเป็นเสาแปดเหลี่ยม หัวเสาเป็นบัวโลกถีบซ้อน หน้าบันและสลักด้วยไม้ปรู เป็นภาพลวดลายต่าง ๆ กัน เช่น ลายกนกมีรูปหงส์กนกก้านชดไขว้ ลายเทพนม ลายภายักษ์ ประดับด้วยกระจกลีลาวแบบอยุธยา หลังคาชั้นเดียวมุงด้วยกระเบื้องดินเผาแผ่นเล็ก ๆ สดหล่นกันลงมา กรมศิลปากรได้บูรณะพระวิหารหลังนี้ขึ้นเป็นที่เรียบร้อย ทั้งภายนอกและภายในตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐

ภาพที่ 3.63 แสดงหน้าบันและสลักด้วยไม้ปรู เป็นภาพลวดลายต่าง ๆ กัน เช่น ลายกนกมีรูป

เอกสารหงส์กนกก้านชดไขว้ ลายเทพนม ลายภายักษ์ ประดับด้วยกระจกลีลาวแบบอยุธยา หน้าบันใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่3.64 บ้านประตูไม้ปูลูแกะสลักเป็นนกนกกันขด มีลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ๗ พุ่ม

ภาพที่3.65 แสดงทวยเชิงชายทั้งสองด้านสลักเป็นรูปพญานาคคดหล่นกันลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.66 แสดงเสาเป็นเสาแปดเหลี่ยม หัวเสาเป็นบัวโดกลีบซ้อน

ภาพที่ 3.67 แสดงทางขึ้นวิหารวัดดอนสักรวบัน ใต้เป็นรูปแกะสลักรูปพญานาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระแท่นศิลาอาสน์

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บนเนินเขา ในเขตตำบลทุ่งขี้ อำเภอลี้บแล ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดพระพุทธบาทยุคล ที่มีอาณาเขตติดต่อกัน เป็นที่เชื่อมาแต่โบราณกาลว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาประทับนั่ง ณ แท่นศิลาแดง ซึ่งเรียกกันต่อมาว่า พระแท่นศิลาอาสน์ ตัวพระแท่นเป็นศิลาแดงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด กว้าง ๘ ฟุต ยาว ๑๐ ฟุต สูง ๓ ฟุต มีมณฑปครอบอยู่ภายในพระวิหาร

ประวัติความเป็นมา

วัดพระแท่นศิลาอาสน์เป็นวัดโบราณ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ใดสร้าง และสร้างแต่เมื่อใด แต่จากการสันนิษฐานทางประวัติศาสตร์และทางโบราณคดี ก็น่าจะสร้างขึ้นในสมัยอยุธยา

ประเพณีทำบุญไหว้พระแท่นศิลาอาสน์ ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีมาแต่เมื่อใด แต่ได้มีมานานหลายชั่วอายุคนแล้ว มีผู้คนมาสักการบูชาตามเทศกาล และนอกเทศกาล ด้วยมีความเชื่อว่าการได้มานมัสการพระแท่นศิลาอาสน์แล้ว จะได้รับอานิสงค์สูงสุด ด้วยเหตุนี้บรรดาผู้คนในเขตทางตอนเหนือ ที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดอุดรธานี จะพยายามดิ้นรนขวนขวายมานมัสการ พระแท่นศิลาอาสน์ให้ได้ครั้งหนึ่งในชีวิต

ในวันเพ็ญเดือนสาม ซึ่งตรงกับวันมาฆบูชางานเทศกาล จะเริ่มตั้งแต่วันขึ้น ๘ ค่ำ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ พระภิกษุสงฆ์จะเข้าไปในพระวิหาร แล้วสวดพระพุทธมนต์ พระธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร ตอนเช้าพระภิกษุสงฆ์ก็จะออกบิณฑบาตตามหมู่บ้าน และบรรดาชาวบ้านก็จะนำอาหารมาถวายที่วัดอีกเป็นจำนวนมาก เมื่อพระภิกษุสงฆ์ฉันเสร็จ ชาวบ้านก็จะแบ่งปันอาหารรับประทานกันทั่วหน้า รวมทั้งผู้ที่เดินทางมานมัสการ พระแท่น ๆ ด้วย เป็นการทำบุญกลางแจ้งที่ยิ่งใหญ่เป็นประจำทุกปี

ในบริเวณใกล้เคียงกันก็จะเป็นองค์อนุสรณ์ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จมา ณ ที่บริเวณนี้ได้ วัดพระยืน พุทธบาทยุคล วัดพระนอน และพระบรมธาตุทุ่งขี้ ทำให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชา พระพุทธเจดีย์ดังกล่าวทั้งหมดได้ในโอกาสเดียวกัน

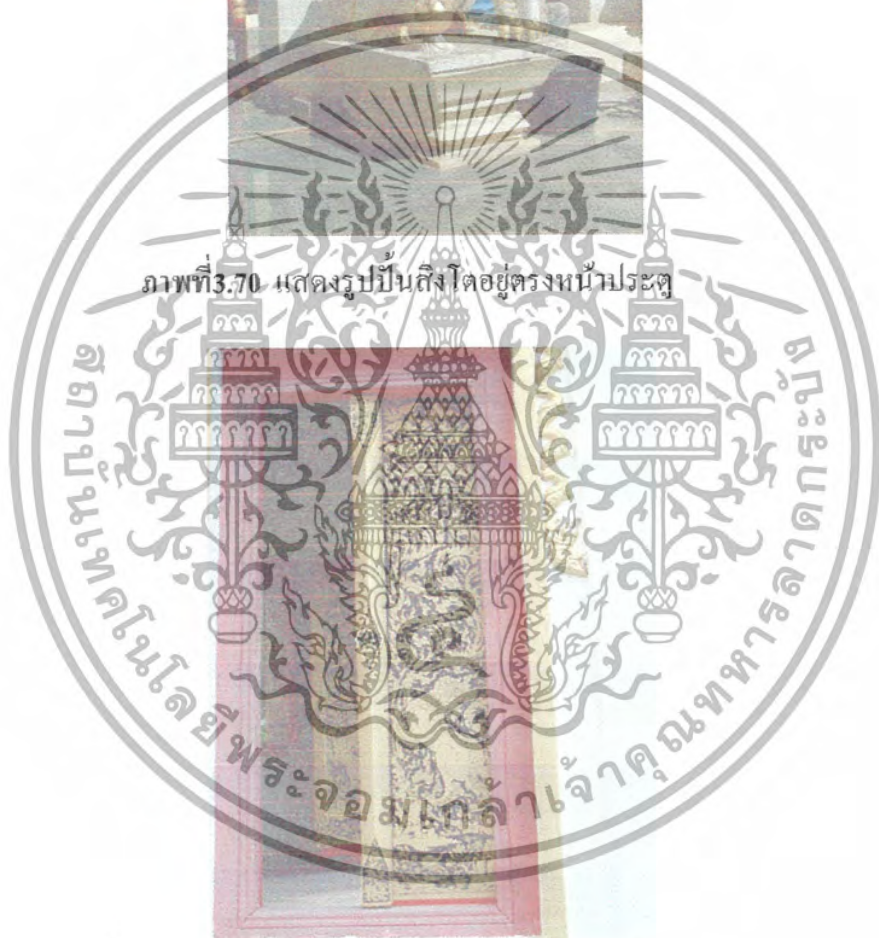
ภาพที่ 3.68 ถิ่นพระวิหารพระแท่นศิลาอาสน์

ภาพที่ 3.69 ถิ่นพระภายในวิหารพระแท่นศิลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.70 แสดงรูปปั้นสิงโตอยู่ตรงหน้าประตู

ภาพที่ 3.71 แสดงประตูลงถ้ำปิดทองลวดลายรูปสัตว์หิมพานต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง ที่ตั้ง

วัดพระพุทธธาตุทุ่งยั้ง อยู่ติดกับกำแพงเมืองด้านทิศตะวันตก อยู่ห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวง หมายเลข 102 ประมาณ 3 กิโลเมตร

ประวัติความเป็นมา

วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง แต่เดิมมีชื่อว่าวัดพระมหาธาตุ และเป็นที่เคารพนับถือของชาวทุ่งยั้งว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเมืองเพราะเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

ภาพที่ 3.72 ลักษณะภายในบริเวณวัดพระบรมทุ่งยั้ง

ภาพที่ 3.73 ลักษณะเจดีย์พระบรมทุ่งยั้ง

ภาพที่ 3.74 ลักษณะหอรบวังพระบรมทุ่งยั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

พระบรมธาตุเจดีย์แบบลังการซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุองค์พระธาตุเป็นเจดีย์แบบลังกาทรงกลม ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมสามชั้น ฐานล่างมีเจดีย์องค์เล็กเป็นบริวารอยู่สี่มุม ฐานชั้นที่สามมีซุ้มคูหาสี่ด้าน จิตรกรรมฝาผนังภายในพระวิหารเป็นภาพพุทธประวัติตอนผจญมารที่ผนังด้านบน ส่วนตอนล่างเป็นภาพเรื่องสังข์ทอง ภาพส่วนใหญ่ลบเลือนไปมาก จิตรกรรมฝาผนังดังกล่าวนี้ต้องถือกันว่างดงามมากมาแต่เดิม วัดบรมธาตุทุ่งยั้งเดิมชื่อวัดมหาธาตุ พระธาตุเจดีย์แต่เดิมมียอดสูงและสวยงามมาก แต่ได้หักพังลงเมื่อเกิดแผ่นดินไหวในปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ต่อมาหลวงพ่อกแก้วร่วมกับชาวบ้านได้ปฏิสังขรณ์ขึ้นมาใหม่ ทางด้านเหนือของวัดมีสระรูปสี่เหลี่ยมอยู่สองสระ เล่าสืบกันมาว่าในสระทั้งสองนั้นมีถ้ำอยู่สระละถ้ำ โดยที่สระทางด้านตะวันตกมีถ้ำกว้างขวางและลึกมาก มีความยาวจนไปทะลุถึงเมืองระแหง ถ้ำดังกล่าวนี้เจ้าผู้ครองนครในสมัยนั้น สร้างขึ้นมาเพื่อผลทางพุทธศาสตร์ ปัจจุบันทั้งสระและถ้ำดังกล่าวต้นเงินจนคูไม่ออกว่าเป็นสระและเป็นถ้ำ พระวิหารสร้างขึ้นในสมัยอยุธยา

ภาพที่ 3.75 แสดงลักษณะหน้าบ้านเทพพนมมีรูปสังข์ทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.76 เพดานวัดคอนสัก

ภาพที่ 3.77 จิตรกรรมฝาผนังภายในพระวิหารเป็นภาพพุทธประวัติตอนผจญมารที่ผนังด้านบน

ภาพที่ 3.78 พระธาตุเป็นเจดีย์แบบลังกาทรงกลม ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมสามชั้น ฐานล่างมีเจดีย์องค์เล็ก
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมาไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่
 เป็นบริวารอยู่เต็ม ฐานชั้นที่สามมีซุ้มคูหาสี่
 ไม่วากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดพระยืนพุทธบาทยุคล

วัดพระยืนตั้งอยู่ที่บ้านพระแท่นหมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติความเป็นมา

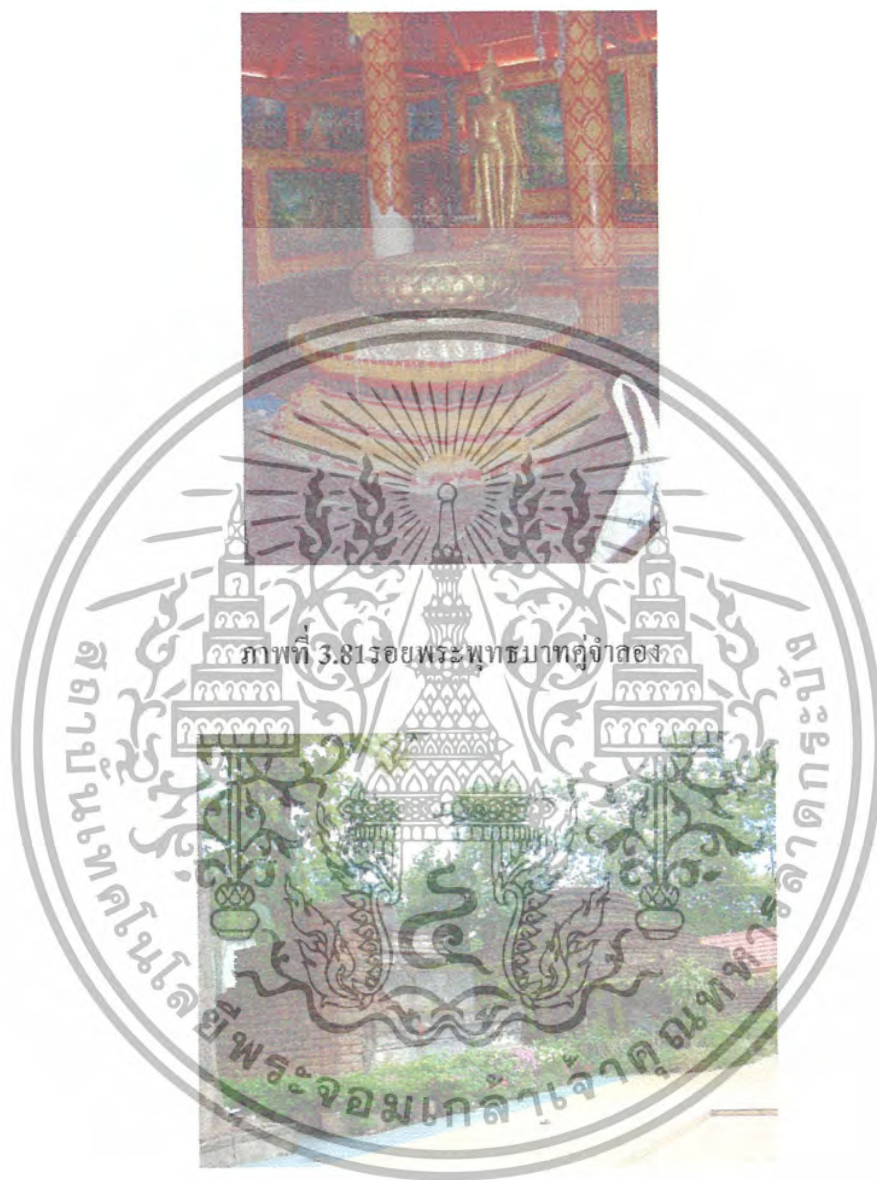
วัดพระยืนพุทธบาทยุคล เก่าแก่คู่กับวัดพระแท่นศิลาอาสน์ ซึ่งอยู่บนเนินเขาลูกเดียวกันแต่คนละยอด ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๒ มีตำนานกล่าวว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มาประทับยืนบนยอดเขานี้ เพื่อทอดพระเนตรไปยังทิศต่าง ๆ เป็นปริณิษิต และได้ทรงอธิษฐาน ประทับรอยพระพุทธบาทไว้ จึงปรากฏรอยพระพุทธบาททั้งคู่นบนศิลาแลง ต่อมาในสมัยสุโขทัย เจ้าธรรมราชกุมาร ผู้ครองนครศรีสัชนาลัยได้โปรดให้สร้างมณฑปครอบรอยพระพุทธบาทไว้ ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ ได้มีการบูรณะพระมณฑป และทำหลังคาเป็นจตุรมงกุฎ และในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ได้มีการปฏิสังขรณ์ และเปลี่ยนหลังคาเป็นจตุรมุข ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ภาพที่ 3.79 ลักษณะมณฑปวัดพระยืนพุทธบาทยุคล

ภาพที่ 3.80 ลักษณะวิหารและมณฑปวัดพระยืนพุทธบาทยุคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.82 แสดงซากเจดีย์สมัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.9.2 ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านจังหวัดอุตรดิตถ์

ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อันเป็นมรดกที่สั่งสมของสังคมและเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นมา แนวความคิดกิจกรรมและรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านจังหวัดอุตรดิตถ์สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. เครื่องจักรสานพื้นบ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์
2. เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์
3. เครื่องหัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้านจังหวัดอุตรดิตถ์
4. ไม้กวาดตองกงพื้นบ้านจังหวัดอุตรดิตถ์

1. เครื่องจักรสานพื้นบ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 3.83 ภาชนะใส่เครื่องจักรสานลายเส้นปลาช่อนและลายดอกเมื่อดวง

ภาพที่ 3.84 เครื่องใส่ภาชนะนานาชนิด กระจาย

เป็นงานศิลปหัตถกรรม และงานช่างที่มีความผูกพันกับวิถีของคนไทยมาช้านาน ส่วนใหญ่จะใช้

วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาผลิตเครื่องจักสาน เช่น ไม้ไผ่ หวาย กก เป็นต้น ซึ่งวัสดุเหล่านี้แห้งและเมื่อเอกลำเป็นเอกลำที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าสถานง่ายตามอายุการใช้งานจึงไม่สามารถกำหนดอายุความเป็นมาของงานประเภทนี้ได้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งหามไม้เห็ดดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรสานจังหวัดอุดรธานีมีอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน ชาวบ้านมักใช้เวลาว่างในคอนเย็นหรือตอนกลางคืนที่กลับจากนาไร่ทำกันพอใช้ในครัวเรือน ไม่ได้ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรสานที่ทำกันพอใช้ในครัวเรือน ไม่ได้ถือเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรสานที่ทำด้วยไม้ไผ่ มีหลายประเภทบ้างเล็กน้อย เพราะไม้ไผ่เป็นวัสดุที่หาได้ง่าย มีอยู่ทั่วไป ส่วนรูปแบบ ลวดลาย และการเรียกชื่อจะแตกต่างกันออกไปตามความนิยมของท้องถิ่นและประ โยชน์ในการใช้สอย ดังนี้

1. ภาชนะใช้ใส่ของนานชนิด เช่น กระบุง กระบาย กระจาด ตะกร้า เป็นต้น
2. เครื่องเรือนจับสัตว์ เช่น ลอบ ไซ สุ่ม อีจู้ กระชัง เป็นต้น
3. เครื่องเรือน เช่น ฝาขัดแตะ เปล เสื่อ หรือ สาด เป็นต้น
4. เครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น กระด้ง กระจาด กระซอน ตะแกรง ตะกร้า เป็นต้น
5. ของเด็กเล่น เช่น ตะกร้า นก ปลาตะเพียน เป็นต้น

6. เครื่องมืออุปกรณ์ มีด ด้ว ค้อนข้างใหญ่ใช้ฟันหรือผ่าไม้ มีดดอก มีรูปร่างเล็กและเรียว ใช้จักดอก เหล็กหมาก เป็นเหล็กปลายแหลมใช้สำหรับเจาะ และจัดเงา ไม้ไผ่ มีรูปร่างคล้ายคีมตั้งกะสี เจาะรูกลมขนาดต่างๆ สำหรับสอดดอก (รีดดอก) ไม้ไผ่หรือเส้นหวาย จักเป็นเส้นๆ ผ่านเข้าไปตามขนาดที่ต้องการ

7. การเลือกไม้ไผ่ ไม้ไผ่ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 1 ปีครึ่ง หรือ 2 ปี แต่ไม่ควรแก่เกินกว่า 5 ปี เพราะจะเปราะและแข็งเกินไป ลำต้นยาว ผิวไม้ต้องไม่ลอกและต้องไม่มีรอยแตก ไม่มีเชื้อรา ไม้ไผ่ต้องไม่ถูกตากแห้งมานาน มีสีเหมือนกันไม่เคยใช้งานมาก่อน และเป็นไม้ไผ่ที่ไม่ถูกไฟไหม้

8. การอบและรักษาเนื้อไม้ กระทบหลายวิธี อาทิ ย่างโดยใช้ความร้อนหรือรมด้วยควันไฟ คัดเป็นท่อนๆ แล้วนำไปตากแห้ง หมั่นหมุนไม้ไผ่ถูกความร้อนจากแสงแดดให้ทั่วทั้งลำ คั้นด้วยน้ำเดือดแล้วนำไปตากให้แห้ง แขน้ไว้วันๆ

9. รูปทรงของเครื่องจักสาน ประกอบด้วย ส่วนปาก เป็นส่วนที่รับงานหนักจึงต้องทำให้แน่นหนา มีการเสริมปากด้วยขอบไม้ไผ่หรือ ไม้อื่น เช่น หวายยึดติดกับลำตัวเพื่อที่จะไม่ถูกดึงหลุดได้ง่าย ส่วนฝา มีเฉพาะเครื่องจักสานชนิดใช้บรรจุของที่ต้องการถนอมเป็นพิเศษ หรือภาชนะใส่เครื่องบริโภค ส่วนลำตัว เป็นส่วนที่ทำให้เกิดรูปทรงต่างๆ และเป็นส่วนที่ให้ประโยชน์ในการใช้สอยอย่างแท้จริง ส่วนฐานเป็นส่วนที่รองรับสิ่งของที่บรรจุอยู่ภายใน จึงต้องสานที่กันให้มีมุมเป็นพิเศษ

10. ลวดลายที่เป็นแม่แบบ คือ ลายขัด เกิดจากดอกที่ทำมุม 980 องศา คือลายหนึ่ง ลายสอง ลายสาม ลายกระดิ่งฝัดข้าว ลายจูงนางเข้าห้อง

11. ลายตาจีน เกิดจากเส้นดอกที่ทำมุม 45 องศา ส่วนของขอบปาก เรียกว่า ลายเส้นปลาช่อนและ

ลายควมแมลงวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

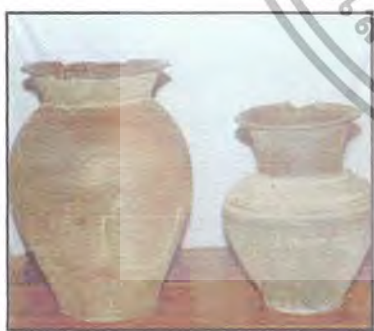
12. ช้อง เป็นเครื่องมือที่มีไว้ขึงชั่วคราว มีหลายแบบโดยทั่วไปจะมีรูปร่างคล้ายหม้อดินสานด้วย ไม้ไผ่ กั้นเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีโครงสร้างไม้ไผ่เป็นกากบาทรองรับอยู่ ส่วนข้างกลมและป่องออก ส่วนคองจะแคบและปากจะผายออก ที่ฝ่ามีกั้นแหลม เรียกว่า งา มีไว้สำหรับปิดกั้นปลาไม่ให้กระโดด มีสานกันในหลายท้องถิ่น เช่น ช้องเปิด ใช้ไม้ไผ่สานเป็นรูปเปิด ของอำเภอท่าปลา และช้องที่บ้านนาอิน อำเภอพิชัย

13. กระจาด เป็นภาชนะสำหรับใส่ของ มีหลายชนิด อาจจะมีหูหรือเชือก หรือหวายสำหรับหาม หรือวางบนเสาแหกรก รูปทรงและขนาดของกระจาดจะแตกต่างกันออกไป ตามความนิยมและประโยชน์ใช้สอยทั่วไป ตลอดจนที่จักรสานตอนบนจะเป็นตาเลวโปร่งทนมม ตอนล่างเป็นตาถี่ ก้นเป็นรูปหกเหลี่ยม มีไม้ไผ่ขัดตามมุมของกระจาดรับกันเพื่อความแข็งแรง กระจาดพบที่บ้านแหลมนกกแก้ว ต. นาอิน อ. พิชัย สานเป็นลวดลายดอกทิวลิป ไม่ยกดอก สวยงาม ได้เคยนำทุกกล่าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

14. การทำแข่งปลาชุก อำเภอท่าปลาที่มีกระดังงาหรือชิงไฟให้เกษตรกรหลังฤดูเก็บเกี่ยว เพราะบริเวณหมู่บ้านมีไม้ไผ่เป็นจำนวนมาก ที่ตำบลผดเล็กบ้านกั้นในหลายหมู่บ้าน วัสดุที่ใช้ทำแข่งปลาชุกคือ ไม้ไผ่หรือไม้ข้าวหลาม อายุประมาณ 1 ปี ความเหมาะสม

15. กะช้ำ ทำจากไม้สักแผ่นกว้างและหนาจะให้เป็นรูปสี่เหลี่ยม มีลวดลายดอกพอสสมควร เพื่อนำมาใส่ข้าวเหนียวที่นึ่งสุกใหม่ เมื่อข้าวเย็นแล้วจึงนำไปใส่กระด้งกั่วข้าวนิยมทำกันที่บ้านร่วมจิต อ. ท่าปลา และอีกหลายๆหมู่บ้านใน อ. ท่าปลา

2. เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 3.85 ลักษณะเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์

เครื่องปั้นดินเผาเป็นหัตถกรรมที่มีความผูกพันกับมนุษย์มาช้านาน เป็นภาชนะใช้สอยในชีวิตประจำวัน และใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ เช่น หม้อหุงข้าว หม้อนึ่งข้าว กระถาง โถงน้ำ หม้อยา

เป็นต้น การทำเครื่องปั้นดินเผาแบ่งตามลักษณะวิธีการได้ 3 ประเภทดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
การปั้นอัดลงแบบ วิธีการนี้จะเป็นวิธีดั้งเดิม
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปั้นด้วยมือ จะเรียกตามลักษณะการขึ้นรูป การขดดิน การตีหม้อ

การใช้เป็นหมุน

การปั้นหม้อไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ดินเหนียวและน้ำ โดยจะต้องใช้น้ำในการรีดดิน

การตีหม้อ การตีที่อำเภอลับแล คือการปั้นหรือผลิตหม้อดินไว้ใช้ใต้น้ำกิน น้ำใช้ นอกจากนี้ ชาวสวนจะนำหม้อดินไปใต้น้ำไว้ข้างต้นไม้ เช่นต้นทุเรียน ต้นกลางสาต หรือต้นไม้อื่น โดยการขุดหลุม แล้วฝังหม้อดินลงไปใต้น้ำ เพื่อต้นไม้จะได้รับความชุ่มชื้นตลอดปี

ลักษณะหม้อดิน หม้อดินที่อำเภอลับแล ไม่มีแบ่งประเภท จะมีประเภทเดียวแต่มีอยู่ 3 ขนาด ขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลางของปากหม้อ ประมาณ 13 นิ้ว ขนาดกลาง เส้นผ่าศูนย์กลางของปากหม้อ ประมาณ 10 นิ้ว ขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางของปากหม้อประมาณ 8 นิ้ว วัสดุอุปกรณ์การทำหม้อดินลับแล การตีหม้อดินลับแล เป็นการทำให้ในลักษณะอุตสาหกรรมในครัวเรือน ผู้ขายเป็นฝ่ายออกไปหาวัสดุ ผู้หญิงจะเป็นคนตีหม้อ เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่จะอยู่บ้าน ทำงานบ้าน มักจะตีหม้อในเวลาว่างจากงาน เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน และจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว

3. เครื่องหัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้านจังหวัดอุตรดิตถ์

ผ้าเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญของมนุษย์ นอกเหนือจากอาหารที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ในสังคมเกษตรกรรมแต่บรรณกาลสืบมา ทุกครัวเรือนจะทำการทอผ้าเพื่อใช้สอยกันภายในครอบครัว มีการถ่ายทอดและส่งสมกรรมวิธีการทอผ้าให้แก่สมาชิกที่เป็นหญิงซึ่งเป็นผู้รับหน้าที่อบรมถ่ายทอดวิธีให้แก่บุตรสาวหรือหลานสาวจนเกิดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังกล่าวที่ว่า “เมื่อเสร็จหน้านาผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตีเหล็ก”

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบ มนุษย์ได้มีกานทอผ้ามาเป็นเวลานาน นับแต่จวบจนปัจจุบันมนุษย์ได้พัฒนาทอผ้ามาเป็นเวลานาน นับแต่อดีตจวบจนปัจจุบันมนุษย์ได้มีการพัฒนาการทอผ้าทั้งรูปแบบคลาสสิก เทคนิค การย้อมสี และการให้ลวดลาย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ การทอผ้าพื้นเมืองของไทยกระทำกับมาแต่โบราณ ดังมีปรากฏในจดหมายเหตุและพงศาวดารตั้งแต่สมัยโบราณ ดังมีโบราณในจดหมายเหตุและพงศาวดารตั้งแต่สมัยโบราณ ดังมีปรากฏในจดหมายเหตุและพงศาวดารตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธา และรัตนโกสินทร์ การทอผ้าพื้นเมืองมีอยู่ตามกลุ่มชนต่างๆ ของไทยโดยเฉพาะในบริเวณภาคอีสานมีหลายกลุ่มชน เช่น ข่า กระได กระเลิง ส่วยและเขมร การทอผ้าแต่ละแห่งจะมีลักษณะพิเศษเป็นของตนเอง โดยเฉพาะสีสันทันจะค่อนข้างมืดทึบไม่ค่อยลวดลาย ผ้าไหมและผ้าเมือง ผ้าไหมเป็นผ้าที่นิยมทอกันมากเนื่องจากมีความงดงาม คงทน มีอายุการใช้งานยาวนาน ผ้าไหมที่มีชื่อของไทยนั้นได้มาจากภาคเหนือ ภาคเหนือ ภาคอีสาน เช่น ผ้าไหมจากหาดเสี้ยว อุตรดิตถ์ สุรินทร์ และอุดรธานี สำหรับผ้าทอที่ขายในจังหวัดอุตรดิตถ์มีอยู่ในเขตพื้นที่ และไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งหาพบได้แต่แปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้อำเภอต่างๆ เช่น ผ้าทอมักหมี่ที่บ้านนาขุม อำเภอบ้านโคก ผ้าทอน้ำไหล ผ้าล้อ และลายดินจก ที่บ้าน

หนองแห้ว อำเภอป่าปึกป่าด และอำเภอปากท่า ผ้าตีนที่อำเภอเมือง อำเภอลับแล อำเภอดรอนและ อำเภอทองแสนขัน เป็นต้นการทอผ้า

เมื่อพูดถึงผ้าทอพื้นเมืองอุตรดิตถ์แล้วนับได้ว่าไม่น้อยหน้าจังหวัดใด เพราะจากอดีตที่ผ่านมา อุตรดิตถ์เคยเป็นเมืองท่าที่สำคัญในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประชาชนจากที่ต่างๆ จากทุกภูมิภาคของ ประเทศไทยอพยพโยกย้ายมาประกอบอาชีพทำมาหากินในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ และได้นำเอา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมนานที่เล่าสืบต่อกันมาถึงเรื่องผ้าทอพื้นเมืองที่สำคัญของ อุตรดิตถ์ ได้แก่ “ผ้าซิ่นตีนจก” ดังนี้ ลักษณะเฉพาะของตนต่างไปจากผ้าพื้นเมืองในท้องถิ่น การสลับสี ตีนซิ่นลับแลมักทอกว้างหรือสูง ลวดลายที่ทอเป็นลายเรขาคณิตเช่นเดียวกับการสลับสี ตีนซิ่นลับแลมี สีฉันทันน้อยกว่าตีนจกของกลุ่มชนเชื้อสายลาวก็ตาม แต่ตีนจกของลับแลมีความงดงามที่มีสีฉันทันประสาน กลมกลืนกันเป็นลักษณะของความงามที่เกิดจากความเรียบง่าย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของผ้าตีนจกลับแล ที่สืบต่อกันช้านานแม้จะเป็นผ้าทอของชาวไทยเชื้อสายขวนเช่นเดียวกันก็ตาม ผ้าทอลับแล โดยเฉพาะ ผ้าซิ่นตีนจกของลับแลเป็นซิ่นลายขวางลำตัวเช่นเดียวกับซิ่นของลาวล้านนาทั่วไป แต่ส่วนตีนซิ่นซึ่งทอ เป็นลายจกนั้นนิยมทอเป็นวาระสี่เดียวกับ

การแต่งกายของประชาชนในอำเภอลับแลผู้หญิงจะนุ่งผ้าซิ่นตีนจก สวมเสื้อแขนกระบอก นิยม คาดเอวด้วยเข็มขัดนาค เงิน หรือ เข็มขัดทอง สำหรับผู้ชายจะสวมเสื้อหม้อห้อมใช้ผ้า ขาวม้าคาดเอว หัตถกรรมการทอผ้าซิ่นตีนจกของชาวลับแล มีมานานแล้วพร้อมกับการตั้งถิ่นฐานของชาวลับแล ประเพณีการทอผ้าซิ่นตีนจกนี้ผู้หญิงสาวชาวลับแล ได้รับการถ่ายทอดจาก บรรพบุรุษ สืบต่อมาจนถึง ปัจจุบัน การแต่งกายของประชาชนในอำเภอลับแลผู้หญิงจะนุ่งผ้าซิ่นตีนจก สวมเสื้อแขนกระบอก นิยม คาดเอวด้วยเข็มขัดนาค เงิน หรือ เข็มขัดทอง สำหรับผู้ชายจะสวมเสื้อหม้อห้อมใช้ผ้า ขาวม้าคาดเอว หัตถกรรมการทอผ้าซิ่นตีนจกของชาวลับแล มีมานานแล้วพร้อมกับการตั้งถิ่นฐานของชาวลับแล ประเพณีการทอผ้าซิ่นตีนจกนี้ผู้หญิงสาวชาวลับแล ได้รับการถ่ายทอดจาก บรรพบุรุษ สืบต่อมาจนถึง ปัจจุบัน นิยมประเพณี วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตต่างๆ เข้ามา การทอผ้าจึง เป็นวัฒนธรรมที่ถูกนำเข้ามาด้วย ผ้าทอของอุตรดิตถ์จะมีทั้งผ้าฝ้าย และ ผ้าไหม ปัจจุบันจะข้อมด้วยสีเคมี ลักษณะการทอของจังหวัดอุตรดิตถ์มีทั้งจก จิด และมัดหมี่ ลวดลายต่างๆ บนผืนผ้าั้นเกิดจากร่องราว ในวิถีชีวิตและธรรมชาติรอบตัว ลวดลายของผ้าซิ่นตีนจกและผ้าอื่นๆ ของจังหวัดอุตรดิตถ์มีหลายลาย เช่น ลายหงส์ใหญ่ ลายขอกกระเบื้อง ลายดาวดิ่งสี่ ลายขอลามก้าน ลายดอกเคี้ยว ลายแปดขอ ลายงูเหลือม ลายเก็ดทะหาว ลายผักแว่น ลายนาค ลายสิงห์แหงแหว ลายกำมปู ลายผีเสื้อ เป็นต้น ผ้าที่ทอกันนั้นส่วน ใหญ่เป็นผ้าซิ่น แต่มีการทอผ้าชนิดอื่นบ้าง เช่น ผ้าห่ม ผ้าหน้าหมอน ผ้าลื้อ ผ้าสไบ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งทอผ้าในจังหวัดอุตรดิตถ์

จังหวัดอุตรดิตถ์มีลักษณะการทอผ้าหลากหลาย สามารถแบ่งแหล่งการทอผ้าตามลักษณะเฉพาะของผ้าพื้นเมืองดังนี้

1. ผ้าทอแบบมัดหมี่

อำเภอบ้านโคก บ้านนาขุม ตำบลนาขุม
อำเภอน้ำปาด บ้านท่าโพธิ์

2. ผ้าทอแบบจก

อำเภอทองแสนขัน ทุกหมู่บ้าน
อำเภอตรอน บ้านไชยมงคล บ้านน้ำอ่าง ตำบลวัดไชยมงคล
อำเภอลับแล ตำบลไชยชุมพล ตำบลศรีพนมมาศ
อำเภอท่าปลา วัดดินค้อย ตำบลนาคิ้ว ตำบลท่าปลา
อำเภอน้ำปาด บ้านท่าโพธิ์ บ้านต้นม่วง ตำบลเด่นเหล็ก
อำเภอปากท่อ บ้านกกค้อ ตำบลท่าค้อ บ้านเสี้ยว
ตำบลบ้านกล้วย
อำเภอบ้านโคก บ้านนาขุม บ้านห้วยไร่ ตำบลนาขุม ตำบลม่วงเจ็ดต้น ตำบลบ้านโคก

3. ผ้าทอแบบขิด

อำเภอตรอน บ้านไชยมงคล ตำบลไชยมงคล

การประยุกต์ใช้ ลายผ้าจีนพื้นเมืองของอำเภอลับแลมีทั้งลายหลัก และลายประกอบหลายลายเช่น ลาย หงส์ ลายสร้อย ลายขอหงาย ลายขอ โถ ลายมาด ลายสร้อยดอกหมาก ลาย ไทรช้อย ลายแปด ขอ ลายแปดขอ โบราณ ลายขอผักกูด ลายขอซัง ลายแก้วกึ่ง ลายกลีบจันทร์ ลายดอกผักแว่น ลายขอหนังสือ ลายขอเหล็กขลุ่ย ลายค้างเหียน ลายบัวหงายบัวคว่ำ ลายขอปัสสาวะ ฯลฯ ซึ่งแต่ละลายมีความสวยงามแตกต่างกันไป และสามารถนำมาประยุกต์ใช้สวมใส่ได้ในทุกโอกาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.87 ผ้าเข็มนาหลายๆ อย่าง หล่มสัก

ภาพที่ 3.88 ผ้าตีนจกหลายแบบของอำเภอทับเต

ภาพที่ 3.89 ผ้าตีนจกหลายกนกของตำบล ตรอน

4. ไม้กวาดตองกงพื้นบ้านจังหวัดอุดรดิตถ์

ภาพที่ 3.90 ไม้กวาดตองกงพื้นบ้านจังหวัดอุดรดิตถ์

การไม้กวาดตองกงเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนของอำเภอทับเต เป็นอาชีพหนึ่งที่ทำรายได้

ให้กับประชาชนในอำเภอ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดวิธีการทำไม้กวาดมาจากบรรพบุรุษวิธีการทำไม้กวาด

ตองกงมีมานานคั้งนั้นจึงมีเรื่องเล่าต่อๆ กันว่าเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จ
เอกสารนเป็นเอกสารทสงวนไวสาหรับการเขงานเพอการศึกษาทานน เมอนูญาติหนาไปใช้ประเยชนดานการค้
ประพาสกวคเหนือ และ ได้เสด็จมาถึงเมืองบางโพหรือท่าเหนือ (เมืองอุดรดิตถ์) ในขบวนเสด็จนั้น สมเด็จ
ไมวารณใดๆ ทงสิ้น อีทงทงามมีใตุดแปลงเนอหว่า และตองอวางอิงถึงเจาของเลกสารทงคั้งทีมีการนำไปใช้
๑ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้นำไม้กวาดจากเมืองจีน มาให้พระศรีพนมมาศ ซึ่งขณะนั้นอำเภอทับเต

เป็นเมืองขนาดเล็กที่กำลังพัฒนาโดยมีนายทองอิน (พระศรีพนมมาศ) เป็นผู้นำของท้องถิ่น เมื่อพระศรีพนมมาศนำไม้กวาดที่ได้รับฝากจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมาพิจารณาตรวจสอบและวิธีการถักแล้วคิดว่าต้องทำได้ เพราะที่ลับแลมีคันทองอยู่เป็นจำนวนมาก จึงนำชาวบ้านของแต่ละหมู่บ้านจำนวน 2 คน มาฝึกการถักไม้กวาดคองกที่บริเวณบ้านศรีพนมมาศ โดยเริ่มจากคนในหมู่บ้านตำบลฝ่ายหลวง และตำบลแม่พหลู เมื่อถักไม้กวาดกันเป็นแล้วก็ให้กลับไปสอนลูกหลานในบ้านนั้นๆ อีกจนเกิดความชำนาญ และมีคุณภาพดีขึ้น

5. ภาษาและวรรณกรรม

เมื่อล้านนาพบล้านช้าง เคียงข้างด้วยไทยกลาง

ด้วยสายสัมพันธ์ของเผ่าพันธุ์และเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมทั้งที่อพยพเคลื่อนย้ายมาจากถิ่นอื่น ด้วยสาเหตุที่แตกต่างที่แตกต่างกัน แต่คนเหล่านั้นก็มาพบกับที่ “อุดรดิศต์ เมืองท่าเหนือ” โดยมีได้นัดหมาย ประกอบกับอุดรดิศต์เป็นเมืองชายแดน ไทย – ลาว อีกทั้งเป็นรอยต่อของภาคเหนือตอนล่างกับภาคกลางตอนบน ดังนั้นอุดรดิศต์จึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองสานวัฒนธรรม” ทำให้มีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มชน ดังนี้

5.1 กลุ่มวัฒนธรรมล้านนา ใช้ภาษาพูดเป็นภาษาเหนือ (คำเมืองหรือคำเมือง) หรือภาษาล้านนา กลุ่มชนที่ใช้ภาษาล้านนา ได้แก่ อำเภอลับแลตอนเหนือ เช่นที่ ต. ชัยชุมพล ต. ศรีพนมมาศ ต. ฝ่ายหลวง ต. แม่พหลู ต. นานกก และ ต. ด่านแม่คำมัน อำเภอ เมือง ตอนเหนือ ได้แก่ ต. บ้านคำ ต. บ้านคำนาขาน ต. น้ำริด ต. จ้างาม ต. ผาจากตอนเหนือ ต. แสนตอ ต. วิ่งคิน และ ต. หาดจิว ส่วนที่อำเภอตรอน จะปรากฏ

คำอั้งชัดเจนที่ ต. น้ำอ่าง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มบ้านแพะ ต. บ่อทอง อ. ทองแสนขัน เป็นต้น

ภาษาพูดในกลุ่มล้านนา โดยรวมแล้วสำเนียงการพูดและคำศัพท์ที่เกี่ยวกับคน สัตว์สิ่งต่างๆ อาจจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ก็สามารถสื่อสารกันได้ เช่น

ภาษาไทยกลาง ภาษาอำเภอลับแล อำเภอเมืองตอนเหนือ และทองแสนขัน

สตางค์ (คังค์)

ตั้ง

รถจักรยาน

รถถีบ

รถมอเตอร์ไซด์

ผักแคบ

ผักคำลิ่ง

ผักแคบ

ผักชีฝรั่ง

หอมหน้อยกั่ว

ผักชีไทย

หอมหน้อย

กลางสาต

หมาสาบ

ทุเรียน

หมาทุเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนในภาษาเขียนที่เรียกว่า “ตัวเมือง” ยังคงมีผู้อ่าน ผู้เขียน ผู้ศึกษา อยู่บ้างส่วนมากจะเป็น พระภิกษุ เช่น ที่วัดเสนาหิน วัดคอนสั๊ก วัดม่อนปรางค์ และวัดทองลับแล เป็นต้น

6. กลุ่มวัฒนธรรมล้านช้าง บางครั้งอาจเรียกกลุ่มวัฒนธรรมไทย – ลาวเป็นกลุ่มชนที่ใช้ภาษาพูดและ วัฒนธรรมคล้ายภาคอีสานของไทยในกลุ่มของ อ. บ้านโคก อ. ฟากท่า อ. น้ำปาด และส่วนของ อ. ทองแสนขัน เช่นที่ ต. ป่าคาย ส่วนใหญ่จะมีบรรพบุรุษที่อพยพโยกย้ายมาจากหลวงพระบางภาษาในกลุ่มนี้ คล้ายกัน เช่น

ภาษาไทยกลาง

กิ่งกือ

กระถิน

ทองคำ

กระเทือน (กิริยา)

รสจืด

น้ำพริก

ทัพพี

ถึง

ทำ

ภาษาอำเภอบ้านโคก ฟากท่า และน้ำปาด

กิ่งกือ

กันดิน

คำ

ชะเนียง

จาง

แจ้ว

จอง

ฮอด

เฮ็ด

ในส่วนภาษาเขียน ยังคงมีภาษาไทยน้อยหลงเหลืออยู่บ้าง สามารถอ่านออกเขียนได้เฉพาะ ผู้สูงอายุมากๆ บางคนเท่านั้นในส่วนของกลุ่มกันอยู่ที่ ต. ผักขวาง อ. ทองแสนขัน ต. หาดสองแคว ต. บ้านแก่ง ต. วังแดง อ. ตรอน และ ต. กองโค อ. พิษย ชาวบ้านในกลุ่มนี้จะใช้ศัพท์และภาษาพูดคล้ายๆ กับกลุ่มที่อยู่แถบ อ. น้ำปาด อ. ฟากท่า และ อ. บ้านโคก แต่สำเนียงจะแตกต่างกันเล็กน้อย

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มไทยพวนอยู่ที่หมู่บ้านปากฝาง ต. จิวจาม อ. เมือง แม้ว่าภาษาพูดจะปรับเปลี่ยนไปจากไทยพวนในจังหวัดอื่น ๆ มากแล้ว แต่ก็ยังพอสามารถสื่อสารกันได้กับผู้สูงอายุ เช่น บ้านไค้ ไร่ว่า บ้านเตื่อ ทำอะไร ก็ใช้ เฮ็ดผิเหลอ คนวัยกลางคนและวัยรุ่นแทนจะไม่ค่อยได้ใช้ภาษาพวนกันเลย

5.3 กลุ่มวัฒนธรรมไทยกลาง มีปรากฏเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งค่อ ทางอำเภอลับแลส่วนได้ ได้แก่ เขต ต. หุ้งยัง ต. ไร่ล้อม ต. ไร่เขียว และเขตที่ติดต่อกับ สุโขทัย จะมีภาษาพูดคล้ายภาษาสุโขทัยดั้งเดิม ส่วนอำเภอเมืองคอนไค้ อำเภอพิชัย (ยกเว้นบางตำบล เช่น ต. กองโค) จะมีภาษาพูดและวัฒนธรรมคล้ายไทยกลาง (อยุธยา – กรุงเทพฯ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.9.3 ศิลปวัฒนธรรมประเพณีจังหวัดอุดรดิตถ์

ศิลปวัฒนธรรมประเพณี การปฏิบัติสืบต่อมาเป็นมรดกทอดของสังคม เป็นที่ยอมรับของส่วน ใหญ่ และกลายเป็นเอกลักษณ์ของชาติบางที่ก็มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัย (ศูนย์ วัฒนธรรมภาคเหนือตอนล่าง 2531 , หน้า 1-2)

ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่ง ถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียว และ สืบต่อมาช้านาน ถ้าใครในหมู่บ้านประพฤติออกนอกแบบก็ผิดประเพณี หรือผิดจารีตประเพณี (พระยา อนุमानราชชน วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทยคลังวิทยา 2514, หน้า 37)

ประเพณีพื้นบ้านแต่ละภาคมีความแตกต่างกัน ตามความเชื่อชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพและสภาพ ภูมิอากาศ ทั้งหมดเป็นตัวกำหนดและสามารถแยกแยะประเพณีพื้นของจังหวัดอุดรดิตถ์ได้ดังนี้

1. ประเพณีตามเทศกาล
2. ประเพณีพิธีไทยพื้นบ้าน
3. การละเล่นพื้นบ้าน

1. ประเพณีตามเทศกาล

ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา คำว่า “พรรษา” เป็นคำไทยที่เราแปลงเอามาจากคำบาลีหรือ สันสกฤต พรรษาแปลว่า “ฝน” หมายถึง ฤดูฝน เมื่อถึงฤดูฝนมีระเบียบวินัยว่า พระสงฆ์พุทธสาวกท่าน ไม่ จาริกไปแรมคืน ณ ที่ใด ท่านหยุดอยู่เป็นที่ตลอดฤดูฝน เราเรียกว่า พระเข้าพรรษาหรือพระจำพรรษา แต่ ท่านกำหนดเอาเพียงสามเดือนเหลือท้ายฤดูไว้เดือนหนึ่ง

วันเข้าพรรษาคือวันแรม 1 ค่ำ เดือนแปด เป็นวันที่พระจันทร์เสวยฤกษ์อาษาหะสว่างไป แล้ววัน หนึ่ง ซึ่งเป็นวันย่างเข้าฤดูฝนวันแรกของฤดู ถึงวันเพ็ญเดือน 11 มีกำหนดสามเดือนถ้าเป็นปีโคจรกมาส คือ เพิ่มเดือนแปดอีกเดือนหนึ่งตามคตินิยม ถือเอาวันรวม 1 ค่ำเดือนแปดหลังแต่ถ้ามีความจำเป็นจะ เข้าพรรษาในวันนี้ไม่ได้ด้วยเหตุจำเป็นใดๆ ก็เลื่อนไปวันแรม 1 ค่ำ เดือนเก้า คือถัดจากวันเข้าพรรษาต้น ไป เดือนในระหว่าง หรือชาวบ้านมีศรัทธาหนักนงค์ ก็สามารถพักแรมคืนได้ไม่เกิน 7 คืน ถ้าเกินนี้ไปถือว่า การเข้าพรรษาจะไม่ได้รับประ โยชน์ใดๆ เลย อาจถูกปรับโทษ

ประเพณีทอดกระฐิน การทอดกระฐินกำหนดระยะเวลาตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ไปจนถึง กลางเดือน 12 มีกำหนด 1 เดือน ภายหลังจากพรรษาแล้ว การทอดกระฐินเป็นกาถวายผ้ากฐินแก่พระสงฆ์ (ผ้ากฐินเป็นผ้าสบง ผ้าจีวร ผ้าสังฆฏิผืนหนึ่งในการผืนนี้ เพื่อให้พระอธิฐานเป็นผ้ากฐิน นอกจากผ้ากฐิน แล้วยังมีสิ่งของถวายพร้อมผ้ากฐินอีกเรียกว่า บริวารกฐินอีกด้วย) ผู้ถวายว่าคำถวายกฐิน แล้วเอาผ้ากฐิน

วางตรงหน้าอาสนะสงฆ์ไม่ต้องประเคน เมื่อพระสงฆ์รับกฐินนั้นอย่างน้อย 5 รูป และจำพรรษาอยู่ในวัด เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานพิธีเท่านั้น มิใช่เอกสารที่เผยแพร่สู่สาธารณะ การนำ ไปใช้ ต้องประเคน สำหรับจำนวนพระสงฆ์ที่รับกฐินนั้นอย่างน้อย 5 รูป และจำพรรษาอยู่ในวัดนั้น เมื่อ ไม่วากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมเหตดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ พระสงฆ์ได้รับกฐินแล้ว ก็จะครองผ้ากฐินในวัดเดียนั้นเรียกว่า “กรวนกฐิน”

ประเพณีการทอดผ้าป่า การทอดผ้าป่าจะกระทำตั้งแต่หมื่นเจ็ดหมื่นทอดคอกฐินเรื่อยๆ การทอดผ้าป่าเป็นผ้าที่หาทอดบังสุกุลไว้ ตามปรกติ เจ้าภาพจะเอาผ้าพาดไว้บนกิ่งไม้แล้วกลับไป พระรูปใดมาพบเข้าก็ชักเอาไป

เดิมการทอดผ้าป่าที่ปฏิบัติในจังหวัดอุตรดิตถ์นี้ โดยจัดขึ้นเพื่อการทำบุญอุทิศส่วนกุศลอย่างหนึ่ง การทอดผ้าป่าให้แก่วัดที่มีผู้มีใจของกฐิน เมื่อพ้นระยะเวลาของกฐินไปแล้วปรากฏว่าวัดใดยังมีผู้มีใจเอาไปทอดคอกฐินชาวบ้านก็จะบอกกล่าวบุญร่วมกันจัดผ้าป่าสามัคคีขึ้นมากหรือน้อยตามกำลังศรัทธา

ประเพณีทำบุญวิสาขบูชา วันวิสาขบูชาอันนับกันว่าเป็นวันนักขัตฤกษ์ใหญ่ เพราะเป็นวันคล้ายวันประสูติเป็นวันตรัสรู้ อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ และวันเสด็จดับขันธปรินิพานของพระพุทธเจ้า ผู้เป็นพระบรมศาสดาของพระพุทธศาสนา การทำบุญในวิสาขบูชานี้ เป็นประเพณีสืบทอดกันมานานแล้ว ตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ปัจจุบันในวันขึ้น 14 ค่ำ มีการสวดมนต์

ประเพณีทำบุญวันมาฆบูชา วันมาฆบูชา หรือวันเพ็ญเดือน 3 หรือเดือน 4 ในบางที เป็นวันที่พระพุทธเจ้า ทรงแสดง โอวาทปฏิบัติโมกข์ ให้สาวที่เป็นภิกษุประมาณ 1340 องค์ และพระพุทธสาวกมาประชุม โดยมีคัมภีร์ประมาณ 1250 องค์ หลังจากที่ได้ไปประกาศสังฆกรรมโดยทั้งหมดเป็นเอหิภิกขุ คือ พวกที่พระองค์ทรงรับเข้าด้วยพระองค์เอง นอกจากนี้ในวันนั้นยังเป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ เหตุการณ์ทั้ง 4 ประการนี้ มาอยู่ในเวลาเดียวกันเป็นจาตุรงศ์ สันนิบาต เป็นอัศจรรย์ยิ่งนัก พระพุทธเจ้าทรงเห็นเป็นโอกาสเหมาะ ทรงแสดง โอวาทปฏิบัติโมกข์ คือ ประกาศหลังของพระพุทธศาสนาในที่ประชุมนี้ เท่ากับเป็นการประกาศตั้งพระพุทธศาสนา

ประเพณีลอยกระทง ลอยกระทงเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันทั่วทุกภาคของประเทศไทยตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งเป็นช่วงพระจันทร์เต็มดวง น้ำในแม่น้ำลำคลอง หนองและบึงเจ็มนองประกอบกับประชาชนเริ่มว่างเว้นของมาต่อแม่คงคา โดยประติษฐานกระทงเป็นรูปดอกบัว บรรจูปเทียน ดอกไม้และสาคันนอกจากนี้ยังมีกรัดเล็บเท้าและเส้นผม ไล่ลงไปในกระทงเพื่อขอขมาแทนกาย และเพื่อบูชารอยและพุทธบาท ณ แม่น้ำนั้น

การลอยกระทงเป็นการน้อมระลึกถึงคุณประ โยชน์ที่คืนน้ำลำธารมีต่ออนุวตมนุษย์และเป็นการแสดงถึงความใกล้ชิดกับธรรมชาติของสังคมไทย

ประเพณีสงกรานต์ วันปีใหม่ของไทย วันขึ้นของชาวอุตรดิตถ์นั้น นับแต่พระอาทิตย์ออกจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษเป็นวันขึ้นปีใหม่ จึงตกในราวเดือนเมษายน และมักจะถือเอาวันที่ 13 เมษายน ตามประเพณีพื้นเมืองเรียกวันนี้ “วันสังขารศัล่อง” คือวันสิ้นสุดของศรัทธาเก่าเป็นวันส่งท้ายปีเก่า ตามที่ถือกันมาแต่โบราณ บรรดาชาวไทยนิยมทำบุญตักบาตบังสุกุลกระดูกเปตชน และรกรำญาติผู้ใหญ่ แสดงความกตัญญูของศิลาขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ประเพณีพิธีไทยพื้นบ้าน

ประเพณีแห่หน้าขึ้นโรง จัดขึ้นในวันที่ 14 เมษายน ของทุกปี ณ บริเวณเชิงคอยม่อนอารักษ์ ในสมัยก่อนทางราชการจะเข้าไปร่วมด้วย ชาวบ้านจะจัดประเพณีแห่หน้าขึ้นโรง ในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี เป็นรวคน้ำคำหัวให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วการนำน้ำอบ – น้ำหอม ไปสรงน้ำตาม (ศาลเจ้าเป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้าน เช่นศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน เรียกว่า ศาลปู่เจ้า (ตามด้วยชื่อของเจ้าประจำศาล) หรือเรียกเป็นศาลปู่เจ้าปู่เชื้อเจ้าบ้านนั้นๆ

ประเพณีเป็นความเชื่อของชาวบ้านที่จะต้องมีการแสดงความเคารพบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวตำบลมีความอุดมสมบูรณ์ อยู่อย่างมีความสุข ละขอน้ำ ขอบน ให้ตกตามต้องฤดูกาล ทั้งบังมรดกเข้าทรง ชาวบ้านจะนำน้ำอบน้ำหอมไปสรงน้ำที่ตัวคนทรงนั้น เป็นการแสดงถึงความเคารพ และขอให้คุ้มครองภัยอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดกับหมู่บ้านและครอบครัว และขอให้อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข ด้วยความเชื่อว่า ดวงวิญญาณของผู้ล่วงลับที่เคารพนับถืออยู่ร่างทรงนั้น

ประเพณีงานบุญพระเวส ของชาวอำเภอบ้านโลก ประเพณีนี้เลิกไปได้ 6 ปีมาแล้ว เพราะผู้นำไม่ดำเนินการประชาชนไปทำงานต่างถิ่นกันมาก ปกติจะจัดงานในเดือนมีนาคมจะเชิญชาวอำเภอปากท่า อำเภอหน้าปด และลาวบ้านผาแก้วมาร่วมงานบุญนี้ด้วย จะมีการกินเลี้ยงสังสรรค์ แต่งตัวแฟนซี ทำตึคา โจน คีม็อง กลอง แห่ไปที่ป่าเพื่อไปรับพระเวสแล้วแห่มายังวัดโพธิ์ไทร ในอดีตชาวลาวกก็เข้าเชิญคนไทย อำเภอบ้านโลกไปร่วมงานบุญพระเวสในประเทศลาวด้วย ในระยะหลังทางราชการทั้งฝั่งไทยและฝั่งลาว เข้มงวดในการเข้าออกชายแดนทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าออกประเทศ การร่วมทำบุญพระเวสระหว่างประเทศพลอยหายไปด้วยอย่างน่าเสียดาย

ประเพณีแห่หน้าด้วยช้าง ในอดีตอำเภอท่าปลาเป็นอำเภอที่ประชาชนมีอาชีพตัดไม้ซุงขายพอตัดเสร็จก็ใช้ช้างลากออกจากป่า ทำกันอย่างนี้เป็นลำดับส่วนใหญ่จะชักลากมาลงแม่น้ำน่าน แล้วทำเป็นแพไม้ซุงล่องลงไปตามลำน้ำน่านไปยังสวรรค์ชาวท่าปลาจึงเลี้ยงช้างไว้เป็นจำนวนมาก ในปีหนึ่งๆ จะมีพิธีทำขวัญช้าง เพื่อขอขมาและระลึกถึงบุญคุณที่ช้าง ได้ทำงานให้แก่เจ้าของ และในฤดูบวชนาคก็ตกแต่งช้างให้สวยงามแล้วให้นาคขี่ช้างแห่กันไปตามถนนได้เพราะถนนคับแคบ ปัจจุบันอาชีพทำไม้หมดไปช้างก็ถูกขาย เหลือไว้แต่ร่องรอยในอดีต และชื่อสถานที่หมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับช้าง เช่น บ้านท่าช้าง บ้านดงช้างคิ นอกจากนี้ประเพณีของชาวท่าปลาไม่ได้ทำกันแล้ว คือ การเล่นนางกวัก นางตั้ง

ประเพณีแห่ช้างสรงน้ำปูตาพญาปาด ชาวอำเภอป่าดและปากทำในอดีตเลี้ยงช้างไว้ลากซุงกันจำนวนมาก ชาวบ้านอำเภอป่าดและปากทำซึ่งให้ความเคารพนับถือปูตาพญาปาด เชื่อว่าตาพญาปาดเป็นผู้นำเป็นบรรพบุรุษ ในช่วงสงกรานต์ประชาชนจะพร้อมใจกันตกแต่งช้างให้สวยงาม นามาเข้าขบวนแห่แห่น้ำอบน้ำหอมเพื่อไปสรงน้ำปูตาพญาปาดเป็นการเคารพสักการบูชาขอให้ปูตาพญาคุ้มครองให้ประชาชนถึงลูกหลานมีความสุขสงบ ร่มเย็นท่ามาค้ำขึ้น ประชาชนก็จะ ได้พบปะสังสรรค์ร้องรำทำเพลงกันสนุกสนาน มีการเชิญปูตาพญาปาดมาเข้าร่างทรง เพื่อสอบถามเหตุการณ์บ้านเมืองชะตาชีวิตการดำรงชีวิตของประชาชน

ประเพณีแห่ต้นดอกไม้และต้นปราสาทผึ้ง ของชาวอำเภอป่าด อำเภอบ้านโคก อำเภอตรอน อำเภอถ้ำแลในอดีต ในช่วงสงกรานต์ชาวบ้านแต่ละกลุ่มในละแวกเดียวกัน จะช่วยกันทำพุ่มดอกไม้ทำเป็นโครงแล้วเอาดอกไม้มาประดับตกแต่งให้สวยงามแห่ต้นดอกไม้ไปริบหมู่บ้านแล้วแห่ไปวัดเพื่อบูชาพระที่วัด ต้นปราสาทผึ้งประชาชนในหมู่บ้านจะนำเทียนมารวมกันตั้งขี้ผึ้งละลายนำมะละกอแกะเป็นรูปกรวย แล้วจุ่มลงในขี้ผึ้ง ขี้ผึ้งจะติดกรวยมะละกอจุ่มให้หนาพอประมาณแล้วนำไปจุ่มลงไปใต้น้ำเย็น ขี้ผึ้งที่เหลืออร่ามสวยงาม

ประเพณีทำบุญสารท วันเสาร์คือวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 หรือวันสิ้นเดือน 10 ชาวบ้านจะนำอาหารพร้อมทั้งกระยาสารทและกล้วยไข่ไปตักบาตรกันที่วัด แต่ก่อนนี้เมื่อใกล้สารทชาวบ้านจะกวนขนมเรียกว่า “กระยาสารท” กันทุกบ้าน ไป แต่ปัจจุบัน ไม่ต้องทำเองเพราะมีขายสะดวก กระยาสารทคือข้าวเม่า ข้าวคอก ถั่วงาและมะพร้าวกวนกับน้ำตาลให้เหนียวหนืดเพราะคิดเป็นปึก เมื่อชาวบ้านกวนกระยาสารทเสร็จจึงนำจัดแบ่งส่วนวางบนใบตองเพื่อนำตักบาตรถวายพระในวันสารท เมื่อชาวบ้านตักบาตรเสร็จต่างกรวดน้ำอุทิศให้ล่วงลับไปแล้ว

ประเพณีสลากกัณฑ์ ประเพณีสลากกัณฑ์ เป็นการทำบุญถวายของพระ โดยไม่เจาะจง ให้ผู้สลากเมื่อจับตรงกับเลขของเจ้าภาพ เจ้าภาพนั้นจะถวายนิมิตทำกันในฤดูที่ผลไม้อุดมสมบูรณ์ในระหว่างเดือน 6 ถึง เดือน 8 ในจังหวัดอุดรคิตต์นิยมทำกันในฤดูผลไม้เมืองถ้ำแลออกสู่ตลาด มีมะม่วง ทุเรียน เป็นต้น เมื่อถึงฤดูนี้ทายกวัดจะแจกฎีกาบอกบุญให้ตามญาติโยมว่าจะมีสลากกัณฑ์ ในวันใด ซึ่งทายกแต่ละวัดเป็นผู้ดำเนินการ ไม่กำหนดตายตัวว่าจะต้องทำวันใด บางท้องที่อาจมีมหรสพประกอบด้วย เช่น มีลิเก เป็นต้น แต่ในปัจจุบันการมีมหรสพได้ละเว้นเกือบไปหมด ทั้งนี้เนื่องจากสมัยโบราณ ประชาชนมีโอกาสดำเนินงานรับเรื่องพักผ่อนหย่อนใจน้อยไปหมด ความจำเป็นมีงานมหรสพประกอบวันนี้จึงลดลงไป สำหรับของถวายพระมักเป็นอาหารหวานอย่างละตำรับ ยังมักจะเป็นผลไม้ประจำฤดู เช่น มะม่วง ทุเรียน ส้ม ขนุน ของหวานอื่น ๆ พร้อมทั้งเครื่องไทยทานตามกำลังของคน

ประเพณีเทศมหาชาติ เป็นประเพณีที่มีเป็นประจำในทุกวัดทุกหมู่บ้าน ในระหว่างเดือน 11 ก่อนออกพรรษาแต่ท้องที่อำเภอถ้ำเสือบางแห่ง การเทศมหาชาติที่มีแปลกออกไป คือนิยมให้มีเทศสองจบ เมื่อเทศน์จบ 13 กัณฑ์ แล้วจะเริ่มต้นใหม่ และประชาชนมีความเชื่อถือกันว่าถ้าผู้ใดได้ฟังเทศน์จบทุกกัณฑ์แล้ว จะได้รับอานิสงส์อันยิ่งใหญ่ ดายแล้วจะได้เกิดในสวรรค์

ผู้มีศรัทธาจะต้องเตรียมเครื่องกัณฑ์เทศฯทุกๆ กัณฑ์ ทำเครื่องบูชา ดอกไม้ธูปธูปเทียน ครอบจำนวน 1000 คาถา และต้องไปนอนวัดรักษาศีลจนกว่าจะจบ ซึ่งต้องใช้เวลา 1 วัน 1 คืน จำนวน 1000 คาถาเมื่อถึงกำหนดมีเทศน์มหาชาติ ทางวัดจะบอกบุญชาวบ้านใกล้เคียงมาตบแต่งศาลา วัด ธรรมนิเทศด้วยต้นกล้วย ต้นอ้อย ธงทิวต่างๆ และมีภาพพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับพุทธประวัติ 13 กัณฑ์ แขนงห้อยแสดงไว้บนศาลา วัด ประติมากรรมกัณฑ์ สานด้วยไม้ไผ่มีกัณฑ์ 7 ชั้น คือชั้นหัวด้วยกระดาศสี ตบแต่งแสดงว่าที่วัดจะมีเทศน์มหาชาติ ในอำเภอถ้ำเสือมีถิ่นของภรรยาอยู่ตามประเพณีพื้นบ้าน เช่น หมอน ที่นอนของใช้ และผลไม้ ซึ่งเมื่อออกพรรษาแล้ว พระจะเสด็จมาถึงของที่ถวายนั้น ไปไว้ใช้ เป็นต้น

ประเพณีไหว้เจ้าแม่ทับทิมพิชัย ความสำคัญเจ้าแม่ทับทิม หรือดุษฎีบัว จะมียุ่เกือบทุกจังหวัดในประเทศไทย โดยเฉพาะที่อำเภอพิชัย ซึ่งเป็นเมืองท่าค้าขายที่สำคัญมานานร่วม ๑๕๐ ปี ชาวจีนไหหลำ (ไหหลำ) และชาวพิชัยได้ร่วมกันสร้างศาลเจ้าแม่ทับทิม และเมื่อจะทำการใดก็จะต้องจุดธูปบอกกล่าวเสมอ ก็จะสามารถปฏิบัติกิจการประสงค์ได้ ดังนั้นทุกปีจะมีงานประจำปีศาลเจ้าแม่ทับทิมพิชัย โดยในวันสุดท้ายจะมีพิธีไหว้เจ้าแม่ทับทิมตามประเพณีจีน

ภาพที่ 3.91 ประเพณีไหว้เจ้าแม่ทับทิมพิชัย

ลักษณะความเชื่อ ชาวไหหลำและชาวพิชัย จังหวัดอุดรดิตต์ มีความเชื่อว่าเจ้าแม่ทับทิมพิชัย (ดุษฎีบัว เต่ง เหนียง) สามารถคลบนินดาลให้ผู้เคารพสักการะในตัวเจ้าแม่ จะคิดทำการอะไรก็ประสบความสำเร็จ และเจ้าแม่สามารถช่วยเหลือพิทักษ์แก่ผู้ทุกข์ยากพ้นจากความทุกข์และพ้นจากภัยพิบัติทั้งปวง

พิธีกรรม พิธีไหว้เจ้าแม่ทับทิมจะจัดเป็นประจำทุกปี ในต้นเดือนธันวาคม (ประมาณวันที่ ๑ - ๔

ธันวาคม) จะมีขบวนป้ายและอาวุธศักดิ์สิทธิ์ รำทรงเจ้าแม่ทับทิม ขบวนถือบายไม้ (สิ่งศักดิ์สิทธิ์) โดยเอกสารนเป็นเอกสารทสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญาติเนาไปเซประโยชนดานการคา
สาวพรหมอารี ความอูครบ้านเรือนจะตั้งโต๊ะเครื่องบูชาคณะศิษย์ของ เจ้าแม่ทับทิมจะนำขบวนมา
ไมวากรณใดๆ หงสิน อิกทงหามมีเหตุดแปลงเนอหา และตองอาจอิงถึงเจาของเอกสารทุกครังที่มีการนำไปใช้

การระโต๊ะบูชา และเริ่มพิธีไหว้เจ้าแม่ทับทิม และพิธีทิ้งกระจาด (โปรยทาน) และสวดสะเดาะเคราะห์ต่อชะตาให้แก่ลูกหลาน แล้วร่วมรับประทานอาหารเพื่อเป็นสิริมงคล

3. การละเล่นพื้นบ้าน

การละเล่นตีบเต้า การเล่นตีบเต้านิยมเล่นกัน 10 คนขึ้นไป เล่นทุกโอกาสแต่ส่วนมากเล่นในตอนกลางคืน เริ่มเล่นจะมีการเห่เหมือนลิเก แต่คำร้องนั้นเป็นภาษาถิ่นของตนเอง เป็นการนำเรื่องก่อนการแสดง สำหรับเรื่องที่นิยมนำมาเล่นนั้นคือเรื่องวงศ์นอย และเรื่องจำปาสี่ต้น

ภาพที่ 3.92 แสดงการละเล่นพื้นบ้านตีบเต้า

กระโดดเชือก ลักษณะของการเล่นกระโดดเชือกคล้ายกับการเล่นกระโดดเชือกเดี่ยวเพียงแต่เพิ่มจำนวนผู้เล่นมากขึ้น จะเล่นกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เล่นได้ทุกโอกาสการเล่นที่ผู้เล่น 2 คน จับปลายเชือกคนละข้าง แล้วแกว่ง ผู้เล่นที่ไม่ได้จับเชือกก็เข้าไปกระโดดข้ามเชือก จะกระโดดทีละคนหรือพร้อมกัน 2-3 คนก็ได้ให้ผู้นั้นมาจับเชือกแทน คือเปลี่ยนกันออกไปกระโดดเชือกเล่นไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเลิกเล่นกันเอง

การเล่นชักสาว การละเล่น จะเล่นกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้ต้นยืนหันหน้าเข้าหากันยื่นมือทั้งสองยึดกันแล้วโยกแขนไปมา พร้อมทั้งร้องเพลงว่าชักสาวไว้ มะนาวโตงเตง บนนางมาเองว่าจะเล่นชักสาว”

การเล่นกำทาย การเล่นกำทายจะเล่นกันประมาณ 2-4 คน ผู้เล่นจะเล่นแต่ละคนนำเมล็ดถั่วหรือก้อนหิน โครนำมามากก็เป็นคนกำทายก่อน ผู้ทายกำเมล็ดถั่วเท่าใดก็ได้แล้วให้คนอื่น ๆ ทาย

การเล่นหางตั้ง การเล่นนางตั้ง ใช้ผู้เล่น 2 คน ให้คนเข้คหรือคนคอยควบคุมให้ผู้เล่นทั้ง 2 คนจับกระดิ่งอยู่คนละข้าง ให้คนคุมทำพิธีร้องเรียนเอาดาวบนฟ้า ลงเข้าคนถือ กระดิ่ง เวลาเรียกก็ร้องเพลง นางตั้ง คนคู่ก็ช่วยร้องด้วย เมื่อตีนางตั้งมาเข้าคนถือ คนใดคนหนึ่งที่ยาวน้อยกว่า แล้วสั้นไปทั้งตัว ทั้งกระดิ่งแล้วร้ายรำไปเรื่อยๆ คนคู่ก็ช่วยร้องเพลงคบบมือไปตลอด จนกว่าจะเห็นว่านางตั้งเหนื่อยแล้ว ก็จับไปร้อง”

เอื้อกันที่หูของคนเรา ตีนางตั้งก็จะออกถั่วหากว่า มีใครต้องการเล่นก็ต้องเล่นต่อไป ได้อีกด้วยเอาดอก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญาติเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เดือน ลงมาเข้าทางใหม่ เล่นกันไปเรื่อยๆ จนกว่าจะหยุดเล่นนิยมเล่นกันในช่วงกลางคืน ในเขตกลาง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ต่างๆ

การเล่นช่วงรำ การเล่นช่วงรำจะแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายละเท่าๆ กันจับไม้สั้นๆ ไม้ยาว เพื่อเลือกฝ่ายที่จะโยนลูกช่วงก่อน เมื่อฝ่ายหนึ่งโยนลูกช่วงไป อีกฝ่ายหนึ่งพยายามรับไว้ให้ได้ ถ้ารับไม่ได้ก็ต้องโยนกลับไปให้อีกฝ่ายรับ ทุกครั้งที่รับไม่ได้ต้อง “โยน” กลับไป ครึ่งใดที่รับได้ก็ต้องโยนกลับไปให้ฝ่ายที่ขว้างนั้นก็ต้องคลายหลบให้พ้น ถ้าหลบพ้นก็โยนลูกช่วงกลับไป ถ้าหลบไม่พ้นลูกช่วงถูกใครก็ตามคนนั้นจะต้องถูกทำโทษ แล้วแต่จะตกลงกันว่าจะให้ทำอะไร

การเล่นหมากกะลือ การเล่นหมากกะลือจะมีลักษณะการเล่นโดยจัดเอาเม็ดถั่วเขียวหรือก่อนหินแล้วจะมีขันหรือก๊อก ผู้เล่นจะเอาก่อนหินให้ก๊อกหรือขัน แล้วตีให้มีเสียงแล้วคว่ำลงบนพื้นให้ทายมาคู่หรือสี่ ผู้ใดทายถูกก็จะได้รับรางวัลที่ตั้งไว้หรือชนะไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

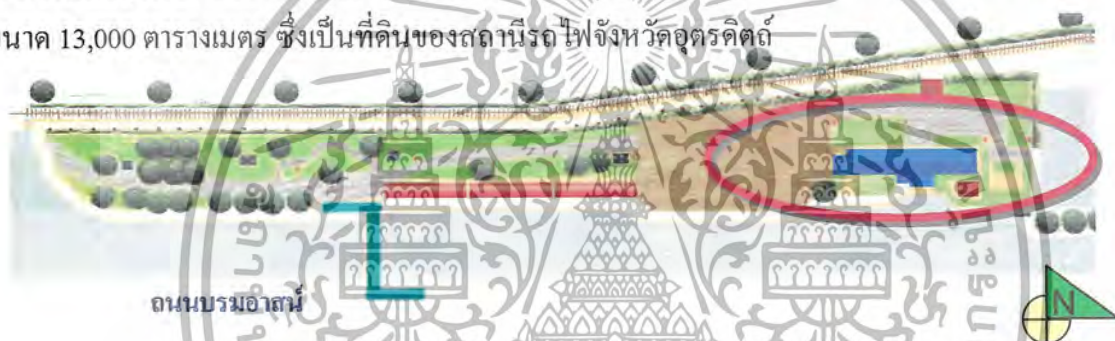
บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ

4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโครงการ

4.1.1 วิเคราะห์สถานที่ตั้งและสภาพแวดล้อมโครงการ

ที่ตั้ง โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนสำราญริน ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 17 องศา 37 ลิปดา กับเส้นแวงที่ 100 องศา 05 ลิปดาตะวันออก เนื้อที่ของโครงการมีขนาด 13,000 ตารางเมตร ซึ่งเป็นที่ดินของสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 4.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโครงการ

การคมนาคมและการเข้าถึงโครงการ

การเดินทางสถานีรถไฟจังหวัดอุตรดิตถ์ มีระยะห่างจากอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว 5.00 เมตร ลักษณะของโครงการเป็นพื้นที่ที่มีทางสัญจรหลักสายหนึ่งของจังหวัดซึ่งสามารถเข้าสู่สถานศึกษาและเข้าสู่อำเภอต่างๆ ได้

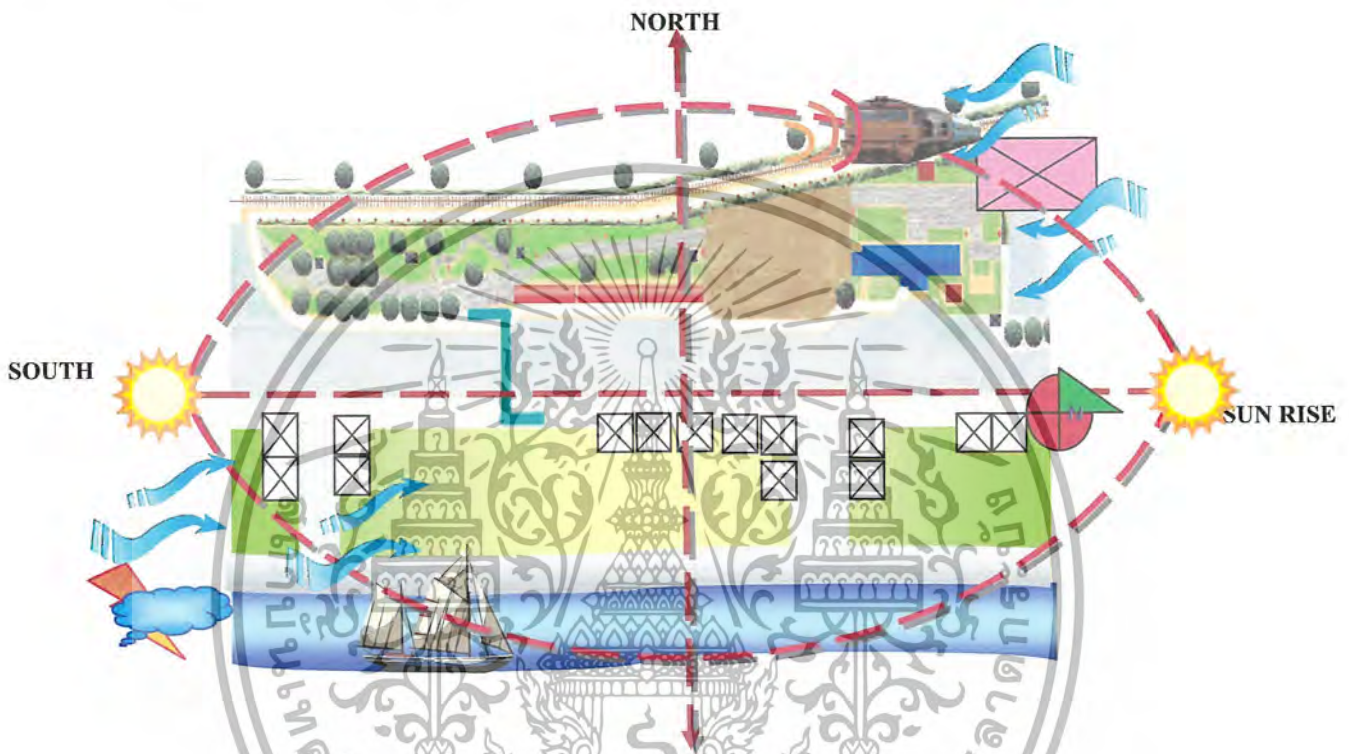
ทางด้านทิศตะวันตก	ติดกับ	สถานีรถไฟอุตรดิตถ์
ทางด้านทิศเหนือ	ติดกับ	ถนนถนนสำราญริน
ทางด้านทิศใต้	ติดกับ	ถนนบรมอาสน์
ทางด้านทิศตะวันออก	ติดกับ	ถนนฤดีเปรมดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 แสดงการวิเคราะห์ผลกระทบจากพื้นที่ข้างเคียง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

จากลักษณะที่ตั้งของอาคารด้านสภาพแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อตัวอาคารในด้านต่างๆ จากการวิเคราะห์จำแนกออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.2 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารสภาพแวดล้อม

แสงแดด

ตัวอาคารตั้งอยู่จังหวัดอุดรธานี มีตำแหน่งที่เส้นรุ้งที่ 17 5 ลิปดา ตัวอาคารหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ การโคจรของดวงอาทิตย์นั้นจากตะวันออก-ตะวันตกเดินทางอ้อมไปทางทิศใต้

ผลกระทบ คือ ด้านหน้าทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ จะได้รับผลกระทบจากแสงแดดและความร้อน ของแดดในช่วงเช้า-สาย ปริมาณความร้อนไม่มากนัก ซึ่งอุณหภูมิของแสงแดดที่ร้อนจัด และแสงแดดจากทิศใต้ในช่วงฤดูหนาวแดดสาดส่องเข้ามาทางด้านข้างของโครงการท่ามม 6 องศา และแสงแดดจากทิศเหนือในช่วงฤดูร้อนนั้นท่ามมเท่ากับ 9.5

แนวทางแก้ไข คือ การใช้หน้าต่างกระจกแสงแดดหรือม่านปรับแสงโดยรอบอาคารจะช่วยลดอุณหภูมิความร้อนที่มาตกกระทบโดยตรงกับตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศทางลม

ลมประจำท้องถิ่นนั้นอยู่ 2 ช่วงนั้นคือ

1. ลมร้อน- ลมฝนพัดเข้ามาจากทิศใต้ – ตะวันออกเฉียงใต้ (เรียกว่าลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้) จะอยู่ในช่วงเดือน มีนาคม – เดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 35 องศาเซลเซียส
2. ลมหนาวพัดเข้ามาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (เรียกว่า ลมมรสุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ซึ่งพัดเอาความแห้งแล้ง และหนาวเย็นจะอยู่ในช่วงเดือน พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 15-17 องศาเซลเซียส

น้ำฝน

ฤดูได้เริ่มต้นจากเดือน มิถุนายน – ตุลาคม โดยมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย และตกในเดือนสิงหาคม - กันยายน ผลกระทบทำให้เกิดความชื้นต่อตัวอาคารทั้งภายใน-ภายนอก

อุณหภูมิ

จังหวัดอุดรดิตถ์ มีอุณหภูมิตลอดปีประมาณ 15-35 องศาเซลเซียส

เสียง

มาจากยานยนต์พาหนะและรถไฟที่ขับผ่านไปมามีปัญหามาก เนื่องจากเป็นอาคารแบบเปิดจึงต้องติดระบบการป้องกันเสียงภายในตัวอาคารเพื่อลดเสียงเข้าสู่ภายใน

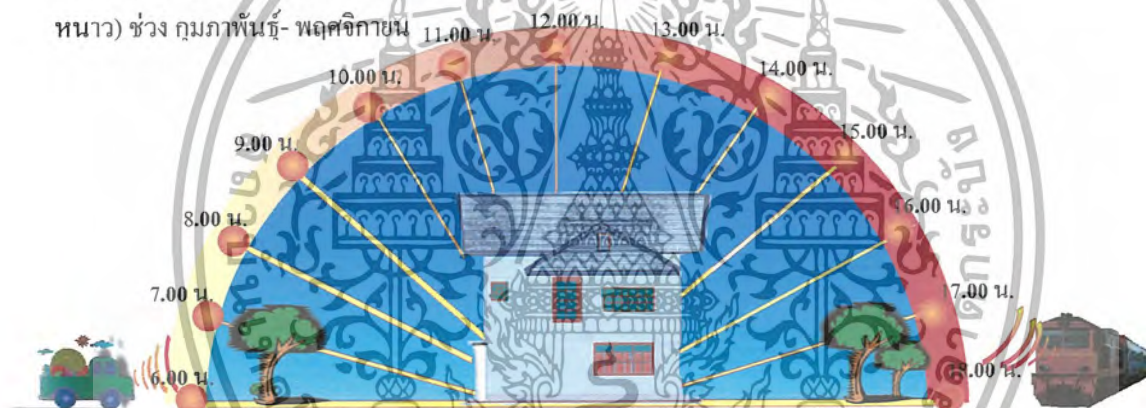
4.3 วิเคราะห์สถาปัตยกรรมของโครงการ

รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

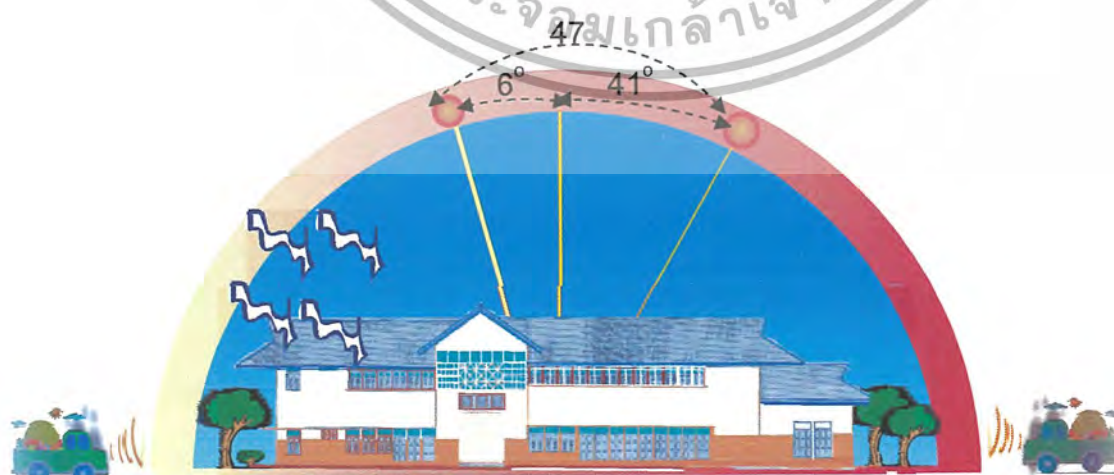
อาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว เป็นอาคาร 2 ชั้น ลักษณะอาคารเป็นอาคารอนุรักษ์ เป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (modern style) โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

ภาพที่ 4.3 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว
ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ลมหนาว) ช่วง กุมภาพันธ์- พฤศจิกายน

ภาพที่ 4.4 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศเหนือ

ภาพที่ 4.5 แสดงอิทธิพลสภาพแวดล้อมที่มีต่ออาคารทางด้านทิศใต้และทิศเหนือ

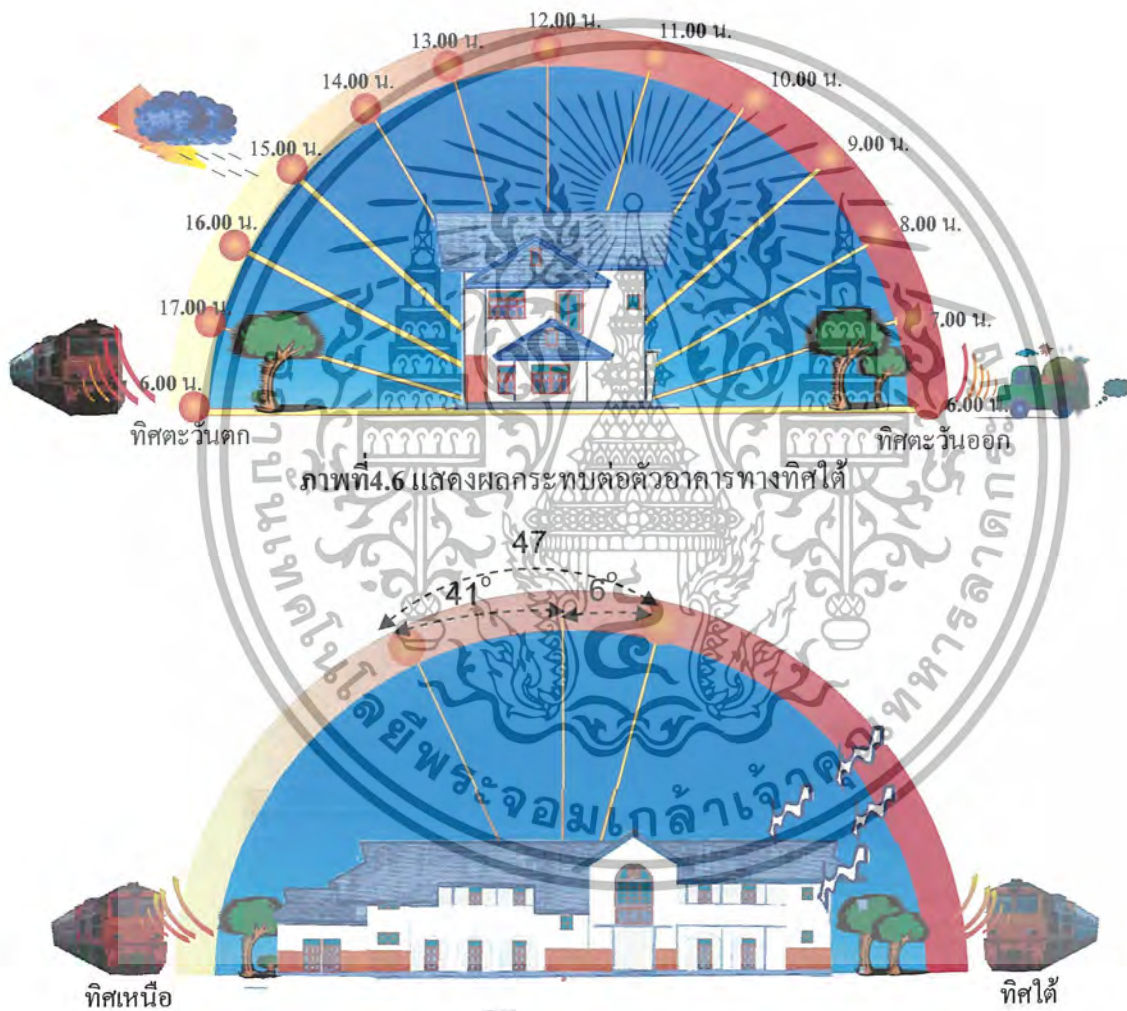
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศเหนือ

- อาคารได้รับลมเย็นในช่วงฤดูหนาวระหว่างตุลาคมถึงเดือนมกราคม ช่วยระบายอากาศและประหยัดพลังงาน

แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันออก

- บริเวณด้านข้างของตัวอาคาร จะได้ผลกระทบจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ลมหนาว) พัดเข้าสู่ด้านข้างของตัวอาคาร และได้รับผลกระทบจากแสงแดดตั้งแต่เช้า

ภาพที่ 4.7 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันตก

แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางตะวันตก

- กระแสลมจากทิศตะวันออกออกเฉียงเหนือ ช่วยให้อุณหภูมิในอาคารลดลง
- แสงแดดด้านตะวันตกทำมุมทอดต่ำ ทำให้เกิดแสงแดดจ้าและเกิดความร้อนสะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 การวิเคราะห์พื้นที่ภายในโครงการ

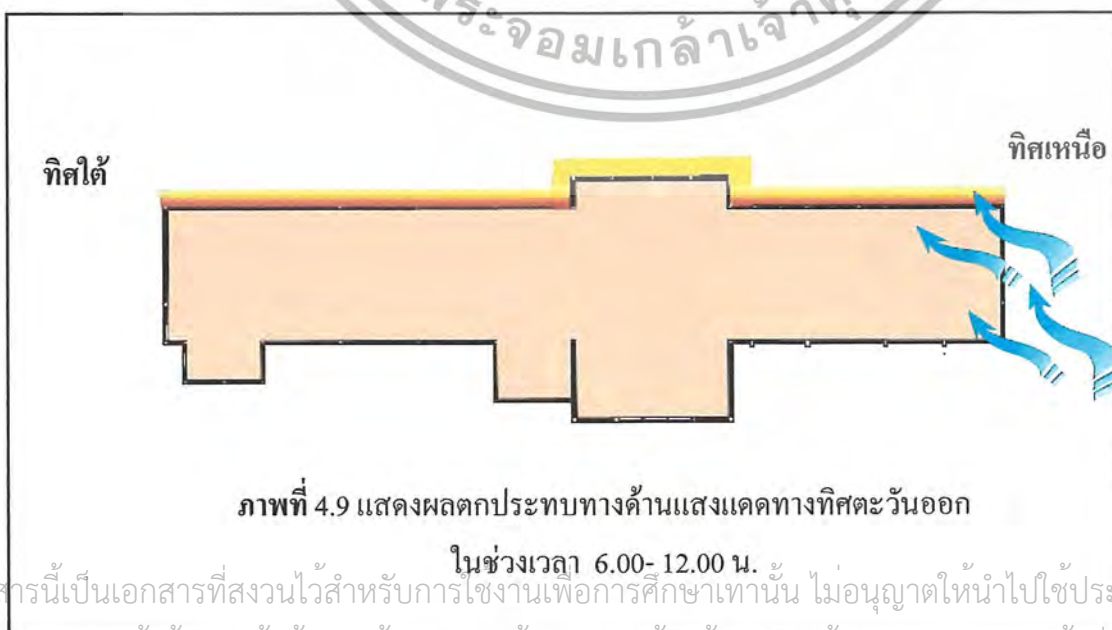
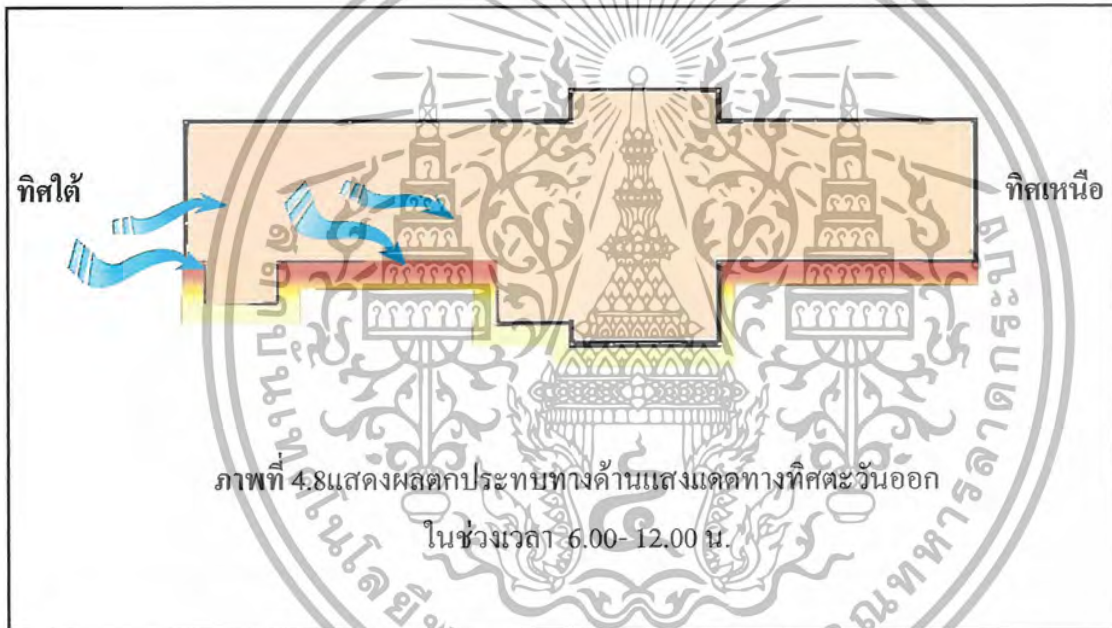
การวิเคราะห์พื้นที่ภายใน (SPACE) ภายในโครงการ วัดดูประสงค้ในการวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อ
แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศเหนือ

- อาคารได้รับลมเย็น

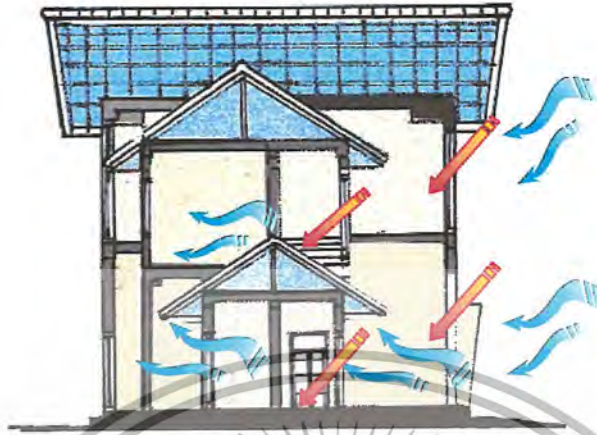
ผลกระทบต่อตัวอาคาร

การเปลี่ยนแปลงทางด้าน อุณหภูมิไม่มีผลกระทบต่อภายในโครงการ เนื่องจากติดกระจกกลองแสง
และติดม่านปรับแสง พร้อมกับป้องกันผลกระทบที่มีต่อเสียงคือ โครงการใช้ ผนังติดเพื่อป้องกันเสียงผ่าน
และการป้องกันทางด้านฝุ่นละออง โดยการปลูกต้นไม้รอบโครงการ

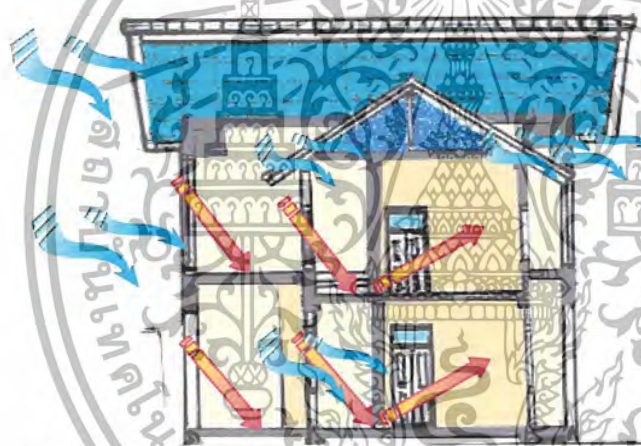
การวิเคราะห์ผลกระทบพื้นที่ภายในโครงการระหว่างชั้น 1-2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.10 ทิศเหนือแสดงทิศทางแสงแดดเข้าภายในตัวอาคารด้านทิศตะวันออก ตั้งแต่ช่วงเวลา 6.00 – 12.00 น. มาก

ภาพที่ 4.11 ทิศเหนือแสดงทิศทางแสงแดดเข้าภายในตัวอาคารด้านทิศตะวันออก ตั้งแต่ช่วงเวลา 12.00-18.00 น. มาก

ผลกระทบแสงแดดที่มีผลกระทบที่มีต่อทางด้านทิศต่างๆ

ทางด้านทิศตะวันออก จะมีแสงแดดขึ้นในเวลา 6.00 – 12.00 น. มาก

ทางด้านทิศตะวันตก จะมีแสงแดดขึ้นในเวลา 12.00-18.00 น. มาก

ทางด้านทิศใต้ จะมีแสงแดดที่เป็นลักษณะของอ้อมได้ ดังนั้นความร้อนจึงมีผลกระทบไม่มากเท่าที่

ควร

ทางด้านทิศเหนือ จะไม่มีแสงแดดเข้ามาจึงทำให้ ไม่เกิดผลกระทบเสียเท่าไร

ชั้นที่ 1 จึงมี แสงสว่างมากกว่าแต่ก็ยังความร้อนในช่วงเวลา 10.00 15.00 น. ดังนั้นแสงแดดจึงเข้าสู่อาคาร

ทางด้านทิศตะวันออก- ตะวันตก ลักษณะของแสงแดดที่ เข้าสู่ทางด้านทิศเหนือจึงมี ไม่มากเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางในการแก้ปัญหา

1. ภายนอกของตัวอาคารจึงควรปลูกต้นไม้เพื่อ ลดความร้อนที่เข้าสู่อาคารบวทั้งใน โครงการทางด้าน ทิศใต้ กับทิศใต้ตะวันตก การจัดสวนสาธารณะเป็นการช่วงมิให้เกิดฝุ่นละอองมาก และป้องกันความร้อนเข้าสู่ตัวอาคาร

2. ภายในโครงการที่มีผลกระทบทางด้านทิศตะวันออกและตะวันตกภายใน โครงการที่มีผลกระทบทางด้านทิศตะวันออกและตะวันตกภายใน ได้ส่วนที่จัดแสดงอยู่จึงมีการป้องกัน ถึงความเสียหายทางด้าน ส่วนจัดแสดงคือ ทางด้านผนัง ได้ติดผนังบุฟองน้ำและตัวใยสังเคราะห์เพื่อป้องกันความเข้าสู่ส่วนจัดแสดง อีกทั้งป้องกันเสียงที่มีผลกระทบต่อส่วนจัดแสดง

ในส่วนของหน้าต่าง ได้พิจารณาช่องปรับแสงในเวลาที่มีผลกระทบทางด้านความร้อนเข้าสู่อาคารได้ ดังนั้นในการเปิดช่องหน้าต่างรับลมจึงไม่เป็นปัญหาต่อตัวอาคารมากเท่าไร การติดตั้งห้องน้ำ จึงมีการติดตั้งในด้านทิศตะวันออกลักษณะของการถ่ายเทภายในและภายนอกของห้องน้ำ ทั้ง 2 ฟังของทางชั้น 1 และ 2 จึงมีลักษณะของการถ่ายเททางด้านทิศตะวันออกและทิศใต้

ลักษณะภายนอก

โครงการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ นี้เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 2 ชั้น ลักษณะลักษณะของอาคารเป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (modern style) ที่ปฏิเสธการลอกเลียนแบบอาคารรูปแบบโบราณ ดังนั้นลักษณะของอาคารเป็นตัวกำหนด พื้นที่รูปทรงและการใช้วัสดุเพื่อให้สอดคล้องกับตัวอาคารเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะภายใน

ลักษณะภายในอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ ผนังของอาคารเป็น รูป ผนังด้านหน้ามีกระจกด้านหน้าและด้านหลังเป็นช่องแสงคอยให้แสงสว่างจากธรรมชาติส่องเข้ามา เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานในบางส่วนที่ต้องการ จากลักษณะการวางผังภายในจะเกิดเป็นทางสัญจรในแต่ละชั้นเป็นเส้นทางแบบ

จากการวิเคราะห์พบว่า

ปัญหาภายนอกอาคารนั้นจะเกี่ยวผลกระทบที่เกี่ยวกับเสียงรบกวนไฟเพราะตัวอาคารนั้นติดกับสถานีรถไฟมาก ตัวอาคารที่เกี่ยวกับทางสัญจรเข้าออกนั้นอาจจะต้องมีปัญหาในการเข้าชมพิธีภัณฑ์และศูนย์ท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 4.12 ทรรศนียภาพด้านหน้าของ โครงการ ออกแบบปรับปรุงสถานีรถไฟจังหวัดอุดรดิตถ์ ให้เป็นพิธีภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ (ด้านหน้าทิศตะวันออก)

ภาพที่ 4.13 ทรรศนียภาพรูปด้านหน้าของ โครงการ อยู่ทางทิศเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่4.14ทัศนียภาพรูปด้านข้างของโครงการอยู่ทางทิศใต้

ภาพที่4.15 ทัศนียภาพรูปด้านหลังของ โครงการปรับปรุงหันไปทางทิศตะวันตก ติดกับ ทางรถไฟจังหวัด
อุตรดิตถ์ – สถานีรถไฟศิลาอาสน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมภายในอาคาร

การวิเคราะห์พื้นที่ภายใน (SPACE) ภายในโครงการวัดอุประสงค์ในการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางและขบวนการเพื่อให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากพื้นที่ภายใน (SPACE) เพื่อเป็นข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่ขบวนการออกแบบต่อไป

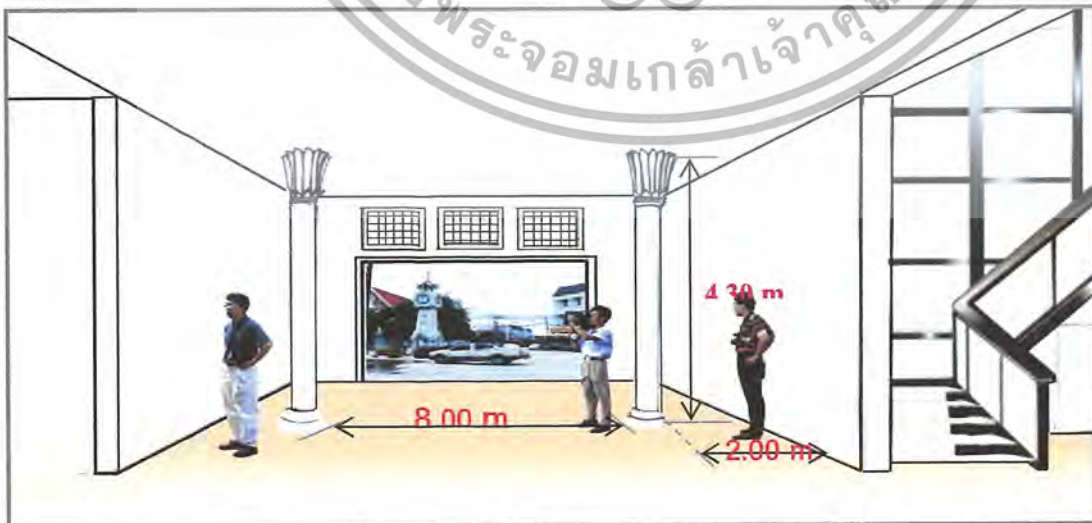
ชั้นที่ 1

โถงต้อนรับ

พื้นที่ของโถงต้อนรับเป็นส่วนทางเข้าหลักโครงการ พื้นที่นี้มีที่กว้างใหญ่มีระยะระหว่างเสา 4.00 เมตร เป็น Space เชื่อมระหว่างทางเข้าส่วน จัดแสดงกับส่วนของต้อนรับและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูล โดยมีความสูงจากพื้นถึงฝ้าของอาคารเดิมอยู่แล้ว พื้นที่ของโถงต้อนรับเป็นส่วนที่เชื่อมกับองค์ประกอบต่างๆของโครงการ

ภาพที่ 4.16 แปลนพื้นที่ภายในส่วนโถงต้อนรับชั้นที่ 1

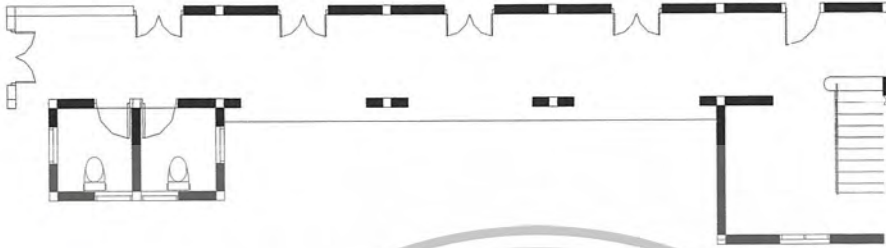

ภาพที่ 4.17 แสดงพื้นที่ภายในส่วน โถงต้อนรับชั้นที่ 1

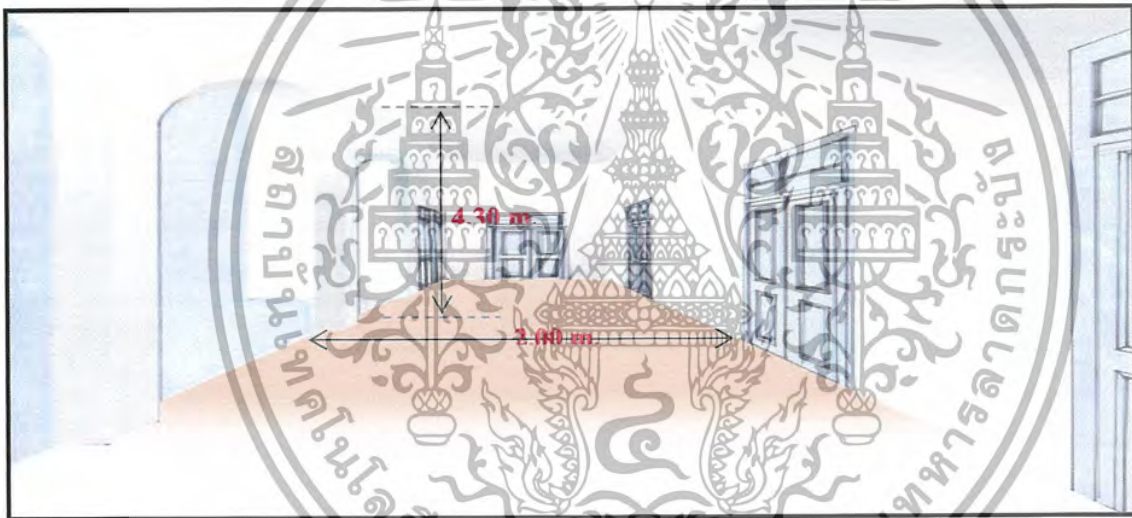
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โถงทางเดินชั้นที่1

ส่วน โถงทางเดินชั้นที่1 เชื่อมต่อระหว่างโถงต้อนรับจนถึงส่วนโถงทางเดินไปยังห้องจัดแสดงต่างๆ ปัญหาของ Space โดยพื้นที่มีขนาดที่แคบและยาว มีขนาดความกว้าง 2.00 เมตร มีความสูง 4.30 เมตร

ภาพที่ 4.18 แปลนพื้นที่ภายในส่วนทางเดินชั้นที่1

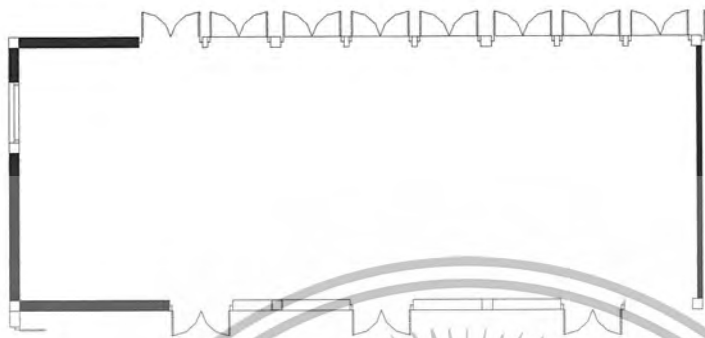

ภาพที่ 4.19 แสดงพื้นที่ภายในส่วนทางเดินชั้นที่1

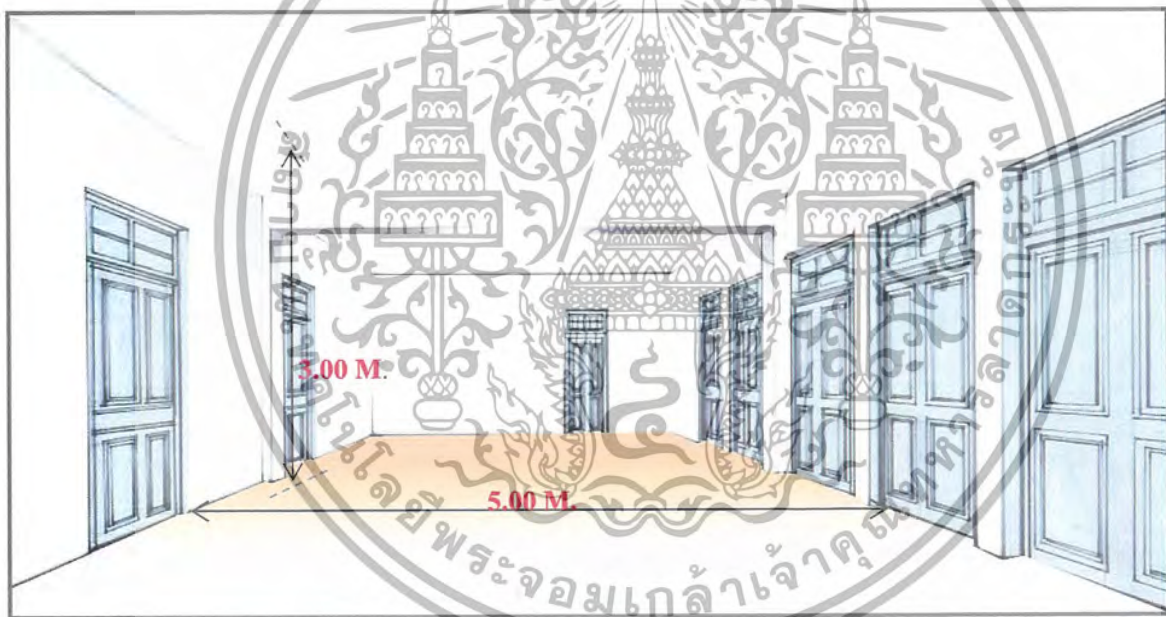
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในห้องชั้นที่1

ส่วนจัดนิทรรศการห้องนี้มีความกว้าง 5.00 เมตร มีความสูง 3.00 เมตร ปัญหาของ Space ภายในอาคารนั้นมีประตูกว้างจึงต้องคำนึงถึงส่วนจัดแสดง แต่ในส่วนความยาวทำให้เหมาะแก่การจัดนิทรรศการสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์

ภาพที่ 4.20 ภายในห้องชั้นที่ 1

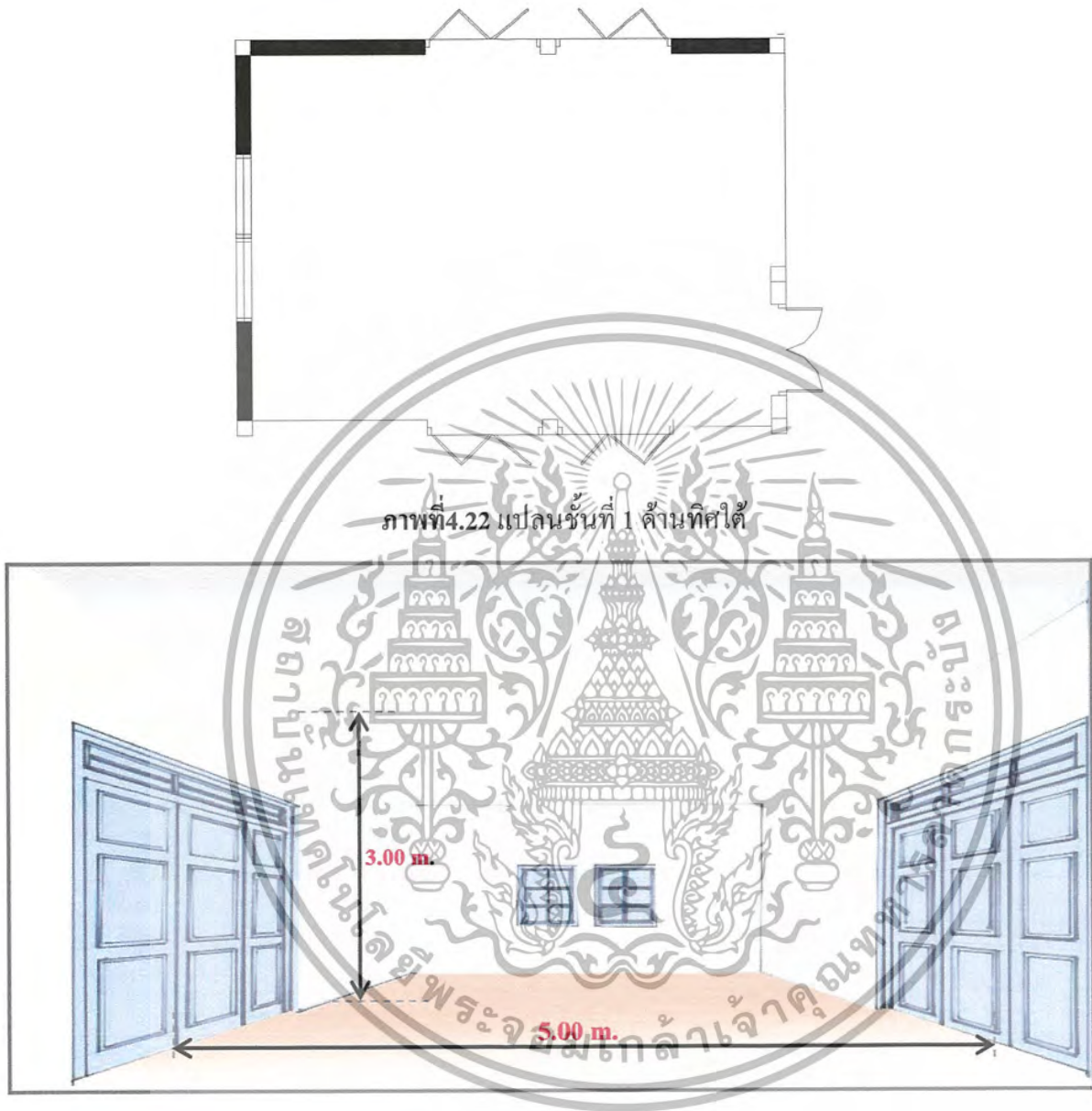

ภาพที่ 4.21 ภายในห้องชั้นที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องชั้นที่ 1 ด้านทิศใต้

ส่วนจัดแสดงห้องนี้ มีความกว้าง 5.00 มีความสูง 3.00 เมตร

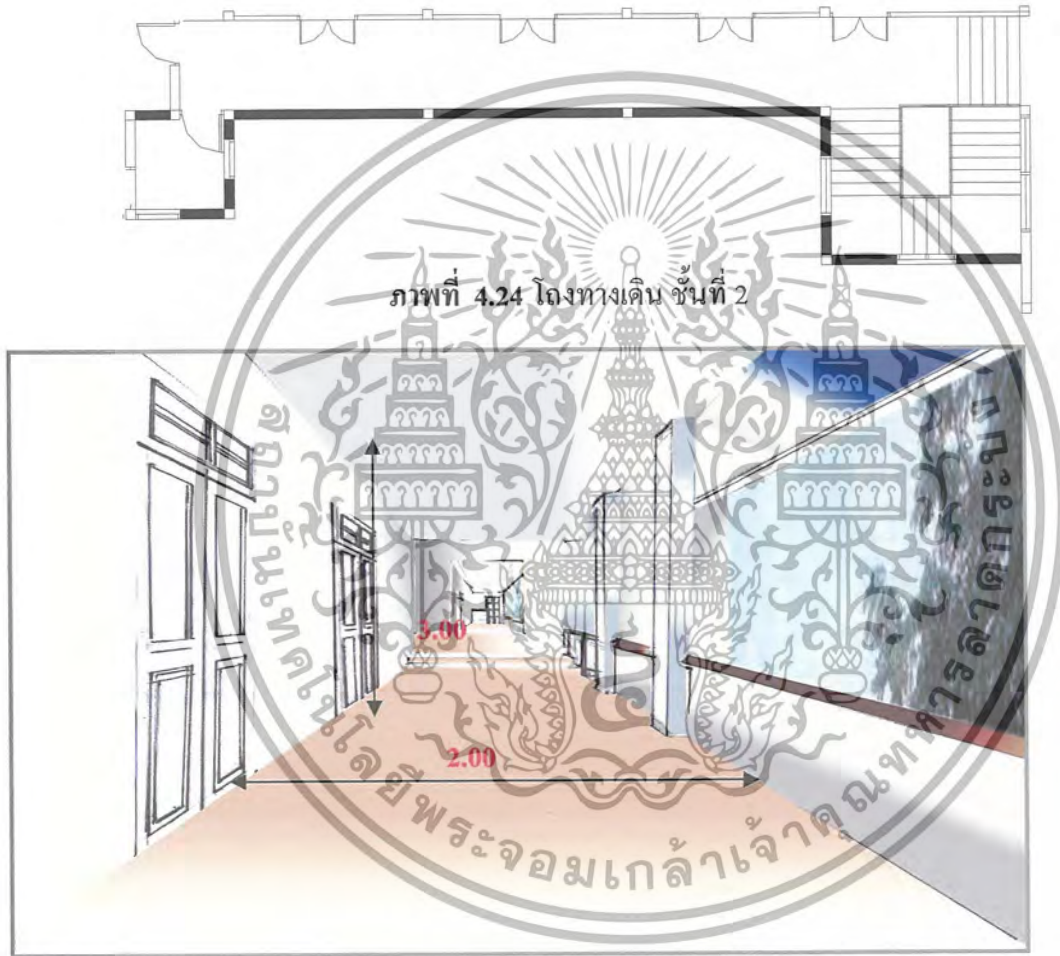

ภาพที่ 4.23 ห้องชั้นที่ 1 ด้านทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โถงทางเดิน ชั้นที่ 2

โถงทางเดิน ชั้นที่ 2 ขนาดพื้นที่ กว้าง 2.00 เมตร ยาว 16.00 เมตร สูง 3.00 ลักษณะของทางเดินในตัวอาคารแห่งนี้ มีความต่อเนื่องชั้นที่ 2 ลักษณะของทางเดินมีความกว้างที่แทบและยาวแต่ประกอบด้วยมีบริเวณภายนอกอาคารนั้นทำให้ทางเดินนั้นดูมีความกว้างมากขึ้น ปัญหาทางด้าน Space ไม่มีเท่าไรแต่จะมีปัญหาทางด้านแสงแดดส่องบริเวณทางเดินตั้งแต่ 06.00- 12.00น. จะมีผลกระทบแดดเสียมากกว่า

ภาพที่ 4.25 โถงทางเดินชั้นที่ 2

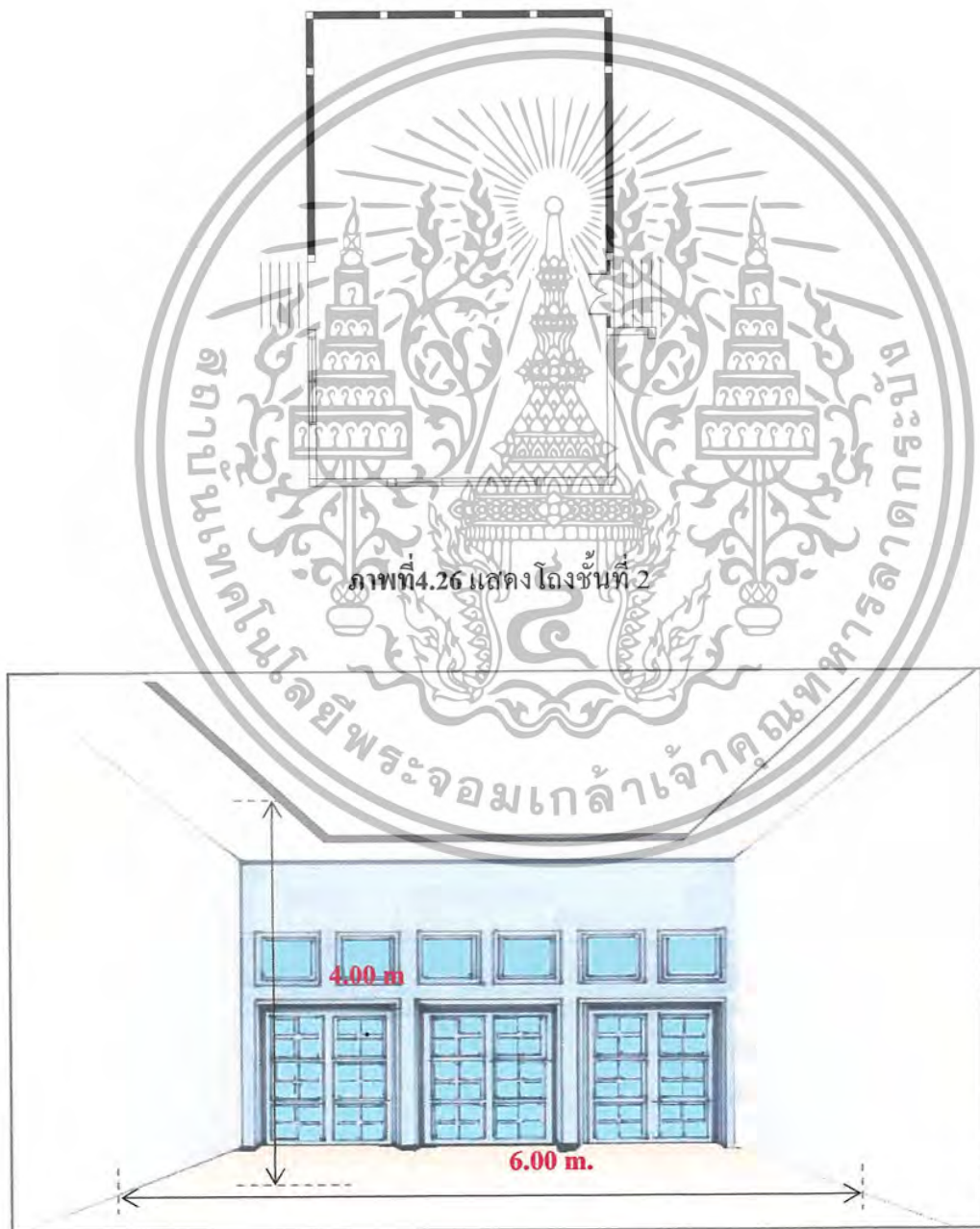
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนโถงชั้นที่ 2

ส่วนโถงต้อนรับที่มีความเชื่อมโยงระหว่างโถงทางเดินและส่วนห้องต่างๆ ที่มีพื้นที่ความกว้าง 6.00 เมตร มีความสูง 4.00 เมตร ฝ้ายกระดืบ .50 เมตร ภายในห้องจึงมีความกว้างขวางมากเพราะวัสดุภายในห้องนั้นจะติดกระจกทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก แสงธรรมชาติจะเข้าช่วยสอดส่องภายในตัวอาคารและทำให้ภายในห้องนี้มีอากาศถ่ายเทอยู่ตลอด ผลกระทบภายในห้องนี้จึงมีผลกระทบทางแสงแดดที่เข้ามาทางทิศเหนือและทิศตะวันตก ตลอดทั้งวัน

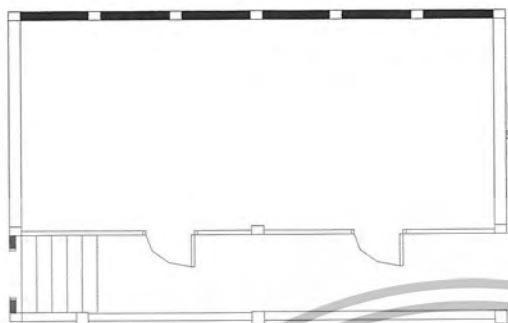

ภาพที่ 4.27 แสดง โถงชั้นที่ 2

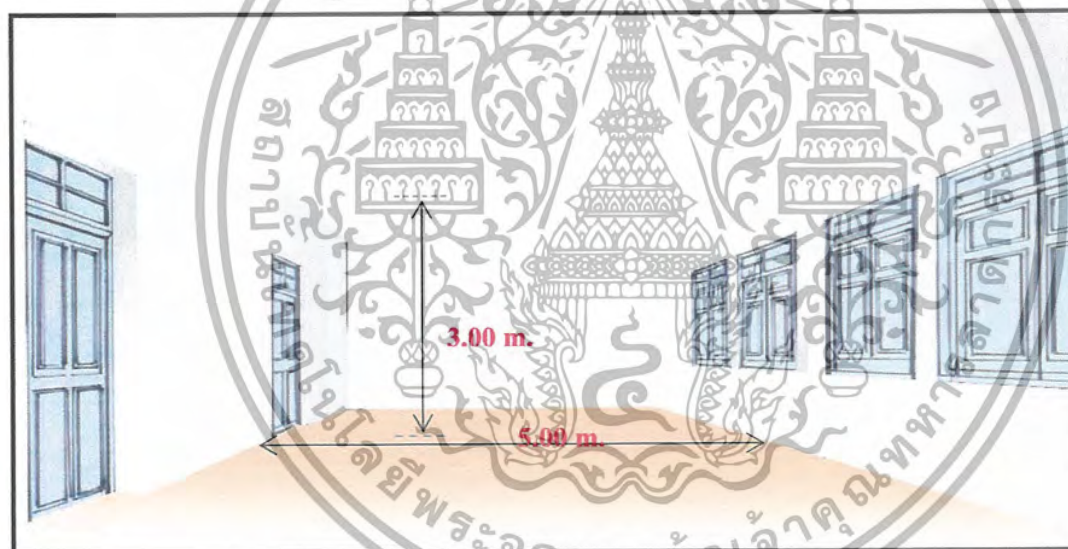
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงห้องชั้นที่ 2

ภายในห้องนี้มีความกว้าง 5.00 เมตร และมีความสูง 3.00.

ภาพที่ 4.28 แสดงห้องชั้นที่ 2

ภาพที่ 4.29 แสดงห้องชั้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการนั้นเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนด

- องค์ประกอบของโครงการ
- ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
- ความต้องการพื้นที่ใช้สอย

ผู้ใช้โครงการแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้ให้บริการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายดำเนินการโครงการ รวมทั้งพนักงานในส่วนต่างๆ ในโครงการ พฤติกรรมการปฏิบัติงานจะเป็นไปตามกฎระเบียบของข้าราชการทั่วไป

2. ผู้ใช้บริการ ได้แก่ ผู้ใช้บริการ ผู้มาติดต่อ ซึ่งผู้ใช้บริการแต่ละประเภทจะมีพฤติกรรมในการใช้โครงการที่แตกต่างกัน ตามแต่วัตถุประสงค์และลักษณะการเข้าใช้บริการของโครงการ

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงประเภทผู้ใช้โครงการ

ผู้ให้บริการ	ผู้ให้บริการ
- พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ ดังนี้ 1. ฝ่ายธุรการ (บริหาร) 2. ฝ่ายวิชาการ (วิชาการ)	- ผู้รับบริการในโครงการแบ่งได้ดังนี้ 1. ผู้เข้าชม - ประชาชนทั่วไป - นักเรียนนักท่องเที่ยวนักวิชาการ 2. ผู้มาติดต่อ - เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ - บุคคลหรือหน่วยงานเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

ประเภทผู้ใช้บริการ	เวลา	กิจกรรม
ผู้ให้บริการ	ก่อน 8.00 น.	- เดินทางจอดที่จอดรถหรือทางเท้า
เจ้าหน้าที่และพนักงานใน	8.00-8.30 น.	- ลงเวลาทำงานและเริ่มปฏิบัติงาน
พิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูล	9.00-12.00 น.	- ปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ
ท่องเที่ยว	12.00-13.00 น.	- พักรับประทานอาหาร , รุระส่วนตัว
	13.00-16.00 น.	- กลับเข้าปฏิบัติงาน
	16.00 น.	- ลงเวลากลับ, เลิกงาน
ผู้ใช้บริการ	ระหว่าง	
1. ผู้เข้าชม	9.00-15.30 น.	- มาจากที่จอดรถหรือทางเท้า
- นักเรียน นักศึกษา		- เข้าสู่โครงการจากช่องทางเข้า
- นักท่องเที่ยว		- เข้าใช้บริการในส่วนบริการ
- ประชาชนทั่วไป		- เข้าสู่จัดแสดงนิทรรศการ
2. ผู้มาติดต่อ	ระหว่าง	
- เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ	9.00-15.30 น.	- มาจากที่จอดรถหรือทางเท้า
- บุคคล, หน่วยงานราชการ	9.00-15.30 น.	- เข้าสู่โครงการจากช่องทางเข้า
เอกชน		- เข้าประชุมสัมมนา, บรรยายพิเศษ
3. นักวิชาการ	12.00- 13.00 น.	- พักกลางวัน
	13.00-15.00 น.	- ดำเนินการตามความประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตาราง แสดงและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการสามารถสรุปหน้าที่ และ พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

1. ผู้ให้บริการ (ผู้ใช้ประจำ)

พนักงาน หรือ เจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว มีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันไปในแต่ละฝ่าย ทางเข้าและทางออกจะดูแลไว้คนส่วนกับผู้เข้าชม (ผู้รับบริการ) เพื่อความสะดวกและเป็นสัดส่วนมากยิ่งขึ้น

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์	ก่อน 8.30	- มาถึงพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล
	8.30	ท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์
	8.30- 12.00	- ลงเวลาทำงานตามหน้าที่
	12.00- 13.00	- พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว
	13.00-16.00	- กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่
	16.00	- ลงเวลาเลิกงาน

พฤติกรรมผู้ให้บริการ

ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

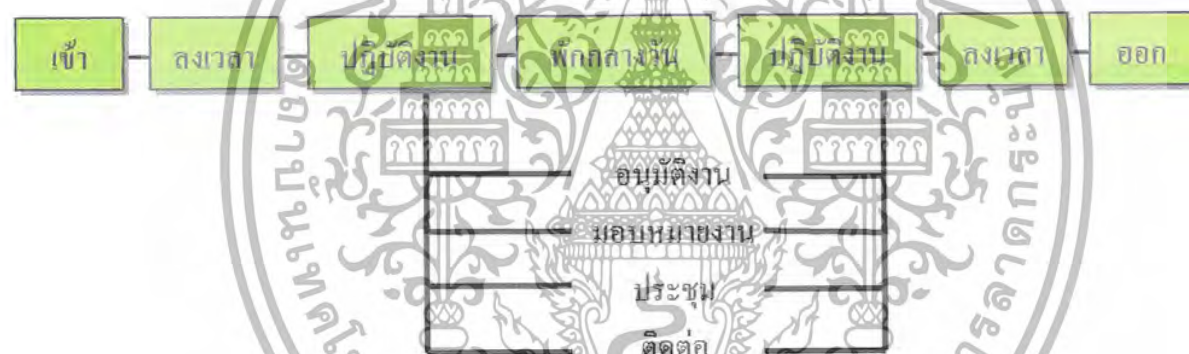

ตารางที่ 4.3 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของผู้ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์	ก่อน 8.30	<ul style="list-style-type: none"> - มาถึงพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ - ลงเวลาทำงานตามหน้าที่ - พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว - กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่ - ลงเวลาเลิกงาน
	8.30	
	8.30- 12.00	
	12.00- 13.00	
	13.00-16.00	
16.00		

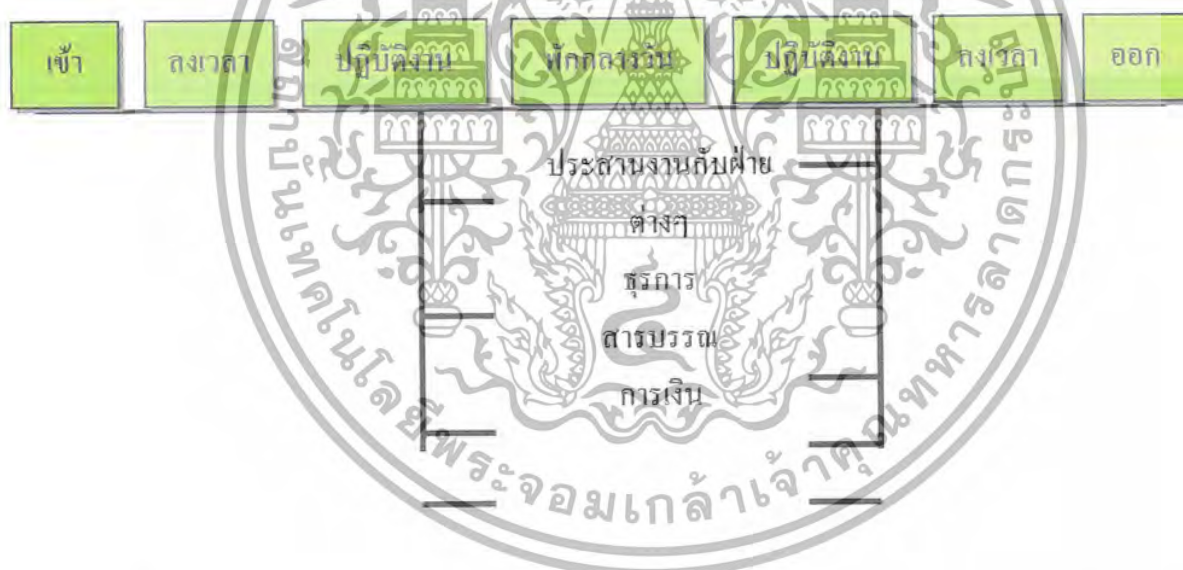
ตารางที่ 4.4 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของรองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
เจ้าหน้าที่ หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป	ก่อน 8.30	- มาถึงพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูล ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ - ลงเวลาทำงานตามหน้าที่ - พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว - กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่ - ลงเวลาเลิกงาน
	8.30	
	8.30- 12.00	
	12.00- 13.00	
	13.00-16.00	
	16.00	

เจ้าหน้าที่ หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป

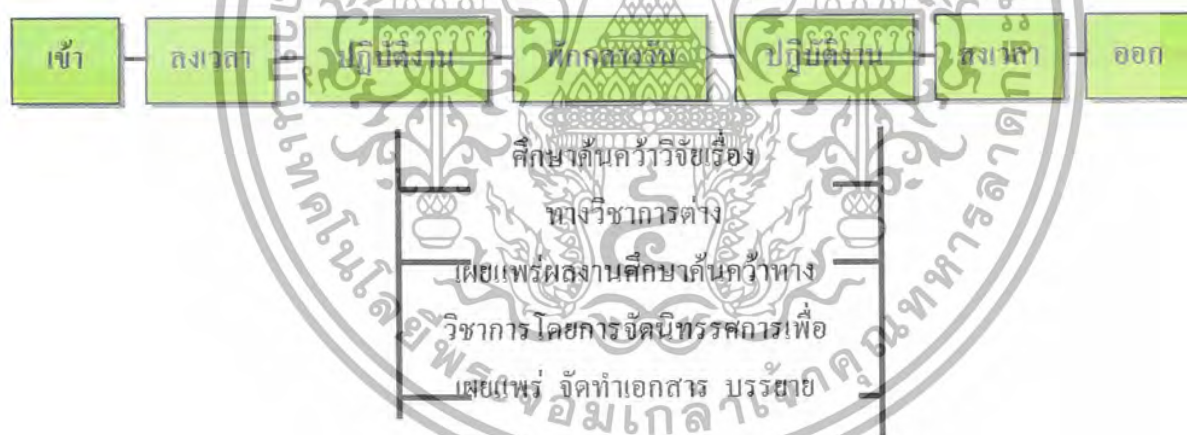
ตารางที่ 4.5 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป
พิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยวิชาการทั่วไป

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยวิชาการทั่วไป	ก่อน 8.30	- มาถึงพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูล ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์
	8.30	
	8.30- 12.00	- ลงเวลาทำงานตามหน้าที่
	12.00- 13.00	- พักรับประทานอาหาร ทำธุระ ส่วนตัว
	13.00-16.00	- กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่
16.00	- ลงเวลาเลิกงาน	

เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยวิชาการทั่วไป

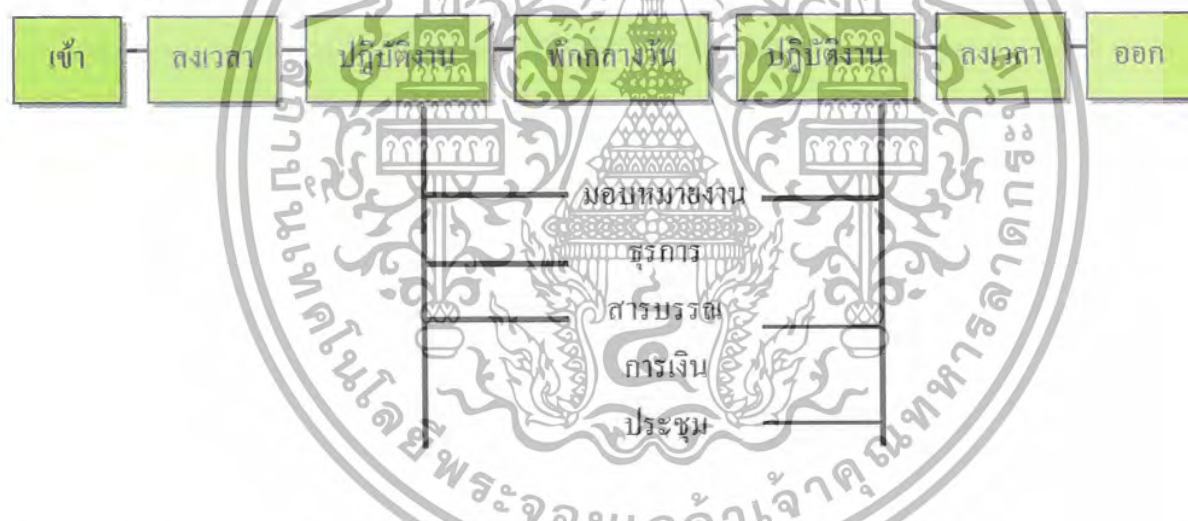
ตารางที่ 4.6 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยวิชาการทั่วไปพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยบริหารทั่วไป

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยบริหารทั่วไป	ก่อน 8.30	- มาถึงพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูล ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี
	8.30	
	8.30- 12.00	- ลงเวลาทำงานตามหน้าที่
	12.00- 13.00	- พักรับประทานอาหาร ทำธุระ ส่วนตัว
	13.00-16.00	- กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่
16.00	- ลงเวลาเลิกงาน	

เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยบริหารทั่วไป

ตารางที่ 4.7 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยบริหารทั่วไปพิพิธภัณฑสถานและศูนย์
ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด	ก่อน 8.30	- มาถึงพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูล
	8.30	ห้องเที่ยวจังหวัดอุดรดิคต
	8.30- 12.00	- ลงเวลาทำงานตามหน้าที่
	12.00- 13.00	- พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว
	13.00-16.00	- กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่
	16.00	- ลงเวลาเลิกงาน

เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด

ควบคุมดูแลความสะอาด

ปฏิบัติที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 4.8 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและดูแลสวน

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด	ก่อน 6.00	- มาถึงพีพริกกันท์และศูนย์ข้อมูล
	6.30	ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิถี
	6.30 – 12.00	- ลงเวลาทำงานตามหน้าที่
	12.00- 13.00	- พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว
	13.00-16.00 19.00	- กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่ - ลงเวลาเลิกงาน

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและดูแลสวน

ตารางที่ 4.9 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพีพริกกันท์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิถี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่การศึกษา และการประชาสัมพันธ์

ตำแหน่ง	เวลาปฏิบัติงาน	กิจกรรม
เจ้าหน้าที่การศึกษา และการประชาสัมพันธ์	ก่อน 8.00	- มาถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและศูนย์ข้อมูล
	8.30	ห้องที่ขงจังหวัดอุดรดิคดิ
	8.30- 12.00	- ลงเวลาทำงานตามหน้าที่
	12.00- 13.00	- พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว
	13.00-16.00	- กลับเข้าปฏิบัติงานตามหน้าที่
16.00	- ลงเวลาเลิกงาน	

เจ้าหน้าที่การศึกษา และการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4.10 ตารางและแผนภูมิแสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่การศึกษา และการประชาสัมพันธ์ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและศูนย์ข้อมูลห้องที่ขงจังหวัดอุดรดิคดิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผู้รับบริการ (ผู้ใช้ชั่วคราว) ได้แก่ ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว พระภิกษุ สามเณร ผู้เข้าแบ่งชมแบ่งออกได้อีก 3 ประกอบด้วยกัน คือ

- เข้าเป็นรายบุคคล ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่เข้าชมภายในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ท่องเที่ยว ใน ส่วนต่างๆ

- ผู้เข้ามาเป็นหมู่คณะ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ องค์กรของภาครัฐและเอกชน การเข้าชมเป็นหมู่คณะนั้นจะทำการติดต่อกับกับศูนย์ท่องเที่ยวก่อนเข้ารับฟังบรรยายโดยต้องมีหนังสือ ยินยอมต่อสถานที่ราชการหรือเอกชนมาด้วย (ถ้าหากกรณีไม่ต้องการรับฟังการบรรยายก็สามารถเข้าชม พิพิธภัณฑ์เพื่อศูนย์ข้อมูลได้)

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม
ผู้ใช้บริการรายบุคคล ผู้ใช้บริการหมู่คณะ	9.00-16.00	- มาถึงพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล - เข้าดูอาคารบริเวณ โถงทางเข้า - เข้าใช้บริการในแต่ละส่วนของ โครงการตามความต้องการ - ชั้นของ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4.11 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ใช้บริการรายบุคคล

ตารางที่ 4.12 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้ใช้บริการหมู่คณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ผู้มาติดต่อ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ หน่วยงานราชการ หรือองค์กรเอกชน ผู้ซึ่งเข้ามาติดต่อ กิจธุระต่างๆ เช่น ขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวต่างๆ

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม
ผู้มาติดต่องาน	9.00-16.00	- มาถึงพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล - เข้าสู่อาคารบริเวณโดงทางเข้า - ติดต่อสอบถาม - เข้าพบเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงาน ภายในโครงการวัตถุประสงต์การ มาติดต่อ

ตารางที่ 4.13 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมผู้มาติดต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์เวลาทำการของโครงการ

เวลาทำการตามระเบียบราชการ ต้องมาอยู่ที่ทำการและเริ่มปฏิบัติงานไม่ช้ากว่าเวลา 8.30 น. พักกลางวัน ช่วงเวลา 12.00 – 13.00 น. และเลิกงานเวลา 16.30 น. หยุดในวันจันทร์ และวันอังคาร

สำหรับพนักงานบางตำแหน่งที่ต้นสังกัด กำหนดเวลาเลิกงานต้องงานต่างไปจากเวลาปกติของราชการ ให้มาทำงานตามเวลาที่กำหนดในการทำงาน พนักงานที่มีตำแหน่งต่ำกว่าหัวหน้าหน่วยงาน หรือเทียบเท่าต้องลงเวลาพร้อมกับลงชื่อด้วย

สำหรับส่วนจัดแสดงนิทรรศการจะเปิดบริการในวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ 1 วัน เพื่อตรวจสอบสภาพความพร้อมเรียบร้อยของส่วนต่างๆ ในห้องจัดแสดง

การวิเคราะห์เวลาสำหรับการชมนิทรรศการ

เพื่อให้ได้เวลาที่เหมาะสมในการชมนิทรรศการ ควรศึกษาถึงระยะในการชมว่าใช้เวลาอย่างน้อยเท่าใด ช่วงเวลาที่ผู้ชมจะรู้สึกเมื่อยในการชมนิทรรศการและช่วงเวลาที่ผู้ชมต้องการเปลี่ยนอิริยาบถ ได้มีการวิจัยถึงระยะเวลาของผู้ชมหนึ่งคน ที่มีต่อการบริการของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว โดยไม่หยุดเลย คือ 1 ชม. และเฉลี่ยสูงสุด 2 ชม. และต่ำสุด 30 นาที ดังนั้นในการจัดนิทรรศการที่จะให้ผลดีต่อผู้ชมได้มากขึ้น พิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลควรจัดให้มีช่วงพักการชมแทนที่จะมีการชมอย่างตลอดเวลา ช่วงพักควรจัดให้มีทุกๆ 30 นาที เป็นอย่างต่ำ ในการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมกับนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ๆ คือ

จากช่วงเวลาที่เหมาะสมโดยทั่วไปจากการศึกษาการนั่งชมการเข้าชมออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ช่วงเช้า เริ่มตั้งแต่ 9.00-12.00น.
2. ช่วงบ่าย เริ่มตั้งแต่ 13.00-16.00 น.

จากการศึกษาองค์ประกอบของโครงการศึกษาได้จาก

1. กาแบ่งการศึกษาจากพฤติกรรมการปฏิบัติงานหน้าที่และการปฏิบัติงานจากข้อมูล พื้นฐานด้านโครงสร้างการบริหารงานอัตรากำลัง
2. ศึกษาจากพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ โดยพิจารณาแบ่งตามความต้องการพื้นฐานต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 ความต้องการทางด้านกายภาพ
 - 2.2 ความต้องการทางด้านสังคม
 - 2.3 ความต้องการได้จากการเปรียบเทียบจากโครงการที่มีลักษณะเดียวกัน

การพิจารณาองค์ประกอบสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. องค์ประกอบหลัก เป็นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นสำหรับโครงการเป็นอันมาก

ประกอบด้วย

เอกสารต้นฉบับ สำนักงาน ที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใด ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายวิชาการ

- ส่วนจัดแสดง

นิทรรศการ

2. องค์ประกอบเสริม เป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมให้กับองค์ประกอบหลักเพื่อความสมบูรณ์มากขึ้น โดยพิจารณาของผู้ใช้โครงการได้แก่

- ส่วนบริการสาธารณะ
- จำหน่ายของที่ระลึก
- ฝากของ
- พักคอย
- โทรศัพท์สาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
1. ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑสถานและ ศูนย์ท่องเที่ยว จ. อุตรดิตถ์	1 คน	ผู้เชี่ยวชาญ พิเศษหรือ คณะกรรมการ คัดเลือกมา	8.30 - 16.00 น.	เดินทางเข้ามาใน โครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหาร กลางวันและทำธุระ ส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	จัดการควบคุมดูแล พิพิธภัณฑสถานและศูนย์ ท่องเที่ยว วางแผนพัฒนาโครงการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชุมและเซ็นเอกสาร ให้การต้อนรับผู้มาติดต่อ	พฤติกรรม โต๊ะ, เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร ชุดพักคอย โทรศัพท์	รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และบริหารทั่วไป ผู้มาติดต่อราชการ	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อ พื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน เซ็นเอกสาร	

ตารางที่ 4.14 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
2. ผู้อำนวยการ รองพิพิธภัณฑ และ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว จ. อุตรดิตถ์	1 คน		8.30 - 16.00 น.	เดินทางเข้ามาใน โครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหาร กลางวันและทำธุระ ส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	สนับสนุนรับผิดชอบ ปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการ สั่ง ช่วยดูแลโครงการใน ส่วนต่างๆ ประชุม ดูแลรักษาการแทน	พฤติกรรม โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร คอมพิวเตอร์ ชุดพักคอย โทรศัพท์	ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และบริหารทั่วไป ผู้มาติดต่อราชการ	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อ พื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน	

ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
3. หัวหน้าฝ่ายวิชาการและบริหารทั่วไป	1 คน		8.30 - 16.00 น.	เดินทางเข้ามาในโครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหารกลางวันและทำธุระส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	สนับสนุนรับผิดชอบปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการตั้ง ช่วยดูแลโครงการในส่วนต่างๆ ทำบัญชีรับ-จ่าย ประชุม พูดคุยกับผู้มาติดต่อ หน้าที่ในสำนักงาน	พฤติกรรม โต๊ะ,เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์	ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยบริหารทั่วไป ผู้มาติดต่อราชการ	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อ พื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน	

ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
4. ผู้ช่วยฝ่าย วิชาการ	1 คน		8.30 - 16.00 น.	เดินทางเข้ามาใน โครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหาร กลางวันและทำธุระ ส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	ต้อนรับผู้เยี่ยมชม ประชาสัมพันธ์ จำหน่ายสินค้า ตรวจดูแลความปลอดภัย ส่วนต่างๆ ปฏิบัติงานอื่นๆที่ได้รับ มอบหมาย	พฤติกรรม โต๊ะ ,เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์	ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้มาติดต่อราชการ	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อ พื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน	

ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
5. ผู้ช่วยฝ่ายบริหารทั่วไป	1 คน		8.30 - 16.00 น.	เดินทางเข้ามาในโครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหารกลางวันและทำธุระส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	ควบคุมและดูแลการเปิด-ปิดประต้ามัพันซ์ พิมพ์เอกสาร - เข้าออก ให้บริการต้อนรับแก่ผู้เยี่ยมชมในส่วนต่างๆ รวบรวมข้อมูล บันทึกจัดระบบสารสนเทศ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	พฤติกรรม โต๊ะ, เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์	ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้มาติดต่อราชการ	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อ พื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน	

ตารางที่ 4.19 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิลำเนา	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
7. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	1 คน		6.30 - 19.00 น.	เดินทางเข้ามาในโครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหารกลางวันและทำธุระส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน ดูแลรักษาความสะอาดประสานงานตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	ส่วนเก็บอุปกรณ์	หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อ พื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน	

ตารางที่ 4.18 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ

บทบาท	จำนวน	ภูมิหลัง	เวลา	กิจกรรม	พฤติกรรม	เครื่องใช้ประกอบ	สัมพันธ์กับ	ความต้องการ	บทสรุป
6. เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด	1 คน		8.30 - 16.00 น.	เดินทางเข้ามาในโครงการ ลงเวลาทำงาน ปฏิบัติงาน พักรับประทานอาหารกลางวันและทำธุระส่วนตัว ปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกงาน	ดูแลรักษาความสะอาดให้บริการน้ำดื่มและต้อนรับดูแลความเรียบร้อย	ส่วนเก็บอุปกรณ์	หัวหน้าวิชาการและบริหารทั่วไป ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้มาติดต่อราชการ	พื้นที่ใช้สอย ในส่วนผู้มาติดต่อพื้นที่ใช้สอย ส่วนทำงาน	

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในโครงการ

1. การทำตารางแสดงค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ (RELATION SHIP MATRIX) ในการหาค่าความสำคัญพื่นนั้น ต้องพิจารณาถึงประโยชน์ใช้สอยรวมไปถึงความถี่ในการติดต่อ เป็นเกณฑ์โดยจำกัด 4 ระดับคือ

การหาค่าคะแนน 1 แทนค่าความสัมพันธ์ มีค่าความสัมพันธ์กันน้อย

การหาค่าคะแนน 2 แทนค่าความสัมพันธ์ มีค่าความสัมพันธ์ปานกลาง

การหาค่าคะแนน 3 แทนค่าความสัมพันธ์ มีค่าความสัมพันธ์มาก

การหาค่าคะแนน 4 แทนค่าความสัมพันธ์ มีค่าความสัมพันธ์มากที่สุด

ค่าที่ใช้ในลักษณะค่าความสัมพันธ์เกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องจัดวางตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้การติดต่อเป็นไปอย่างสะดวกที่สุด การให้ค่าความสัมพันธ์ก็เมื่อเปรียบเทียบว่าหน่วยหนึ่งมีค่าความสัมพันธ์ในลักษณะ นี้มีน้อยเพียงใด

ค่าคะแนน 4 มีค่าความสัมพันธ์หมายถึง หน่วยงานที่มีลักษณะติดต่อกันหรืออยู่ในส่วนเดียว แต่การติดต่อเนื่องในการใช้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นและรายงานการบริหารในการให้คะแนน 4 นี้

ค่าคะแนน 3 มีค่าความสัมพันธ์มากหมายถึงหน่วยงานที่มี การติดต่อกันหรือส่วนเดียว แต่การติดต่อเนื่องในการใช้พฤติกรรมซึ่งเป็นไปตามลักษณะแสดงการใช้งานแต่ละสายงานนั้นๆ

ค่าคะแนน 2 มีค่าความสัมพันธ์ปานกลาง หมายถึงหน่วยงานที่มีการติดต่อตามลักษณะที่ต่อเนื่องกันหรือพฤติกรรมที่ติดต่อกันรองลงมาของค่าคะแนน 3

ค่าคะแนน 1 มีค่าความสัมพันธ์น้อยที่สุด หมายถึงค่าความสัมพันธ์ของแต่ละหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก หรือแทบจะไม่มีค่าความสัมพันธ์กันเลยซึ่งจะดูได้จากพฤติกรรมหรือหน่วยงาน แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ เกณฑ์การพิจารณาค่าความสัมพันธ์ การให้คะแนนค่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานใดๆ ควรพิจารณาจากหลักเกณฑ์ 4 ประการดังนี้

1. ค่าความสัมพันธ์ด้านบริหาร 1 คะแนน
2. ค่าความสัมพันธ์ด้านบริการ 1 คะแนน
3. ค่าความสัมพันธ์ด้านเทคนิค (ประโยชน์ใช้สอย) 1 คะแนน
4. ค่าความสัมพันธ์ด้านการติดต่อประสานงาน 1 คะแนน

* ข้อสังเกตความสัมพันธ์ทุกด้านที่ติดต่อประสานงานที่รวมไปถึงการติดต่อสื่อสารโดยติดต่อผ่านเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์, โทรสาร

2. การทำแผนภูมิ โครงข่ายความสัมพันธ์ (INTERACTION NET DEAGRAM)

เป็นแผนภูมิที่ถ่ายทอดความสัมพันธ์ จากตารางแสดงค่าความสัมพันธ์ (RELATIONSHIP MATRIX)

ระหว่างองค์ประกอบในโครงการ โดยนาค่า 3 และ ค่า4 (ความสัมพันธ์มากและความสัมพันธ์มากที่สุด)

มาโยงเส้นความใกล้ชิดซึ่งกัน และ มีลักษณะที่คล้ายตะกร้อการทำแผนภูมิแบบโครงข่ายเป็นการทำที่

ง่าย เพียงแต่นำค่าจากตารางค่าความสัมพันธ์มาใช้ แต่การมองความสัมพันธ์ก็ยังยากอยู่เนื่องจากเส้นยังมาก จึงทำให้ดูค่อนข้างสับสน

3. การทำแผนภูมिरูปฟองความสัมพันธ์ (BUBBLE DIAGAM)

เป็นแผนภูมิที่ถ่ายทอดความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องจากแผนภูมิโครงตาข่าย แต่จะปรับตำแหน่งขององค์ประกอบให้อยู่ใกล้ชิดกันตามค่าความสัมพันธ์ที่มีการติดต่อ น้อยที่สุดซึ่งจะทำให้การมองแผนภูมิเป็นการมองที่ง่ายขึ้นโดยยังคงให้เป็นไปตามเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

4. การทำแผนภูมิความสัมพันธ์ทางหน้าที่ใช้สอย (FUNCTION DIAGRAM)

เป็นแผนภูมิที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกับกลุ่มผู้ใช้โครงการในแต่ละประเภทการโยงเส้น สามารถพิจารณาจากพฤติกรรมและหน้าที่ใช้สอย (FUNCTION DIAGRAM) ต่างกันในเรื่องเส้นโยง หากองค์ประกอบ ใดมีเส้นการสัญจรผ่านมากก็จะมีผลต่อการเพิ่มเนื้อที่ทางสัญจรในส่วนการคิดพื้นที่วิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบของโครงการ

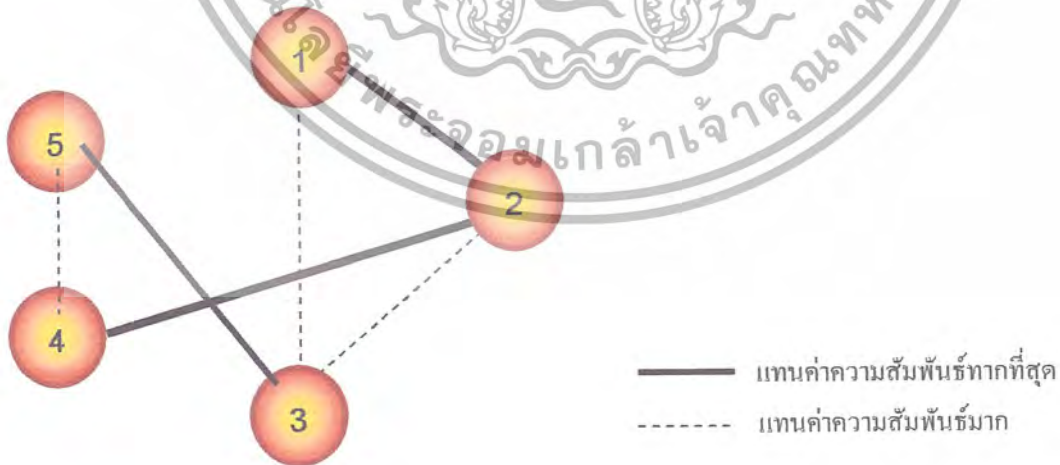
องค์ประกอบ	
1.	ทางเข้า-ออก
2.	โถงต้อนรับ
3.	สำนักงาน
4.	ส่วนนิทรรศการ
5.	ทางเข้ารอง

4 แทนค่าความสัมพันธ์มากที่สุด
 3 แทนค่าความสัมพันธ์มาก
 2 แทนค่าความสัมพันธ์น้อย
 1 แทนค่าความสัมพันธ์น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของ

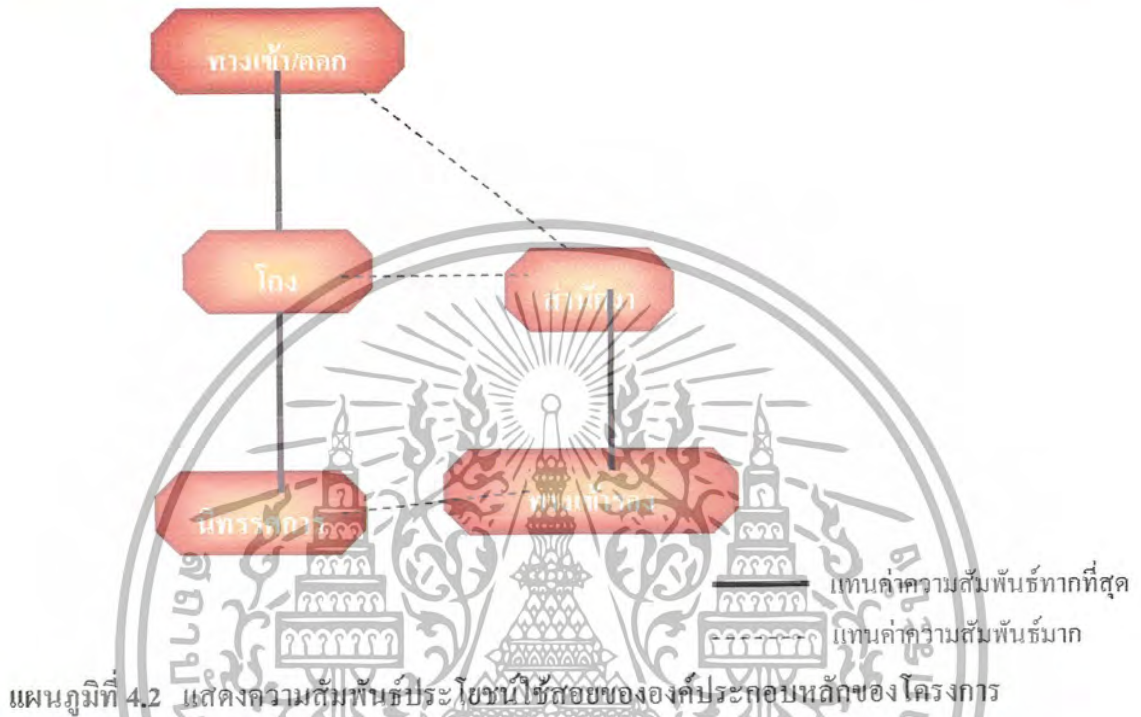
ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบหลักของโครงการ

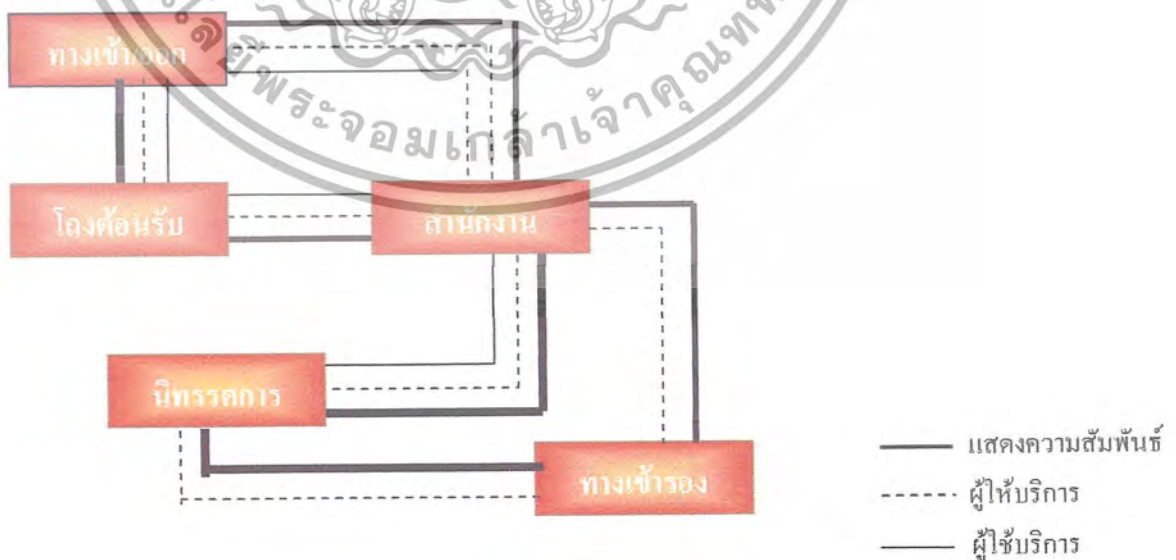
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบหลักของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบหลักของโครงการ

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบหลักของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานโครงการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนโรงต้อนรับ

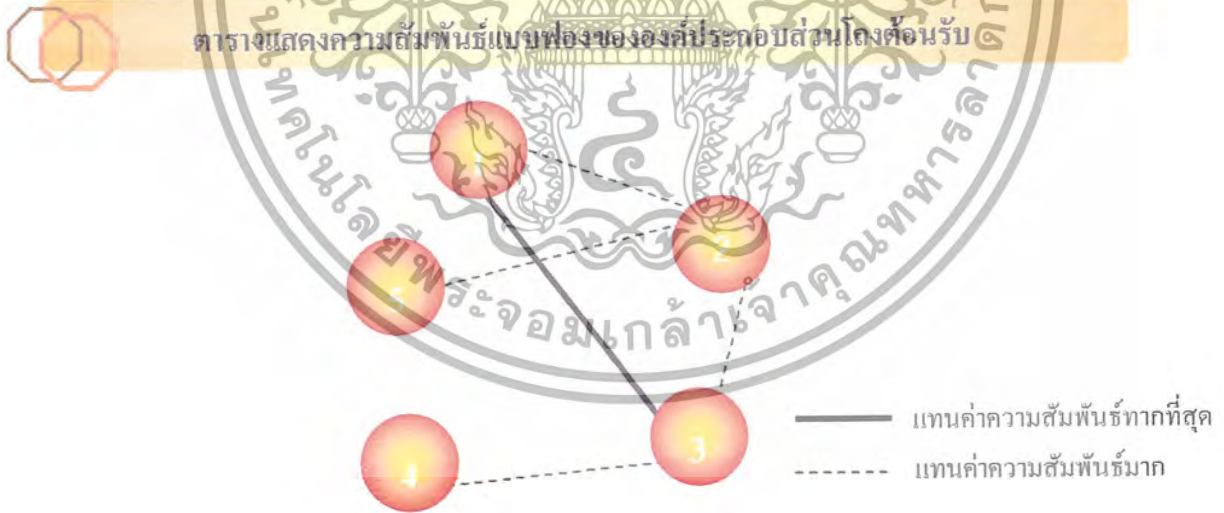
องค์ประกอบ	
1.	ทางเข้า
2.	พักคอย
3.	ติดต่อสอบถาม/ฝากของ
4.	ขายของที่ระลึก
5.	โทรศัพท์

4 แทนค่าความสัมพันธ์มากที่สุด
 3 แทนค่าความสัมพันธ์มาก
 2 แทนค่าความสัมพันธ์น้อย
 1 แทนค่าความสัมพันธ์น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนโรงต้อนรับ

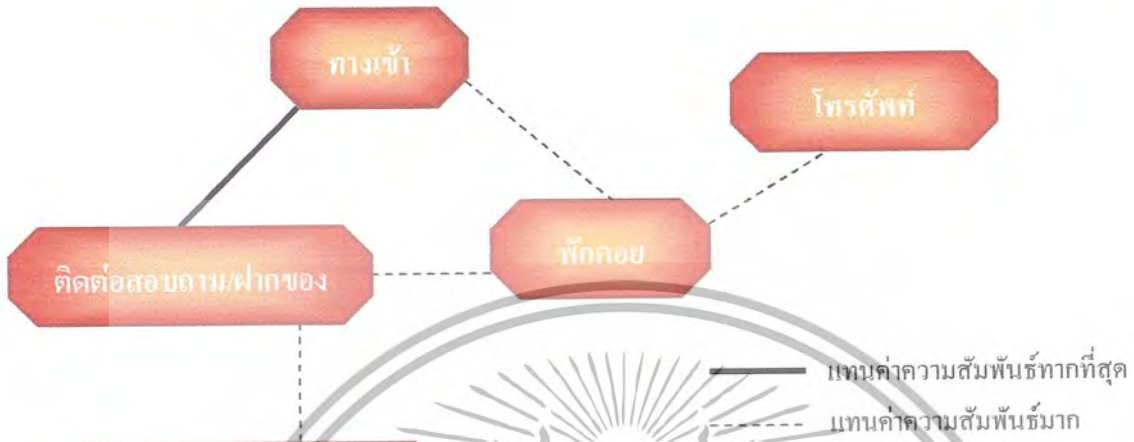
ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนโรงต้อนรับ

แผนภูมิที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนโรงต้อนรับ

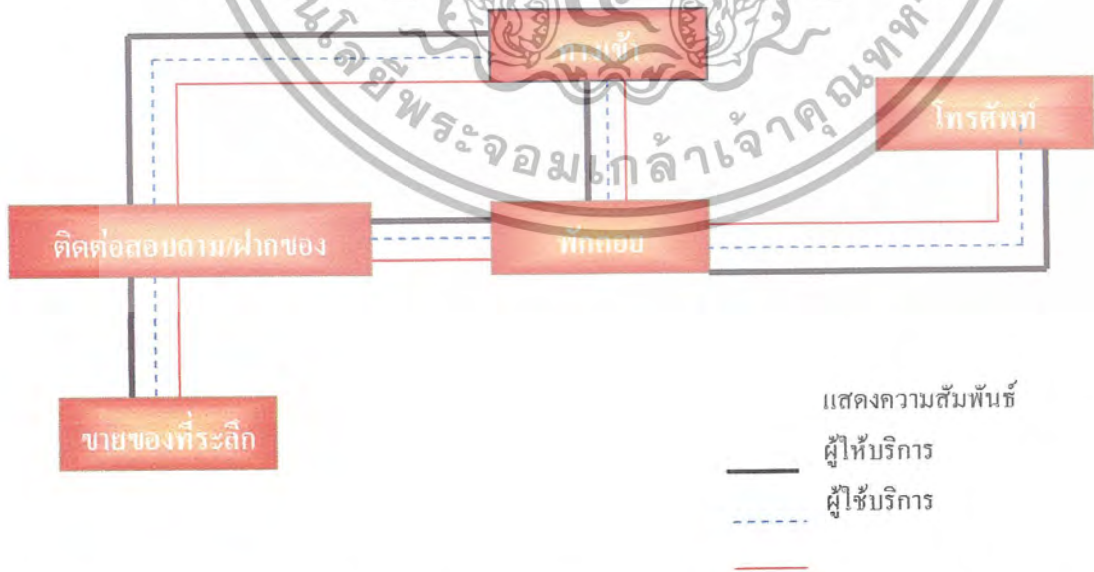
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนโครงสร้างรองรับ

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบส่วนโครงสร้างรองรับ

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนโครงสร้างรองรับ

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและ ประเภทผู้ใช้ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนพิพธกัณฑ์และศูนย์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

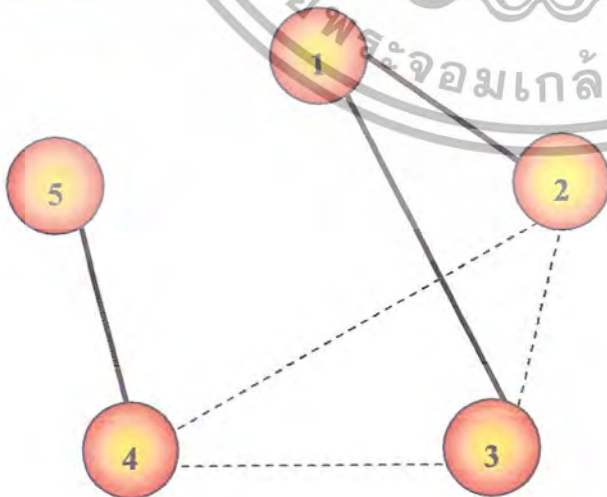
องค์ประกอบ	
1.	ทางเข้า
2.	ผังศูนย์ข้อมูล
3.	นิทรรศการถาวร
4.	พักคอย
5.	ห้องนำ

4 แทนค่าความสัมพันธ์มากที่สุด
 3 แทนค่าความสัมพันธ์มาก
 2 แทนค่าความสัมพันธ์น้อย
 1 แทนค่าความสัมพันธ์น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนพิพธกัณฑ์และศูนย์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

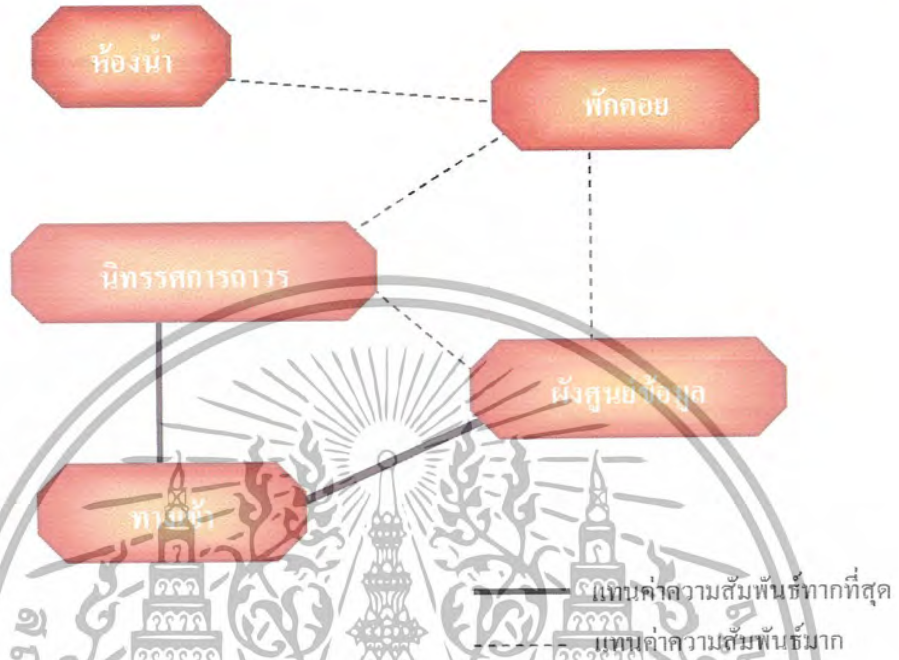
ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนพิพธกัณฑ์และศูนย์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

— แทนค่าความสัมพันธ์มากที่สุด
 - - - - - แทนค่าความสัมพันธ์มาก

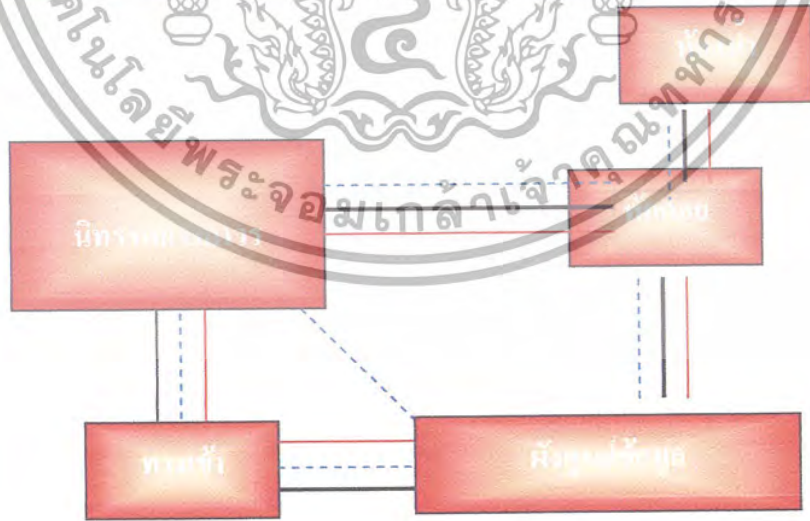
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้
แผนภูมิที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนพิพธกัณฑ์และศูนย์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
 ไม่วากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนโครงสร้าง

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบส่วนโครงสร้าง

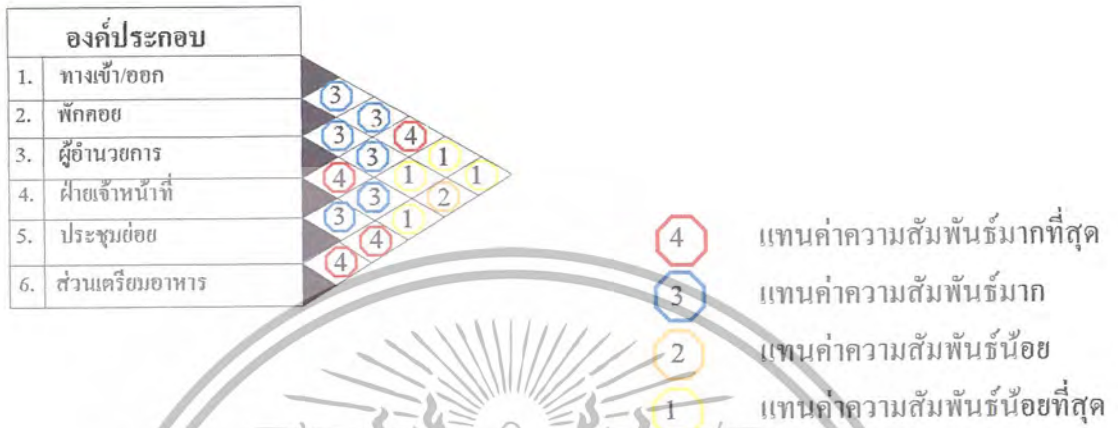
ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนโครงสร้าง

- แสดงความสัมพันธ์
- - - ผู้ให้บริการ
- ผู้ให้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ **แผนภูมิที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและประเภทผู้ใช้ส่วนของเจ้าหน้าที่ใช้สอย**
 ไม่สามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้ และต้องอ้างอิงเลขอ้างอิงเอกสารทุกครั้งที่มีนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนสำนักงาน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของโครงการ

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนสำนักงาน

แผนภูมิที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนสำนักงาน

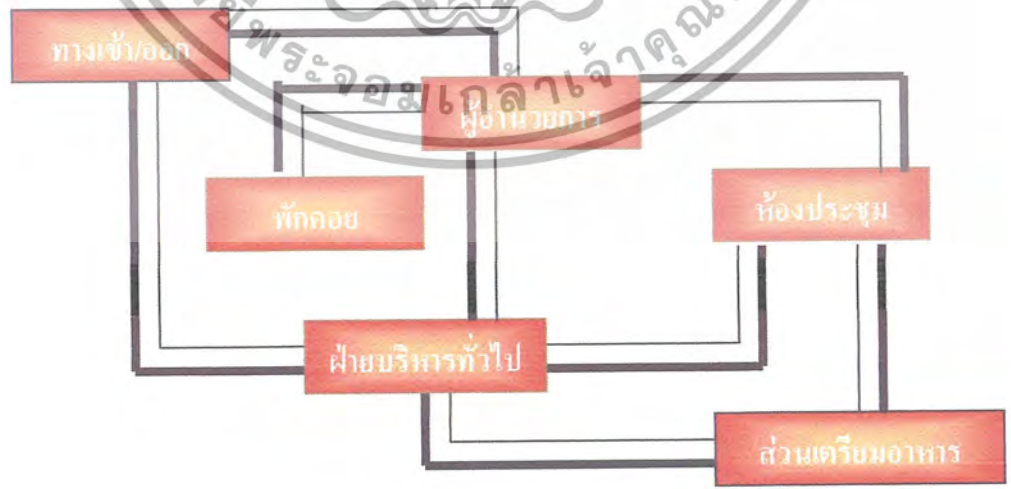
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนสำนักงาน

— ความสัมพันธ์ที่มากที่สุด
 - - - ความหนาแน่นความสัมพันธ์มาก
 แผนภูมิที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบส่วนสำนักงาน

ตารางแสดงความสัมพันธ์แบบฟองขององค์ประกอบส่วนดำเนินงาน

— แสดงความสัมพันธ์
 — ผู้ให้บริการ

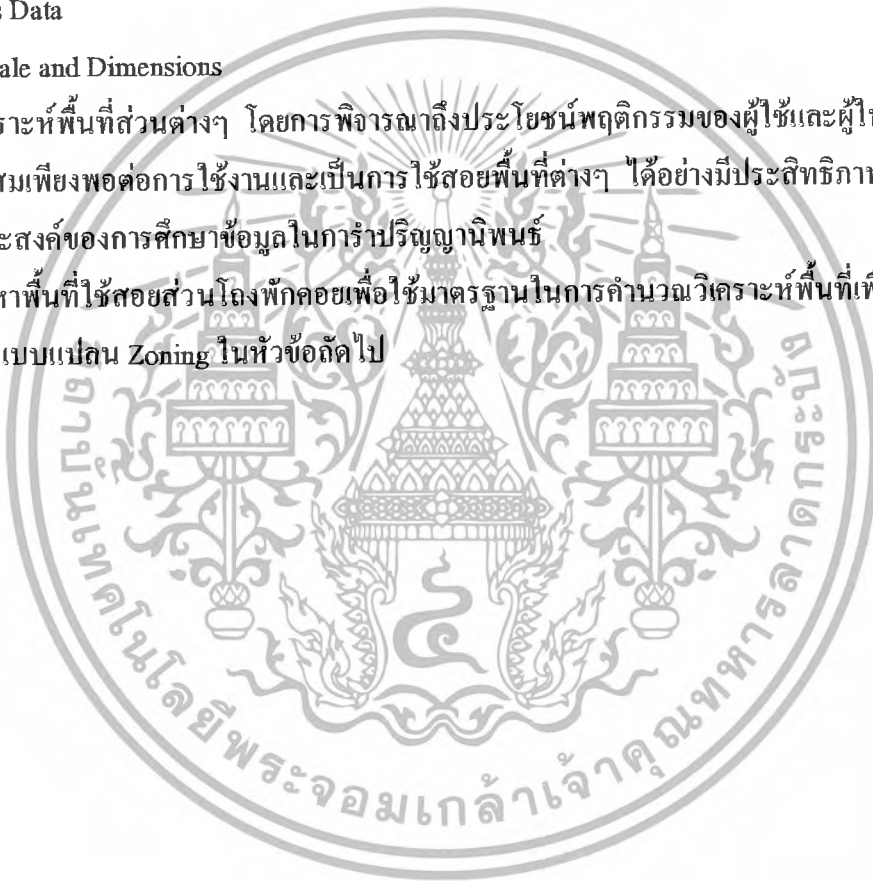
แผนภูมิที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ประโยชน์ใช้สอยและประเภทผู้ใช้ส่วนองค์ประกอบส่วน
 เอกสารนี้เมื่อเอกสารที่ส่งออกไปสู่ผู้ใช้แล้วผู้ใช้สามารถติชมงานที่ผู้ใช้ไปเองโดยไม่ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในส่วนต่างๆ ของโครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟฟ้าอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิกิรภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว

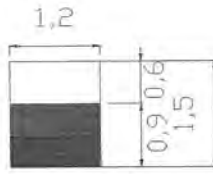
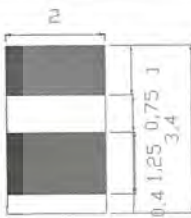
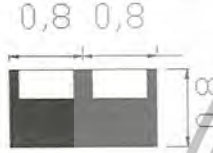

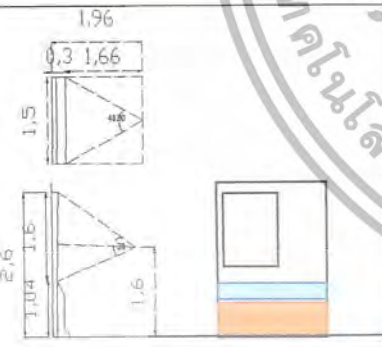
โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟฟ้าอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิกิรภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์มีองค์ประกอบของโครงการหลายส่วนซึ่งในแต่ละส่วนมีความต้องการใช้พื้นที่ใช้สอยที่แตกต่าง ดังนั้น จึงต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่การคำนวณ หาพื้นที่ในส่วนใช้สอยขององค์ประกอบต่างๆ ภายในโครงการโดยมีข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการในเรื่องมาตรฐานพื้นที่ใช้งานจาก

- Architects Data
- Human Scale and Dimensions

เป็นการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนต่างๆ โดยการพิจารณาถึงประโยชน์พฤติกรรมของผู้ใช้และผู้ให้บริการพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้งานและเป็นการใช้สอยพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการและวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อมูลในการำปริญญาโทบริหารสถาปัตยกรรมและการคำนวณหาพื้นที่ใช้สอยส่วนโรงพักคอยเพื่อใช้มาตรฐานในการคำนวณวิเคราะห์พื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบแปลน Zoning ในหัวข้อถัดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบส่วนโครงสร้าง	จำนวน	อุปกรณ์	พ.ท หน่วย
	1	ส่วนติดต่อสอปลาม ใช้พื้นที่ (1.20 x 1.50) รวมพื้นที่ 1.80 ตรม/ หน่วย	1.80
	1	ส่วนฝาของใช้พื้นที่ (2.00 x 3.40) รวมพื้นที่ 6.80 ตรม/ หน่วย	6.80
	1	ส่วนโครงสัพท ใช้พื้นที่ (1.6 x 0.8) รวมพื้นที่ 1.28 ตรม/ หน่วย	1.28
	2	ส่วนทกคยใช้พื้นที่ 0.50 x 0.80 x 0.45 1.20 รวมพื้นที่ ตรม/ หน่วย	1.46
	1	ส่วนขึงพีทริกัณฑ์เทือกว ทองเที้ยว ใช้พื้นที่ (1.50 x 1.96) รวมพื้นที่ 2.94 ตรม/ หน่วย	2.94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนโรงค้อนรับ

องค์ประกอบ	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	ทางสัญจร 50%	พื้นที่รวม
1. เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	1	1.80	0.9	2.7
2. ส่วนรับฝากของ	1	6.80	3.4	10.2
3. ส่วนโทรศัพท์	2	0.64	0.32	0.96
4. ส่วนขายของที่ระลึก	1	4.32	2.16	6.48
5. ส่วนพักคอย	2	2.4	1.2	3.6
6. ส่วนแผนผัง	1	3.24	1.62	4.86
รวม	9	19.2	7.44	28.8

รวมพื้นที่ใช้สอยส่วนโรงพักคอย 19.2 ตารางเมตร

ทางสัญจร 50% 7.44 ตารางเมตร

พื้นที่ต้องการ 28.8 ตารางเมตร

พื้นที่จริงของส่วนค้อนรับ 104.00 ตารางเมตร

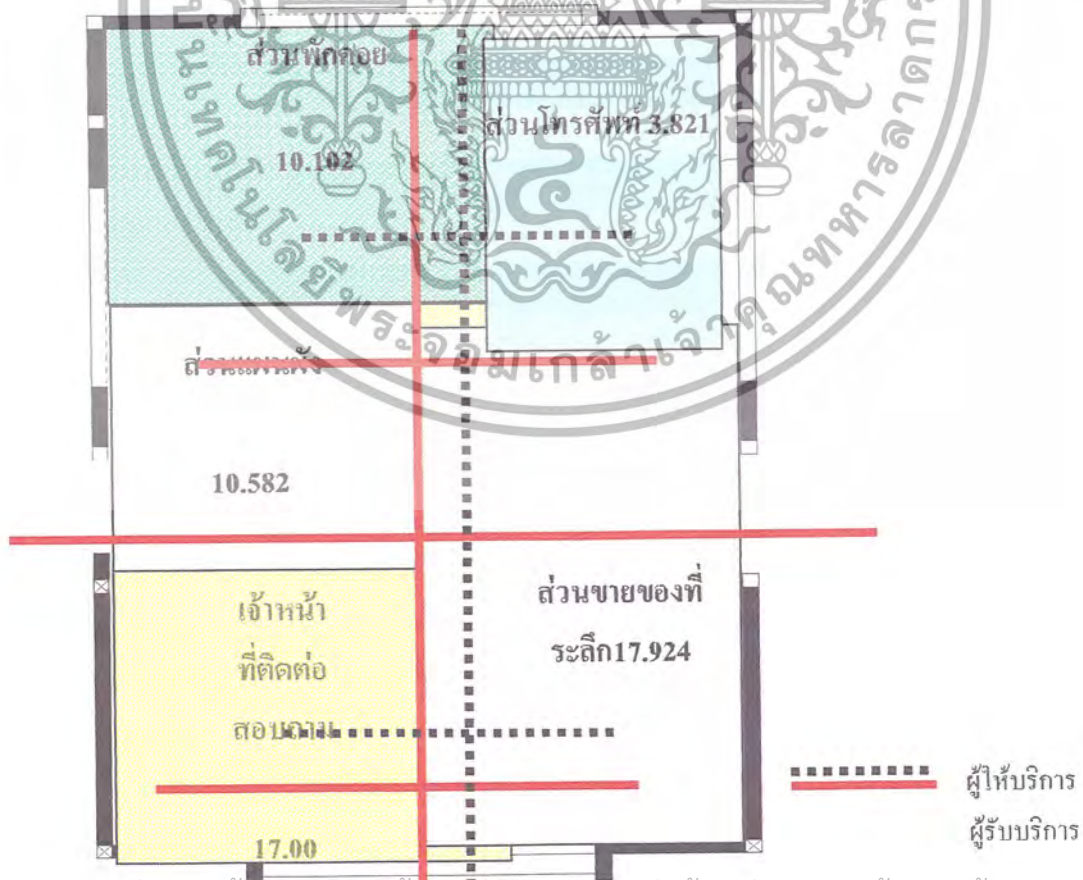
พื้นที่เหลือ 75.2 ตารางเมตร

พื้นที่เหลือ 75.2 ตร.ม สามารถนำมาแบ่งในแต่ละส่วนตามลำดับ

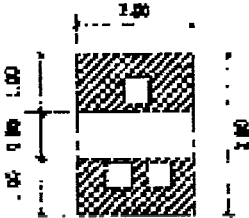
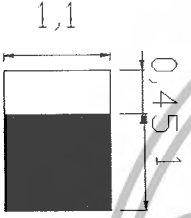
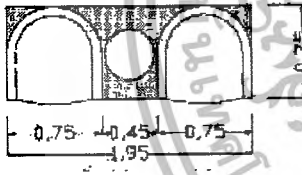
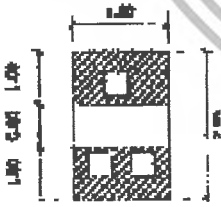
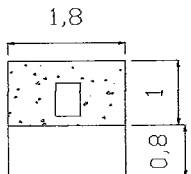
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.25 สรุปพื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของโครงการ

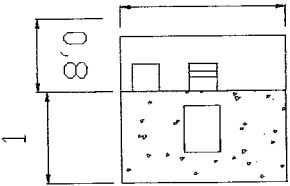
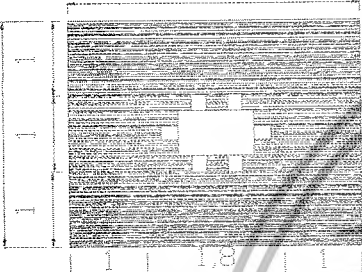
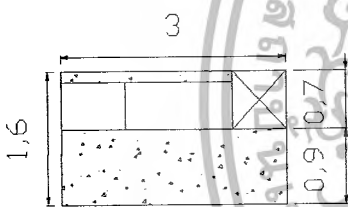
องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม/ ตรม.	พื้นที่รวม/ ตรม.
1. เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	2.7	22.56 [30]	25.26
2. ส่วนรับฝากของ	10.2	18.8 [25]	29
3. ส่วนโทรศัพท์	0.96	3.76[5]	4.72
4. ส่วนขายของที่ระลึก	6.48	15.04[20]	21.52
5. ส่วนพักคอย	3.6	7.52 [10]	11.12
6. ส่วนแผนผัง	4.86	7.52 [10]	12.38
รวม	28.8	75.2	77.9
รวมทางสัญจร 50%			7.44
รวม			104.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบส่วนสำนักงาน	อุปกรณ์	พื้นที่ต่อ/หน่วย
โต๊ะทำงาน 1 	โต๊ะทำงานผู้อำนวยการและรอง ผู้อำนวยการ ขนาด 2.00x 2.75	5.60
	ตู้เอกสาร ขนาด 1.1x 1.45	1.59
	ชุดไฟฟ้าพักคอย 0.75x 1.95	1.46
โต๊ะทำงาน 2 	โต๊ะทำงาน	5.04
โต๊ะทำงาน 3 	โต๊ะทำงานขนาด 1.8x 1.80	3.24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	อุปกรณ์	พื้นที่ต่อหน่วย
โต๊ะคอมพิวเตอร์ 1,8 	ชุดคอมพิวเตอร์และเครื่อง printer	2.56
โต๊ะประชุมขนาด 6 ที่นั่ง 3,8 	โต๊ะประชุมขนาด 1.00x 1.80 เก้าอี้ประชุม ขนาด .45 x .50	11.40
	pantry ขนาด 3.00x 1.6	3.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ	จำนวน	พื้นที่หน่วย/ตรม.	พื้นที่รวม/ตรม.
ผู้อำนวยการ			
ชุดทำงาน	1	5.60	5.60
ผู้เก็บเอกสาร	1	1.59	1.59
ส่วนพักคอย	1	2.34	2.34
รองผู้อำนวยการ			
ชุดทำงาน	1	5.04	5.04
ผู้เก็บเอกสาร	1	1.59	1.59
หัวหน้าฝ่ายวิชาการและฝ่าย บริหารงานทั่วไป			
ชุดทำงาน	1	3.24	3.24
ผู้เก็บเอกสาร	1	1.59	1.59
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ			
ชุดทำงาน	1	3.24	3.24
ผู้เก็บเอกสาร	1	1.59	1.59
ผู้ช่วยฝ่ายบริหารงานทั่วไป			
คอมพิวเตอร์	1	2.56	2.56
ผู้เก็บเอกสาร	1	1.01	1.01
รวม			29.35
พื้นที่สัญญา 30%			8.805
พื้นที่ต้องการ			38.155
พื้นที่จริง 45.00- 38.155			6.845

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

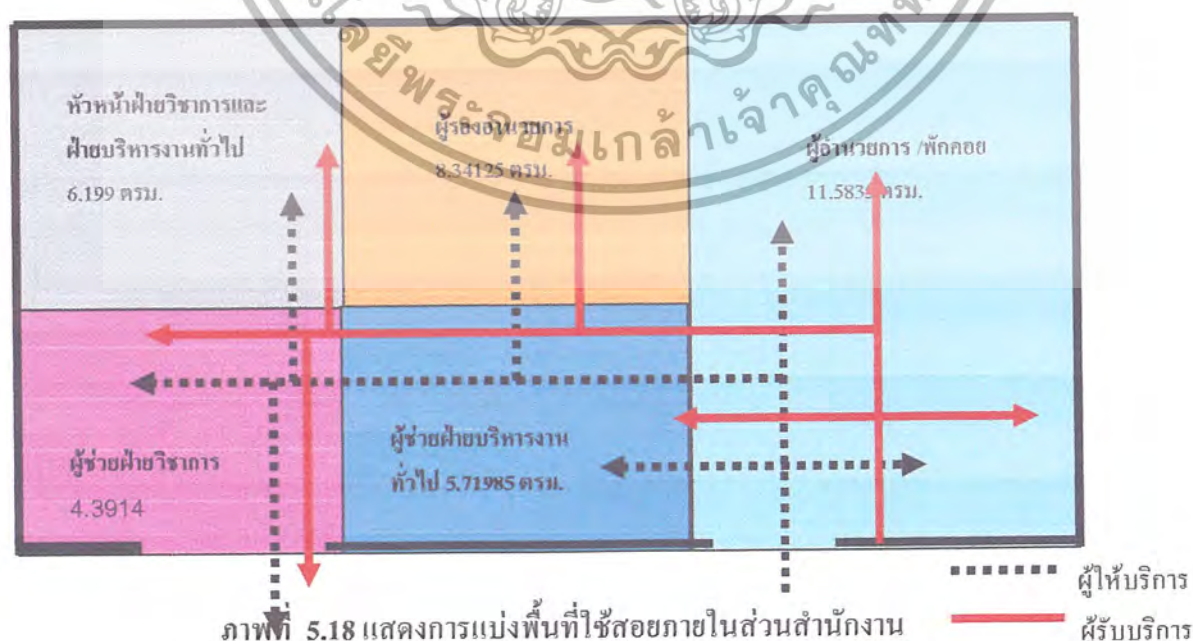
สรุปพื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนสำนักงาน

พื้นที่ ใช้ในส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบใช้สอย	29.35	ตารางเมตร
	พื้นที่สัญจร 30%	8.805	ตารางเมตร
	รวมพื้นที่ที่ต้องการ	38.155	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	45.00	ตารางเมตร
	พื้นที่เหลือ $45.00 - 29.35$	$= 6.845$	ตารางเมตร

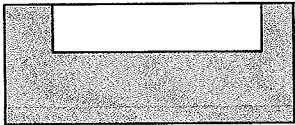
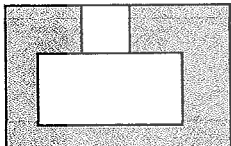
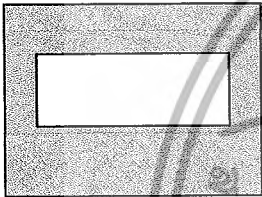
ตารางที่ 54 แสดงตารางการวิเคราะห์พื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของสำนักงาน

องค์ประกอบ	พื้นที่ที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม/ ตม.	พื้นที่รวม/ ตม.
ผู้อำนวยการ	9.53	2.0535 (30)	11.5835
รองผู้อำนวยการ	6.63	1.71125(25)	8.34125
หัวหน้าฝ่ายวิชาการและบริหารทั่วไป	4.83	1.369 (20)	6.199
ผู้ช่วยฝ่ายบริหารทั่วไป	4.83	0.88985 (13)	5.71985
ผู้ช่วยวิชาการทั่วไป	3.57	0.8214 (12)	4.3914
พื้นที่ที่ต้องการ	29.35	6.845	36.235
พื้นที่สัญจร 30%	8.805		8.805
รวม			45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบส่วน1 ตาราง 1 ผลិតภัณฑ์

องค์ประกอบ	อุปกรณ์	พื้นที่ต่อหน่วย
	ตู้โซว์สีนค้ำขนาด 0.60 x 1.50 x 1.00	6.60
	โต๊ะทำงานขนาด 0.60x1.20x0.75 เก้าอี้ ขนาด 0.45x0.45 x 0.45	3.52
	ชั้นโซว์สีนค้ำ ขนาด 1.00 x 2.00 x 1.00	4.00

องค์ประกอบส่วน1 ตาราง 1 ผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบ	จำนวน	พื้นที่หน่วย / ตรม.	พื้นที่รวม / ตรม.
ตู้โซว์สีนค้ำ	2	4.80	9.6
โต๊ะทำงาน	1	3.50	3.52
ชั้นโซว์สีนค้ำ	3	4.00	12
รวม			25.12
รวมพื้นที่สัญญา 50%			12.56
พื้นที่ต้องการพื้นที่จริง 40.00-37.68			2.32

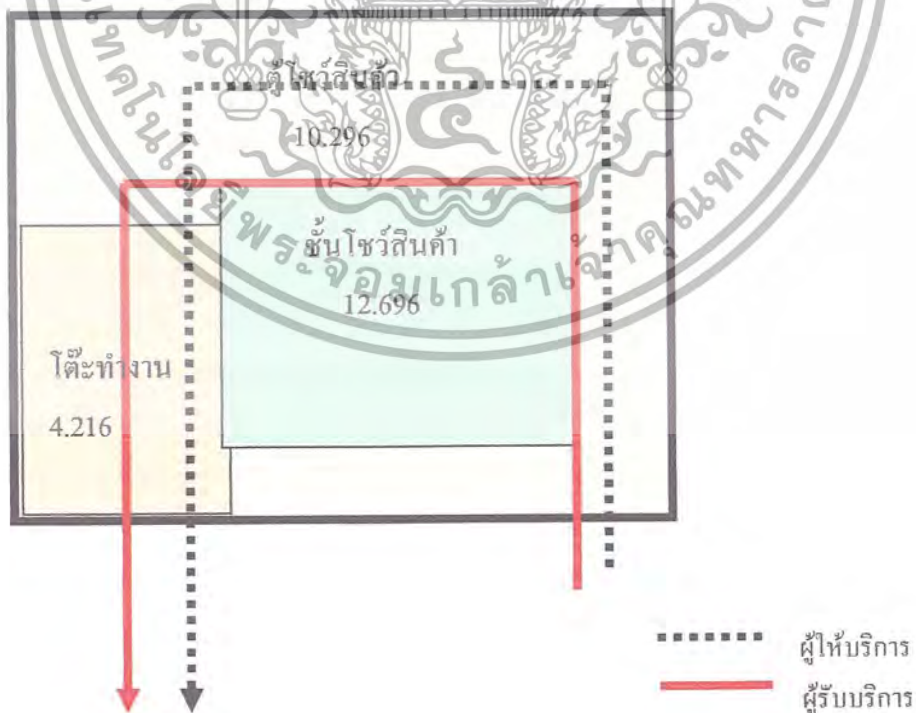
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปพื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์
พื้นที่ ใช้ในส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ	พื้นที่องค์ประกอบใช้สอย	25.12	ตารางเมตร
	พื้นที่สัญจร 50%	12.56	ตารางเมตร
	รวมพื้นที่ต้องการ	37.68	ตารางเมตร
	พื้นที่จริง	40.00	ตารางเมตร
	พื้นที่เหลือ $40.00 - 37.68$	$= 2.32$	ตารางเมตร

ตารางที่ 55 แสดงตารางการวิเคราะห์พื้นที่วิเคราะห์ในแต่ละส่วนของของ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่มเติม/ ตรม.	พื้นที่รวม/ตรม.
คูโหว่สินค้า	9.6	0.696	10.296
โต๊ะทำงาน	3.52	0.696	4.216
ชั้นโหว่สินค้า	12	0.696	12.696
พื้นที่ต้องการ	12.56	0.232	12.792
พื้นที่สัญจร 50 %	37.68	2.32	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์การจัดแสดงของโครงการ

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว การจัดแสดงเนื้อหาในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ใช้การกำหนดหัวเรื่องจากอาคารศูนย์ท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์เป็นหลัก โดยการกำหนดเนื้อหาการจัดแสดงของโครงการมาเป็นแนวทางในการจัดหัวข้อจัดแสดง โดยเริ่มจากการศึกษาโครงการค้นคว้าหาข้อมูลมาอ้างอิงประกอบจึงได้เป็นแนวทางดังนี้

ส่วนจัดแสดงที่	1	ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม
ส่วนจัดแสดงที่	2	สถาปัตยกรรมและความเป็นในเมืองอุตรดิตถ์
ส่วนจัดแสดงที่	3	บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์
ส่วนจัดแสดงที่	4	ขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อทางศาสนา
ส่วนจัดแสดงที่	5	วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์
ส่วนจัดแสดงที่	6	ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน
ส่วนจัดแสดงที่	7	สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

รายละเอียดหัวข้อจัดแสดง

ส่วนจัดแสดงที่	1	ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม
- วัตถุประสงค์ เป็นการนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับก่อนประวัติศาสตร์- สมัยตอนต้นรัตนโกสินทร์ในแต่ละสมัยที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมต่าง โดยแบ่งหัวข้อย่อยจัดแสดงดังนี้
- 1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์
 - 1.2 สมัยสุโขทัย
 - 1.3 สมัยอยุธยา
 - 1.4 สมัยธนบุรี และ สมัยรัตนโกสินทร์

ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์ ในสถาปัตยกรรมและประวัติความเป็นมาของอาคารที่เป็นโบราณสถานต่างๆ และที่อยู่อาศัยแสดงออกถึงการผสมผสานของศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น อิทธิพลของอารยธรรมต่างชาติที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย

- 2.1 หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.2 วัดท่าถนน
- 2.3 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์

2.3 วัฒนธรรมมาชิโปย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้ทราบถึงวีรกรรมของบุคคลสำคัญที่มีต่อเมืองอุตรดิตถ์ ที่เป็นผู้ก่อตั้งอีกหลายบุคคลด้วยกัน โดยได้แบ่งหัวข้อ 7 หัวข้อดังนี้

- 3.1 พระยาพิชัยดาบหัก
- 3.2 พระศรีพนมมาศ
- 3.3 พญาปาด
- 3.4 เจ้าฟ้า ฮ้ามกุมาร
- 3.5 (เชย กัลป์ถยามิตร)
- 3.6 พระบาทศศิรี
- 3.7 ขุนศรีสรการ

ส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

วัตถุประสงค์ ในความเชื่อทางด้านศาสนา ได้มีประเพณีประจำท้องถิ่นหลายรูปแบบที่ได้ศึกษานั้นมีมากจนคนในจังหวัดต่างมีความเคารพศรัทธากันมาตลอดเวลา

- 4.1 ประเพณีไหว้พระแทนศิลาอาสน์
- 4.2 ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง
- 4.3 ประเพณีแห่เจ้าแม่ทับทิม
- 4.4 ประเพณีไหลเรือเทียม
- 4.5 ประเพณีแห่ดอกไม้

ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์

- 6.1 กลุ่มวัฒนธรรมล้านนา
- 6.2 กลุ่มชนกับลำน้ำน่าน
- 6.3 การเล่นพื้นบ้าน
- 6.4 ของดีเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

วัตถุประสงค ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อันเป็นมรดกที่สั่งมาของสังคมและเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นมา แนวคิดกิจกรรมและรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

- 7.1 เครื่องจักรสาน
- 7.2 ผ้าลายตีนจก
- 7.3 เครื่องปั้นดินเผา
- 7.4 ไม้กวาด
- 7.5 เหล็กน้ำพี้
- 7.6 แขนไทยโบราณ

ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

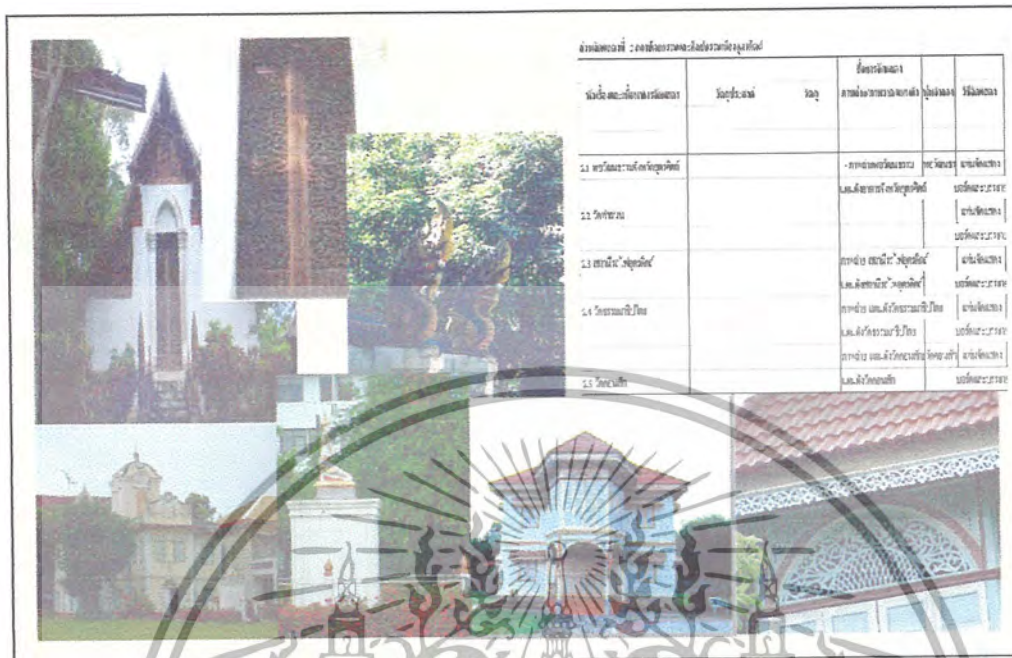
วัตถุประสงค์เพื่อ เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจในสถานที่ต่างๆ โดยได้แบ่งเป็น 3 หัวข้อดังนี้

- 7.1 เที่ยวเมืองพระยาพิชัย
- 7.2 วัดอันสงฆงามในเมืองลับแล
- 7.3 ชมไพรบนเส้นทางสายธรรมชาติ

ชื่อสถานที่	ประเภท/ลักษณะสถานที่	ที่ตั้ง	ข้อมูล/หมายเหตุ
วัดพระยาพิชัย	วัดโบราณ	เมืองพิชัย	วัดพระยาพิชัย
วัดอันสงฆงาม	วัดโบราณ	เมืองลับแล	วัดอันสงฆงาม
เส้นทางสายธรรมชาติ	เส้นทางธรรมชาติ	เมืองพิชัย	เส้นทางสายธรรมชาติ

ภาพที่ 4.29 ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.30 ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์

ภาพที่ 4.30 ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงที่ 4 พิธีขอขมาสิ่งของ

วัตถุประสงค์ของพิธีกรรม	ชื่อพิธีกรรม			
	ชื่อพิธีกรรม	วัสดุ	สถานที่/ช่วงเวลา/บุคคล	วัตถุประสงค์
5.1 พิธีขอขมาสิ่งของ			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.2 พิธีขอขมาสิ่งของ			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.3 พิธีขอขมาสิ่งของ			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.4 พิธีขอขมาสิ่งของ			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.5 พิธีขอขมาสิ่งของ			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า

ภาพที่ 4.31 ส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

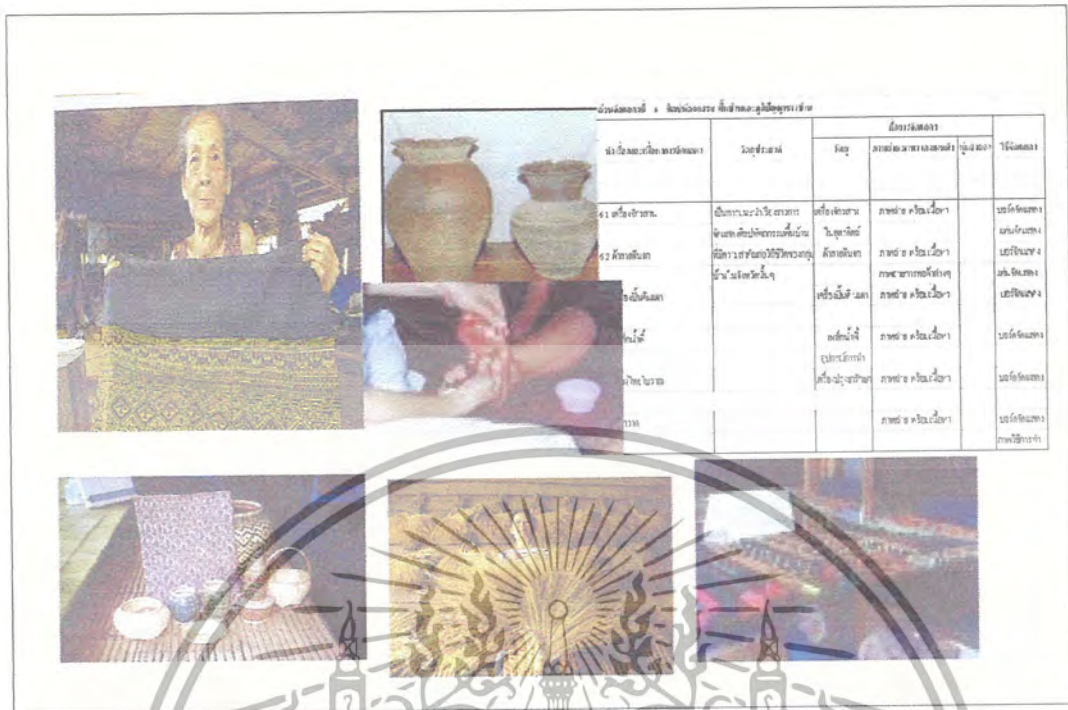

ภาพแสดงที่ 5 พิธีชีวิตความเป็นอยู่ของชนอุตรดิตถ์

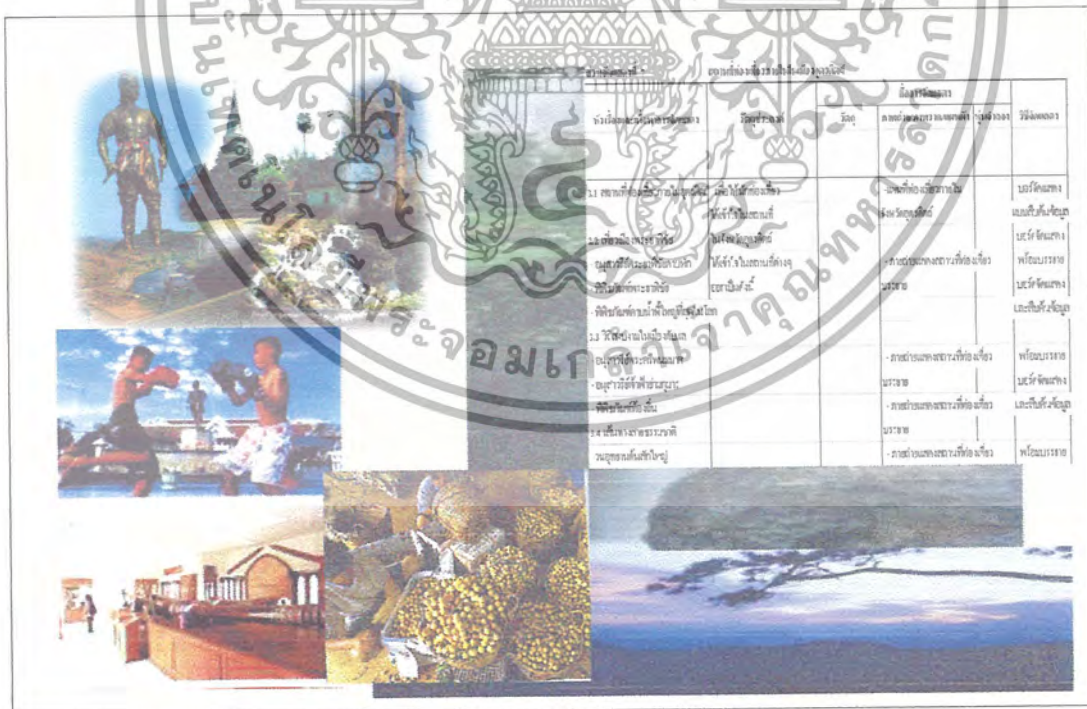
วัตถุประสงค์ของพิธีกรรม	ชื่อพิธีกรรม			
	ชื่อพิธีกรรม	วัสดุ	สถานที่/ช่วงเวลา/บุคคล	วัตถุประสงค์
5.1 พิธีชีวิตความเป็นอยู่ของชนอุตรดิตถ์			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.2 พิธีชีวิตความเป็นอยู่ของชนอุตรดิตถ์			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.3 พิธีชีวิตความเป็นอยู่ของชนอุตรดิตถ์			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า
5.4 พิธีชีวิตความเป็นอยู่ของชนอุตรดิตถ์			สถานที่: ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว	ขอขมาสิ่งของ เวลา: เช้า

ภาพที่ 4.32 ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.33 ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภาพที่ 4.34 ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจัดแสดงที่ 1

ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์	เพื่อให้ทราบถึง ความในสมัยก่อน ประวัติศาสตร์ สมัยตอนต้นรัตนโกสินทร์ ในแต่ละสมัยที่มีความสำคัญ ทางประวัติศาสตร์และ สถาปัตยกรรม		-แผนที่ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ -ภาพประกอบเนื้อแหล่งโบราณคดี ที่ขุดค้นพบก่อนประวัติศาสตร์		-บอร์ดจัดแสดง พร้อมบรรยาย -บอร์ดจัดแสดง พร้อมบรรยาย	1 1	1.02 2.32	1.02 2.32
1.2 สมัยสุโขทัย			-ภาพประกอบเนื้อเรื่องสมัยสุโขทัย มีคำบรรยาย		-บอร์ดจัดแสดง พร้อมบรรยาย	1	3.4	3.4
1.2.1 วัดทุ่งยั้ง			-วัดทุ่งยั้ง สมัยสุโขทัย คำบรรยาย	วัดทุ่งยั้ง	-บอร์ดจัดแสดง บรรยายพร้อม แท่นจัดแสดง	1	2.88	2.88
1.2.2 วัดพระฝางสว่างคบุรี			-ภาพถ่ายวัดพระฝางสว่างคบุรี	วัดพระฝาง สว่างคบุรี	-บอร์ดจัดแสดง บรรยายพร้อม แท่นจัดแสดง	1	2.88	2.88

ส่วนจัดแสดงที่ 1

ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
1.4 สมัยอยุธยา	เพื่อให้ทราบถึง ความในสมัยก่อน ประวัติศาสตร์		ภาพประกอบ รูปภาพแสดงสมัยอยุธยา การคมนาคมขนส่งค้าขาย บรรยายประกอบ		-บอร์ดจัดแสดง พร้อมบรรยาย	1	1.02	1.02
1.3 สมัยธนบุรีถึงรัตนโกสินทร์	สมัยตอนต้นรัตนโกสินทร์ ในแต่ละสมัยที่มีความสำคัญ ทางประวัติศาสตร์และ สถาปัตยกรรม		-ป้ายจัดแสดงเวียงเจ้าเงาะ ภาพพร้อมคำบรรยาย - ภาพถ่ายและภาพเขียนสมัยอยุธยา ภาพถ่ายวัดพระแท่นศิลาอาสน์		-บอร์ดจัดแสดง พร้อมบรรยาย	1	1.02	1.02
พื้นที่ที่ต้องการ								14.54

ทางสัญจร 50%

รวม

ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	วัตถุ	สื่อการจัดแสดง ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง	วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
2.1 หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์			- ภาพถ่ายหอวัฒนธรรม แผนผังอาคารจังหวัดอุตรดิตถ์	หอวัฒนธรรม	แท่นจัดแสดง บอร์ดและบรรยาย	1	3.15	3.15
2.2 วัดท่าถนน			ภาพถ่าย สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ แผนผังสถานีรถไฟอุตรดิตถ์		แท่นจัดแสดง บอร์ดและบรรยาย	1	3.15	3.15
2.3 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์			ภาพถ่าย สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ แผนผังสถานีรถไฟอุตรดิตถ์		แท่นจัดแสดง บอร์ดและบรรยาย	1	3.15	3.15
2.4 วัดธรรมมาธิปไตย			ภาพถ่าย แผนผังวัดธรรมมาธิปไตย แผนผังวัดธรรมมาธิปไตย		แท่นจัดแสดง บอร์ดและบรรยาย	1	3.15	3.15
2.5 วัดคอนสัค			ภาพถ่าย แผนผังวัดคอนสัคบรรยาย แผนผังวัดคอนสัค	วัดคอนสัค	แท่นจัดแสดง บอร์ดและบรรยาย	1	3.15	3.15
						พื้นที่ต้องการ	15.75	
						ทางสัญจร 50%	7.875	
						รวม	23.625	

ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
4.1 พระยาพิชัยดาบหัก			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
4.2 พระศรีพนมมาศ			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
4.3 พญาปาด			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
4.4 เจ้าฟ้า ชำมกุมาร			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
4.5 (เชย กัลป์ลายมิตร์)			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
4.6 พระบาทพิศคีรี			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
4.7 ขุนศรีศรากร			ภาพถ่าย ภาพเขียน พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง	1	3.2	3.2
					รวม			7.14
					รวมทางสัญจร 50%			1.57
					รวม			8.71

ส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
5.1 ไหว้พระแท่นศิลาอาสน์			ภาพถ่าย พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง แท่นจัดแสดง		3.2	3.2
5.2 ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง			ภาพถ่าย พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง แท่นจัดแสดง		3.2	3.2
5.3 แห่เจ้าแม่ทับทิม			ภาพถ่าย พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง แท่นจัดแสดง		3.2	3.2
5.4 ประเพณีไหลเรือเทียน			ภาพถ่าย พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง แท่นจัดแสดง		3.2	3.2
5.5 ประเพณีแห่ต้นดอกไม้			ภาพถ่าย พร้อมคำบรรยาย		บอร์ดจัดแสดง แท่นจัดแสดง		3.2	3.2
					พื้นที่ต้องการ			18.48

ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
5.2 กลุ่มวัฒนธรรมล้านนา			ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		3.2	3.2
5.3 ลานน้ำ่าน			ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		5.95	11.6
5.3 การกินอยู่			ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		1.02	1.02
5.4 การเล่นพื้นบ้าน			ภาพวีดิทัศน์แสดงเรื่องการเล่น		บอร์ดจัดแสดง		1.88	3.76
พื้นที่ต้องการ								19.02

ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
6.1 เครื่องจักรสาน	เป็นการแนะนำเรื่องราวการจัดแสดงศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของกลุ่มบ้านในจังหวัดนั้นๆ	เครื่องจักรสาน	ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		1.02	2.04
		ในอุดมคติ			แท่นจัดแสดง		7.29	7.29
6.2 ผ้าลายตีนจก		ผ้าลายตีนจก	ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		1.02	2.04
			ภาพถ่ายการทอผ้าต่างๆ		แท่นจัดแสดง		7.29	7.29
6.3 เครื่องปั้นดินเผา		เครื่องปั้นดินเผา	ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		1.02	2.04
							7.29	7.29
6.5 เหล็กน้ำพี้		เหล็กน้ำพี้	ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		1.02	2.04
	อุปกรณ์การทำ					6.1	6.1	
6.6 แผนไทยโบราณ	เครื่องปรุงยารักษา	ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		1.02	2.04	
						6.1	6.1	
6.4 ไม้กวาด			ภาพถ่าย พร้อมเนื้อหา		บอร์ดจัดแสดง		3.2	3.2
					ภาพวิธีการทำ			
					พื้นที่ต้องการ			47.47

ส่วนจัดแสดงที่ 7

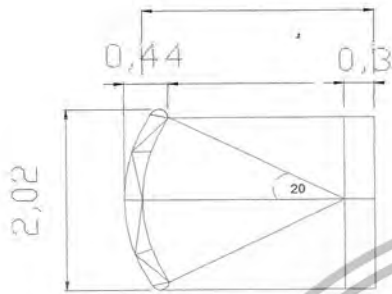
สถานที่ท่องเที่ยวภายในในเมืองอุตรดิตถ์

หัวเรื่องและเนื้อหาการจัดแสดง	วัตถุประสงค์	สื่อการจัดแสดง			วิธีจัดแสดง	จำนวน	พ.ท. วิเคราะห์ ตรม.	พ.ท. รวม ตรม.
		วัตถุ	ภาพถ่าย/ภาพวาด/แผนผัง	หุ่นจำลอง				
3.1 สถานที่ท่องเที่ยวภายในอุตรดิตถ์	เพื่อให้นักท่องเที่ยว ได้เข้าใจในสถานที่		-แผนที่ท่องเที่ยวภายใน จังหวัดอุตรดิตถ์		บอร์ดจัดแสดง แบบสืบค้นข้อมูล	1	8.76	8.76
3.2 เทียมเมืองพระยาพิชัย - อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก - พิพิธภัณฑสถานพระยาพิชัย - พิพิธภัณฑสถานน้ำพี้ใหญ่ที่สุดในโลก	ในจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้เข้าใจในสถานที่ต่างๆ ออกเป็นดังนี้		- ภาพถ่ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยว บรรยาย		บอร์ดจัดแสดง พร้อมบรรยาย บอร์ดจัดแสดง และสืบค้นข้อมูล	1	5.49	5.49
3.3 วิถีสงบงามในเมืองลับแล - อนุสาวรีย์พระศรีพนมมาศ - อนุสาวรีย์เจ้าฟ้าอำมฤมาร - พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น			- ภาพถ่ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยว บรรยาย - ภาพถ่ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยว บรรยาย		พร้อมบรรยาย บอร์ดจัดแสดง และสืบค้นข้อมูล	1 3	5.49 3.2	5.49 9.6 15.09
3.4 เส้นทางสายธรรมชาติ - วนอุทยานต้นสักใหญ่ - น้ำตกเชิงทอง - อุทยานแห่งชาติลำน้ำน่าน			- ภาพถ่ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยว บรรยาย		พร้อมบรรยาย บอร์ดจัดแสดง และสืบค้นข้อมูล	1 5	5.49 3.2	5.49 16 21.49
พื้นที่ต้องการ								54.87

ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์

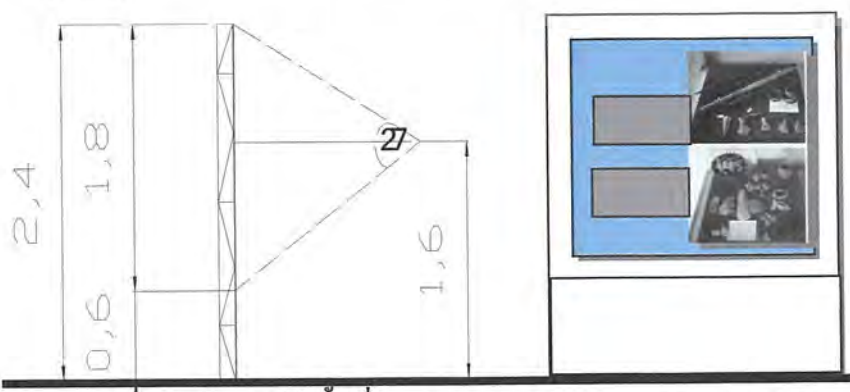
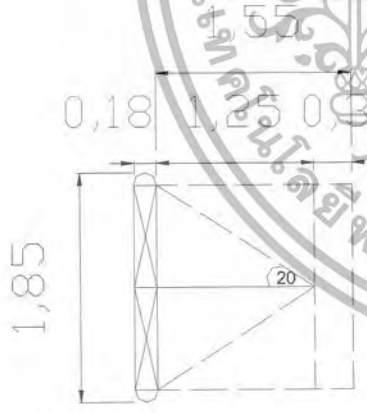
2,3

แผนที่สมัย
ประวัติศาสตร์
รูปภาพเนื้อ
บรรยาย
สมัยก่อน
ประวัติศาสตร์

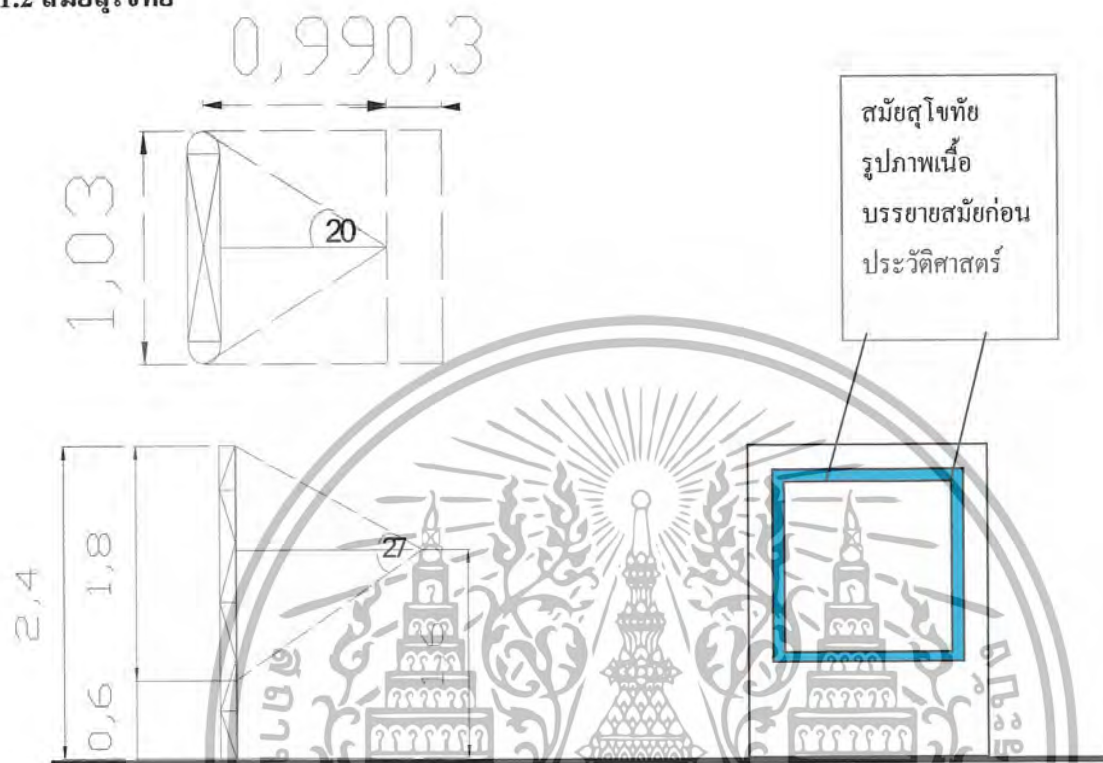
ความต้องการใช้พื้นที่ $1.03 \times 0.990 = 1.02$ ตารางเมตร

ความต้องการใช้พื้นที่ $1.85 \times 1.73 = 3.20$ ตารางเมตร

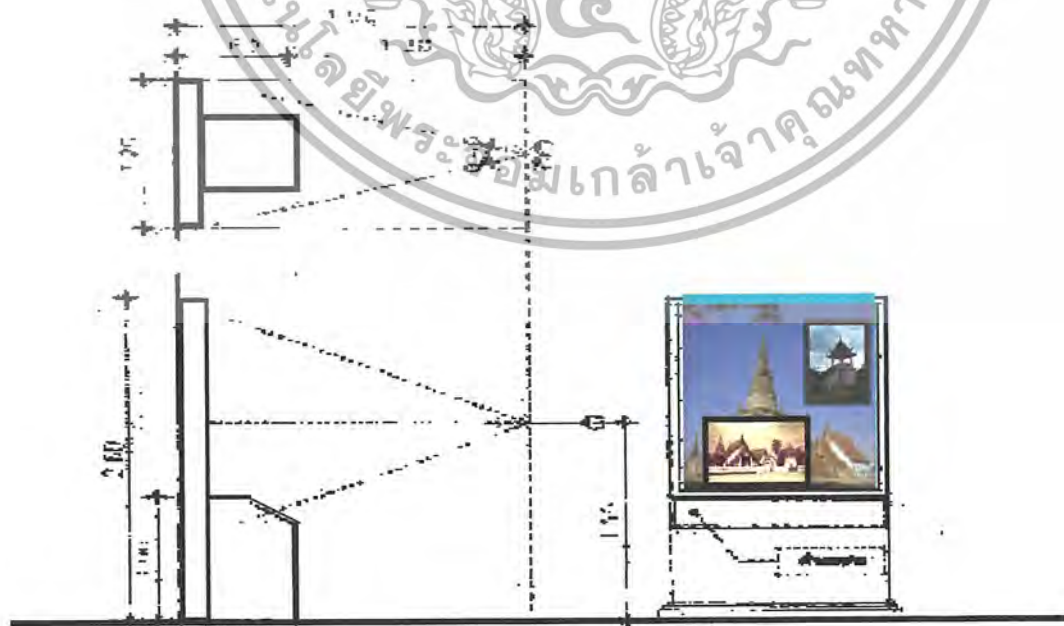
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 สมัยสุโขทัย

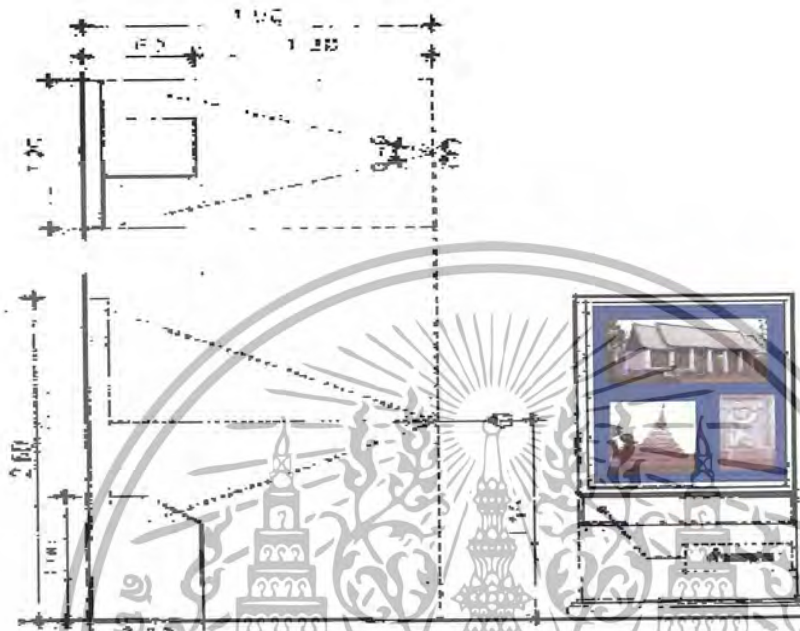
ความต้องการใช้พื้นที่ $1.03 \times 1.29 = 2.32$ ตารางเมตร/หน่วย

1.2.2 วัตถุประสงค์

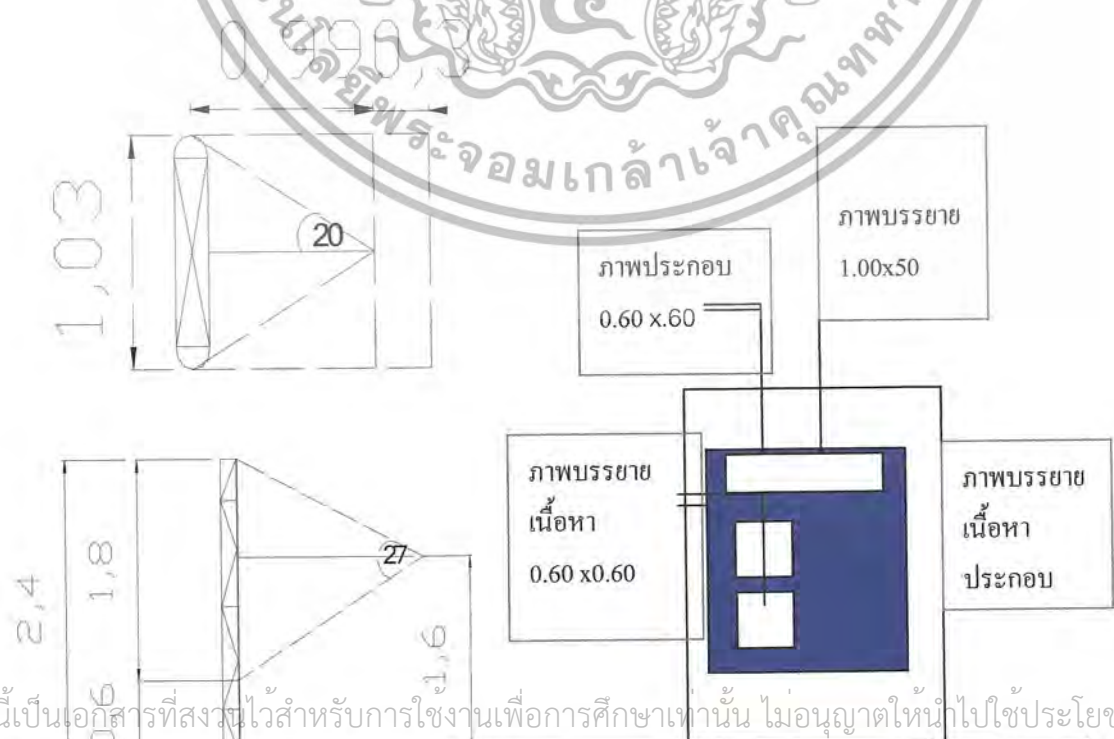
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดพระฝางสว่างคูร์

ความต้องการใช้พื้นที่ 1.20x 1.9 = 2.88 ตารางเมตร/หน่วย

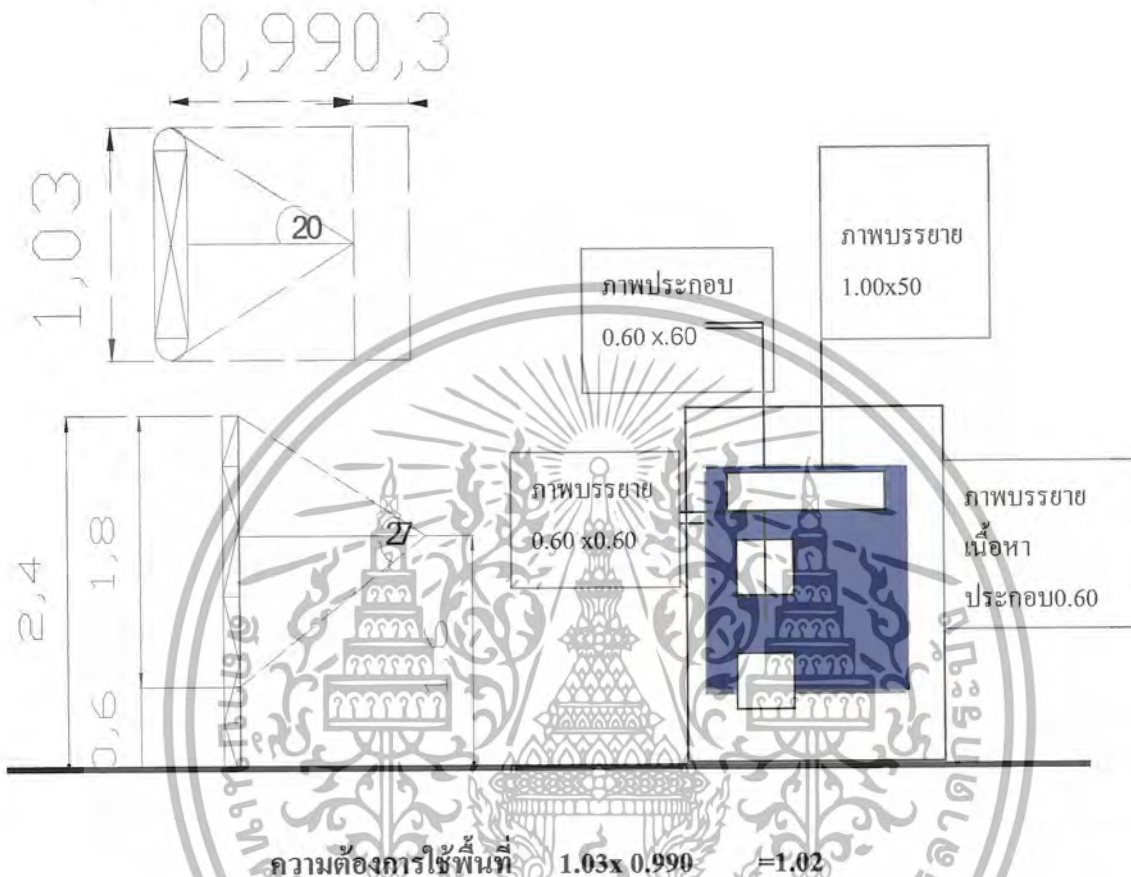
1.3 สมัยอยุธยา

ความต้องการใช้พื้นที่ 1.03 X 0.990 = 1.02

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามใช้ในต้นฉบับลิขสิทธิ์ และต้องอ้างอิงถึงนามของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

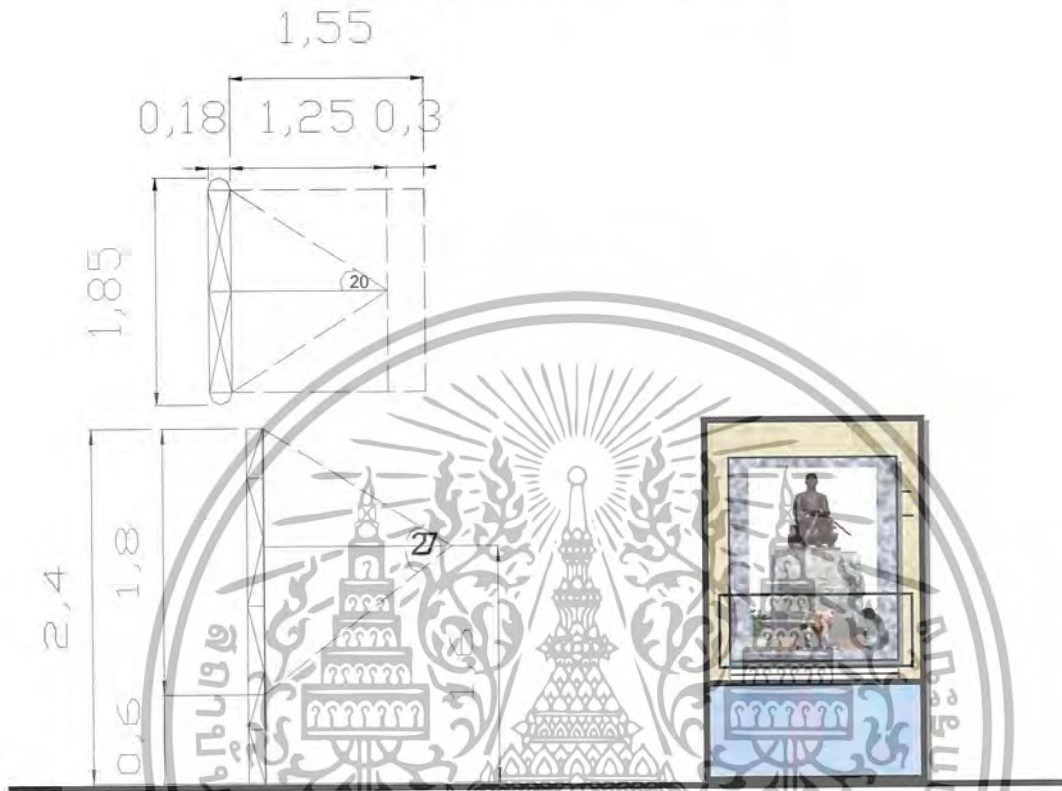
ส่วนจัดแสดงที่ 3 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอูตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องระบุถึงชื่อเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

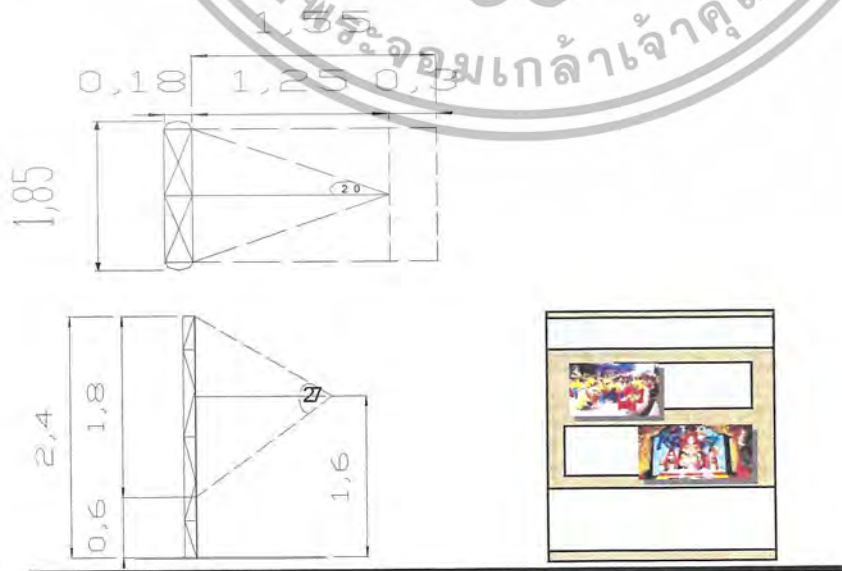
ความต้องการใช้พื้นที่ $2.00 \times 2.70 = 3.15$ ตารางเมตร

ส่วนจัดแสดงที่ 4 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

ความต้องการใช้พื้นที่ $1.85 \times 1.73 = 3.20$ ตารางเมตร

ส่วนจัดแสดงที่ 5 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

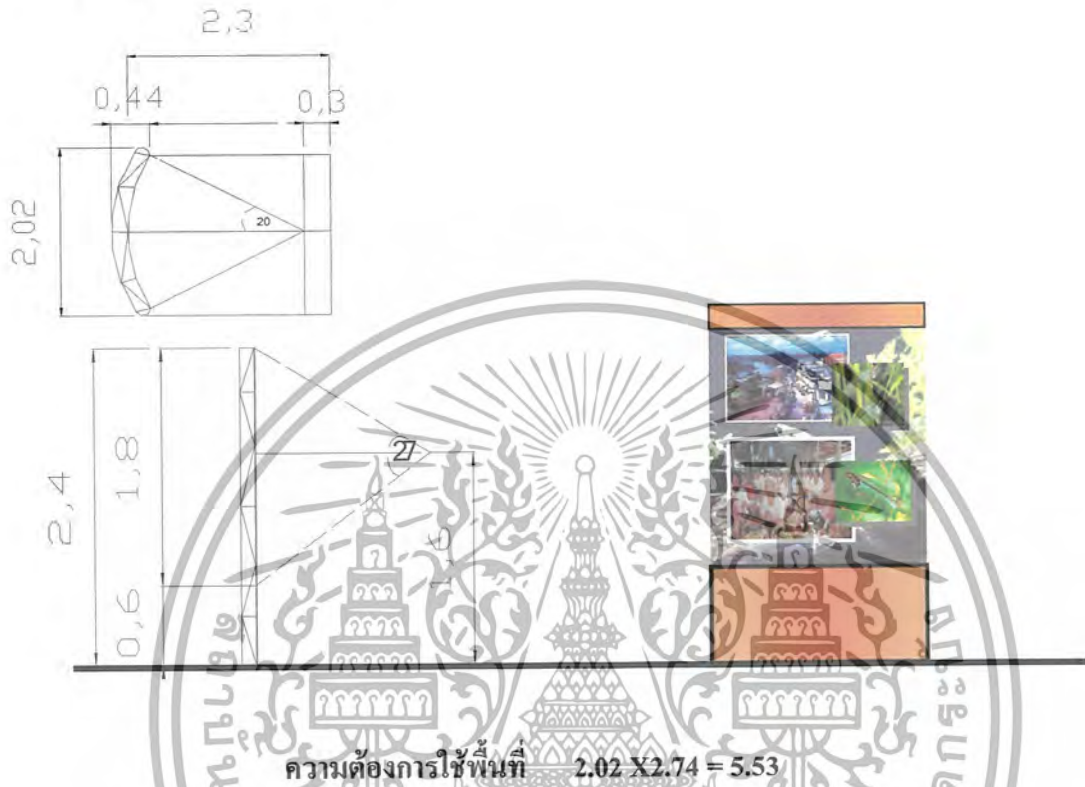
ความต้องการใช้พื้นที่ $1.85 \times 1.73 = 3.20$ ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบุคลากรซึ่งงานที่อาคารศึกษาเท่านั้น ไม่เอามาเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

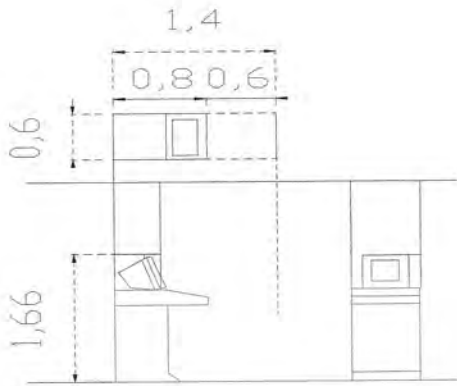
หัวข้อย่อย 6.2 กลุ่มชนกับลำน้ำนาน

หัวข้อย่อย 6.3 ของดีเมืองอุดรดิตต์

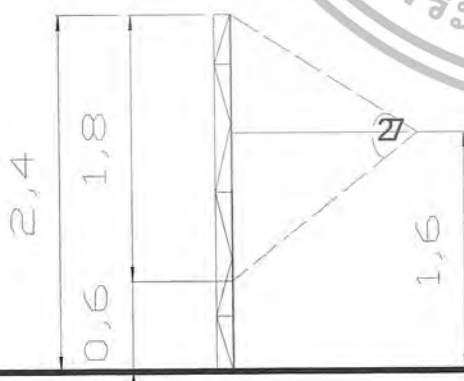
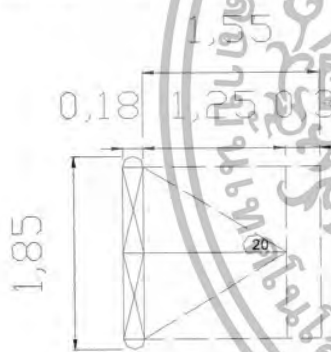

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกไปเผยแพร่และต้องแจ้งวิทยากรเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการใช้พื้นที่ 0.6x 0.84

ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน
6.1 ผ้าลายตีนจก

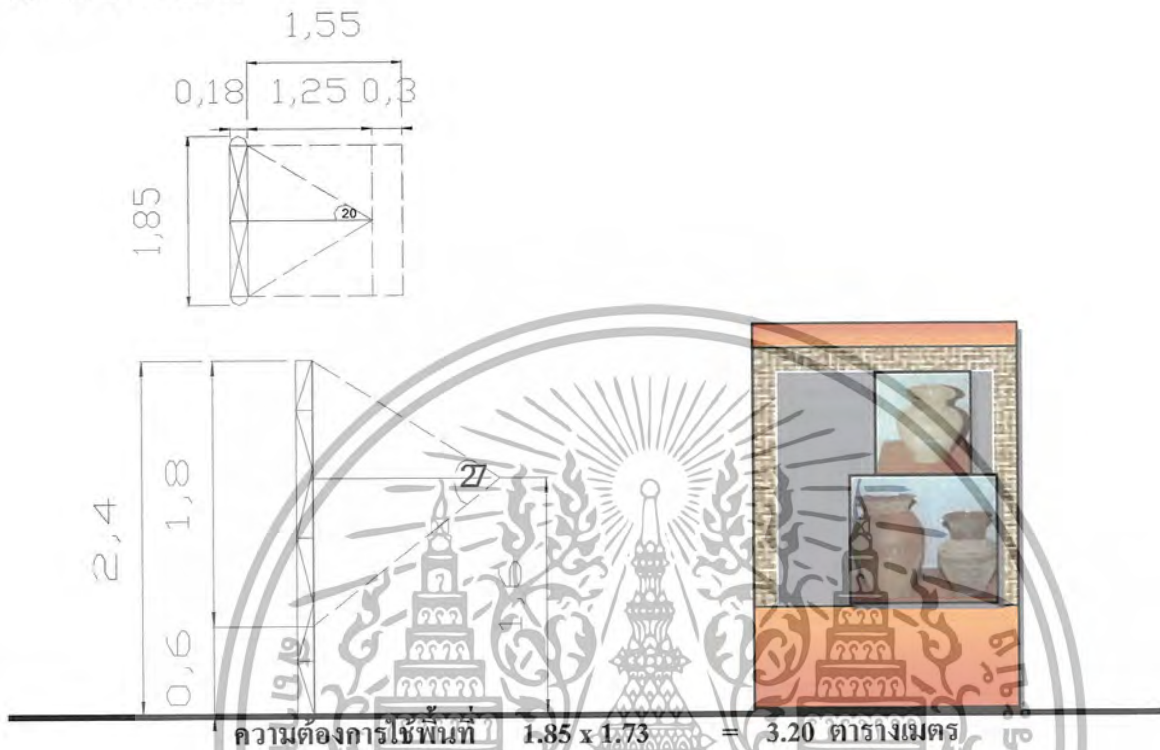

บอร์ดจัดแสดง
เนื้อหาพร้อม
รูปภาพขนาด
.30x100 M.

ความต้องการใช้พื้นที่ 1.85 X 1.73= 3.20 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 เครื่องปั้นดินเผา

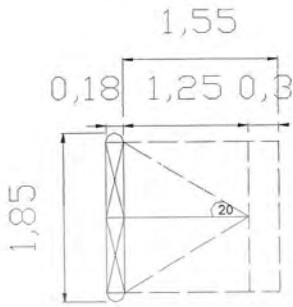

6.3 เครื่องจักสาน

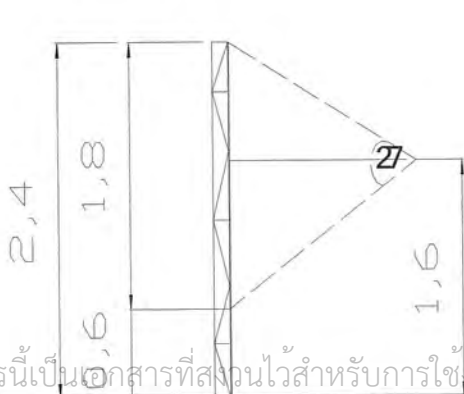
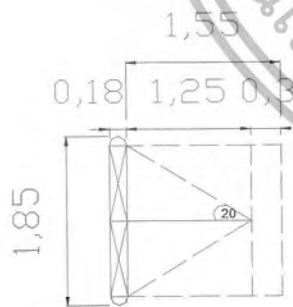
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดต่อ ปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4 ไม้กวาดกลับแล

ความต้องการใช้พื้นที่ $1.85 \times 1.73 = 3.20$ ตารางเมตร

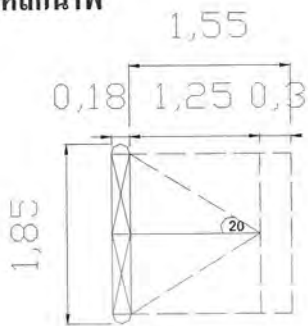
6.5 แผนไทยโบราณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อื่นๆทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและต้องอ้างอิงถึงจากเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

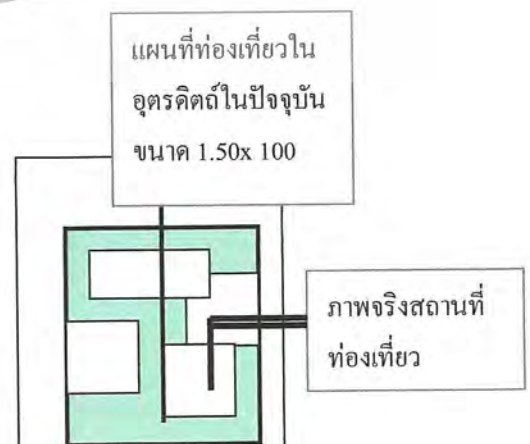
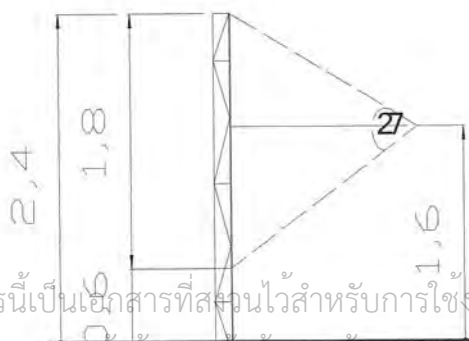
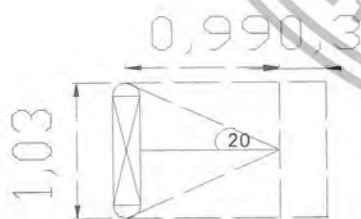
ความต้องการใช้พื้นที่ $1.85 \times 1.73 = 3.20$ ตารางเมตร

6.6 เหล็กน้ำพิ

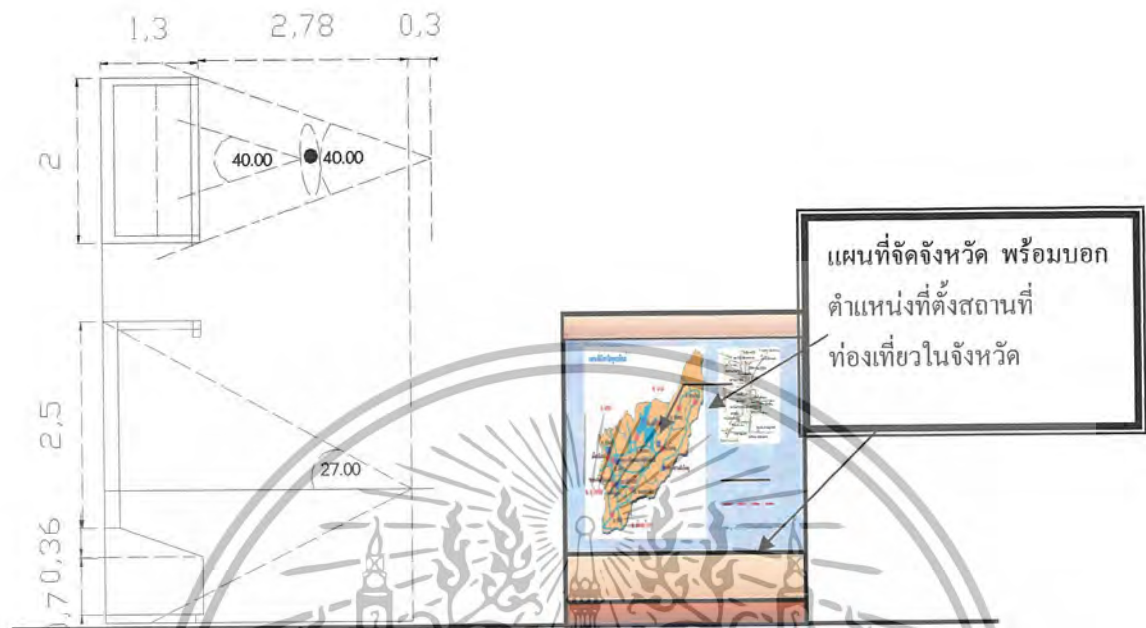
ความต้องการใช้พื้นที่ $1.85 \times 1.73 = 3.20$ ตารางเมตร

ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์

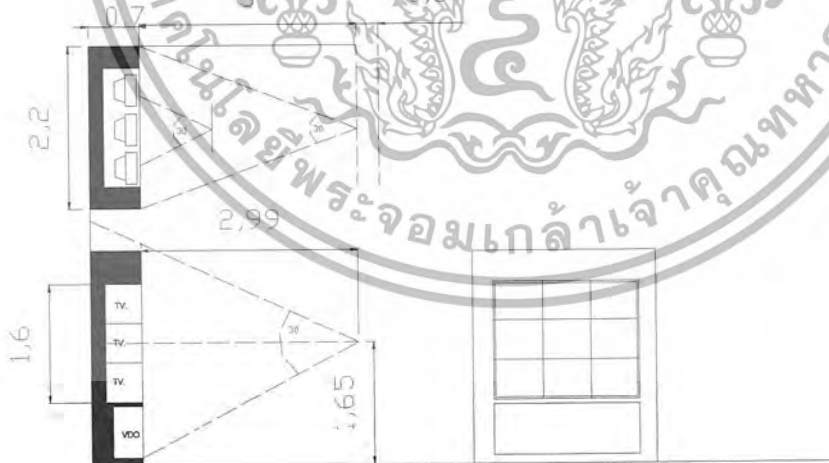

ความต้องการใช้พื้นที่ $1.30 \times 0.990 = 1.02$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งหากมีการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

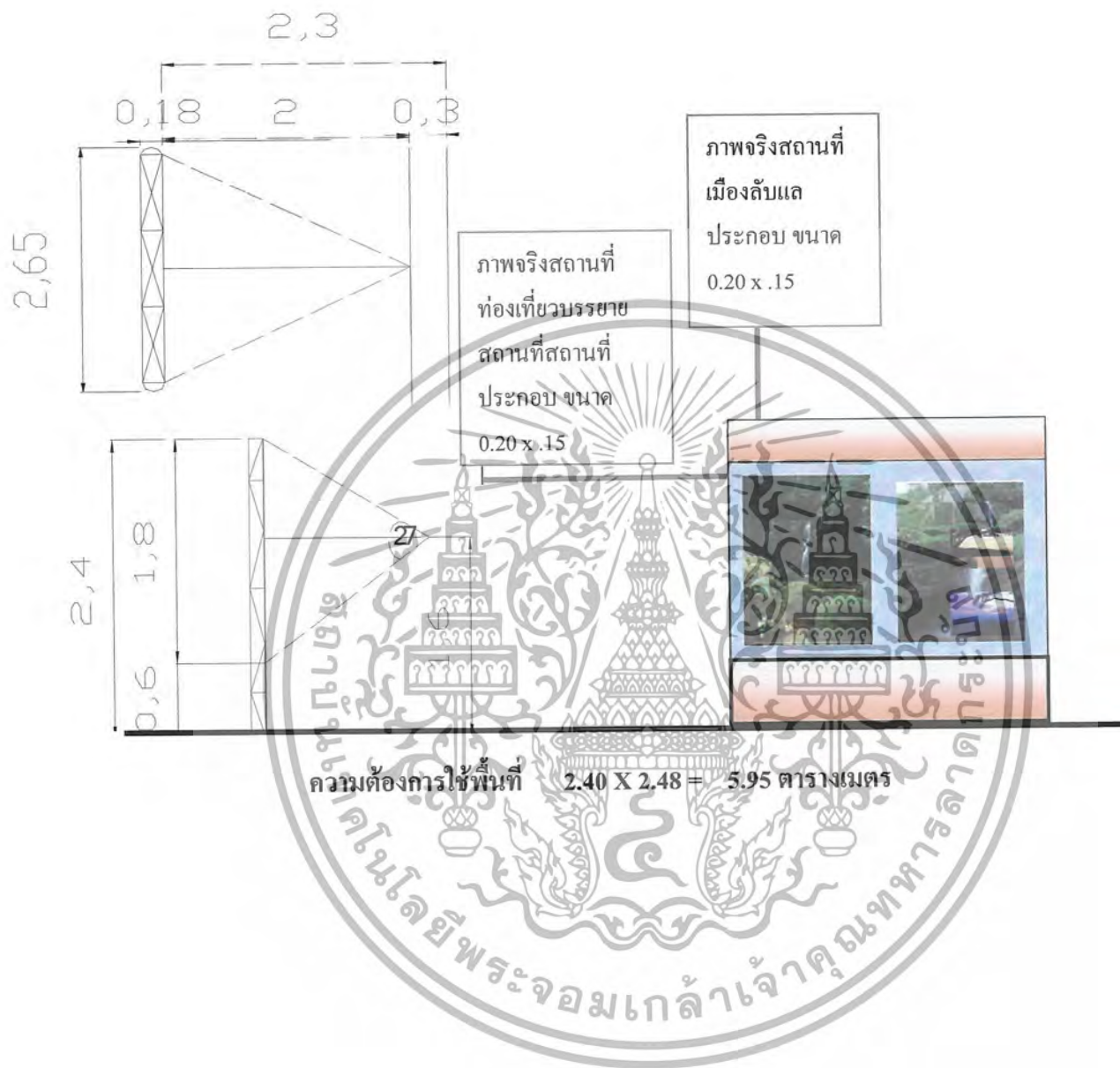
ความต้องการพื้นที่ $2.00 \times 4.384 = 8.76$ ตารางเมตรหน่วย

ความต้องการใช้พื้นที่ $2.2 \times 4.00 = 8.8$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อย่อยที่ 2.1-2.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.30 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 1

องค์ประกอบหัวข้อจัดแสดงที่ 1	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่สัญญา 50%+ พื้นที่ต้องการ
ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม		
1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์	10.258	15.387
1.2 สมัยสุโขทัย	9.16	13.74
1.3 สมัยอยุธยา	2.04	3.06
1.4 สมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์	1.02	1.53
ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์		
2.1 หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	5.338	8.007
2.2 วัดท่าถนน	3.15	4.725
2.3 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	3.15	4.725
2.4 วัดธรรมมาธิปไตย	3.15	4.725
- รวมพื้นที่จัดแสดงหัวข้อที่ 1 และ 2	26.796	55.91

รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 1 และ 2 100.00 ตารางเมตร
 ทางสัญญา 50% 55.91 ตารางเมตร
 รวมพื้นที่ที่ต้องการ 44.09 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปการวิเคราะห์ในส่วนจัดแสดงที่1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

- 1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์
- 1.2 สมัยสุโขทัย
- 1.3 สมัยอยุธยา
- 1.4 สมัยธนบุรีและสมัยอยุธยา

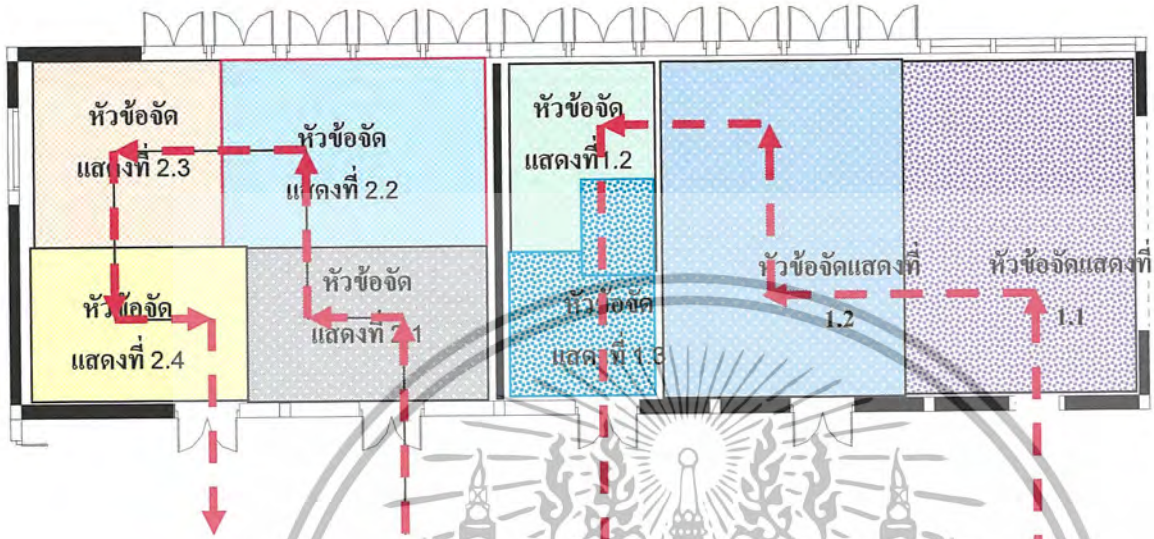
ตารางที่ 4.31 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่1ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม และส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการรวม ทางสัญจร	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
ส่วนจัดแสดงที่1 ความเจริญรุ่งเรือง ทางอารยธรรม			
1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์	15.387	9.818[20]	25.205
1.2 สมัยสุโขทัย	13.74	9.818[20]	23.558
1.3 สมัยอยุธยา	3.06	4.909[10]	7.969
1.4 สมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์	1.53	4.909 [10]	6.439
ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและ ศิลปกรรมเมืองอุตรดิตถ์			
3.1 หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	8.007	4.909 [10]	12.916
3.2 วัดท่าถนน	4.725	4.909 [10]	9.634
3.3 สถานีรถไฟอุตรดิตถ์	4.725	4.909 [10]	9.634
3.4 วัดธรรมมาธิปไตย	4.725	4.909 [10]	9.634
รวมพื้นที่จัดแสดง หัวข้อที่ 1	55.91	49.09	105.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CLACURATION IN ZONING

ส่วนจัดแสดง หัวข้อที่ 1.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.32 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิตถ์

องค์ประกอบหัวข้อจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิตถ์	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่สัญญา 50%+ พื้นที่ต้องการ
3.1 พระยาพิชัยดาบหัก	3.20	4.8
3.2 พระศรีพนมมาศ	3.20	4.8
3.3 พญาปาด	3.20	4.8
3.4 เจ้าฟ้า ฮ่อมกุมาร	3.20	4.8
3.5 (เชย กัลป์ลายมิตร)	3.20	4.8
3.6 พระบาทศิรี	3.20	4.8
3.7 ขุนศรีสรากร	3.20	4.8
- รวมพื้นที่จัดแสดงหัวข้อที่ 3	22.4	33.6

รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 3 35.00 ตารางเมตร
 ทางสัญญา 50% 33.6 ตารางเมตร
 รวมพื้นที่ต้องการ 1.4 ตารางเมตร

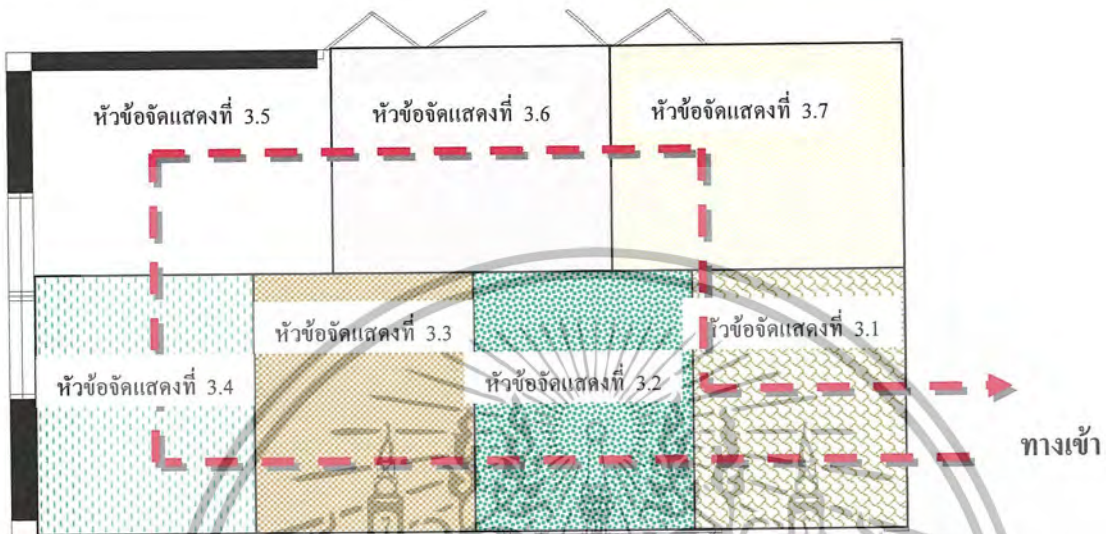
ตารางที่ 4.33 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่ 4 บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิตถ์

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการรวม ทางสัญญา	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
3.1 พระยาพิชัยดาบหัก	4.8	0.21 [15]	5.01
3.2 พระศรีพนมมาศ	4.8	0.21 [15]	5.01
3.3 พญาปาด	4.8	0.196 [14]	4.996
3.4 เจ้าฟ้า ฮ่อมกุมาร	4.8	0.196 [14]	4.996
3.5 (เชย กัลป์ลายมิตร)	4.8	0.196 [14]	4.996
3.6 พระบาทศิรี	4.8	0.196 [14]	4.996
3.7 ขุนศรีสรากร	4.8	0.196 [14]	4.996
- รวมพื้นที่จัดแสดงหัวข้อที่ 3	33.6	1.4	35.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CLACURATION IN ZONING

ส่วนจัดแสดง หัวข้อที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.34 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 4, 5 และ 6

องค์ประกอบหัวข้อจัดแสดงที่ 4, 5 และ 6	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่สัญญา 50%+ พื้นที่ต้องการ
ส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา		
5.1 ไหว้พระแท่นศิลาอาสน์	3.20	4.8
5.2 ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง	3.20	4.8
5.3 ประเพณีแห่เจ้าแม่ทับทิม	3.20	4.8
5.4 ประเพณีการไหลเรือเทียมแห่งเรือเทียม	1.02	1.53
5.5 ประเพณี แห่ต้นดอกไม้	3.20	4.8
	16.00	20.73
ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์		
5.1 กลุ่มวัฒนธรรมล้านนา	3.20	4.80
5.2 กลุ่มชนกับลำน้ำน่าน	3.20	4.80
5.3 การเล่นพื้นบ้าน	3.76	5.64
5.4 ของดีเมืองอุตรดิตถ์	3.20	4.80
	13.36	20.04
ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน		
6.1 เครื่องจักรสาน	9.33	14.1
6.2 ผ้าลายตีนจก	9.33	14.1
6.3 เครื่องปั้นดินเผา	7.12	10.7
6.4 ไม้กวาด	2.04	3.06
6.5 เหล็กน้ำพี้	7.12	10.7
6.6 แพนไทยโบราณ	7.12	10.7
	47.47	63.36
รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 4,5,6	77.39	104.13

รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 4,5,6 105.00 ตารางเมตร

ทางสัญญา 50% 104.13 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ที่ต้องการ 0.87 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

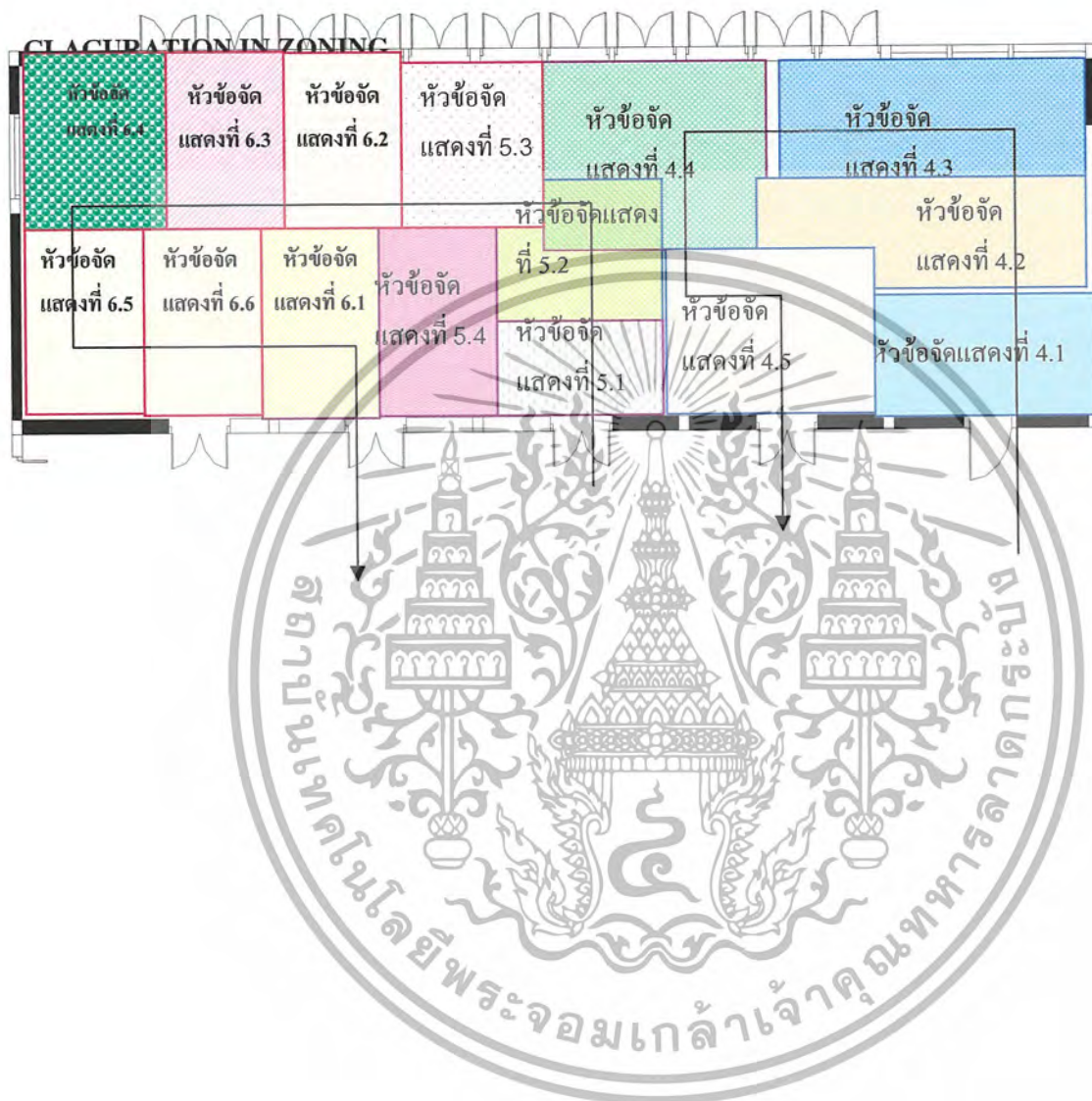
ตารางที่ 4.35 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการรวม ทางสัญจร	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
ส่วนจัดแสดงที่4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา			
4.1 ไหว้พระแท่นศิลาอาสน์	4.8	0.0435[5]	4.843
4.2 ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง	4.8	0.0435[5]	4.843
4.3 ประเพณีแห่เจ้าแม่ทับทิม	4.8	0.0435[5]	4.843
4.4 ประเพณีการไหลเรือเทียนแห่ง เรือเทียน	1.53	0.0435[5]	1.5735
4.5 ประเพณี แห่ต้นดอกไม้	4.8	0.0435[5]	4.843
	20.73		
ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุดรดิษฐ์			
5.1 กลุ่มวัฒนธรรมล้านนา	5.64	0.0435[5]	5.6835
5.2 กลุ่มชนกับลำน้ำนาน	4.80	0.087[10]	4.887
5.3 การเล่นพื้นบ้าน	5.64	0.0435[5]	5.6835
5.4 ของดีเมืองอุดรดิษฐ์	4.80	0.087[10]	4.887
	20.88		
ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน			
6.1 เครื่องจักรสาน	14.1	0.087[10]	14.187
6.2 ผ้าลายดินจก	14.1	0.087[10]	14.187
6.3 เครื่องปั้นดินเผา	10.7	0.087[10]	10.787
6.4 แพนไทยโบราณ	10.7	0.0435[5]	10.7435
6.5 เหล็กน้ำพี้	10.7	0.0435[5]	10.7435
6.6 ไม้กวาด แพนไทยโบราณ	3.06	0.0435[5]	3.1035
	63.36		
รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 4,5,6	104.97	0.87	105.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CLACURATION IN ZONING

ส่วนจัดแสดงที่4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CLACURATION IN ZONING

ตารางที่ 4.36 ตารางแสดงการวิเคราะห์พื้นที่ส่วนจัดแสดงที่ 7

องค์ประกอบหัวข้อจัดแสดงที่ 3	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่สัญญา 50%+ พื้นที่ต้องการ
พื้นที่จัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์		
- แผนที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์	8.76	13.14
7.1 เทียวเมืองพระยาพิชัย	18.29	27.44
7.2 วิถีอันสงบงามในเมืองลับแล	15.09	22.64
7.3 เส้นทางสายธรรมชาติ	21.49	32.24
รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 3	63.63	95.46

รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 7	100.00	ตารางเมตร
ทางสัญญา 50%	95.46	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ต้องการ	4.54	ตารางเมตร

ตารางที่ 4.37 ตารางแสดงการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่หัวข้อจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการรวม ทางสัญญา	พื้นที่เพิ่มเติม	พื้นที่รวม
พื้นที่จัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์			
- แผนที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์	13.14	1.362 [30]	14.502
7.1 เทียวเมืองพระยาพิชัย	27.44	1.0442[23]	28.4842
7.2 วิถีอันสงบงามในเมืองลับแล	22.64	1.0442[23]	23.6842
7.3 เส้นทางสายธรรมชาติ	32.24	1.0896[24]	33.3296
รวมพื้นที่จริงส่วนจัดแสดงที่ 3	95.46	4.54	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CLACURATION IN ZONING

จัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

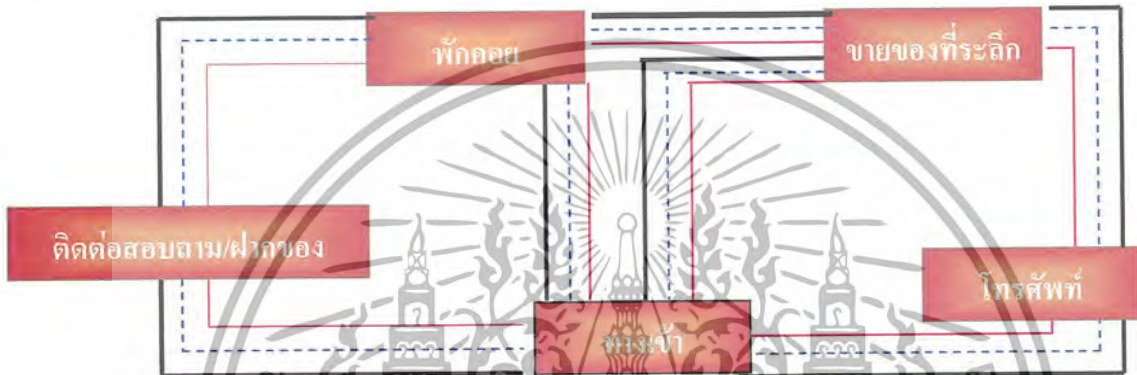

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตพื้นที่ของโครงการ (ZONING)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในส่วนต่างๆ และการวิเคราะห์ความต้องการพื้นที่ใช้สอยของเฟอร์นิเจอร์และการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยภายในโครงการนำมาวิเคราะห์ดังกล่าวมาทำการจัดขอบเขตพื้นที่ของโครงการ และการจัดตั้งจุดภายในเชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆดังนี้

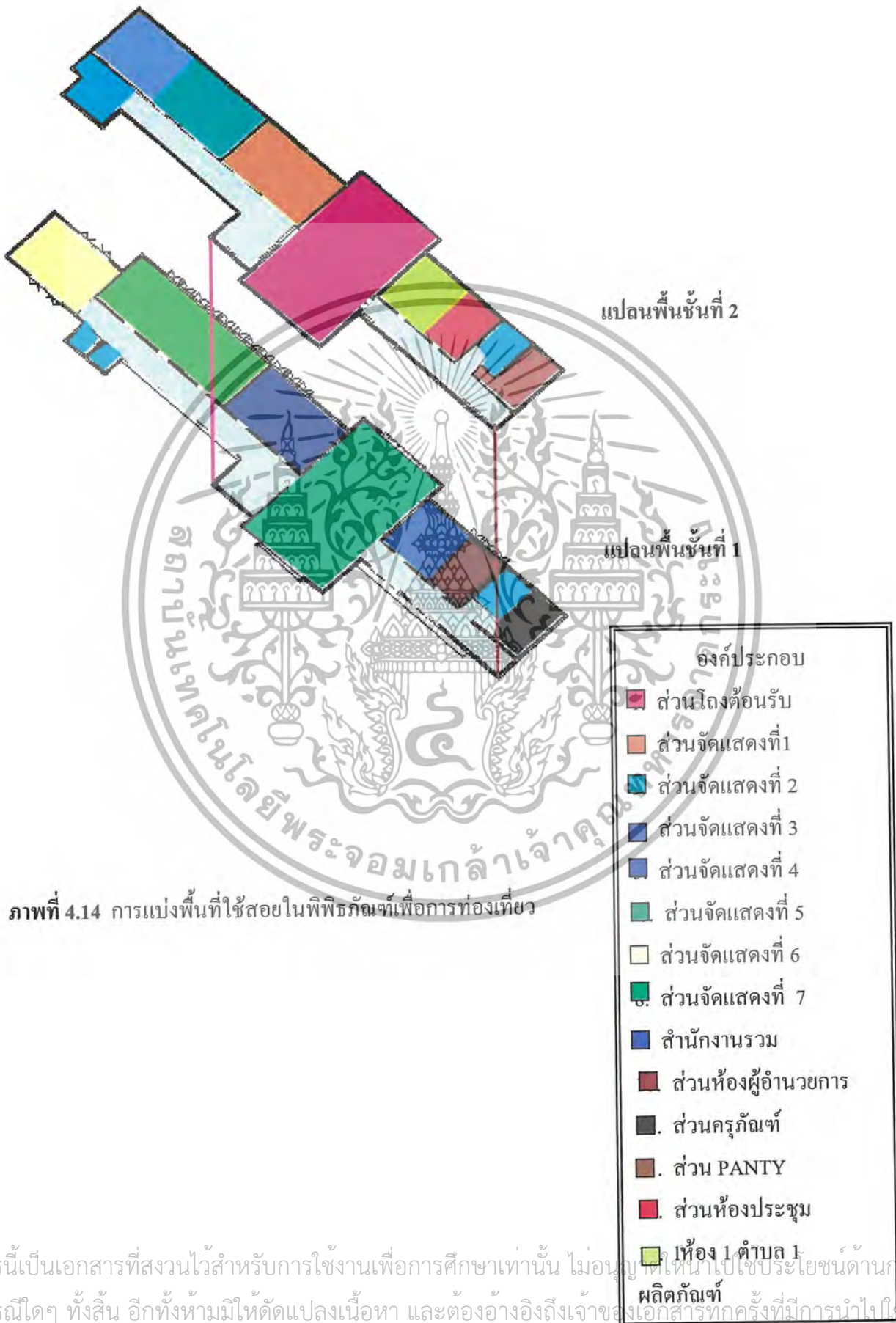
โถงต้อนรับ

แผนที่ภูมิที่ 4.13 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยในโถงต้อนรับ

แสดงความสัมพันธ์
ผู้ให้บริการ
ผู้ใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.14 การแบ่งพื้นที่ใช้สอยในพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 การวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมไทยจังหวัดอุตรดิตถ์

อาคารสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ ลักษณะของอาคารเป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (modern style) แสดงให้เห็น โดยการออกแบบผนังอาคารด้านหลังให้เป็นรูปหลังคาโค้งเลียนแบบ หลังคาโค้งประทุนของสถานีรถไฟในยุโรป ประกอบกับช่องหน้าต่างวงโค้งขนาดใหญ่บนผนัง โครงสร้างที่เป็นคอนกรีต ดังนั้นในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในจึงต้องคำนึงถึงอาคารที่อนุรักษ์ซึ่งเป็นอาคารสถาปัตยกรรมในยุคตอนต้นศตวรรษที่ 20

การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมในจังหวัดอุตรดิตถ์

การศึกษาสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัยและสถาปัตยกรรมทางศาสนาได้สรุปลักษณะสถาปัตยกรรมไทย สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ข้อคือ

1. รูปแบบอาคาร การวางผังและการจัดพื้นที่ว่าง

สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เป็นตัวอาคารกำหนดเป็นตัวอาคารวางผังอาคาร ในส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลของลักษณะสถาปัตยกรรมในแบบสมัยเกือบทั้งหมด เช่น แบบ

2. วัสดุและวิธีการก่อสร้าง

วัสดุและวิธีการสร้างมีผลโครงสร้างอาคารในรูปแบบของสมัยสถาปัตยกรรม

การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

อาคารหอวัฒนธรรม ได้รับอิทธิพลของลักษณะสถาปัตยกรรมแบบ ARCH ของโรมัน เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น มีการฉลุฉลุฉลุไม้เพิ่มเติมผสมผสานกัน ซึ่งลักษณะสถาปัตยกรรมในช่วงที่กรุงรัตนโกสินทร์มีอายุได้ประมาณ 130 ปี ได้รับการยอมรับว่าเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทยชั้นสูง ดังนั้นในการออกแบบสถาปัตยกรรมจึงกลมกลืนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย พอสรุปลักษณะสถาปัตยกรรมได้ดังต่อไปนี้

- สร้างด้วยไม้สักทั้งหลังคุณภาพดีทั้งสูง
- หลังคาด้วยมุมนกระเบื้องไม้สัก มียอด 7 ยอด แต่ละยอดเป็นไม้กลิ้ง มีลูกแก้วคั่นเป็นระยะๆ

ปลายเรียวยาวประมาณ 3 สอก

- ผนังยกสูงจากระดับพื้นดินประมาณ 1 สอก
- เสาตอนล่างเป็นเสาดินช้าง ฝาโดยรอบตีแบบบังใบทับ
- ชุ่มประตูหน้าต่างทั้งชั้นบนและชั้นล่าง ติดบัวฉลุฉลุฉลุตกแต่งมุขและช่องลมตลอดทุก

บานทุกประตู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.35 แสดงการลวดไม้ตกแต่งช่องลมด้านบนของมุขด้านหน้าอาคาร การลวดช่องลายนั้นทำให้ในการถ่ายเทจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ง่าย

ภาพที่ 4.36 เสาตอนล่างเป็นเสาตีนช้าง ฝาโดยรอบตีแบบบังใบทับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับศาสนาเพื่อการออกแบบ

อาคารทางศาสนามีรูปแบบการตกแต่งที่แตกต่างกันและการจะนำองค์ประกอบมาใช้ในการออกแบบต้องวิเคราะห์หาเหตุผล ความเหมาะสมที่สอดคล้องกับโครงการ ซึ่งพอสรุปแนวทางในการออกแบบเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

การวิเคราะห์ SPACE ภายในอาคารศาสนา

SPACE แบบที่ 1

สูงแคบ สงบ เน้นประธานสารทึกลม สีขาวทำให้ดูรู้สึกถึงความสงบ และทำให้ฝ้าเพดานคูทึบและแคบ เสาร์เรียงกัน เป็นจังหวะเป็นตัวแบ่งพื้นที่การใช้งาน

ภาพที่ 4.37 SPACE วัดพระแท่นศิลาอาสน์

SPACE แบบที่ 2

แคบ ทุบตัน เน้นองค์ประธานด้วยผนังทึบด้านหลังและฝ้าเพดานผนังตกแต่งด้วยภาพจิตรกรรม

ภาพที่ 4.38 SPACE วัดธรรมสาคร

SPACE แบบที่ 3

กว้างใหญ่ SPACE ภายในและภายนอกแบบเปิดโล่งทำให้ตัวอาคารนั้นดูกว้างมากขึ้น ความสูงของตัวอาคารนั้นทำให้องค์ประธานนั้นดูเด่น

ภาพที่ 4.39 วัดสว่างคบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสรุป อาคารทางศาสนาจะมีแบบมีเสากลางในและไม่มีเสา แบบไม่มีเสาก็เพื่อใช้เขียนจิตรกรรม ส่วนแบบเสาจะเน้นการตกแต่งที่เสาและฝ้าเพดาน แต่ที่สำคัญตัวประธานหรือศูนย์รวมจิตใจต้องเด่นสุด การนำรูปแบบของ SPACE มาใช้ตามความเหมาะสมตามความต้องการของใช้งาน การวิเคราะห์การตกแต่งฝ้าเพดานเพื่อการออกแบบ

การศึกษารูปแบบของลวดลายที่ประกอบการตกแต่งฝ้าเพดาน
การวิเคราะห์การตกแต่ง

การตกแต่งผนังนอกอาคาร

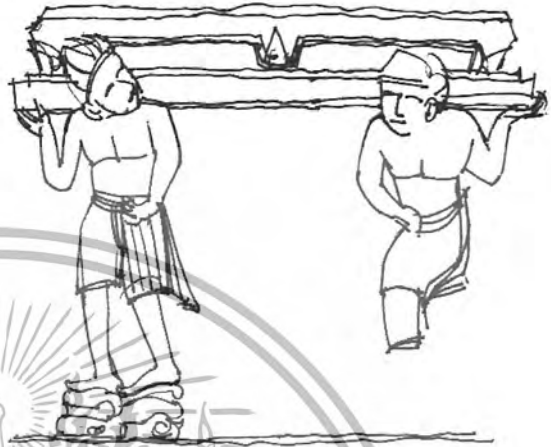
เอกลักษณ์ของการตกแต่งผนังอาคารทางศาสนาในจังหวัดอุตรดิตถ์จะเป็นการก่ออิฐถือปูนแต่มีรูปแบบที่สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

ภาพที่ 4.40 ลวดลายจิตรกรรมของอุโบสถมีลายปูนปั้น โดยการเว้นจังหวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ห้ามทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
ภาพที่ 4.41 ลายปูนปั้นที่ซอหน้าต่าง และลายปูนปั้นรูปทนต์และรูปอรหันต์
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.42 ลวดลายปูนปั้น รูปชาวบ้าน

การตกแต่งผนังภายในอาคาร

การตกแต่งผนังภายในจะตกแต่งด้วยภาพจิตรกรรมที่เรียงลำดับความสำคัญถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าจะเขียนไว้ด้านบนเรื่องราวของชีวิตชาวบ้านด้านล่าง

ผนังของอาคารที่เขียนภาพจิตรกรรมของชีวิตชาวบ้านด้านล่าง

ผนังของอาคารที่เขียนภาพจิตรกรรมมี 2 แบบคือ

1. แบบเจาะช่องหน้าต่างจะเขียนภาพจิตรกรรมตามจังหวะของช่องหน้าต่างๆ ซึ่งช่องหน้าต่างเป็นตัวแบ่งเรื่องราว

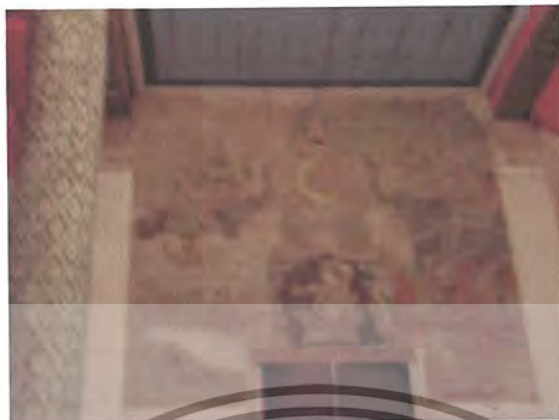
2. แบบผนังที่บจะไม่มีหน้าต่างเป็นตัวกำหนดบางวัดจะใช้เส้นเป็นตัวกำหนดเรื่องราวของภาพจิตรกรรม

การนำภาพจิตรกรรมใช้ต้องคำนึงถึงข้อกำหนดของประเพณีทางความเชื่อการจะเลือกเรื่องราวของภาพจิตรกรรมมาใช้ต้องคำนึงถึงความเชื่อ

ภาพที่ 4.43 ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดกลางธรรมศาลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามใช้เพื่อจุดประสงค์อื่น และห้ามวางจำหน่ายเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.44 ภาพจิตรกรรมบนฝาผนัง วัดทุ่งยั้ง

การวิเคราะห์การตกแต่งบานประตูเพื่อการออกแบบ

จากการศึกษาเรื่องราวบานประตูนั้นสามารถแยกเทคนิคการทำออกเป็นประเภทได้ดังนี้

เทคนิคการจำหลักไม้

เทคนิคการลงรักปิดทอง

เทคนิคการเขียนภาพจิตรกรรม

เทคนิคการประดับมุก

ลวดลายที่ใช้ในการตกแต่งบานประตู

ลวดลายถือเป็นสิ่งสำคัญในการตกแต่งบานประตูที่มีกวางรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่เดิมนิยมทำรูปลวดลายต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 4.45 บานประตูไม้ประูแกะสลักเป็นกนกก้านขด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.46 บานประตูไม้ปรงแกะสลักเป็นลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ๗ พุ่ม

ประเภทลายบัว”บัวปลายเสา”

ประเภท ลายบัว เป็นบัวปลายเสา และลายบัวแบบอื่น ๆ ในสมุดตำราลายไทย จัดไว้ร่วมกัน ในที่นี้แยก บัวปลายเสา ออกเป็นแบบหนึ่ง หมายถึงทรงถึงทรงดอกบัวใช้ประดับปลายเสาแม้ ปลายบัวเสามีได้เกี่ยวข้องกับลวดลายประดับโดยตรง แต่ก็เป็นงานประดับอย่างหนึ่งตามแบบแผน ประเพณี จึงนำมาเสนอในที่นี้

ภาพที่ 4.47 บัวเสา “รูปโล” ลายปูนปั้นปิดทอง วัดคอนสัค และวัดทุ่งยั้งสมัยอยุธยาตอนปลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปแนวความคิดในการออกแบบ

5.1 สรุปแนวความคิดในการออกแบบ

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในสถานีรถไฟอุตรดิตถ์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์สถานและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว จังหวัดอุตรดิตถ์ให้ความรู้สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งลักษณะโครงการไม่ได้เป็นพิพิธภัณฑ์โดยตรง แต่ต้องการให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดยให้ความรู้ความเพลิดเพลินแก่ผู้เข้าชม

จากรูปแบบอาคาร เป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (Modern Style) ซึ่งลักษณะอาคารนั้นเป็นอาคารอนุรักษ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการสภาพแวดล้อม ดังนั้นในการออกแบบตกแต่งภายในจึงต้องคำนึงถึงลักษณะของอาคารและสภาพภายในและภายนอกอาคาร

สิ่งที่นำมาพิจารณาร่วมเพื่อสรุปเป็นแนวความคิดในการออกแบบ คือ

1. ความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอย

เนื่องจากอาคารพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีการเผยแพร่ทางด้านศิลปวัฒนธรรม และยังบริการด้านสาธารณูปโภคทุกด้านกับนักท่องเที่ยวจึงต้องคำนึงความสะดวกสบายและความเพลิดเพลินต่อการเข้าชม

2. ความต้องการด้านความรู้ลึก

จากลักษณะอาคารเป็น Modern style ที่สอดคล้องกับสถานที่จัดแสดง สถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ การออกแบบตกแต่งภายในจึงต้องคำนึงถึงบรรยากาศโดยรวมที่สอดคล้องและเหมาะสมตามความต้องการของโครงการ

3. ความต้องการด้านงานระบบ

เนื่องจากภายในอาคารเป็นอาคารด้านการบริการ ดังนั้นเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้รับบริการ และผู้ให้บริการในการประกอบกิจกรรมต่างๆ งานระบบจึงมีความสำคัญต่อการให้บริการซึ่งกระจายอยู่ในส่วนต่างๆ ภายในอาคารจัดแสดง เช่น ระบบโทรศัพท์ ระบบไฟฟ้า ระบบแอร์ และระบบป้องกันภัย การออกแบบจึงต้องสอดคล้องกลมกลืนกับงานระบบ และงานออกแบบซึ่งทั้งหมดนี้ยังต้องรวมถึงมาตรฐานในการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 แนวความคิดในการออกแบบ

เนื่องจากอาคารพิพิธภัณฑ์เพื่อศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นอาคารจัดแสดงเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ จากการพิจารณาความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยที่สนองความต้องการของผู้ให้บริการ ลักษณะของโครงการเป็นการออกแบบยุคใหม่ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า “แบบสมัยใหม่” (modern style) รวมทั้งความต้องการทางด้านจิตใจ จึงมีแนวความคิดในการออกแบบให้ภายในสัมพันธ์กับตัวของโครงการ โดยใช้สถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมนำมาประยุกต์ให้เข้ากับยุคปัจจุบัน

จากแนวความคิดในการออกแบบสามารถแยกลักษณะของการนำมาใช้ในการออกแบบได้ดังนี้

1. การนำลักษณะของสถาปัตยกรรมอาคารเดิมและที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะเด่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบตกแต่งภายใน เช่น รูปแบบอาคารประกอบของอาคาร ผนัง พื้น บานประตู หน้าต่าง ลวดลายต่างๆ ที่ประกอบอาคาร เป็นต้น

ลักษณะอาคารภายในจังหวัดอุตรดิตถ์

ลักษณะการตกแต่งผนังใน
จังหวัดอุตรดิตถ์

ลักษณะการตกแต่งผนังใน
จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 5.1 แสดงตัวอย่างรูปแบบอาคารและลักษณะการตกแต่งสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัยแบบไทยนำมาใช้ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การนำมัลักษณะขององค์ประกอบต่างๆ ของสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่มีเอกลักษณ์เด่นมาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งภายใน เช่นการตกแต่งฝ้าเพดาน ผนัง บานประตู หน้าต่างฯ ลวดลายการตกแต่ง บัวหัวเสา ลายปูนปั้น การแกะไม้ เป็นต้น

ลักษณะการตกแต่งฝ้าเพดาน ลักษณะการตกแต่งผนัง ลักษณะการตกแต่งบัวหัวเสา

ภาพที่ 5.2 แสดงตัวอย่างการตกแต่งสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่นำมาใช้ในการออกแบบ

3. การนำลักษณะของงานศิลปหัตถกรรมต่างๆ ที่มีเอกลักษณ์เด่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบตกแต่งภายใน เพื่อสร้างบรรยากาศแบบไทยๆ เช่น

- 1) เครื่องจักสาน
- 2) งานแกะสลัก
- 3) งานผ้าทอ
- 4) งานหัตถศิลป์
- 5) งานเขียนภาพ
- 6) งานประติกรรม
- 7) งานประดับกระจก
- 8) งานโลหะ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของเครื่องปั้นดินเผา

ลักษณะของงานจักสาน

ลักษณะของผ้าพื้นบ้านแบบไทย

ภาพที่ 5.3 แสดงตัวอย่างงานศิลปหัตถกรรมที่นำมาประกอบใช้ในการออกแบบ

5.3 สรุปแนวความคิดในการออกแบบส่วนต่างๆ ภายในโครงการ

เนื่องจากความต้องการของแต่ละส่วนมาความแตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้แนวความคิดในการออกแบบจึงต้องมีความเหมาะสมกับส่วนต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงแนวความคิดในการออกแบบในส่วนภายในโครงการ

ส่วนที่ทำการออกแบบ	ความต้องการ	แนวความคิดในการออกแบบ
1. ส่วนโถงต้อนรับ	ความหรูหรา, ความโอโง่ง ประทับใจ, ประโยชน์ใช้สอย และทางสัญจรที่คล่องตัวใน การใช้งาน	บรรยากาศที่หรูหราโดยนำ เอกลักษณ์ของอาคารและ ศิลปวัฒนธรรมเข้ามาผสมผสาน โทนสีมาใช้ในการออกแบบเพื่อ เกิดความต่อเนื่องระหว่างอาคาร ร่วมสมัย
2. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ	เปิดโล่ง, ปรับเปลี่ยนได้ตาม รูปแบบนิทรรศการ, การสัญจร คล่องตัวในการใช้งาน	เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรม ผู้ใช้อาคารและวัตถุประสงค์ของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

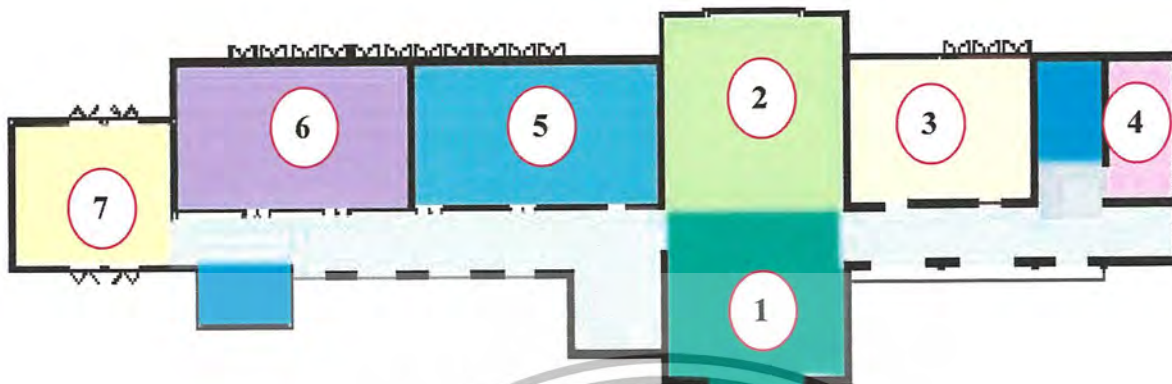
ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ส่วนที่ทำการออกแบบ	ความต้องการ	แนวความคิดในการออกแบบ
3. ส่วนสำนักงาน	ความน่าเชื่อถือ, ความมั่นคง, เป็นทางการ, ความคล่องตัว, ภาพลักษณ์แบบไทย	บรรยากาศไทยโดยใช้งานหัตถกรรมงานฝีมือที่ประณีตเช่นงานทอผ้าไหม งานและไม้งานจิตรกรรม ฯลฯ

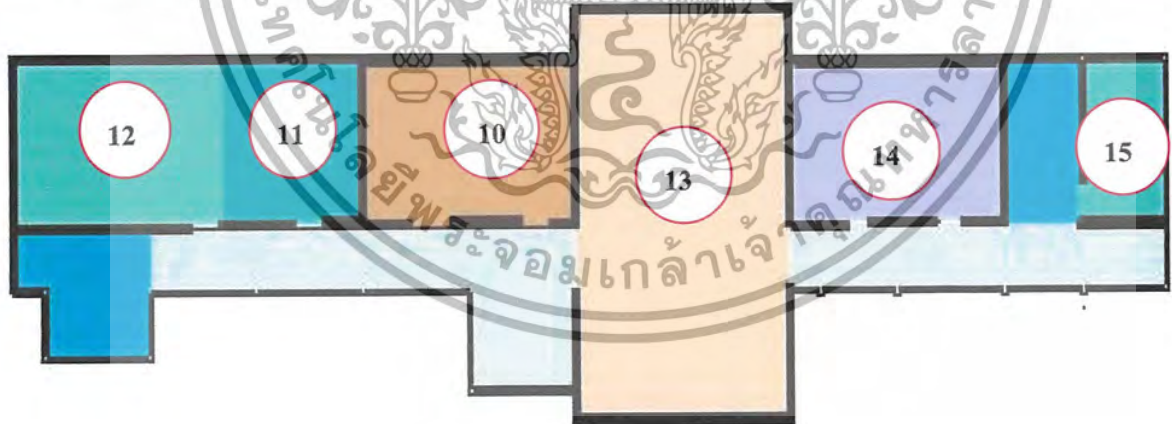
ภาพที่ 5.4 แสดงแนวความคิดในการออกแบบของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.5 แสดงส่วนแบ่งพื้นที่ชั้นที่ 1

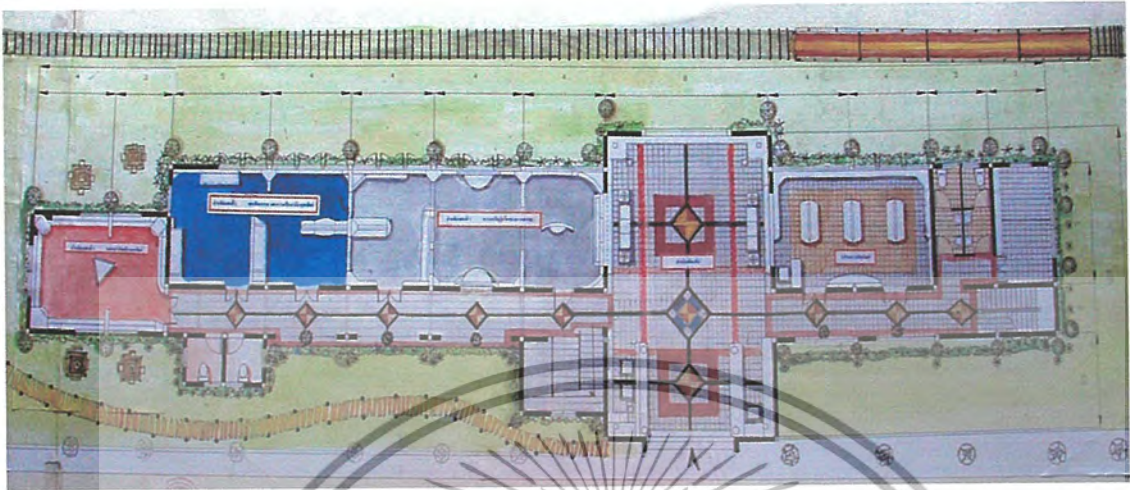
- 1. ส่วนประชาสัมพันธ์/ฝากของ/ขายของที่ระลึก
- 2. ส่วนพักคอย
- 3. 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์
- 4. ครุภัณฑ์
- 5. ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม
- 6. ส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นในเมืองอุดรดิตถ์
- 7. ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุดรดิตถ์

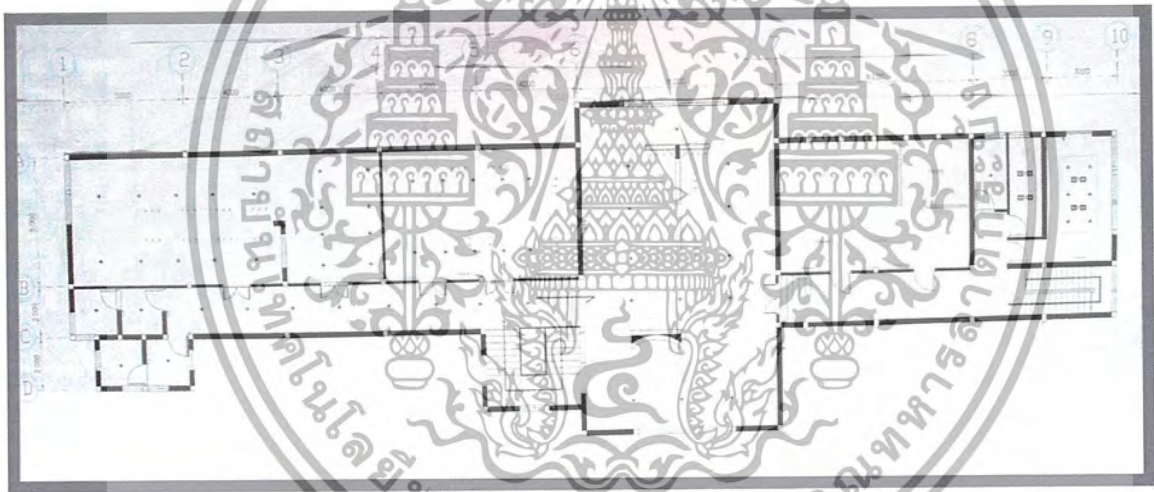
ภาพที่ 5.6 แสดงส่วนแบ่งพื้นที่ชั้นที่ 2

- 10 ส่วนจัดแสดงที่ 4 ขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อทางศาสนา
- 11 ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุดรดิตถ์
- 12 ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 13 ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์
- 14 ส่วนสำนักงาน
- 15 ส่วนห้องประชุมย่อย 6 ห้อง

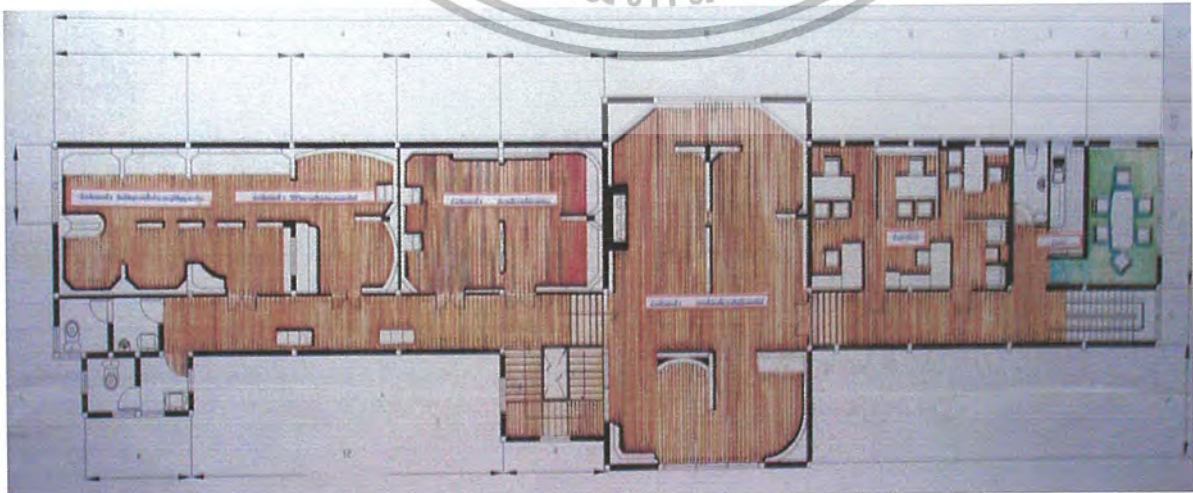
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.7 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ 1

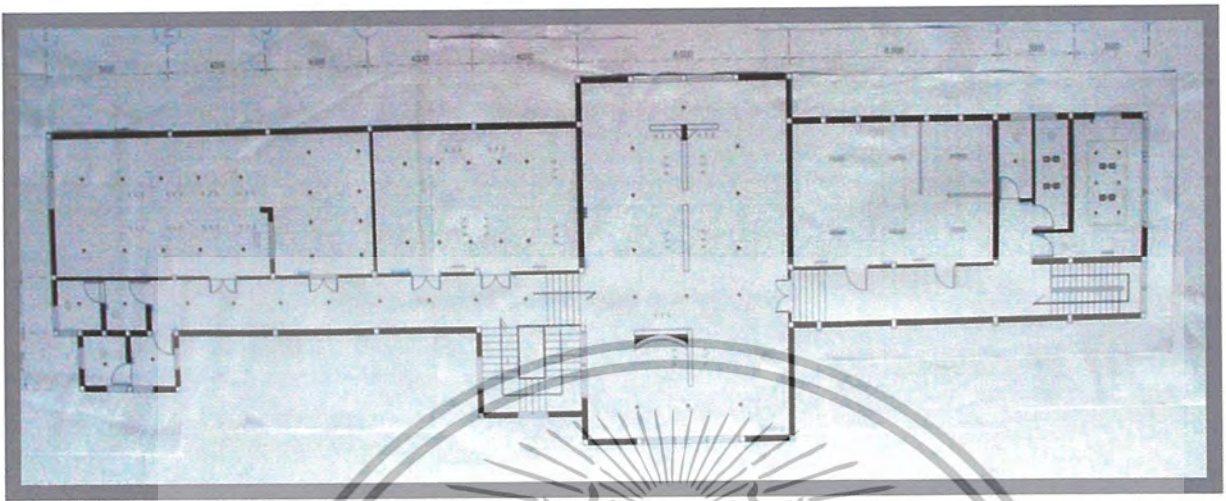

ภาพที่ 5.8 แสดงแปลนฝ้าเพดาน, ไฟฟ้าใน ส่วนชั้นที่ 1

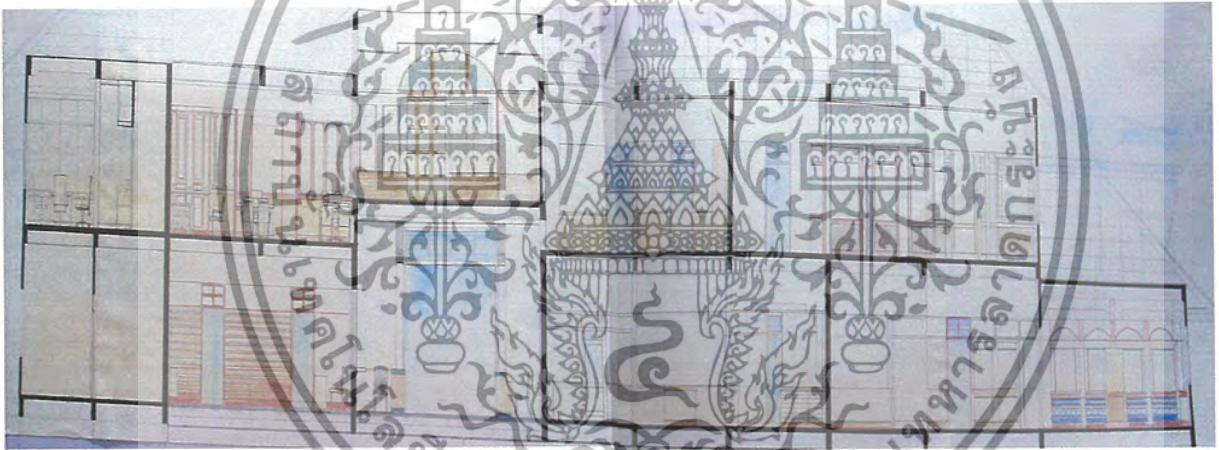

ภาพที่ 5.9 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้ที่นำเอาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.10 แสดงแปลนผ้าห่มคน , ไฟฟ้าโนส่วนชั้นที่ 2

ภาพที่ 5.11 ภาพด้านตัดโครงการด้าน A

ภาพที่ 5.12 ภาพด้านตัดโครงการ B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 โถงต้อนรับ

โดยในการออกแบบนั้นซึ่งเป็นจุดแรกซึ่งสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาใช้บริการส่วน โถงต้อนรับดังนั้นในการออกแบบจึงต้องคำนึงถึงอาคารอนุรักษ์ในรูปแบบโมเดิร์นสไตล์เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบอาคารภายนอกที่มีลักษณะของสถาปัตยกรรมประเภทที่อยู่อาศัยของจังหวัดอุดรดิตต์ เช่น ลักษณะรูปแบบผนังประตุน้ำต่างฝ้าเพดานและลวดลายประเภท ของสถาปัตยกรรมมาใช้ในการออกแบบ จึงมีแนวคิดที่ว่าสร้างความรู้สึกรักที่ประทับใจ แก่ผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตต์

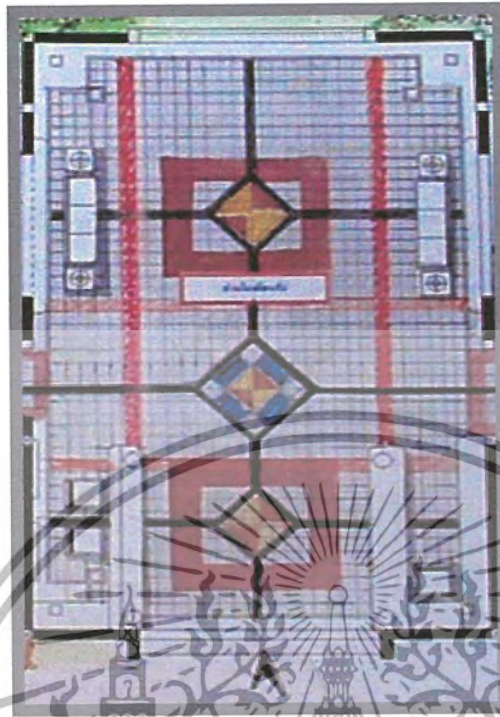

ภาพที่ 5.13 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วน โถงต้อนรับ

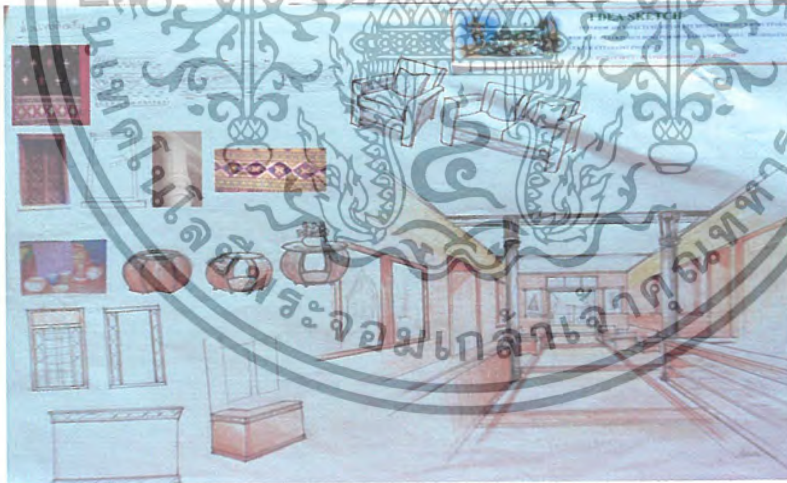

ภาพที่ 5.14 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วน โถงต้อนรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.15 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนโถงต้อนรับ

ภาพที่ 5.16 แสดง แนวทางในการออกแบบส่วนโถงต้อนรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.17 แสดงทัศนียภาพส่วน โถงต้อนรับ- พักคอย

วัสดุที่ใช้ในการตกแต่งส่วน โถงต้อนรับ-พักคอย

พื้น

ตกแต่งเรียบง่ายด้วยหินอ่อนสีขาว ,สีอินเดียนแดง, หินแกรนิตสีดำ

ผนัง

กรุผ้าสีครีม, ไม้สีโอ๊คสีเหลือง

ฝ้าเพดาน

ยิปซัมบอร์ด

ภาพที่ 5.18 แสดงวัสดุที่ใช้ภายในส่วน โถงต้อนรับ

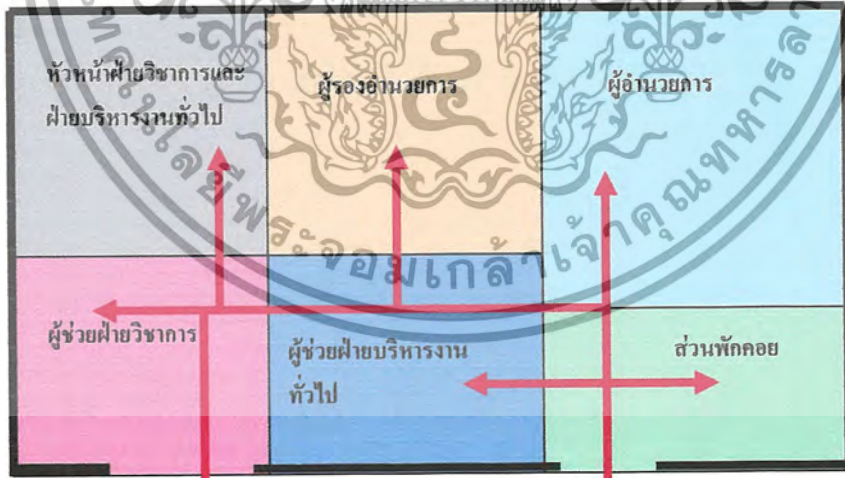
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5 ส่วนสำนักงาน

จึงเน้นระบบสำนักงานที่สมัยใหม่ใน CONCEPT ของศิลปวัฒนธรรมโดยในการจัดรูปแบบที่สื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดได้แบบเด่นชัดของการทำงานที่มีความเป็นตัวก่อให้เกิดความคล่องตัวในการควบคุมและประสานงานภายใน

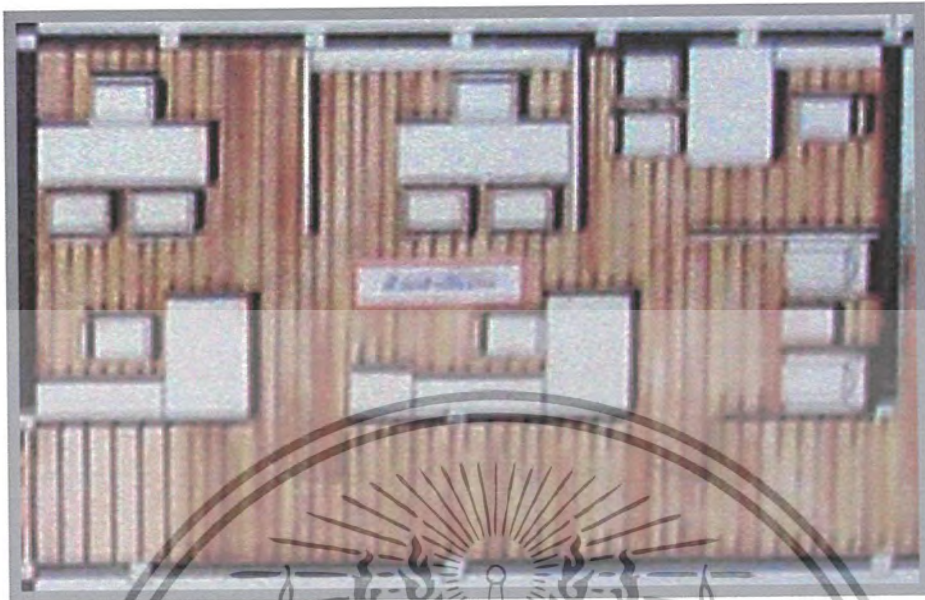

ภาพที่ 5.19 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วนสำนักงาน

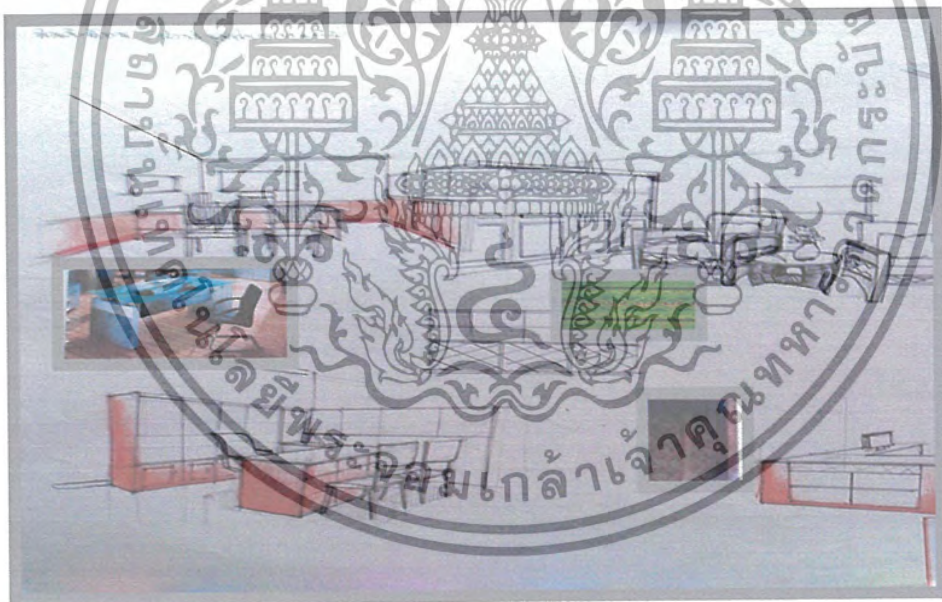

ภาพที่ 5.20 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนสำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.21 แสดงแป้นเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนสำนักงาน

ภาพที่ 5.22 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบส่วนสำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.23 แสดงทัศนียภาพภายในส่วนสำนักงาน

วัสดุที่ใช้ในห้องสำนักงาน

- พื้น ไม้สักทำสีโอ๊กแดง
- ผนัง ไม้สักทำสีโอ๊ก, ไม้อัดสีน้ำตาลเข้ม, กรูฝ้าสีครีม
- ฝ้าเพดาน กรวยปซัมบอร์ดฉาบพาสีขาว

ภาพที่ 5.24 แสดงวัสดุภายในห้องสำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6 ห้องประชุมสำนักงาน

แนวความคิดในการออกแบบ

เนื่องจากเป็นส่วนที่ใช้งานภายในสำนักงานเองในการออกแบบจึงต้องการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง รู้สึกผ่อนคลายไม่สร้างความตึงเครียดจนเกินไป

ภาพที่ 5.25 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วนห้องประชุมย่อย

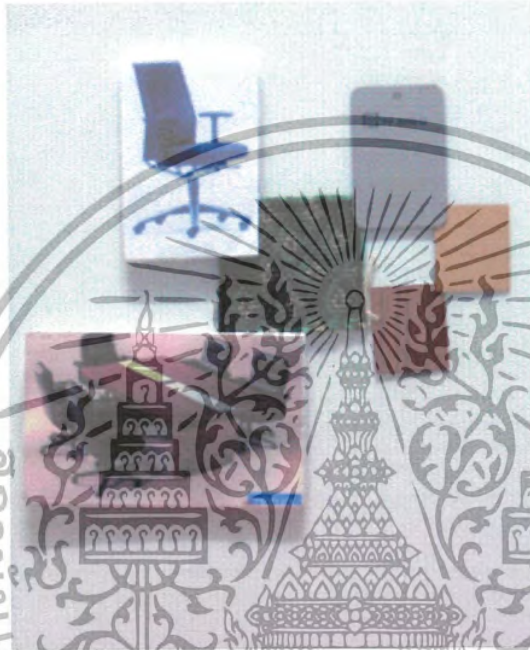

ภาพที่ 5.26 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนห้องประชุมย่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ในห้องสำนักงาน

พื้	พรมแบบมีลายสีเขียว
ผนัง	ไม้สักทำสีโอ๊ก กรูฝ้าสีครีม
ฝ้าเพดาน	กรูยิปซัมบอร์ดฉาบทาสีขาว

ภาพที่ 5.27 แสดงวัสดุภายในห้องประชุมย่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7 ส่วนแสดงนิทรรศการ

นั้นได้นำศิลปวัฒนธรรมมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้เกิดเป็นภาพลักษณะของตัวจังหวัด อุดรดิตต์และตัวอาคารเป็นแบบ MODREN STYE ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอาคารที่โดดเด่นดั่งนั้นในการ ออกแบบอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตต์จึงนำศิลปวัฒนธรรม มาสร้างให้เกิด ความน่าสนใจ

แก่นักท่องเที่ยวจะได้รับรู้ศิลปวัฒนธรรมรวมถึงการให้ข้อมูลในส่วนต่างๆของจังหวัดอุดรดิตต์ เพื่อที่จะได้เข้าใจและทราบข้อมูลของจังหวัดอุดรดิตต์มากยิ่งขึ้นในการออกแบบ โดยใช้ศิลปวัฒนธรรม จึงช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจข้อมูลในส่วนต่างๆมากยิ่งขึ้นจากการออกแบบ โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมนี้เป็น ตัวถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนเอง

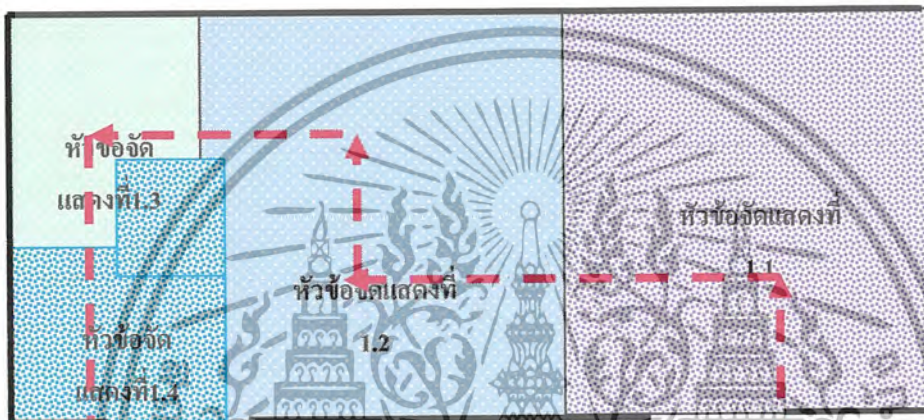

ภาพที่ 5.28 แสดงแนวความคิดในการออกแบบส่วนจัดแสดง

5.7.1 ส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

ในหัวข้อนี้ได้จัดแสดงเกี่ยวกับความมาก่อนประวัติศาสตร์โดยมีหลักฐานการขุดค้นพบกลอง มโหระทึกและพริ้วสำฤทธิ์และในสมัยสุโขทัย ได้มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์เช่นกันเช่น พบหลักฐานทางศิลาแลงในเวียงเจ้าเงาะและวัดทุ่งยั้งศิลาอาสน์ในยุคเมืองอยุธยาในยุคนี้ได้มีการ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดินทางเรือโดยเปรียบเสมือนประตูด่านนาและเมืองหน้าด่านและย่านการค้าที่สำคัญ และยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการเดินทางเรือและขนส่งทางน้ำมากยิ่งขึ้นและยังสร้าง สถานีรถไฟ, มีการสร้างเขื่อนสิริกิติ์ โดยการนำเอาบรรยากาศของโค้งต้อนรับมาเชื่อมต่อกับส่วนจัดแสดงภายในห้องรวมทั้งนำเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมมาใช้เช่น วิหาร โบสถ์ พื้นผิวและสีวัสดุที่เด่นๆมาใช้

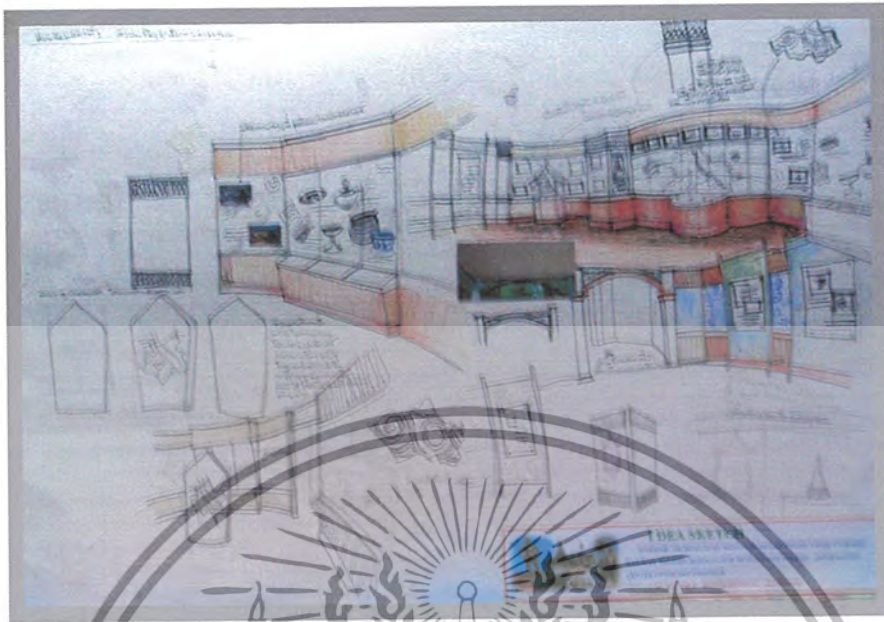
ภาพที่ 5.29 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

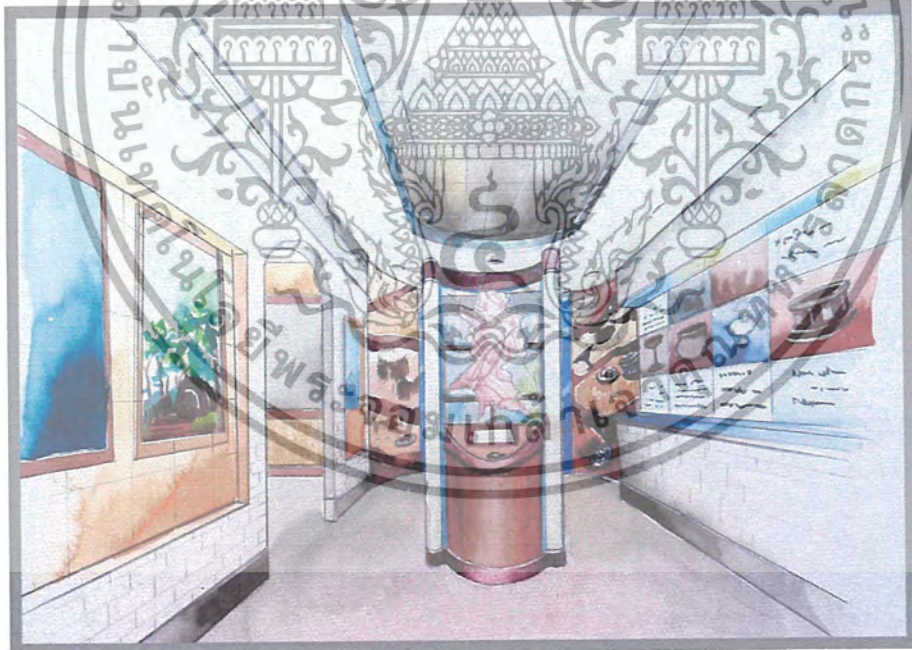
ภาพที่ 5.30 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วน จัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารย

ธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.31 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

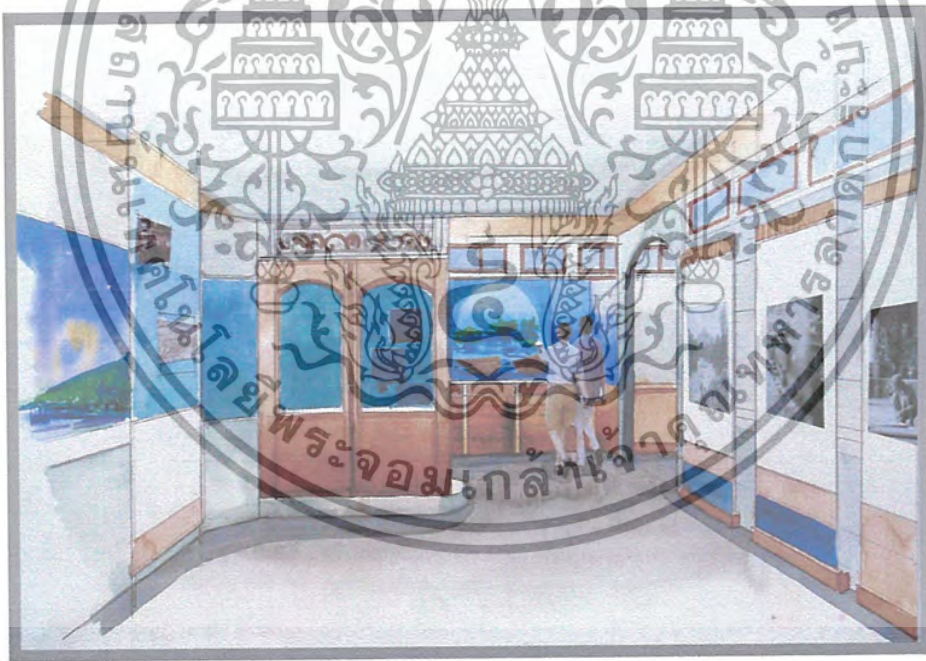

ภาพที่ 5.32 แสดงทัศนียภาพภายในส่วนจัดแสดงที่ 1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.33 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 1.2 สมัยสุโขทัย

ภาพที่ 5.34 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 1.3 สมัยอยุธยา- 1.4 สมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

- พื้น พรมสีเทาลายขาว
- ผนัง ทำลายหินสีขาวเท่าสลับกัน, ไม้โอ๊คสีน้ำตาล
- ฝ้าเพดาน กรวยปัมบอร์ตฉาบทาสีขาว

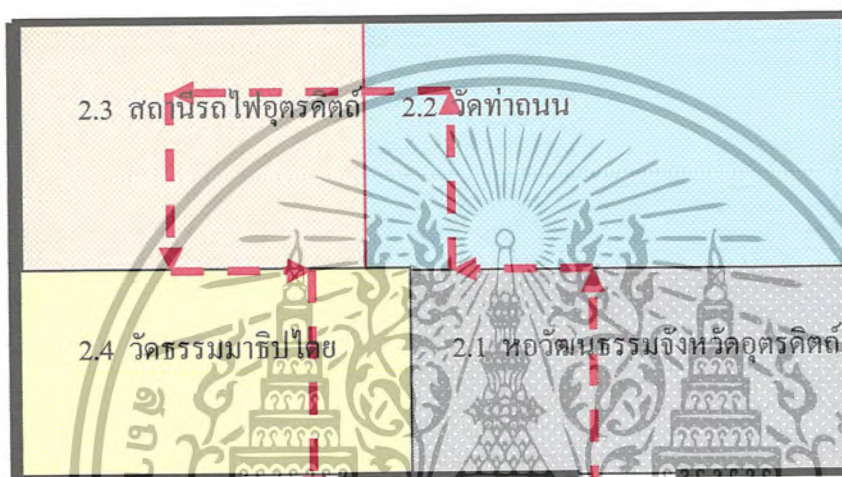

ภาพที่ 5.35 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 1 ความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7.2 ส่วนจัดแสดงที่2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์

เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาศึกษาเกี่ยวกับสถานที่สำคัญในจังหวัดดังนั้นในการจัดแสดงจึงได้นำเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบของอาคารลายขนมปังพริ่งของหอวัฒนธรรมและนำลวดลายเป็นส่วนจัดแสดงในส่วนต่างเข้ามาใช้เพื่อสื่อถึงเรื่องราวในส่วนจัดแสดงต่างเช่น วัดคอนสตันท์ ,หอวัฒนธรรม, สถานีรถไฟในอดีต เป็นต้น

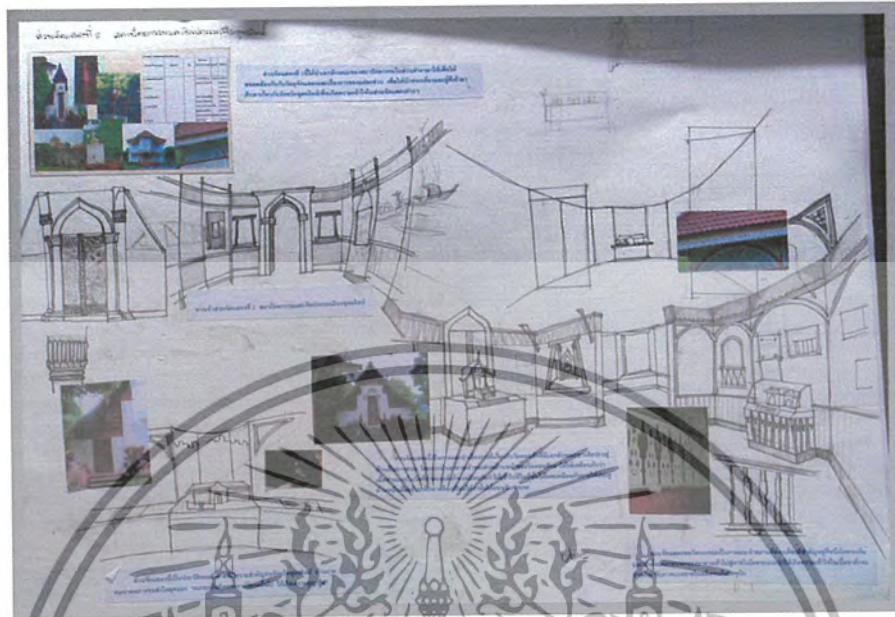

ภาพที่ 5.36แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์

ภาพที่5.37 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.38 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมือง
อุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

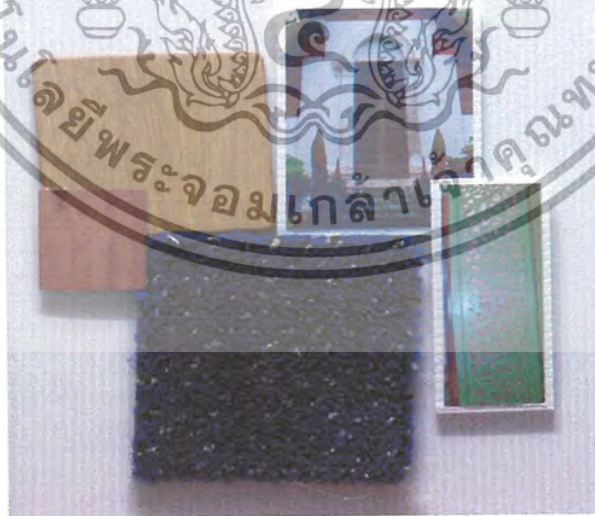

ภาพที่ 5.39 แสดงทัศนียภาพ-ภายในส่วนจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์
 วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์

พื้น พรมสีน้ำเงินลายขาว

ผนัง ไม้สีโอ๊กน้ำตาลอ่อน

ฝ้าเพดาน กรีปซัมบอร์ดฉาบทาสีขาว

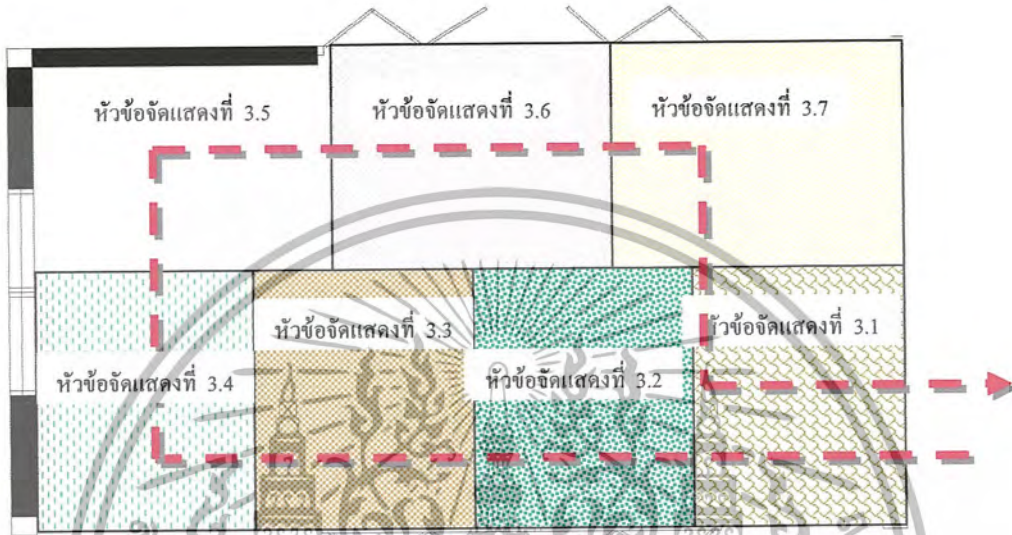

ภาพที่ 5.40 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 2 สถาปัตยกรรมและความเป็นไปเมืองอุตรดิตถ์

5.7.3 ส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการออกแบบในส่วนห้องจัดแสดงที่ 3นี้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์ ในการสร้างบรรยากาศจึงนำเสนอในลักษณะที่เกิดจากความเคารพรักรักของชาวอุตรดิตถ์นั้นเป็นอย่างมาจึงได้นำเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตและลวดลายทางสถาปัตยกรรมนั้นมาใช้

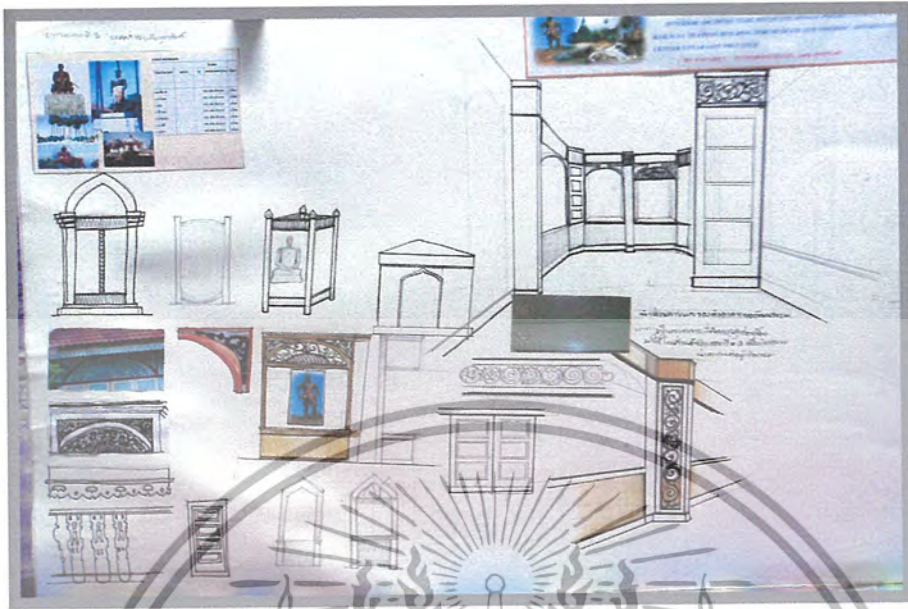

ภาพที่ 5.41 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

ภาพที่ 5.42 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.43 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

ภาพที่ 5.44 แสดงทัศนียภาพภายในส่วนจัดแสดงที่ 3 บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 3บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

- พื้น พรมสีแดงเข้ม
- ผนัง ไม้สีโอ๊กน้ำตาลอ่อน, ทำลวดลายผ้าและฉลุลายขนมปังผิง
- ฝ้าเพดาน กรวยปั๊มบอร์ดฉาบทาสีขาว

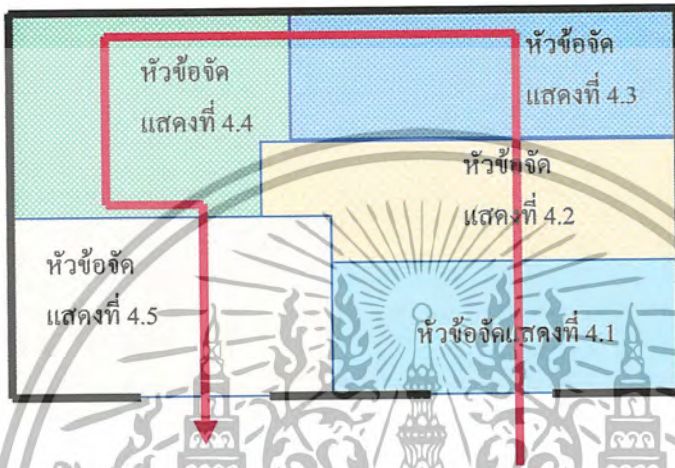

ภาพที่ 5.45 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 3บุคคลสำคัญเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7.4 ส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

ความเชื่อทางศาสนา ได้มีประเพณีประจำท้องถิ่นหลายรูปแบบที่ให้ได้ศึกษานั้นมีมากจนคนในจังหวัดต่างมีความเคารพกันนับถือกันมาตลอดเวลา ในการออกแบบได้สร้างบรรยากาศที่เป็นเนื้อหาของความเชื่อทางศาสนามาเป็นเรื่องราวของการเข้าชม

ภาพที่ 5.46 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

ภาพที่ 5.47 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.48 แสดงทัศนียภาพ - ภายในส่วนจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

พื้น ไม้เนื้อตาลเข้ม

ผนัง ไม้สีโอ๊ก น้ำตาลอ่อน , ติดกระดาษ

ฝ้าเพดาน กรีป ฝ้าบอร์ด ฉาบทาสีขาว

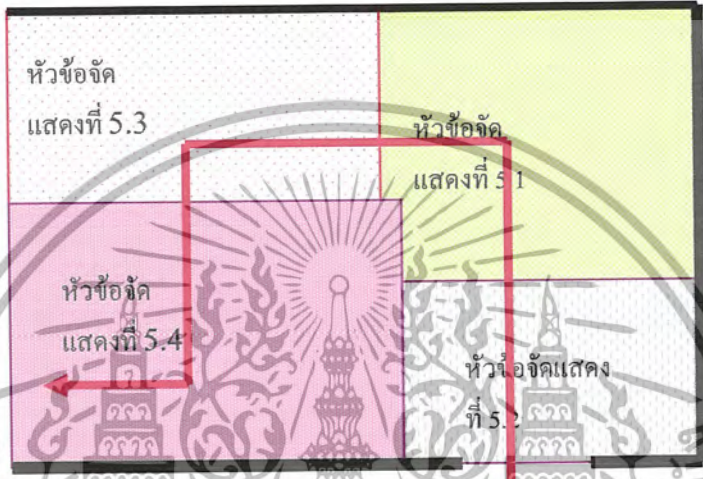

ภาพที่ 5.49 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 4 ประเพณีความเชื่อทางศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7.5 ส่วนจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์

คนในจังหวัดอุตรดิตถ์นั้นในส่วนใหญ่จะเป็นการทำส่วนนั้นเป็นหลักและหาปลาในแม่น้ำน่าน เป็นส่วนใหญ่ในการสร้างบรรยากาศ จึงนำเสนอที่เป็นรูปภาพของรูปลักษณะของท้องถิ่นมาใช้เพื่อให้เกิด ความเพลิดเพลินได้เหมือนกับได้เข้ามาในอุตรดิตถ์

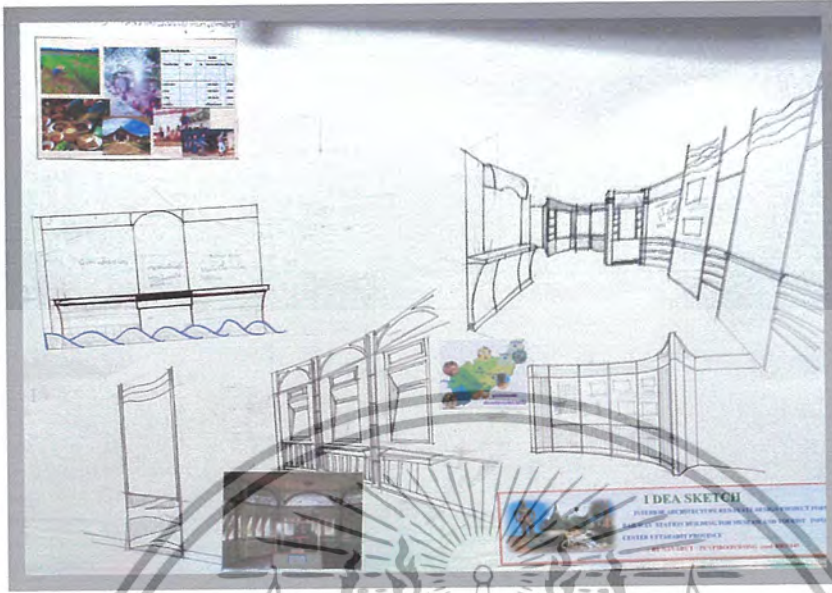

ภาพที่ 5.50 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์

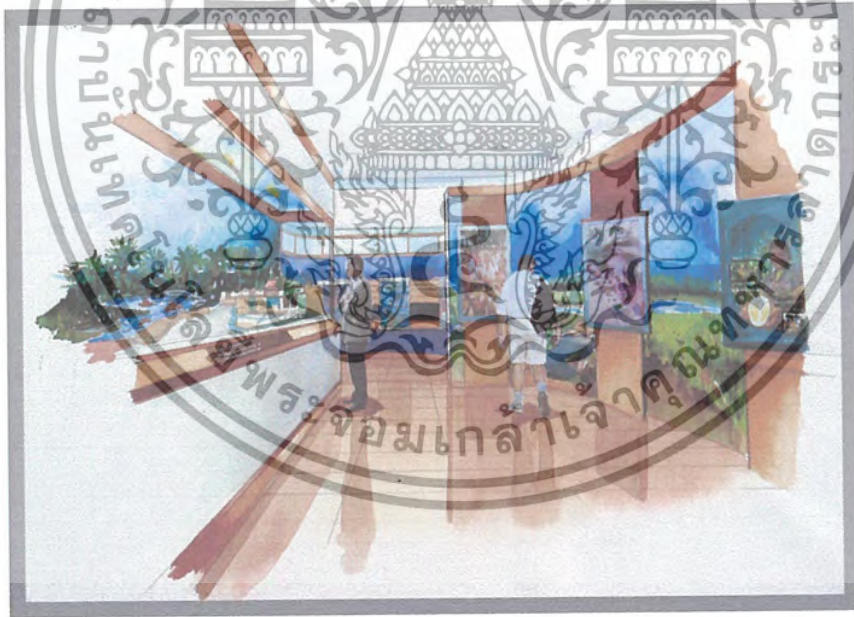

ภาพที่ 5.51 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.52 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุดรดิษฐ์

ภาพที่ 5.53 แสดงแสดงทัศนียภาพ – ภายในส่วนจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอุดรดิษฐ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอูครดิตต์

พื้น	ไม้เนื้อตาลเข้ม
ผนัง	ไม้สีโอ๊กน้ำตาลอ่อน ,ติดกระจก
ฝ้าเพดาน	กรี๊ปซี่มบอร์คณาบทาสีขาว

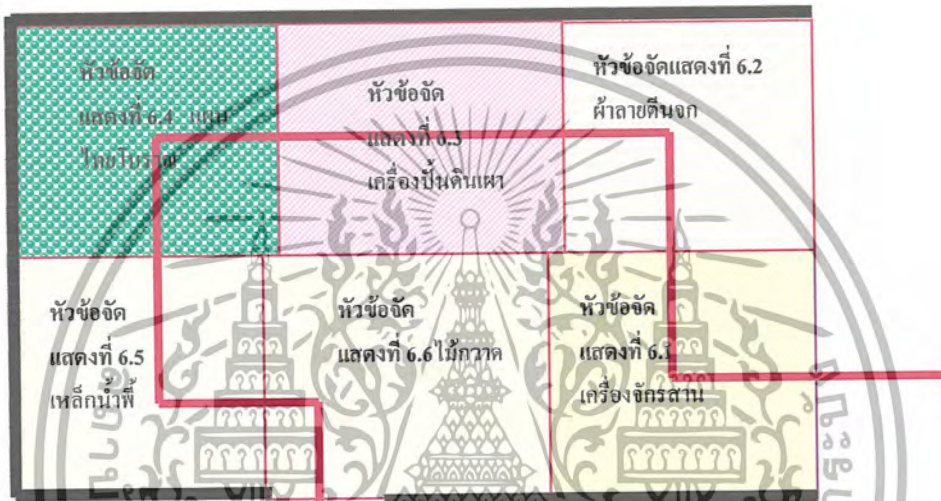

ภาพที่ 5.54 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 5 วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอูครดิตต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7.6 ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อันเป็นมรดกที่ค้ำจุนของสังคมและเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นมา แนวคิดกิจกรรมและรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

ภาพที่ 5.55 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้าน และภูมิปัญญาชาวบ้าน

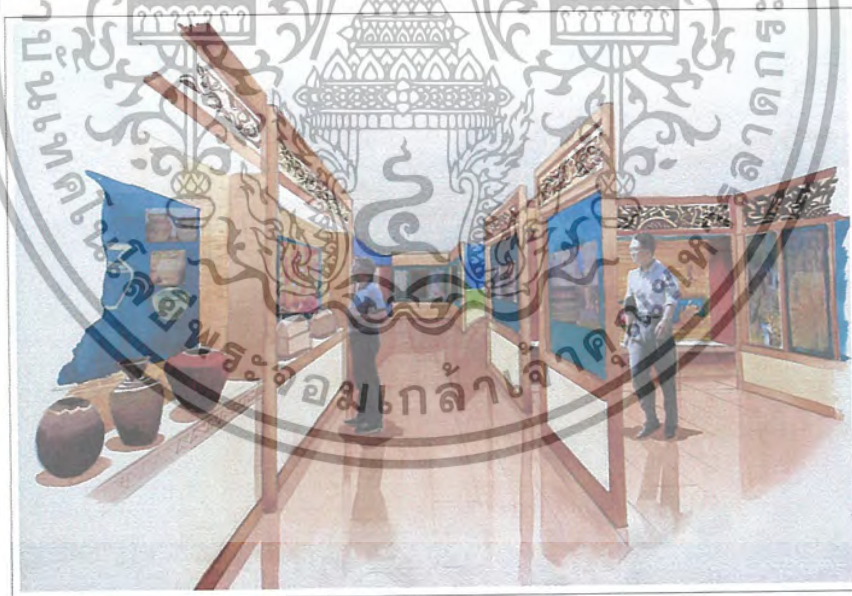

ภาพที่ 5.56 แสดงแปลนเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.57 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดงที่ศิลปินหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภาพที่ 5.58 แสดงทัศนียภาพ - ภายในส่วนจัดแสดงที่ศิลปินหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

- พื้น ไม้เนื้อตาลเข้ม
- ผนัง ไม้สีโอ๊กน้ำตาลอ่อน , ลายเครื่องจักสาน
- ฝ้าเพดาน กรวยปั้งมบอร์คฉาบทาสีขาว

ภาพที่ 5.59 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่6 ศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

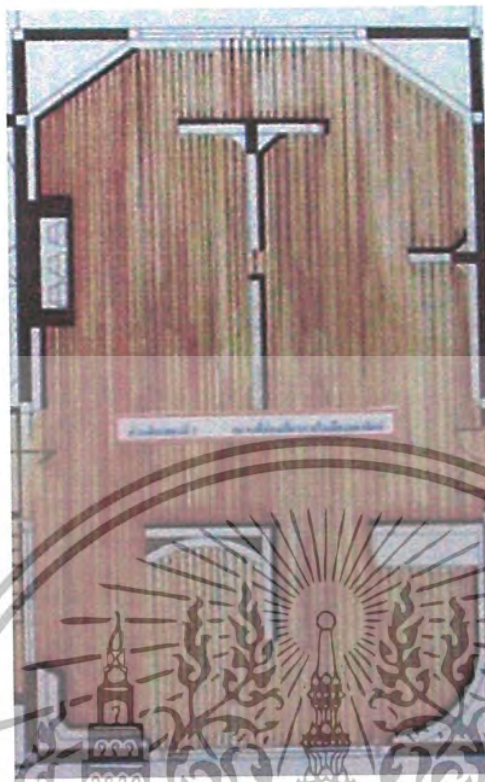
5.7.7 ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอูตรดิตถ์

เพื่อ เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัด เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ โดยการสร้างบรรยากาศให้จากภายนอกเข้ามาภายใน โดยการจัดแสดงเรื่องราวที่มีความกระชับโดยการแบ่งแยกส่วนจัดแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญนั้น ให้เป็นส่วนเพื่อให้การศึกษาหาข้อมูลจะได้เข้าใจเป็นส่วน โดยการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนรวมในการสืบค้นข้อมูลต่างๆ

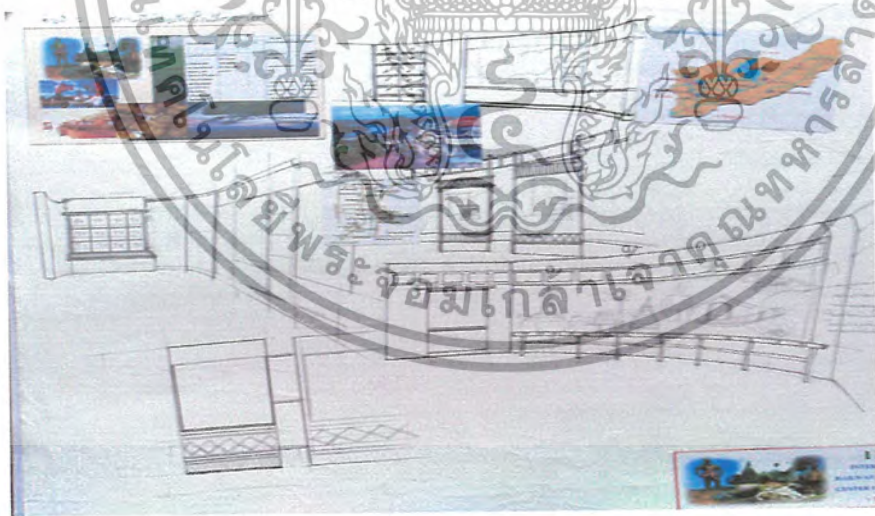

ภาพที่ 5.60 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนจัดแสดงที่ส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอูตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

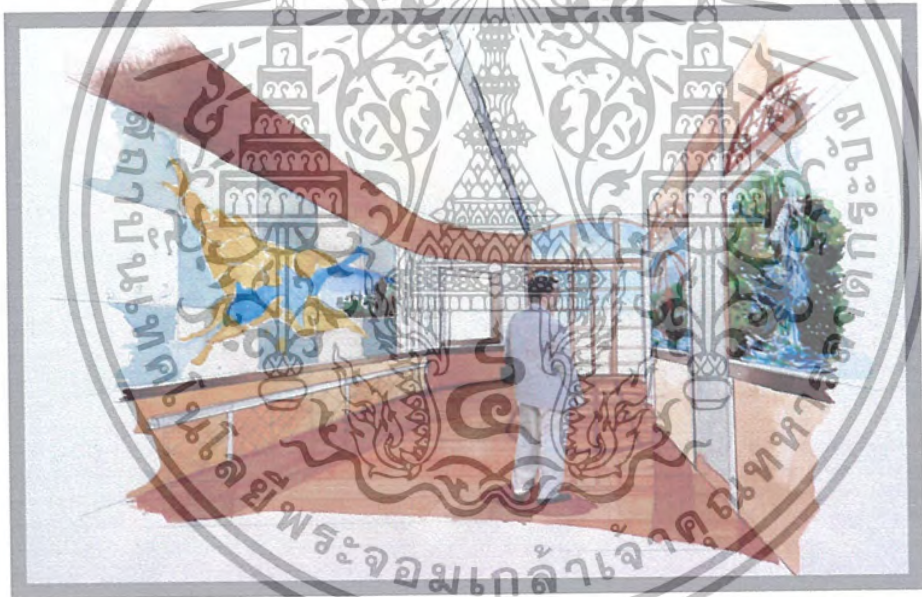

ภาพที่5.61 แสดงแป้นเฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ใช้สอยในส่วนจัดแสดงที่7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์

ภาพที่5.62 แสดง ภาพแนวทางในการออกแบบจัดแสดง ที่7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุดรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.63 แสดงทัศนียภาพ – ภายในส่วนจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ในห้องจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอูตรดิตถ์

- พื้น ไม้เนื้อตาลแดง
- ผนัง ไม้สีโอ๊ก น้ำตาลอ่อน ,ติดกระเบื้อง,ลายเครื่องจักรสาน
- ฝ้าเพดาน กรีปซัมบอร์ดฉาบทาสีขาว

ภาพที่ 5.64 แสดงวัสดุภายในห้องจัดแสดงที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองอูตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

พิชญ์ เขาว์ภิรมย์ . แนะนำ จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อสท.

พฤษภาคม.2540

พิชญ์ เขาว์ภิรมย์ . ลับแล - บ้านศึก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อสท.กันยายน. 2546

ประวัติเมืองอุตรดิตถ์ .รองศาสตราจารย์มณเฑียรตีเก้.

สมชาย จิงสิริอารักษ์ .สถานีรถไฟอุตรดิตถ์สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ยุคแรกของสยาม.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ. ฉบับที่2 เมษายน-มิถุนายน. 2543

อนุวิทย์ เจริญสุกกุล. เมืองพระฝาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ. 2531

ทวน พันธุ์พันธ์ . อุตรดิตถ์ของเรา. พิมพ์ที่สำนักพิมพ์จังหวัดอุตรดิตถ์ .2530

อสท. วารสารเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ธรรมชาติ พฤศจิกายน .2541 หน้า 64-80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อ	นางสาวนงรัตน์ พัวไพบูลย์วงศ์
วันเกิด	วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2524
ที่อยู่	74/27 หมู่ 1 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี
ระดับการศึกษา	
ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีราชา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนศรีราชา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี สาขา ออกแบบ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี สาขา ออกแบบตกแต่ง
ระดับปริญญาตรี	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะ วิศวกรรมศาสตร์ สาขา สถาปัตยกรรมภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้